

UAB „ELBERTA“

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

ATASKAITA

Planavimo organizatorius:

**Marijampolės
savivaldybė**

Marijampolės savivaldybės
administracijos direktorius

UAB „Elberta“ direktorė

Jolanta Antanaitienė

Projekto vadovas

Evaldas Ramanauskas

KAUNAS 2025

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO RENGĖJŲ SĄRAŠAS

Vykdytojai:

PV Arch. dr. Evaldas Ramanauskas (A 1397)

Arch. Jurga Misiūnė (A 1760)

Arch. Nijolė Steponaitytė

Arch. Jelizavieta Karasiova

Inž. Antanas Burkus

GIS inž. Paulina Kulikauskienė

Inž. Jolanta Antanaitienė

TURINYS

IVADAS	4
1. MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS APIBŪDINIMAS	8
1.1. Marijampolės savivaldybės gyvenamųjų vietovių struktūra	9
1.2. Marijampolės savivaldybė šalies kontekste	12
1.3. Teritorijų panaudojimas	13
2. EKONOMINĖ APLINKA	14
2.1. Užimtumas	14
2.2. Turizmas ir rekreacija	16
2.3. Investicijos ir apyvarta	22
2.4. Pramonės-komercijos objektai	25
2.5. Marijampolės savivaldybės miškų ūkis.....	29
2.6. Marijampolės savivaldybės žemės ūkis	30
3. DEMOGRAFINĖS TENDENCIJOS, SOCIALINĖ-KULTŪRINĖ APLINKA.....	32
3.1. Demografinė situacija	32
3.2. Gyvenamasis fondas ir būsto pobūdis.....	36
3.3. Socialinė aplinka	38
3.3.1. Švietimas	38
3.3.2 Sveikatos apsauga	41
3.3.3. Socialinė rūpyba.....	43
3.4. Kultūrinė aplinka.....	48
3.4.1. Kultūros įstaigos.....	48
3.4.2. Bendruomenės.....	50
4. GAMTINĖ APLINKA	52
4.1. Kraštovaizdis.....	52
4.2. Gamtinis karkasas	55
4.3. Saugomos teritorijos ir gamtos objektai.....	57
4.4. Natūralios pievos, pelkės ir šaltiniai.....	60
4.5. Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės	64
5. KULTŪROS PAVELDAS	65
6. SUSISIEKIMO SISTEMA.....	68
6.1. Automobilių kelių tinklas.....	68
6.2. Automobilių eismo intensyvumas, avaringumas	71
6.3. Visuomeninis transportas	74
6.4. Pėsčiųjų-dviračių takų infrastruktūra	74
6.5. Geležinkelis.....	75
6.6. Aerodromas.....	76
7. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	77
7.1. Vandens tiekimas	77
7.2. Nuotekų tvarkymas	81
7.2.1. Buitinių nuotekų tvarkymas	81
7.2.2. Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymas	83
7.3. Elektros energijos tiekimas ir gavyba	84
7.4. Centralizuotas šilumos energijos tiekimas	84
7.5. Gamtinių dujų tiekimas	86
7.6. Ryšiai ir telekomunikacijos.....	87
7.7. Atliekų tvarkymas	87
8. NAUDINGOSIOS IŠKASENOS.....	88
9. APLINKOSAUGINĖ SITUACIJA.....	89
9.1. Oro kokybė.....	89
9.2. Vandens kokybė.....	92
9.3. Dirvožemio kokybė.....	95
GRAFINĖ DALIS	106

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

IVADAS

Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano (toliau – bendrasis planas) keitimas atliekamas vadovaujantis Marijampolės savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 29 d. sprendimu Nr. 1-10 „Dėl Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo“ ir patvirtintu Marijampolės savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. DV-370 „Dėl Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos patvirtinimo“.

Bendrojo plano keitimu yra keičiamas Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. 1-230 „Dėl Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ (bendrojo plano rengėjas: UAB „Urbanistika“).

Bendrojo plano keitimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos (LR) įstatymais, LR Vyriausybės nutarimais, taisyklėmis ir kitais norminiais dokumentais, reglamentuojančiais teritorijų planavimą: LR teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin. 2013-07-16, Nr. 76-3824), LR žemės įstatymu (Žin. 1994-05-06, Nr. 34-620), Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai (Žin. 1996-09-25, Nr. 90-2099), Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (TAR, 2014-01-06, Nr. 25), Teritorijų planavimo normomis (TAR, 2014-01-08, Nr. 91), Urbanizuotų teritorijų susisiekimo sistemų planavimo normomis (TAR, 2016-09-07, Nr. 23314), Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (Žin. 2004-08-21, Nr. 130-4650) ir kt.

Planavimo tikslai:

1. sudaryti sąlygas darniai Marijampolės savivaldybės teritorijos raidai, nuosekliai erdvinės ir funkcinės integracijos politikai įgyvendinti, teritorijų sanglaudai, kompleksiškai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius ir su klimato kaitos padariniais susijusius uždavinius;
2. nustatyti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, kitų socialinės, ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas;
3. sudaryti sąlygas racionaliam savivaldybės gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui;
4. nustatyti Marijampolės savivaldybės infrastruktūros vystymo principus ir (ar) jos išdėstymo reikalavimus, inžinerinių komunikacijų koridorius ir prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo etapus;
5. numatyti Marijampolės savivaldybės teritorijos gamtinio ir kultūrinio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologinei pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą;
6. kurti sveiką, saugią, darnią, klimato kaitos padariniams atsparią gyvenamąją aplinką ir visavertės gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse;
7. sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas, skatinančioms alternatyvių energijos šaltinių ir technologijų plėtrą, didinančioms energijos vartojimo efektyvumą;
8. derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybės ir valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje sąlygų;
9. sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui ir žemės ūkio veiklai skatinti;
10. atsižvelgti į visuomenės poreikius, planuojamos teritorijos kraštovaizdį ir biologinę įvairovę, geografinę padėtį, geologines sąlygas, esamas urbanistines, inžinerines, susisiekimo sistemas, žemės ir kito nekilnojamojo turto valdytojų, naudotojų ir trečiųjų asmenų interesus ir teises, architektūros, aplinkosaugos, visuomenės sveikatos saugos, gamtos apsaugos, paveldosaugos reikalavimus, valstybės ir viešojo saugumo, gynybos ir kitus poreikius.

Planavimo uždaviniai:

1. suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
2. optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą, numatyti jų atsparumo ekstremaliems klimato reiškiniams stiprinimo priemones;
3. numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, klimato kaitos poveikio švelninimo, gamtinio karkaso formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones, optimalią kraštovaizdžio struktūrą;

4. detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;
5. derinti Bendrojo plano sprendinius su parengtais specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais (VIA Baltica, RAIL Baltica);
6. pateikti suplanuotai prioritetinei savivaldybės infrastruktūrai projektuoti, statyti ir (ar) įrengti bei naudoti preliminarų lėšų poreikį, atsižvelgus į numatomas gauti lėšas už naudojimąsi savivaldybės infrastruktūra;
7. tikslinti (konkretizuoti) savivaldybės teritorijos funkcinių zonavimą, vadovaujantis darnios (subalansuotos) plėtros principais;
8. nustatoma teritorijos gyvenamųjų vietovių sistema - savivaldybės urbanistinių centrų sistema ir jų funkciniai ryšiai, savivaldybės urbanistinių centrų vystymo galimybės ir urbanizuotų teritorijų prioritetinės plėtros kryptys;
9. tikslinama gamtinio karkaso sistema, papildant ją vietinės reikšmės gamtiniu karkasu su į jo sudėtį įeinančiu ekologiniu tinklu ir atskiraisiais želdynais;
10. nustatomi veiklos plėtojimo nekilnojamojo kultūros paveldo vietovių teritorijose ir apsaugos zonose reikalavimai;
11. nustatomi inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo principai (ar jos išdėstymo reikalavimai), inžinerinių komunikacijų koridoriai;
12. išskiriamos/tikslinamos urbanizuotos, urbanizuojamos ir neurbanizuojamos teritorijos, nurodomos urbanizuotų teritorijų plėtros kryptys, nustatomos prioritetinės plėtros teritorijos ir galimas plėtros mastas, prioritetinės ir kitos galimos veiklos, prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo etapai;
13. numatyti Marijampolės savivaldybei, valstybei svarbių objektų išdėstymą, svarbiems objektams rezervuotinas teritorijas;
14. pažymėti savivaldybės teritorijas, kurioms būtina rengti atskirus vietovės lygmens bendruosius planus ar detaliuosius planus;
15. nustatyti kraštovaizdžio savitumą formuojančių teritorijų, vertingą šalies kraštovaizdį reprezentuojančių apžvalgos vietų ir iš jų atsiveriančių panoramų vizualinės apsaugos reikalavimus, estetiškai vertingus siluetus.

Planavimo konkretizuoti uždaviniai:

1. patikslinti valstybės dalies bendrajame plane numatomų urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo poreikius;
2. nustatyti urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų kompaktiško vystymo reikalavimus;
3. nustatyti urbanistinių struktūrų formavimo ir (ar) pertvarkymo principus, urbanizuotų, urbanizuojamų ir neurbanizuojamų teritorijų plėtros kryptis, prioritetinės plėtros teritorijas ir galimą plėtros mastą, prioritetinės ir kitos galimos veiklos, prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo etapus;
4. nustatyti savivaldybės ir jos urbanistinių centrų inžinerinės ir socialinės infrastruktūros sistemos vystymo principus, išdėstymo reikalavimus;
5. atsižvelgiant į naujus demografinius duomenis išanalizuoti realius naujos socialinės infrastruktūros (švietimo, sveikatos, kultūros ir sporto) ir gyvenamosios paskirties objektų statybos poreikius, vystymo reikalavimus;
6. išskirti prioritetinės plėtros teritorijas (urbanizuotos ir/ar urbanizuojamos teritorijos ar jų dalys), kuriose savivaldybė įsipareigoja vystyti socialinę ir ar inžinerinę infrastruktūrą;
7. nurodyti prioritetinę savivaldybės infrastruktūrą, kuri nepatenka į nustatytas prioritetinės plėtros teritorijas, ir teritorijas, kurių vystymui ši infrastruktūra skirta;
8. įvertinus skirtingą investicijų poreikį bei atsižvelgiant į plėtros prioritetus, nustatyti diferencijuotus infrastruktūros plėtros įmokų tarifus;
9. nustatyti savivaldybės teritorijoje esančio gamtinio karkaso (atskirai – jo sudėtyje esančio ekologinio tinklo ir želdynų) apsaugos, tvarkymo ir naudojimo reikalavimus, gyvenamųjų vietovių kraštovaizdžio savitumui svarbių teritorijų, antropogeninių bei gamtinių elementų apsaugos reikalavimus ir vertingą kraštovaizdį reprezentuojančias apžvalgos vietas ir iš jų atsiveriančias panoramas bei jų vizualinės apsaugos reikalavimus;
10. fiksuoti gamtinio karkaso ir urbanizuojamų teritorijų sąlyčio zonas, teritorijas, kurių nenumatoma užstatyti, formuojant urbanizuotų teritorijų apsauginių želdinių sistemas;
11. nustatyti tyliąsias zonas, triukšmo prevencijos zonas ir jų išdėstymo reikalavimus;
12. nustatyti 30 m aukščio ir aukštesnių ypatingųjų inžinerinių statinių ir atsinaujinančių išteklių energetikos objektų (išskyrus saulės šviesos energijos elektrines ir kitus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme numatytus atvejus) statybos teritorijas ar išdėstymo reikalavimus;

13. numatyti ūkininkų sodybų išdėstymo principus, nustatyti reikalavimus;
14. nustatyti esamų ir siūlomų apželdinti mišku teritorijų išdėstymą, numatyti miško įveisimo ir naudojimo reikalavimus, numatyti miškų pritaikymą visuomenės poreikiams;
15. nustatyti miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis reikalavimus;
16. nustatyti saugomų teritorijų, kraštovaizdžio, nekilnojamojo kultūros paveldo vietovių teritorijas, apsaugos reikalavimus ir veiklos plėtojimo šiose teritorijose ir jų apsaugos zonose reikalavimus;
17. nustatyti žemės ūkio paskirties teritorijų vystymo ir formavimo kryptis;
18. nustatyti sodų bendrijų teritorijų konversijos į gyvenamąsias teritorijas galimybes, nustatyti specifinius reglamentus;
19. nustatyti turistines trasas ir rekreacijai skirtas teritorijas, arba šių trasų ir teritorijų išdėstymo reikalavimus;
20. plėsti dviračių takų tinklą, nustatyti probleminius dviračių takų mazgus ir ruožus, numatyti infrastruktūros plėtros prioritetus;
21. sudaryti sąlygas elektros pakrovimo stotelių tinklo plėtrai;
22. nustatyti išorinės reklamos įrengimo galimybes;
23. nustatyti teritorijas, skiriamas objektams, kurių išdėstymas planuojamoje teritorijoje priklauso nuo jų veiklos poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai;
24. numatyti teritorijas, kuriose architektūriniu, urbanistiniu, valstybiniu ar viešojo intereso požiūriu reikšmingi objektai būtų planuojami ar projektuojami rengiant Architektūros įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nurodytus architektūrinius konkursus;
25. rengiant Bendrąjį planą būtina atsižvelgti į teisėtus gyventojų ir verslo subjektų interesus, tęsti raidos kryptis, siekiant užtikrinti pradėtų darbų ir statybų tęstinumą, investicijų stabilumą.

Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sąsaja su kitais planais ir teisės aktais

Bendraisiais planais:

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789;
2. Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. 1-230;
3. Marijampolės miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. 1-229;
4. Marijampolės savivaldybės Gudelių miestelio bendrasis planas, patvirtintas 2013-02-25 Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-58;
5. Marijampolės savivaldybės Sasnavos miestelio bendrasis planas, patvirtintas 2013-02-25 Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-59;
6. Marijampolės savivaldybės Šunskų miestelio bendrasis planas, patvirtintas 2013-02-25 Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-60.

Specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais:

1. Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios ir marijonų vienuolyno statinių komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre: 1365) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas (suderintas 2010-04-29), 2010-08-20 LR Kultūros ministro įsakymu paskelbtas valstybės saugomu kultūros paveldo objektu.

Teisės aktais, taikomais planuojamai teritorijai bei jos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti:

- LR Teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 2013, Nr. 76-3824);
- LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 2004, Nr. 153-5571);
- Nekilnojamųjų kultūros vertybių atskirų grupių tipiniai apsaugos reglamentai (Žin., 2002, Nr. 13-499);
- LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 2001, Nr. 108-3902);
- LR Sveikatos apsaugos ministro, LR Aplinkos ministro, LR Susisiekimo ministro įsakymas „Dėl pasaulio sveikatos organizacijos chartijos „Transportas, aplinka ir sveikata“ įgyvendinimo Lietuvoje“ (Žin., 2005, Nr. 87-3276);
- LR Žemės įstatymas (Žin., 2004, Nr. 28-868);
- LR Aplinkos apsaugos įstatymas (Žin., 1992, Nr. 5-75);

- LR Aplinkos oro apsaugos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 98-2813);
- LR Želdynų įstatymas (Žin., 2007, Nr. 80-3215);
- LR Vandens įstatymas (Žin., 2003, Nr.36-1544);
- LR Triukšmo valdymo įstatymas (Žin., 2004, Nr.164-5971);
- LR Melioracijos įstatymas (Žin., 2004, Nr. 28-877);
- LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-858);
- Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“;
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimančias sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr. 140-7096);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.113-4228);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl planų ir programų atrankos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.136-4971);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo“ (Žin., 2004, Nr.130-4650);
- Lietuvos higienos norma HN 30:2009 „Infragarsas ir žemo dažnio garsai: ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose“ (Žin., 2009, Nr.38-1466);
- Lietuvos higienos norma HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ (Žin., 2003, Nr. 79-3606);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl planų ar programos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 61-2214);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 41-1335);
- LR Energetikos ministro ir LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl infrastruktūros plėtros (šilumos, elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) specialiųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 11-487);
- LR Transporto veiklos pagrindų įstatymas (Žin., 2002, Nr. 29-1034);
- LR Kelių įstatymas (Žin., 2002, Nr. 101-4492);
- LR Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin. 2000, Nr. 92-2883);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017, Nr. 4889);
- Kelių techninis reglamentas KTR 1.01.03:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008, Nr. 9-322);
- Lietuvos automobilių kelių direkcijos generalinio direktoriaus patvirtintos „Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosios taisyklės“ BI ITK 09 (Žin., 2009, Nr. 133-5825);
- LR Energetikos ministro įsakymas dėl „Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 18-816);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 18-554);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 23-892);

Ūkio šakų plėtros programomis ir strateginiais dokumentais:

- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ (Žin., 2003, Nr. 89-4029);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl LR kraštovaizdžio politikos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 103-3808);
- LR Seimo nutarimas dėl „Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“ (TAR, 2015, Nr. 6178) ir kt.
- Kitais normatyviniais dokumentais.

1. MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS APIBŪDINIMAS

Marijampolės savivaldybė įsteigta 2000 m., po teritorinės administracinės reformos, kurios metu buvo panaikintas Marijampolės rajonas.

Marijampolės savivaldybė – administracinis-teritorinis vienetas pietvakarių Lietuvoje, Marijampolės apskrities rytinėje dalyje. Savivaldybė šiaurėje ribojasi su Kazlų Rūdos savivaldybe (Marijampolės apskritis), rytuose su Prienų rajono savivaldybe (Kauno apskritis), pietuose su Lazdijų rajono savivaldybe (Alytaus apskritis) ir Kalvarijos savivaldybe (Marijampolės apskritis), vakaruose su Vilkaviškio rajono savivaldybe (Marijampolės apskritis). Per Marijampolės savivaldybę praeina 3 magistraliniai keliai (A16 Vilnius – Prienai – Marijampolė, A5 Kaunas – Marijampolė – Suvalkai, A7 Marijampolė – Kybartai – Kaliningradas), 6 krašto keliai (131 Alytus – Simnas – Kalvarija, 181 Seirijai – Simnas – Igliauka, 136 Vinčiai – Pilviškiai – Vilkaviškis, 230 Mauručiai – Vinčiai – Puskelniai, 182 Marijampolė – Liudvinavas – Krosna ir 201 Marijampolė – Kalvarija). Magistralinių kelių ilgis savivaldybėje yra 277 km, bendras krašto kelių ilgis savivaldybės teritorijoje yra apie 208 km. Savivaldybėje yra 23 rajoniniai keliai.

Svarbiausias savivaldybės ekonominis koridorius – A5 kelias, kuris yra dalis Via Baltika magistralės. Ji kerta savivaldybės vakarinę ir šiaurinę dalis, beveik aplenkdamą Marijampolės miestą (šiaurėje kerta miesto ribas).

Per Marijampolės savivaldybės teritoriją nutiesta geležinkelio linija, kuri savivaldybės ruože turi 6 stotelės.

Marijampolės savivaldybės teritorija sudaro 75486,19 ha plotą (pagal dydį - trečia savivaldybė Marijampolės apskrityje). Savivaldybės administracinis centras – Marijampolės miestas, kuris 62 km atstumu nutolęs nuo Kauno miesto, 161 km – nuo Vilniaus, 56 km – nuo Alytaus, 231 km - nuo Klaipėdos ir 38 km nuo Lenkijos sienos. Savivaldybės teritorijoje yra 7 miesteliai (Daukšiai, Gudeliai, Igliauka, Igliskėliai, Liudvinavas, Sasnava, Šunskai) ir 224 kaimai. Po 2024 m. Marijampolės teritorijos suskirstymo savivaldybėje liko 6 seniūnijos: Igliaukos, Liudvinavo, Marijampolės miesto, Mokolų, Patašinės, Sasnavos (1.1. pav.).

1.1. pav. Marijampolės savivaldybės seniūnijos ir svarbiausios gyvenvietės jose, 2024 m.

Šaltinis: <https://lt.wikipedia.org/>

Marijampolės savivaldybėje 2024 m. gyventojų tankumas sudarė 0,723 gyv./ha., kai 2014 m. buvo 0,781 gyv./ha.

Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (NŽT) duomenimis, 2024 m. sausio 1 d. Marijampolės savivaldybėje didžiausią teritorijos dalį sudaro žemės ūkio naudmenos – 70,88 %, miškai – 14,68 %, užstatytos teritorijos – 5,98 %, kita žemė – 3,90 %, vandenys – 2,58 % ir keliai – 1,98 %. Savivaldybės teritorija teka Šešupės upė su intakais (Dovinė, Sasna, Amalve, Šlavanta, Sūduonia). Telkšo 11 ežerų (Marijampolės savivaldybės ežerai – didžiausi Žaltytis, Amalvas, Ivoniškis, Ygla, Kalnynų ežeras, Leiciškių ežeras), gausu pelkių (Amalvo palios, Žuvinto palios), tvenkinių (Marijampolės marios, Antanavo HE tvenkinys, Stebuliškių tvenkinys), didžiausi miškai – Buktos, Varnabūdės ir Šunskų.

Marijampolės savivaldybės istorija

Marijampolės savivaldybės pirmtakas Marijampolės (1955–1989 m. Kapsuko) rajonas, sudarytas 1950 m. iš 2 panaikintų Kalvarijos apskrities ir 41 Marijampolės apskrities apylinkių. Centras ir rajono pavaldumo miestas buvo Marijampolė (1955–1989 m. vadinta Kapsuku). Lietuvai atkūrus nepriklausomybę Kapsuko rajonas pervadintas Marijampolės rajonu. 1995 vietoj jo įsteigta Marijampolės savivaldybė, 2000 vietoj jos įsteigtos Marijampolės ir Kalvarijos savivaldybės; dalis teritorijos atiteko Kazlų Rūdos savivaldybei. 2020 m. Marijampolės savivaldybę sudarė 9 seniūnijos: 3 miesto seniūnijos (Degučių, Mokolų, Narto) ir 6 kaimiškos seniūnijos (Gudelių, Igliaukos, Liudvinavo, Marijampolės, Sasnavos, Šunskų). 2024 m. perskirsčius savivaldybės teritoriją buvo sudarytos 6 seniūnijos – 1 miesto (Marijampolės miesto) ir 5 kaimiškos (Igliaukos, Liudvinavo, Mokolų, Patašinės, Sasnavos), panaikinus Gudelių, Marijampolės ir Šunskų seniūnijas.

1.1. Marijampolės savivaldybės gyvenamųjų vietovių struktūra

Dėl Marijampolės savivaldybės teritorinio persikirstymo 2024 m., demografinė situacija gyvenamose vietovėse nagrinėjama trumpuoju laikotarpiu nuo 2021 m. iki 2025 m.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2025 m. pradžioje Marijampolės savivaldybėje gyveno 54 133 gyventojai, kai prieš penkis metus (2021 m.) gyveno 54 846 gyventojai, pokytis sudaro -1,3 %. Tuo pačiu laikotarpiu, kaimiškoje teritorijoje gyventojų mažėjimas sudarė -1,25 %, mieste pokytis sudarė -1,33 %. Savivaldybėje yra 6 seniūnijos: 1 miesto (Marijampolės) ir 5 kaimo (Igliaukos, Liudvinavo, Mokolų, Patašinės, Sasnavos), 224 kaimai ir 1 geležinkelio stoties gyvenvietė (Vinčiai).

Marijampolė - vienintelis miestas ir pagrindinis centras savivaldybėje. Kitos stambesnės gyvenvietės turi miestelio statusą: Gudeliai, Daukšiai, Liudvinavas, Igliskėliai, Igliauka, Sasnava, Šunskai.

Savivaldybėje pagal gyventojų skaičių galima išskirti tris pagrindines gyvenamųjų vietovių grupes turinčias: 1) iki 100 gyventojų, 2) daugiau nei 100 ir mažiau nei 300 gyventojų, 3) daugiau nei 300 gyventojų.

2025 m. pradžioje didžiausią gyvenamųjų vietovių grupę sudaro gyvenvietės (kaimai), turinčios mažiau nei 100 gyventojų ir sudarančios 96 % nuo visų savivaldybės gyvenamųjų vietovių.

Kitą grupę sudaro gyvenvietės, kuriose yra daugiau nei 100 ir mažiau nei 300 gyventojų. Šiai grupei priskiriamos 25 gyvenamosios vietovės (miesteliai ir kaimai): Daukšiai mstl. (209), Šventragis k. (206), Varnupiai k. (161), Daugirdai k. (107), Bukta k. (265), Gyviškiai k. (129), Kūlokai k. (161), Liepynai k. (221), Liucinas k. (184), Nartelis k. (133), Naujiena k. (129), Užgiriai k. (148), Ožkasviliai k. (105), Svetlica k. (111), Valavičiai k. (260), Katiliškiai k. (282), Tursučiai k. (154), Igliskėliai k. (133), Igliskėliai mstl. (108), Pietariai k. (204), Steponiškės k. (108), Triobiškiai k. (265), Gavaluva k. (227), Smilgiai k. (201), Tautkaičiai k. (221).

Marijampolės savivaldybėje yra 20 gyvenamųjų vietovių (miestai, miesteliai, kaimai), kuriose daugiau nei 300 gyventojų: Igliauka mstl. (766), Gudeliai mstl. (307), Balsupiai k. (382), Kumelionys k. (572), Meškučiai k. (426), Skaisčiūnai k. (408), Mokolai k. (1 198), Šunskai mstl. (392), Baraginė k. (483), Patašinė k. (825), Trakiškiai k. (592), Liudvinavas mstl. (859), Liudvinavas k. (350), Nartas k. (387), Netičkampis k. (661), Padovinys k. (325), Želsva k. (519), Puskelniai k. (961), Sasnava mstl. (585), Marijampolė m. (36 240).

1.1.1. lentelė. Marijampolės savivaldybės seniūnijose gyventojų skaičiaus kaita 2021-2025 m. pradžioje / asmenys

Gyvenamoji vietovė	Gyventojų skaičius / asmenys					
	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	Pokytis 2021-2025 m. %
Igliaukos sen.	2 854	2 772	2 688	2 621	2 575	-9,78
Liudvinavo sen.	5 208	5 184	5 149	5 114	5 145	-1,21
Mokolų sen.	5 475	5 421	5 377	5 359	5 346	-2,36
Patašinės sen.	3 268	3 263	3 193	3 141	3 130	-4,22
Sasnavos sen.	3250	3250	3200	3181	3167	-2,55
Marijampolės m. sen. (seniūnijos duomenys)	36 255	36 647	36 687	36 240	36 240*	-0,04
Marijampolės m. sen. (VDA duomenys)	36 727**	36 255	36 647	36 687	36 240*	-1,33

Šaltinis: Marijampolės savivaldybės seniūnijų ir Valstybės duomenų agentūros duomenys, 2025 m.

Pastabos: * – išankstiniai duomenys, ** – patikslinti ir perskaičiuoti duomenys

Per pastaruosius penkis metus visose savivaldybės seniūnijose gyventojų skaičius mažėjo (1.1.1. lentelė). Sparčiausias gyventojų mažėjimas stebimas Igliaukos seniūnijoje (pokytis -9,78 %) ir Patašinės seniūnijoje (pokytis -4,22 %). Lėčiausiai mažėjo gyventojų Marijampolės miesto seniūnijoje (pagal seniūnijos duomenis

pokytis sudaro -0,04 %, o pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis pokytis -1,33 %). Nedidelis gyventojų mažėjimas vyko Liudvinavo seniūnijoje (pokytis -1,21 %).

Vertinant paskutiniųjų penkerių metų demografinius pokyčius gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojų skaičius didesnis nei 100 gyventojų, labiausiai sumažėjo: Igliskėliai mstl. (-23,94 %), Daukšiai k. (-23,72 %), Katiliškiai k. (-13,76 %), Valavičiai k. (-13,62), Užgiriai k. (-12,94), Svetlica k. (-12,60 %), Daugirdai k. (-11,57 %), Igliaukos mstl. (-7,49 %), Patašinės k. (-6,88 %) ir kt. Svarbu pastebėti, kad dalis urbanistinių centrų liko stabilūs, kur demografiniai pakitimai nežymūs: Marijampolė (-0,04 %), Kumelionys k. (-0,17 %), Trakiškiai k. (-0,34 %), Gudeliai mstl. 0,99 %. Kai kurios urbanistinės vietovės padidėjo: Liudvinavas k. 22,38 %, Steponiškės k. 16,13 %, Nartelis k. 12,71 %, Netičkampis k. 10,54 %, Pietariai k. 10,27 %, Igliskėliai k. 6,40 %, Mokolai k. 4,72 %, Skaisčiūnai k. 4,62 % (1.1.2. ir 1.1.3. lentelės).

1.1.2. lentelė. Marijampolės savivaldybės seniūnijų ir gyvenamųjų vietovių, turinčių daugiau nei 100 gyventojų, gyventojų skaičiaus pokytis 2021 – 2025 m.

Gyvenamoji vietovė	Statusas	Gyventojų deklaravusių gyvenamąją vietą skaičius / asmenys					Pokytis 2021-2025 m., %	Pastabos
		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.		
Igliaukos sen.		2 854	2 772	2 688	2 621	2 575	-9,78	Nuo 2024-08-01 buvusi Gudelių seniūnija prijungta prie Igliaukos seniūnijos
Daukšiai	MSTL	274	258	230	220	209	-23,72	
Igliauka	MSTL	828	801	779	759	766	-7,49	Nuo 2024 m. liepos mėn. miestelis
Šventragis	K	226	218	220	212	206	-8,85	
Varnupiai	K	171	163	257	162	161	-5,85	
Daugirdai	K	121	124	118	114	107	-11,57	
Gudeliai	MSTL	304	289	291	302	307	0,99	
Liudvinavo sen.		5 208	5 184	5 149	5 114	5 145	-1,21	
Bukta	K	273	278	259	258	265	-2,93	
Gyviškiai	K	143	141	140	140	129	-9,79	
Kūlokai	K	161	156	160	147	161	0	
Liepynai	K	215	222	212	211	221	2,79	
Liucinavas	K	187	177	173	182	184	-1,60	
Liudvinavas	K	286	313	327	342	350	22,38	
Liudvinavas	MSTL	911	902	879	866	859	-5,71	
Nartas	K	395	391	398	396	387	-2,03	
Nartelis	K	118	129	139	132	133	12,71	
Naujiena	K	133	139	134	139	129	-3,01	
Netičkampis	K	598	596	616	614	661	10,54	
Padovinys	K	344	350	346	332	325	-5,52	
Užgiriai	K	170	166	157	151	148	-12,94	
Želsva	K	564	542	526	529	519	-7,98	
Mokolų sen.		5 475	5 421	5 377	5 359	5 346	-2,36	Nuo 2024-08-01 dalis buvusios Marijampolės seniūnijos prijungta prie Mokolų seniūnijos. Nuo 2024-07-31 buvusi Šunskų seniūnija prijungta prie Mokolų seniūnijos.
Balsupiai	K	391	390	390	378	382	-2,30	
Kumelionys	K	573	588	590	576	572	-0,17	
Meškučiai	K	437	434	444	436	426	-2,52	
Ožkasviliai	K	106	110	113	113	105	-0,94	
Skaisčiūnai	K	390	387	386	402	408	4,62	
Svetlica	K	127	122	116	117	111	-12,60	
Valavičiai	K	301	277	270	268	260	-13,62	
Katiliškiai	K	327	307	295	295	282	-13,76	
Mokolai	K	1144	1133	1144	1159	1198	4,72	

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Gyvenamoji vietovė	Statusas	Gyventojų deklaravusių gyvenamąją vietą skaičius / asmenys					Pokytis 2021-2025 m., %	Pastabos
		2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.		
Šunskai	MSTL	409	410	394	390	392	-4,16	
Tursučiai	K	164	162	150	145	154	-6,10	
Patašinės sen.		3268	3263	3193	3141	3130	-4,22	Nuo 2024-08-01 dalis buvusios Marijampolės seniūnijos prijungta prie Patašinės seniūnijos.
Baraginė	K	511	510	493	482	483	-5,48	
Igliškėliai	K	125	115	129	131	133	6,4	
Igliškėliai	MSTL	142	140	117	106	108	-23,94	
Patašinė	K	886	892	867	838	825	-6,88	
Pietariai	K	185	190	197	203	204	10,27	
Steponiškės	K	93	101	100	109	108	16,13	
Trakiškiai	K	594	593	590	579	592	-0,34	
Triobiškiai	K	270	260	250	260	265	-1,85	
Sasnavos sen.		3250	3250	3200	3181	3167	-2,55	
Gavaltuva	K	223	232	222	220	227	1,79	
Puskelniai	K	936	943	956	956	961	2,67	
Sasnava	MSTL	601	614	599	594	585	-2,66	
Smilgiai	K	209	209	204	198	201	-3,83	
Tautkaičiai	K	243	236	223	224	221	-9,05	
Marijampolės miesto sen.		36 255	36 647	36 687	36 240	36 240*	-0,04	Nuo 2024-08-01 sudaryta Marijampolės miesto seniūnija
Marijampolė	M	36 255	36 647	36 687	36 240	36 240*	-0,04	

Šaltinis: Marijampolės savivaldybės duomenys, 2025. Valstybės duomenų agentūros duomenys, 2025 m.

Pastabos: 1) * - išankstiniai duomenys (VDA). 2) pateikiamas deklaravusių gyvenamąją vietą asmenų skaičius.

1.1.3. lentelė. Marijampolės savivaldybės gyvenamųjų vietovių, turinčių daugiau nei 300 gyventojų 2025 m. pradžioje, sąrašas

Gyvenamoji vietovė	Seniūnija	Statusas	Gyventojų skaičius gyvenamoje vietovėje / asmenys
Igliauka	Igliaukos sen.	MSTL	766
Gudeliai	Igliaukos sen.	MSTL	307
Liudvinavas	Liudvinavo sen.	MSTL	859
Liudvinavas	Liudvinavo sen.	K	350
Nartas	Liudvinavo sen.	K	387
Netičkampis	Liudvinavo sen.	K	661
Padovinys	Liudvinavo sen.	K	325
Želsva	Liudvinavo sen.	K	519
Balsupiai	Mokolų sen.	K	382
Kumelionys	Mokolų sen.	K	572
Meškučiai	Mokolų sen.	K	426
Skaisčiūnai	Mokolų sen.	K	408
Mokolai	Mokolų sen.	K	1 198
Šunskai	Mokolų sen.	MSTL	392
Baraginė	Patašinės sen.	K	483
Patašinė	Patašinės sen.	K	825
Trakiškiai	Patašinės sen.	K	592
Puskelniai	Sasnavos sen.	K	961
Sasnava	Sasnavos sen.	MSTL	585
Marijampolė	Marijampolės m. sen.	M	36 240

1.2. Marijampolės savivaldybė šalies kontekste

2021 m. parengtame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Marijampolės savivaldybės centras – Marijampolės miestas išskiriamas kaip palaikomojo tipo regioninis centras (RPA), priskirtas pietų Lietuvos partnerysčių grupei Kaunas-*Marijampolė*-Alytus (1.2.1. pav.).

Marijampolės savivaldybei numatytos šios strateginės vystymosi kryptys:

Urbanistinė struktūra:

- transnacionalinių ryšių pagrindu vystyti Kauno metropolinį centrą, kurioje sudėtyje būtų stiprinami funkciniai ryšiai mobilumo pagrindu tarp Kauno, Alytaus ir *Marijampolės*. Formuoti nacionalinio lygmens partnerystės tarp Kauno, Alytaus ir *Marijampolės* urbanistinių centrų, teikiant pagal poreikį santykinai vidutinio poreikio paslaugas.

- stiprinti kompleksinės produkcijos gamybos plėtojimą tarp Kauno, *Marijampolės*, Alytaus centrų, inicijuojant mišrios partnerystės modelio partnerystes. Skatinti ir plėtoti produkcijos, apdirbimo ir logistikos sritis bei vystyti kitas proceso dalis, prisiimant skirtingus procesus skirtingoms įmonėms ar telkiant įmones į klasterius.

Paslaugų sistema:

- prioritetą paslaugų tinklo efektyvinimui, užtikrinant paslaugų prieinamumą ir pasiekiamumą.
- prioritetą sveikatos paslaugų tinklo efektyvinimui (prioritetas, formuojant partnerysčių ryšius, numatytas Birštono, Druskininkų, Lazdijų raj., Varėnos raj., *Marijampolės*, Vilkaviškio raj. ir Raseinių raj. savivaldybėse).

- prioritetą bendrojo ugdymo įstaigų efektyvinimui savivaldybių lygmeniu, kuris teikiamas, atsižvelgiant į naudojamą infrastruktūrą ugdymo reikmėms ir aplinkai išlaikyti skiriamas lėšas, demografines tendencijas savivaldybių ribose arba bendradarbiaujant su šalia esančiomis savivaldybėmis, apjungiant ir / arba dalinantis bendra infrastruktūra ir / arba žmogiškaisiais ištekliais.

- prioritetą vystant socialinių paslaugų tinklą savivaldybių lygmeniu, kuris teikiamas, atsižvelgiant į dabartines nestacionarių socialinių paslaugų išvystymo apimtį savivaldybėse.

Ekonominė plėtra:

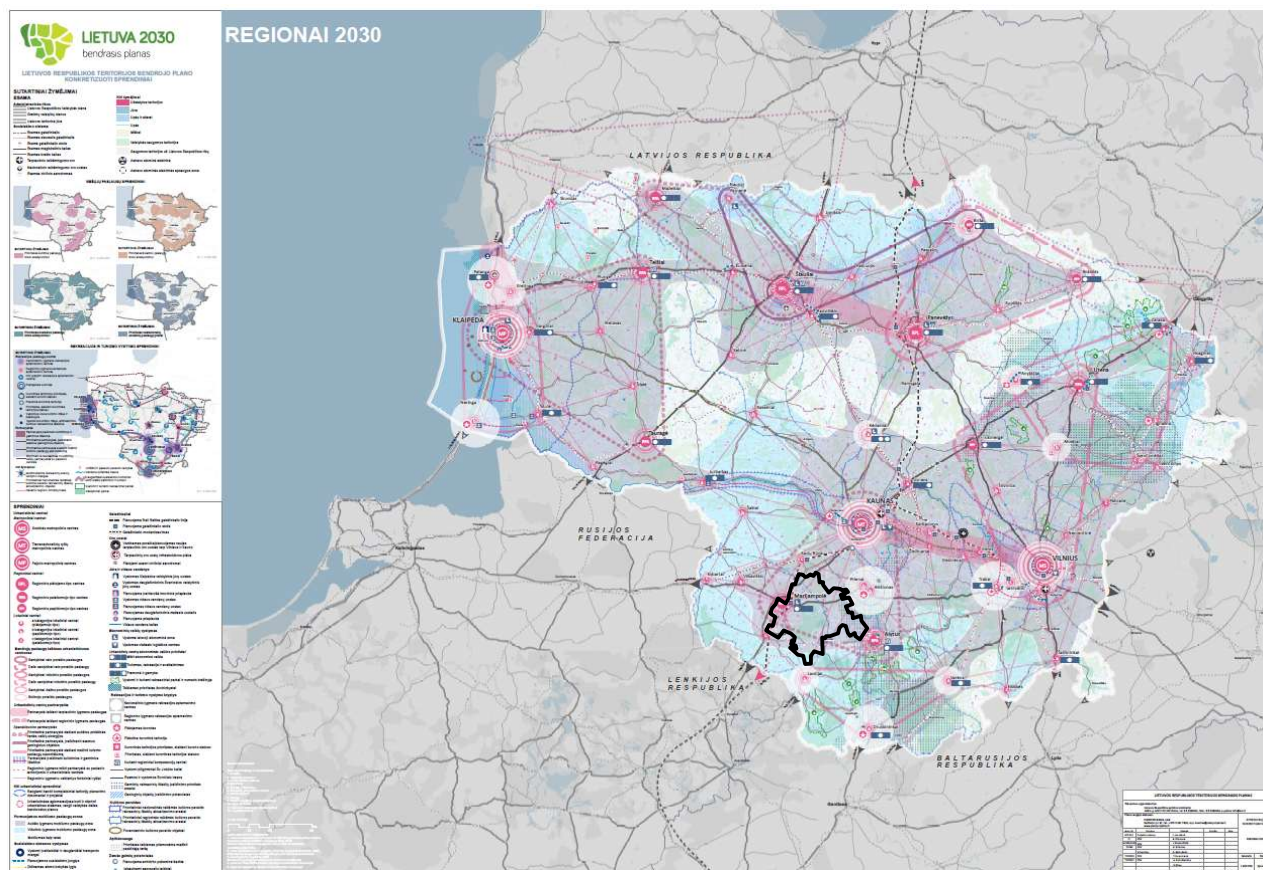
- Marijampolės miesto kaip prioritetinio ekonominio plėtros – pramonės gamybos centro vystymas (nustatyti centrai, kuriuose kompleksškai plėtojama pramoninė gamyba: Kėdainiai, Jonava, *Marijampolė* ir Alytus).

- *Marijampolės* ir Alytaus teritorijoje veikiančių maisto ir gėrimų gaminių pramonės įmonių bendradarbiavimo vystymas (įvertinant bendrus konkurencinius pranašumus).

Gamtinis ir kultūrinis potencialas:

- numatoma sukurti horizontalias ir mišrias partnerystes, įveiklinant *Marijampolės*, Kudirkos Naumiesčio, Vilkaviškio, Virbalio, Kalvarijos ir Simno arealuose esančio dominuojančios kultūros paveldo - dvarų, dvarų sodybų, etnokultūrinio paveldo ir architektūros arealus.

- Kauno-*Marijampolės*-Alytaus regioninės plėtros arealą numatoma formuoti, įvertinant skirtingo reikšmingumo lygmens kultūros paveldo arealus nacionalinės- Kauno krašto ir Panemunės kultūros paveldo arealą ir du regioninės reikšmės – Suvalkijos ir Dzūkijos kultūros paveldo arealus.

1.2.1 pav. Marijampolės savivaldybė 2021 m. parengtame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (brėžinys „Regionai 2030“)

1.3. Teritorijų panaudojimas

Marijampolės savivaldybės teritorija sudaro 75 486,19 ha plotą. Tai trečia savivaldybė pagal dydį Marijampolės apskrityje (po Šakių ir Vilkaviškio rajonų), kuri sudaro 16,90 % apskrities ploto. Remiantis Lietuvos Respublikos žemės fondo duomenimis, 2024 m. sausio 1 d. Marijampolės savivaldybės teritorijos didžiausią dalį sudaro žemės ūkio naudmenos – 70,88 %. Svarbią savivaldybės teritorijos dalį sudaro miškai (14,68 %) bei užstatyta teritorija (5,98 %). Likusias teritorijas užima keliai, vandenys bei kita žemė.

Analizuojant Marijampolės savivaldybės žemės fondo pokyčius, reikia pastebėti, kad savivaldybėje išaugo užstatytų teritorijų. Jos pokytis nuo 2014 m. iki 2024 m. sudaro 46,89 %. Nagrinėjamu laikotarpiu ženkliai sumažėjo kita žemė – pokytis sudaro -18,40 %.

1.3.1 lentelė. Žemės fondo sudėtis Marijampolės apskrities savivaldybėse 2024 m. sausio 1 d.

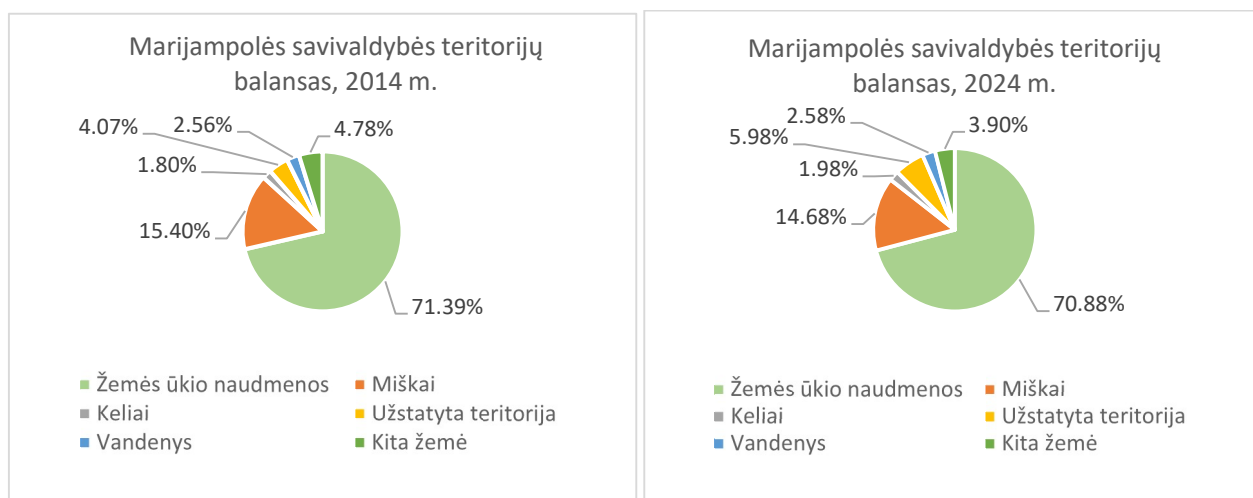
Savivaldybė	Mato vnt.	Bendras plotas	Žemės ūkio naudmenos	Miškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Kita žemė
Kalvarijos sav.	ha	44025,97	31510,39	5208,29	832,67	1506,51	1044,47	3923,64
Kazlų Rūdos sav.	ha	55452,3	16316,52	32254,34	1102,50	1526,42	1288,51	2964,01
Marijampolės sav.	ha	75486,19	53500,99	11086,01	1492,79	4513,29	1948,62	2944,49
Šakių r. sav.	ha	145354,02	98527,53	33763,89	2300,83	4381,46	3367,62	3012,69
Vilkaviškio r. sav.	ha	126281,06	97363,51	13689,51	2074,88	4379,73	2962,28	5811,15
Iš viso apskrityje:	ha	446599,54	297218,94	96002,04	7803,67	16307,41	10611,50	18655,98

Šaltinis: LR žemės fondas, 2024. <https://nzt.lrv.lt/lt/statistine-informacija>

1.3.2. lentelė. Marijampolės savivaldybės žemės fondo sudėtis ir pokytis 2014–2024 m. laikotarpyje

Teritorijos sudėtis (žemės grupės)	Marijampolės savivaldybės žemės fondas 2014 m. sausio 1 d.		Marijampolės savivaldybės žemės fondas 2024 m. sausio 1 d.		Pokytis bendrame savivaldybės teritorijos balanse, %	Santykinis pokytis atskiroje žemės grupėje, %
	ha	%	ha	%		
Bendras plotas	75507,16	100,00	75486,19	100,00	-	-0,03
Žemės ūkio naudmenos	53901,93	71,39	53500,99	70,88	-0,51	-0,74
Mišakai (miško žemė)	11629,40	15,40	11086,01	14,68	-0,72	-4,67
Keliai	1358,90	1,80	1492,79	1,98	0,18	9,85
Užstatyta teritorija	3072,47	4,07	4513,29	5,98	1,91	46,89
Vandenys	1936,07	2,56	1948,62	2,58	0,02	0,65
Kita žemė	3608,39	4,78	2944,49	3,90	-0,88	-18,40

Šaltinis: LR žemės fondas, 2024. <https://nzt.lrv.lt/lt/statistine-informacija>

1.3.1. pav. Marijampolės savivaldybės teritorijų balansas

Remiantis Lietuvos Respublikos žemės fondo duomenimis, Marijampolės savivaldybėje 2014 m. vienam gyventojui užstatytų teritorijų teko 0,019 ha/gyv., o 2024 m. tenka 0,023 ha/gyv. ir šis rodiklis yra 1,2 karto didesnis nei buvo 2014 m.

Tokie savivaldybės teritorijos sudėties pokyčiai – padidėjęs užstatytos teritorijos plotas, o taip pat blogėjanti demografinė situacija (mažėjantis gyventojų skaičius), verčia atkreipti dėmesį, ar savivaldybės teritorija yra naudojama racionaliai. Užimtų pastatais ir statiniais teritorijų plotui didėjant, o gyventojų skaičiai mažėjant, neproporcingai gali išaugti infrastruktūros įrengimo ir išlaikymo kaštai savivaldybei.

Atsižvelgiant į tokias tendencijas, būtina ieškoti sprendimų racionaliam savivaldybės teritorijų naudojimui. Kaip vieni iš galimų sprendinių - esamų užstatytų, tačiau tinkamai neišnaudojamų teritorijų pritaikymas, modernizavimas, konversija, plėtrai numatytų teritorijų kompaktinimas ir panašiai.

2. EKONOMINĖ APLINKA

2.1. Užimtumas

Darbo rinkai tiesioginę įtaką turi demografiniai pokyčiai, nuo kurių priklauso ekonominiu požiūriu aktyvių arba darbingų gyventojų, užtikrinančių darbo jėgos pasiūlą, dalis. 2024 metų pradžioje savivaldybėje gyveno 54 576 gyventojai, tarp jų – 35 856 (arba 65,7 %) darbingo amžiaus. Nagrinėjamu laikotarpiu (2019–2023 m.) visoje šalyje padidėjo užimtų gyventojų skaičius, pokytis Marijampolės savivaldybėje sudaro 8,87 %, Marijampolės apskrityje – 2,78 %, šalyje 4,55 % (2.1.1. lentelė). Marijampolės savivaldybėje užimtumo lygis 2019–2023 m. padidėjo 6,3 % (nuo 67,6 % iki 73,9 %), apskrityje 0,9 % (nuo 66,2 % iki 67,1 %), šalyje tik 0,2 % (nuo 73 % iki 73,2 %) (2.1.2. lentelė).

2.1.1. lentelė. Užimti gyventojai tūkst.

Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis / %
Lietuvos Respublika	1 378,4	1 358,1	1 368,6	1 420,8	1 441,1	4,55
Marijampolės apskritis	61,1	59,3	60,8	65,4	62,8	2,78
Marijampolės sav.	24,8	24,6	26,1	27,9	27,0	8,87

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

2.1.2. lentelė. Gyventojų užimtumo lygis 15-64 metų grupėje/proc.

Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Lietuvos Respublika	73,0	71,6	72,5	73,8	73,2
Marijampolės apskritis	66,2	62,8	63,8	68,3	67,1
Marijampolės sav.	67,6	66,1	67,5	71,6	73,9

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis). Ekonominiu požiūriu aktyvūs (darbingi) gyventojai skirstomi į užimtuosius ir bedarbius. Registruotų bedarbių nagrinėjamu laikotarpiu mažėjo visoje šalyje, pokyčiai sudaro: Marijampolės savivaldybėje -6,74 %, apskrityje -22,89 %, šalyje -7,75 % (2.1.3. lentelė). Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. nedarbo lygis Marijampolės savivaldybėje siekė 8 % ir buvo mažesnis 0,6 % už Lietuvos Respublikos (8,6 %) bei 1,2 % už apskrities nedarbo lygį (9,2 %). Užimtumo tarnybos duomenimis, per 2023 metus nedarbo lygis Marijampolės savivaldybėje ženkliai svyravo: I ketv. 8,2 %, II ketv. 7,2 %, III ketv. 7,9 %, IV ketv. 8,7 %. Vidutinis metinis nedarbo lygis savivaldybėje 2023 m. pasiekė 8,0 % ir buvo mažesnis nei 2022 m. (8,4 %), 2021 m. ir 2020 m. (12,4 %), bet aukštesnis už 2019 m. (7,8 %) (2.1.4. lentelė).

2.1.3. lentelė. Registruoti bedarbiai metų pradžioje / asmenys

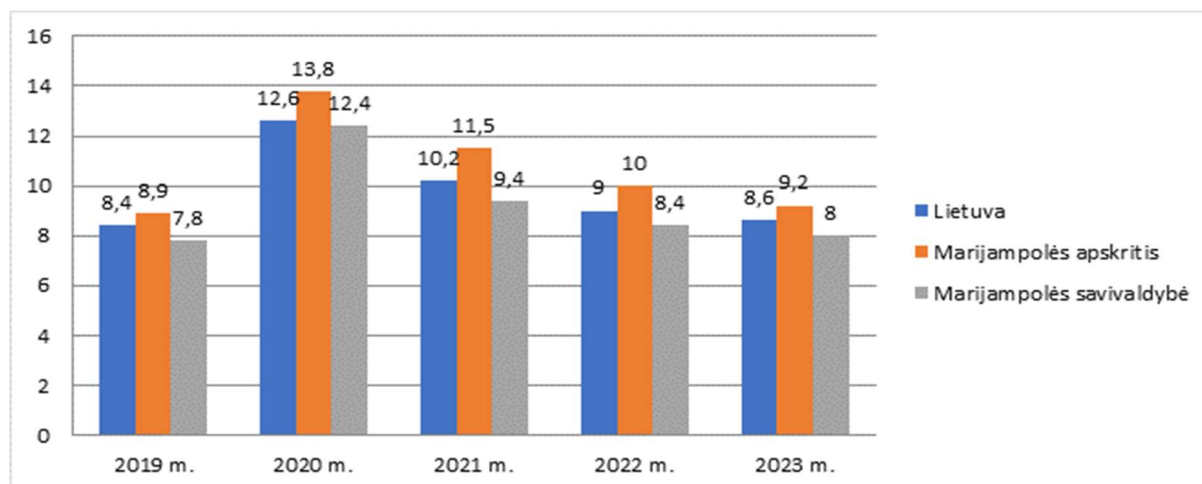
Pavadinimas	Metai				Pokytis / %
	2022-01	2023-01	2024-01	2024-12	
Lietuvos Respublika	177 314	160 891	165 840	163 564	-7,75
Marijampolės apskritis	10 040	8 504	8 285	7 741	-22,89
Marijampolės sav.	3 307	2 912	3 040	3 084	-6,74

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

2.1.4. lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (registruotas nedarbas) / procentais

Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Lietuvos Respublika	8,4	12,6	13,0	9,0	8,6
Marijampolės apskritis	8,9	13,8	14,4	10,0	9,2
Marijampolės sav.	7,8	12,4	12,4	8,4	8,0

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

2.1.1. pav. Nedarbo lygio kitimas / procentais

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Pagrindinės darbo rinkos problemos – darbo jėgos senėjimas, nepakankamai racionali užimtumo struktūra, pasireiškianti darbo pasiūlos ir paklausos suderinamumo problemomis. Mažėjant registruotam nedarbui, darbo rinka netapo labiau subalansuota. Priešingai, išryškėja nepageidautinos darbo rinkos tendencijos: nepakankamas darbo jėgos profesinis ir teritorinis mobilumas, kvalifikacinių gebėjimų stoka, kas didina nedarbo problemas – didėja užimtumo mieste ir atitolusiose nuo gamybinių centrų vietovėse diferenciacija, išryškėja labiausiai socialiai pažeidžiamų asmenų grupių problemos. Paskutiniaisiais metais nedarbui didelę įtaką turėjo Covid-19 pandemijos sukelta sudėtinga ekonominė situacija.

Marijampolės savivaldybės užimtumo didinimo programos tikslas yra pasiekti kuo didesnę gyventojų užimtumą, kad kiekvienas galėtų rasti turimą kvalifikaciją atitinkantį darbą ir užsitikrinti tinkamą pragyvenimo lygį.

Marijampolės savivaldybės gyventojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Marijampolės savivaldybėje 2024 m. I ketv. sudarė 1 787,0 Eur ir buvo šiek tiek aukštesnis už Marijampolės apskrities (1 724,7 EUR) ir žemesnis už šalies rodiklį (2 148,7 EUR). Vertinant 2020-2024 m. I ketv. bruto darbo užmokesčio reikšmes, Marijampolės savivaldybėje užmokestis padidėjo 54,38 % ir šis didėjimas buvo mažesnis tiek už šalies (56,82 %), tiek už apskrities (54,74 %) darbo užmokesčio didėjimo tendencijas (2.1.5. lentelė).

2.1.5 lentelė. Darbo užmokestis mėnesinis / EUR (bruto, šalies ūkis su individualiosiomis įmonėmis)

Pavadinimas	2020K1	2021K1	2022K1	2023K1	2024K1	Pokytis / %
Lietuvos Respublika	1 370,2	1 505,9	1 718,3	1 947,9	2 148,7	56,82
Marijampolės apskritis	1 114,6	1 219,4	1 369,2	1 564,3	1 724,7	54,74
Marijampolės sav.	1 157,5	1 253,1	1 408,2	1 614,6	1 787,0	54,38

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

2.2. Turizmas ir rekreacija

Dėl strategiškai patogios geografinės padėties šalyje, Marijampolės savivaldybė yra lengvai pasiekama turistų, todėl patogi autoturizmo, dviračių, pėsčiųjų ir vandens trasų infrastruktūros plėtojimui.

Per savivaldybės teritoriją praeina nacionalinio lygmens autoturizmo trasa „Sūduvos kelias“ - tai automagistralės A16, A7 ir krašto kelias Nr. 201. Nuo Marijampolės link Birštono (magistrale A16) praeina „Jono Pauliaus II piligrimų kelias“. Marijampolę kerta ir Šv. Jokūbo Šiaulių kelias, kurio ilgis 403 km. (stotys: Augstkalnė (Latvija) - Žagarė - Joniškis - Kryžių kalnas - Šiauliai - Kurtuvėnai - Palendriai - Šiluva - Raseiniai - Skirsnemunė - Raudonė - Veliuona - Seredžius - Raudondvaris - Kaunas - Veiveriai - Sasnava - *Marijampolė* - Skardupiai - Kalvarija - Punksas (Lenkija)).

Informaciją turistams, miesto svečiams ir vietos gyventojams, susijusią su turizmo paslaugomis, lankytinomis savivaldybės vietovėmis ir objektais teikia Marijampolės turizmo ir verslo informacinis centras „SMART Marijampolė“. Centras veikia adresu - Vytauto g. 17, Marijampolė. Lankytinų vietų sąrašas savivaldybėje pateiktas 2.2.1. lentelėje.

2.2.1. lentelė. Lankytinų vietų sąrašas Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
<i>Muziejai</i>		
1.	Palaimintojo Jurgio Matulaičio muziejus	J. Bendoriaus g. 3, Marijampolė
2.	Marijampolės krašto muziejus	Vytauto g. 29, Marijampolė
3.	Lietuvos prezidento Kazio Griniaus memorialinis muziejus	Bažnyčios g. 23, Marijampolė.
4.	Senovinių automobilių ir motociklų muziejus „Kubilkėmis“	Sporto g. 46, Marijampolė
5.	Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejus	Vytauto g. 29, Marijampolė
6.	Vinco Mykolaičio-Putino muziejus	Kauno g. 7, Marijampolė
7.	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos istorijos muziejus	Kauno g. 7, Marijampolė
8.	Muziejus „Bulotų namai“	P. Vaičiūčio g. 16, Marijampolė
9.	Vilkaviškio vyskupijos muziejus	Vytauto g. 25, Marijampolė
10.	Zuikių muziejus	Sūduvos g. 46, Sasnava, Marijampolės sav.
11.	Kazio Borutos muziejus	A. Juozapavičiaus g. 1, Liudvinavas, Marijampolės sav.
<i>Architektūros vertybės</i>		
12.	Geležinkelio stotis	Stoties g. 2, Marijampolė
13.	Haknasat Orhim arba Choralinė sinagoga	P. Butlerienės g. 5, Marijampolė
14.	Kvietiško dvaro sodyba	P. Armino g. 92, Marijampolė
15.	Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio BPL bataliono statinių kompleksas	Vytauto g. 72, Marijampolė

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
16.	Buvusios Mokytojų seminarijos pastatų kompleksas	Vytauto g. 47, Marijampolė
17.	Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo mažoji bazilika	Bažnyčios g. 3, Marijampolė
18.	Marijampolės Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo kunigų marijonų vienuolynas	J. Bendoriaus g. 3, Marijampolė
19.	Marijonų gimnazija	J. Bendoriaus g. 11, Marijampolė
20.	Marijonų spaustuvė ir biblioteka (Domus Beati)	J. Bendoriaus g. 5, Marijampolė
21.	Dramos teatras	P. Armino g. 2, Marijampolė
22.	Evangelikų liuteronų bažnyčia	Kauno g. 9, Marijampolė
23.	Rygiškių Jono gimnazija	Kauno g. 7, Marijampolė
24.	Šv. Vincento Pauliečio bažnyčia	Vytauto g. 31, Marijampolė
25.	Šv. Jono Pauliaus II bažnyčia	J. Ambrazevičiaus-Brazaičio g. 7, Marijampolė
26.	Sasnavos Švč. Mergelės Marijos vardo bažnyčia	Sūduvos g., Sasnava, Marijampolės sav.
27.	Šunskų Šv. Marijos Magdalietės bažnyčia	Šunskai, Marijampolės sav.
28.	Skardupių Švč. Mergelės Marijos, Krikščionių Pagalbos, bažnyčia	A. Yliaus gatvė 39, Skardupiai, Marijampolės sav.
29.	Vilkaviškio vyskupijos kurija	P. Kriaučiūno g. 17, Marijampolė
30.	Šventosios Šeimos seserų vienuolijos namai	Alyvų g. 1a, Marijampolė
31.	Švč. Trejybės cerkvė	P. Armino g. 38A, Marijampolė
32.	Ivoniškio (Gudelių) buvusio dvaro sodybos fragmentai	Ivoniškio g. 1a, Gudeliai, Marijampolės sav.
33.	Buktos dvaras	Buktos g. 6, Buktos k., Marijampolės sav.
34.	Marijampolės miesto rotušė	Kęstučio g. 1, Marijampolė
35.	Kančių koplytėlė	Vytauto Didžiojo parkas, Vytauto g., Marijampolė
<i>Kapinės</i>		
36.	Seniausios miesto kapinės	Alyvų g., Marijampolė
37.	Marijampolės senosios kapinės	P. Armino g. 38, Marijampolė
38.	Senosios žydų kapinės	
39.	Naujosios žydų kapinės	Vokiečių g., Marijampolė
40.	Masinė žydų žudynių vieta ir kapavietė	Marijampolė
41.	Šunskų kapinaitės	Šunskai, Marijampolės sav.
<i>Paminklai ir skulptūros</i>		
42.	P. Butlerienės (kačių) kiemelis	P. Butlerienės g. 4a, Marijampolė
43.	Paminklinis suolelis Violetai Urmanavičiūtei-Urmanai	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
44.	J. Basanavičiaus aikštė ir paminklas „Tautai ir kalbai“	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
45.	Paminklinis akmuo V. Kernagio dainai „Kai sirpsta vyšnios Suvalkijoje...“	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
46.	Paminklas Vytautui Didžiajam	P. Kriaučiūno g. 26, Marijampolė
47.	Paminklas kalbininkui Jonui Jablonskiui	Kauno g. 7, Marijampolė
48.	Paminklas Kristijonui Donelaičiui	Kauno g. 9, Marijampolė
49.	Paminklas Tauro apygardos partizanams	P. Kriaučiūno g. 26, Marijampolė
50.	Paminklas LDK kunigaikščiui Vyteniui	Vytauto g. 72, Marijampolė
51.	Paminklas Vincui Mykolaičiui-Putinui	Vytauto g. 20, Marijampolė
52.	Atminimo ženklas partizanui Jonui Lapatai-Giedriui	Nartas k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
<i>Parkai</i>		
53.	Poezijos parkas	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
54.	Rygiškių Jono parkas	Marijampolė, 68175 Marijampolės sav. (Greta Rygiškių Jono gimnazijos, prie Šešupės upės)
55.	Pašėsupio parkas	R. Juknevičiaus g. 14, Marijampolė
56.	Vytauto Didžiojo parkas	P. Kriaučiūno g. 26, Marijampolė
57.	Marių parkas (Marių parkas 1 ir Marių parkas 2)	Kempingo g., ir Poilsio g. 44, Marijampolė
58.	Ramybės parkas	Žvyryno g. 15, Marijampolė
<i>Gamtos paminklai</i>		
59.	Buktos pažintinis takas	Želsva, Marijampolės sav.
60.	Amalvos pelkės pažintinis takas	Marijampolės sav., netoli Daukšių k.
61.	Šunskų fazanynas	Šunskai, Marijampolės sav.
62.	Kneipo terapijos pojūčių takas	Šunskai, Marijampolės sav.
63.	Meškučių piliakalnis	Karklų g., Marijampolė
64.	Padovinio piliakalnis	Vaitiškiai, Marijampolės sav.
65.	Piliakalnių piliakalnis	Piliakalniai, Marijampolės sav.
66.	Šakališkių piliakalnis	Vaitiškiai, Marijampolės sav.
67.	Riečių piliakalnis	Miknonys, Marijampolės sav.
68.	Kumelionių piliakalnis	Marių g., Marijampolė
69.	Varnupių (Kirvakalnio) piliakalnis	Varnupių g., Marijampolė
70.	Liudvinavo piliakalnis ir senovės gyvenvietė	Liudvinavas, Marijampolės sav.
71.	Lakinskių piliakalnis	Lakinskai, Liudvinavo sen., Marijampolės sav.

Šaltinis: <https://marijampoletic.lt/>

Gamtiniai ištekliai. Savivaldybėje svarbiausia upė – Šešupė su intakais Dovine, Sasna, Amalve, Šlavanta, Sūduonia. Telkšo 11 ežerų (didžiausi Žaltytis, Amalvas, Ivoniškis, Ygla, Kalnynų ežeras, Leiciškių ežeras), gausu pelkių (Amalvo palios, Žuvinto palios), tvenkinių (Marijampolės marios, Antanavo HE tvenkinys, Stebuliškių tvenkinys). Miškai užima apie 15 % Marijampolės savivaldybės teritorijos. Didžiausi miškai – Buktos, Varnabūdės ir Šunskų. Svarbiausia valstybės saugoma teritorija savivaldybėje – Žuvinto biosferos rezervatas, kuriam priklauso ir Buktos miškas. Jame auga 23 į Lietuvos raudonąją knygą įrašytos augalų rūšys ir 5 saugomų samanų rūšys, yra Europoje saugomų skroblynų.

Kultūriniai ištekliai. Lietuvos Kultūros vertybių registro duomenimis, 2024 m. Marijampolės savivaldybėje nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašą sudarė: 9 statinių kompleksai, 4 statiniai, 9 archeologinės vietos, 3 archeologinių vietų kompleksai, 1 memorialinis objektas, 3 istoriniai objektai, 63 laidojimo vietos. Didelę dalį kultūrinių išteklių sudaro kilnojamosios kultūros vertybės, saugomos šiose objektuose.

Edukacinės programos. Marijampolės savivaldybėje organizuojamos įvairios edukacinės programos. Populiariausios edukacijos vyksta Liudvinavo miestelyje įsikūrusioje Jakštų sodyboje: „Kibinų pasaulio atradimai“, „Paslaptingi kūčių vakarai“, „Penki žingsniai į stebuklingą žolynėlio pasaulį“, „Skaniausi sausainiai pas močiutę“, „Saldu gardu, kaip du medu“, „Blynadienis Suvalkijoje“. Edukacija „Lietuviška pirtis“ vyksta Kumelionių kaime. Edukacinės programos „Arbatėlė Bulotų namuose“ metu galima sužinoti apie tarpukario inteligentų gyvenimo būdą, arbatėlių, stalo etiketo ir serviruotės subtilybes. Zuikių muziejuje vykstanti edukacinė programa „Zuikių mokyklos mokslai“ skirta vaikams ir suaugusiems, kur lankytojai pagal amžių „eina“ įvairius mokslus (pirmiausiai visi „paverčiami“ zuikiais, o tada kepa zuikių pyragus, daro zuikių arbatą bei atlieka kitas linksmas ir įdomias užduotis).

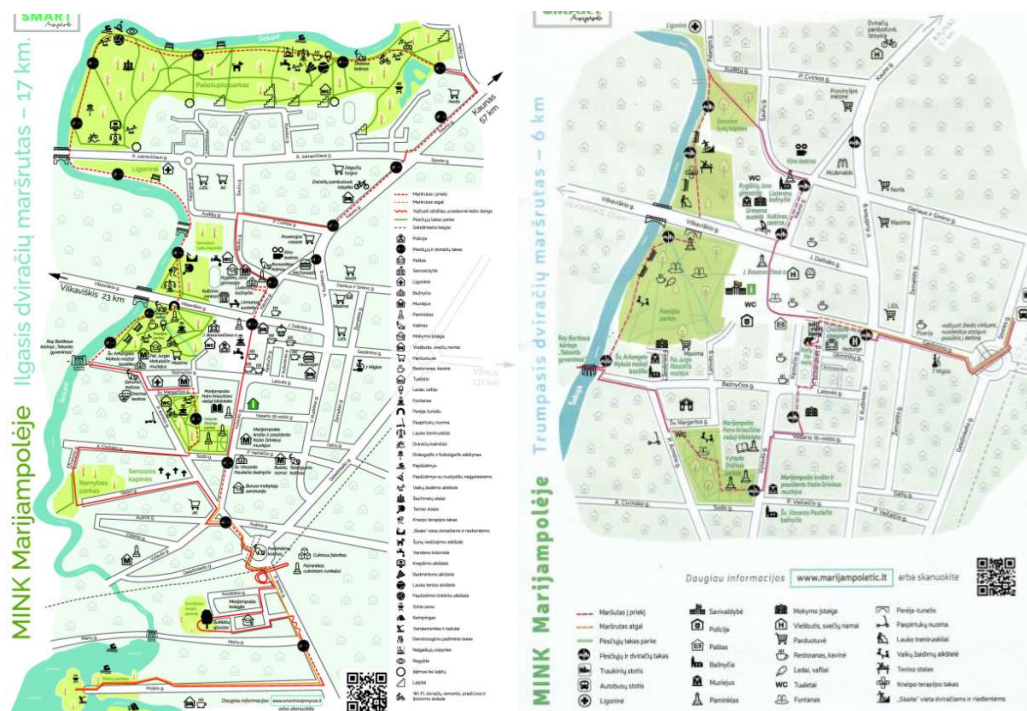
Įvairias edukacijas organizuoja Marijampolės kultūros centras. Molio edukacija ir keramikos darbų paroda „Meilės pilna diena“ vykstanti Šunskų miestelyje. Edukacijos „Trispalvio muilo gamyba“ ir „Užgavėnių kaukės“ organizuojamos Marijampolės kultūros centro patalpose.

Organizuojami ir kasmetiniai valstybinių švenčių renginiai, gausiai įtraukiantys savivaldybės gyventojus.

Turistiniai maršrutai. Marijampolės turizmo informacijos centras siūlo įvairius turistinius maršrutus savivaldybės gyventojams ir svečiams: pėsčiomis, dviračiais, baidarėmis, virtualius.

Mink Marijampolėje. Ilgasis dviračių maršrutas – 17 km.

Šiuo maršrutu galima aplankyti visus mieste esančius parkus, išvysti vienintelį visame pasaulyje esantį paminklą cukriniam runkeliui, pažinti Kvietiško dvaro istoriją bei grožėtis atnaujintu Pašešupio parku. Maršrutas nesudėtingas, iš viso jame yra 21 lankytini objektai: 1) Marių parkas, 2) Buvusi Kvietiško dvaro teritorija 3) Sukilėlių ažuolas, 4) Paminklas cukriniam runkeliui, 5) Senosios kapinės, 6) Ramybės parkas, 7) Vytauto Didžiojo paminklas, 8) Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo mažoji bazilika, 9) Palaimintojo Jurgio Matulaičio muziejus, 10) Meno kūrinys „Tekantis gyvenimas“, 11) Meno kūrinys „Arktika“, 12) Paminklinis akmuo V. Kernagio daina „Kai sirpsta vyšnios Suvalkijoje“, 13) Miesto Veidasienė, 14) Pašešupio parkas, 15) Paminklas Kristijonui Donelaičiui, 16) Liuteronų Bažnyčia, 17) Rygiškių Jono gimnazija, 18) Paminklinis suolelis V. Urmanavičiūtei – Urmanai, 19) J. Basanavičiaus aikštė ir paminklas „Tautai ir kalbai“, 20) Marijampolės krašto ir prezidento Kazio Griniaus muziejus, 21) Palaimintojo Jurgio Matulaičio muziejus (2.2.1. pav.).

2.2.1. pav. Ilgasis dviračių maršrutas Marijampolėje

2.2.2. pav. Trumpasis dviračių maršrutas Marijampolėje

Šaltinis: <https://welovelithuania.com/dviraciais-po-marijampole-ispudingiausi-dviraciui-marsrutai/>

Mink Marijampolėje. Trumpasis dviračių maršrutas – 6 km.

Trumpojo maršruto pradžia – geležinkelio stotyje, tad kelionė prasideda vos tik išlipus iš traukinio arba autobuso. Minant dviratį galima susipažinti su miesto centre esančiais objektais, jų istorija, apsilankyti legendomis apipintame kačių kiemelyje, išvysti Malonny gatvės meno kūrinius ant statinių fasadų. Šis maršrutas taip pat veda per du populiariausius miesto parkus – Vytauto Didžiojo parką ir Poezijos parką (2.2.2. pav.).

Pro savivaldybės teritoriją praeina regioninė dviračių turizmo trasa „Suvalkijos dviračių žiedas“, jungianti įdomiausius Sūduvos krašto istorijos, kultūros, gamtos paminklus, gražiausius kraštovaizdžius. Ši trasa jungiasi su Lenkijos Suvalkų krašto panašia dviračių turizmo trasa.

Žygiuok Marijampolėje. Žygis pėsčiomis, trunka apie 4 val.

Žygio metu aplankoma 30 objektų, kurie pasiekiami tiesiog pėsčiomis: 1) paminklas Kristijonui Donelaičiui, 2) Liuteronų bažnyčia, 3) Rygiškių Jono gimnazija, 4) Paminklinis suolelis Violetai Urmanavičiūtei-Urmanai, 5) Basanavičiaus aikštė ir paminklas „Tautai ir kalbai“, 6) Kačių kiemelis, 7) Malonny meno kūrinys „Minios anonimiškumas“, 8) Malonny meno kūrinys „Kačių sienelė“, 9) Malonny meno kūrinys „Pulkas“, 10) Choralinė sinagoga, 11) B. Kleizaitės-Vasaris menų galerija, 12) Malonny meno kūrinys „Ceci n'est pas un mur“ (liet. Tai ne siena), 13) Malonny meno kūrinys „Sklandimas virš minios“, 14) Malonny meno kūrinys „IN.side.OUT“, 15) Malonny meno kūrinys „Daryk tai, ko negalima“, 16) Marijampolės Krašto ir prezidento Kazio Griniaus muziejus, 17) Marijampolės Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejus, 18) Marijampolės Šv. Vincento Pauliečio bažnyčia, 19) Vytauto Didžiojo parkas, 20) Malonny meno kūrinys „Tabletės“, 21) Malonny meno kūrinys „Šv. Jurgis ir Etiopijos karalius“, 22) Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo mažoji Bazilika, 23) Palaimintojo Jurgio Matulaičio muziejus, 24) Malonny meno kūrinys „Tekantis gyvenimas“, 25) Poezijos parkas, 26) Malonny meno kūrinys „Arktika“, 27) Paminklinis akmuo V. Kernagio daina „Kai sirpsta vyšnios Suvalkijoje“, 28) Miesto Veidasienė, 29) Malonny meno kūrinys „Vartotojiškumas“, 30) Pašėupio parkas. Pašėupio parku grįžtama atgal į miesto centrą.

Virtualūs maršrutai.

Marijampolė garsėja kaip gatvės meno miestas, čia galima pasijusti tarsi meno galerijoje po atviru dangumi. Miestą puošia daugiau nei pusė šimto įvairių projektų metu sukurtų sieninės tapybos darbų, kurių skaičius kasmet vis auga.

Galima rinktis iš dviejų maršrutų: architektūros ir gatvės meno simpoziumo „MALONNY“ kūrinių (maršrute 48 objektai) bei šiek tiek toliau nuo miesto centro vedančio – „Neatrastos Marijampolės spalvos“ (maršrute 17 objektų).

Plaukimas baidarėmis Šešupės upe.

Maršruto ilgis – 12 km. Plaukiama nuo Buktos tilto per Šešupę iki Liudvinavo Jakštų sodybos. Plaukimo trukmė neskubant apie 3 valandas. Esant vandeningai Šešuvei plaukimas ypač lengvas ir įdomus. Sodyboje galima išsinuomoti iki dešimt naujų dviviečių baidarių.

Plaukimas baidarėmis su gidu.

Ekskursiją su gidu sudaro 1 valandos pažintis su Marijampolės miesto istorija ir turistiniais objektais, vėliau sėdama į baidares ir plaukiama 3-4 valandas Šešuve. Ekskursijos pradžia Marijampolės Vytauto Didžiojo parke, pabaiga Puskelnių užtvanka.

Maršrutas mieste: Marijampolės Vytauto Didžiojo parkas – Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo mažoji bazilika - Marijonų vienuolių pastatų kompleksas – Poezijos parkas - Kačių kiemelis - Marijampolės choralinė sinagoga - Jono Basanavičiaus aikštė - Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija - Baidarių maršruto pradžia.

Baidarių maršrutas: Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija – Marijampolės pėsčiųjų tiltas - Marijampolės ligoninė – R. Juknevičiaus g. tiltas – Pašėsupio parkas – Blaivybės parkas – Marijampolės futbolo stadionas. Toliau gidas palieka ekskursijos grupę. Maršrutas tęsiamas savarankiškai iki Puskelnių užtvankos. Maršruto ilgis – 10 km.

Aktyvios pramogos

Pramoginis šuolis parašiotu.

Pramoga galima nuo gegužės 1 d. iki spalio 31 d. Pasirengimas šuoliui trunka iki 30 min. Šokama iš 3000 m aukščio drauge su instruktoriumi – profesionalu, o šuolio metu patiriamas 25-30 sek. laisvojo kritimo pojūtis. 1500 m. aukštyje išsiskleidus parašiotui, apie 5 min. efektingais viržais sklandoma besišvalgant po nuostabias Suvalkijos apylinkes.

Vandenlenčių parkas WakeTown Miami.

Tai pirmasis Marijampolės vandenlenčių parkas, įsikūręs Marijampolės Marių parke. Parke įrengta naujos kartos „Wake Line“ 3 sistema. Tai puikiai subalansuota 258 metrų ilgio trasa su 11 metrų aukščio bokštais.

Šiame parke įrengtas Zero Majami batutų parkas, kur galima rasti įdomiausias figūras, keliaujant po skirtingo sudėtingumo kliūčių ruožą. Sesijos prasideda kas valandą ir tęsiasi 50 min. Aktyvių pramogų vietų sąrašas 2.2.2 lentelėje.

2.2.2. lentelė. Aktyvių pramogų vietų sąrašas Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
1.	Elektrinių paspirtukų nuoma	P. Armino g. 8, Marijampolė
2.	Padel IN – padelio teniso aikštynas	Prienu g. 19, Patašinės k., Marijampolės sav.
3.	Plaukimas baidarėmis	Vytauto g., Liudvinavo mstl., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
4.	Plaukimas baidarėmis su gidu	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
5.	Pramoginis šuolis parašiotu	Sasnavos aerodromas, Kuzų k. 6, Sasnavos sen., Marijampolės sav.
6.	Pramogų loftas	Pramonės g. 1 A, Marijampolė
7.	Skrydis oro balionu	Marijampolė
8.	Spindulio žaidimų kambariai	Kauno g. 13, Marijampolė
9.	Vandenlenčių parkas WakeTown Miami	Poilsio g. 44, Marijampolė
10.	Vandens batutų parkas Zero Majami Park	Poilsio g. 44, Marijampolė

Šaltinis: <https://marijampoletic.lt/pramogos-ir-laisvalaikis/aktyvios-pramogos/>

Apgyvendinimas. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. Marijampolės savivaldybėje buvo 32 apgyvendinimo įstaigos, kaip ir 2019 m. Šių įstaigų skaičius nuo 2019 m. iki 2023 m. svyravo, mažiausiai jų buvo 2021 m. – 18 (2.2.3. lentelė). Kai tuo tarpu apskrityje apgyvendinimo įstaigų padaugėjo 39,77 %, o šalyje 27,68 %.

2.2.3. lentelė. Apgyvandinimo įstaigų skaičius / vnt.

Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis / %
Lietuvos Respublika	3 754**	3 352**	4 263	4 580	4 793	27,68
Marijampolės apskritis	88**	78**	105	112	123	39,77
Marijampolės sav.	32	27	18	27	32	0

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, www.stat.gov.lt

Paaiškinimai: 1)** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys.

2) Apgyvandinimo įstaigos: Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės.

Ženkliai keitėsi ir turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose. Nagrinėjamu laikotarpiu iš viso turistų sumažėjo savivaldybėje -50,18 % (nuo 2 808 iki 1 399), apskrityje -30,50 %, o šalyje padidėjo 1,88 % (2.2.4. lentelė). Reikia pažymėti, kad turistų skaičius ypač sumažėjo po COVID-19 pandemijos (2020 ir 2021 m.), nuo 2022 m. vėl pradėjo augti. 2023 m. pabaigoje Marijampolės savivaldybėje didžiausią dalį iš bendro turistų skaičiaus sudarė turistai iš Lietuvos (72 %), kai užsieniečiai sudarė tik 28 %, o 2019 m. šis santykis buvo vienodas.

2.2.4. lentelė. Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose metų pabaigoje / asmenys

Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Lietuvos Respublika	Iš viso	275 536	45 944	228 008	270 256**
	Lietuva	151 576	34 485	176 751	186 484**
	Užsienio šalys iš viso	123 960	11 459	51 257	83 772**
Marijampolės apskritis	Iš viso	3 089	1 143	857	1 924**
	Lietuva	1 688	977	562	1 201**
	Užsienio šalys iš viso	1 401	166	295	723**
Marijampolės savivaldybė	Iš viso	2 808	926	506	1 594**
	Lietuva	1 440	770	231	896**
	Užsienio šalys iš viso	1 368	156	275	698**

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Paaiškinimai: 1)** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys.

Remiantis Marijampolės turizmo informacijos centro duomenimis, 2025 m. pradžioje Marijampolės savivaldybėje galima apsistoti 23 apgyvendinimo įstaigose. Tai 4 viešbučiai, 8 svečių namai ir apartamentai, 2 kempingai, 1 rezidencija, 8 kaimo turizmo sodybos. (2.2.5. lentelė). Visi savivaldybės viešbučiai, svečių namai ir apartamentai ir kempingai įsikūrę Marijampolės mieste, o kaimo teritorijoje veiklą vykdo kaimo turizmo sodybos.

2.2.5. lentelė. Turizmo ir kaimo turizmo apgyvendinimo įstaigų sąrašas Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
<i>Viešbučiai</i>		
1.	„BHB“, viešbutis	Vytauto g. 50, Marijampolė
2.	„Mercure Marijampolė“, viešbutis	J. Basanavičiaus a. 8, Marijampolė
3.	„Sudavija“, viešbutis	Sodo g. 1A, Marijampolė
4.	„Vingis“, viešbutis	Poilsio g. 26, Marijampolė
<i>Apartamentai, svečių namai</i>		
5.	Old Town Bakery, apartamentai	J. Basanavičiaus a. 17, Marijampolė
6.	„Eiva“, svečių namai	Kauno g. 59, Marijampolė
7.	„Keta“, svečių namai	Gedimino g. 14, Marijampolė
8.	„Luka“, svečių namai	Mindaugo g. 5, Marijampolė
9.	„Marių įlanka“, svečių namai	Kempingo g.36, Marijampolė
10.	„TEN“, svečių namai	V. Kudirkos g. 24, Marijampolė
11.	„TORINO LOUNGE“, svečių namai	Kauno g. 139A, Marijampolė
12.	„Akmeninė kerpė“, trumpalaikės apgyvendinimo paslaugos	Mindaugo g. 2, Marijampolė
<i>Kaimo turizmo sodybos, kempingai</i>		
13.	„Marijampolės kempingas“, kempingas	Kempingo g.44, Marijampolė
14.	Poilsiavietė „Marių įlanka“, kempingas	Kempingo g.36, Marijampolė
15.	„Grižulo Ratai“, rezidencija	Naujoji g. 12, Kantališkių k., Marijampolės sav.
16.	„Sodyba pas Maiklą“, kaimo turizmo sodyba	Jovarų 4-oji g. 6, Puskelnia, Marijampolės sav.
17.	„Žibudų sodyba“, kaimo turizmo sodyba	Sūduvos g. 64, Širvydų k., Marijampolės sav.
18.	„Onixas“, kaimo turizmo sodyba	Steiniškių g. 2, Steiniškių k., Marijampolės sav.
19.	„Bukonys“, kaimo turizmo sodyba	Bukonių k., Marijampolės sav.

20.	„Baltaragio malūnas“, kaimo turizmo sodyba	Gustaičių k., Marijampolės sav.
21.	„Karpavičių sodyba“, kaimo turizmo sodyba	Pabuktės k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
22.	„Alaburdai“, kaimo turizmo sodyba	Mačiuliškių k., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
23.	„Po beržais“, kaimo turizmo sodyba ir poilsio erdvė	Paežerės g. 9, Igliauka, Marijampolės sav.

Šaltinis: <https://marijampoletic.lt/apgyvendinimas/>

Maitinimas. Maitinimo paslaugų ištekliai apima savivaldybėje esančias kavines, restoranus, picerijas ir užkandines, greito maisto restoranus. 2025 m. pradžioje Marijampolės savivaldybėje besilankantys turistai galėjo pavalgyti 20 maitinimo įstaigų: 5 restoranai, 6 kavinės, 2 kavos namai, 7 picerijos ir greito maisto restoranai (2.2.6. lentelė). Beveik visos maitinimo įstaigos koncentruojasi Marijampolės mieste, išskyrus vieną kavinę „Grįžulo ratai“, esančią Kantališkių k., Sasnavos sen.

2.2.6. lentelė. Maitinimo įstaigų sąrašas Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
<i>Restoranai</i>		
1.	„Namų restoran draugams“, restoranai	Gedimino g. 7, Marijampolė
2.	„Miami Wok&Sushi“, azijietiškos virtuvės restoranai	Gedimino g. 5, Marijampolė
3.	„Central grill & lounge“, restoranai	J. Basanavičiaus a. 8, Marijampolė
4.	„TORINO LOUNGE“, restoranai	Kauno g. 139A, Marijampolė
5.	„Vingis“, restoranai	Poilsio g. 26, Marijampolė
<i>Kavinės</i>		
6.	„Nica“, kavinė	Laisvės g. 24, Marijampolė
7.	„Grįžulo ratai“, kavinė	Naujoji g. 12, Kantališkių k., Marijampolės sav.
8.	„KAMPAS“, restobaras	Kauno g. 22, Marijampolė
9.	„Senamiesčio legenda“, kavinė	Gedimino g. 6, Marijampolė
10.	„Kultūros centro kavinė“, kavinė	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
11.	„Sudūvos Arka“, kavinė	Vasaros g. 90, Marijampolė
<i>Kavos namai</i>		
12.	„Senojo miesto kepyklėlė“, kavos ir desertų namai	J. Dailidės g. 2a, Marijampolė
13.	„Sucré“, kepiinių namai	Dariaus ir Girėno g. 3a, Marijampolė
<i>Picerijos, greito maisto restoranai</i>		
14.	„Hesburger“, greito maisto restoranai	Kudirkos g. 12, Marijampolė
15.	„Campo Pizza“, picerija	R. Juknevičiaus g. 17A, Marijampolė
16.	„Party Pizza“, picerija	Vasario 16-osios g. 10, Marijampolė
17.	„Čili pizza“, picerija	V. Kudirkos g. 3, Marijampolė
18.	„PICOS BARAS“, picerija	R. Juknevičiaus g. 9, Marijampolė
19.	„Big House Burgers“, greito maisto restoranai	Vytauto g. 50, Marijampolė
20.	„9 metrai skonio“, gastrobaras	Gedimino g. 30, Marijampolė

Šaltinis: <https://marijampoletic.lt/maitinimas/>

Nors Marijampolės savivaldybė pasižymi patrauklia gamtine aplinka, dideliu nekilnojamojo kultūros vertybių skaičiumi, netradicinėmis turistinėmis paslaugomis, poilsiaviečių gausa, dideliu ekskursijų ir edukacijų skaičiumi, tačiau turistų skaičius per penkerius metus sumažėjo 50 %, fiksuojama labai maža užsienio turistų dalis, dominuoja vienadienis turizmas. Turistų aptarnavimo įstaigos (apgyvendinimo, maitinimo), pramogos koncentruojasi savivaldybės centre Marijampolėje, išskyrus kaimo turizmo sodybas. Turizmo sektorius taip pat susiduria ir su sezoniskumu, neigiama pandemijos įtaka, sudėtingu kultūros paveldo apsaugos reglamentavimo procesu, siekiant įveikinti objektus, daug resursų kainuojančiu kultūros paveldo išlaikymu. Didesnė turistinių, rekreacinių paslaugų pasiūla įtakotų ilgesnę turistų buvimo savivaldybės teritorijoje trukmę, o aktyvesnis teikiamų turistinių paslaugų ir pramogų viešinimas bei bendradarbiavimo su gretimomis savivaldybėmis stiprinimas, teikiant kompleksines turistines paslaugas, prisidėtų prie užsienio turistų dalies augimo.

2.3. Investicijos ir apyvarta

Investicijos. Remiantis Valstybinės duomenų agentūros duomenimis, tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) Lietuvoje kasmet augo ir 2023 m. pabaigoje siekė 35 553,92 mln. EUR, t. y. 71,83 % daugiau nei 2019 m. pabaigoje (20 691,38 mln. EUR).

Vienam Lietuvos gyventojui tenkančios TUI 2023 m. pabaigoje buvo 12 320 EUR arba 67,3 % didesnės nei 2019 m. pabaigoje (7 364 EUR). Nuo 2019 iki 2023 metų TUI vienam Lietuvos gyventojui išaugo 1,7 karto (2.3.1 lentelė).

Augant TUI Respublikoje, augo ir skirta investicijų dalis Marijampolės apskrčiai bei Marijampolės savivaldybėje. Nuo 2019 iki 2023 metų apskrityje investicijos išaugo 85,14 mln. EUR arba 1,5 karto, o

savivaldybėje 18,33 mln. EUR arba 1,2 karto. Investicijų augimą 2020 m. apskrityje ir savivaldybėje sustabdė COVID-19 pandemija, nuo 2021 m. jos vėl pradėjo augti.

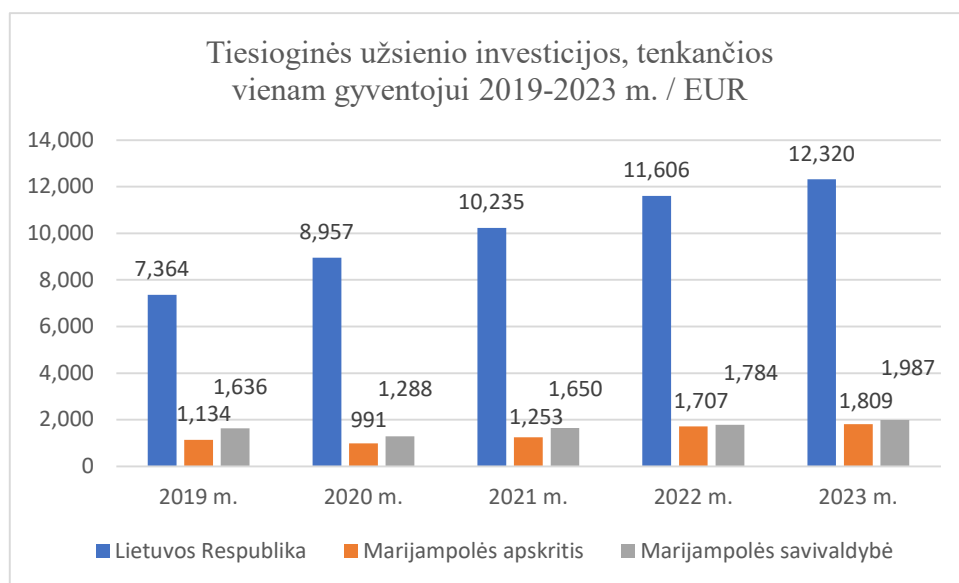
Vienam Marijampolės savivaldybės gyventojui tenkančios TUI 2023 m. buvo 1 987 EUR, prieš penkis metus jos siekė tik 1 636 EUR (augimas 1,2 karto). Nagrinėjamu laikotarpiu apskrityje vienam gyventojui skirtų investicijų dydis buvo mažesnis nei savivaldybėje. Toks TUI paskirstymas rodo sėkmingą užsienio kapitalo įsiliejimą į savivaldybės ekonomiką (2.3.1 paveikslas).

2.3.1. lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) Marijampolės savivaldybėje ir jų palyginimas su šalies ir apskrities rodikliais

Duomenų pavadinimas	Teritorijos pavadinimas	Metai				
		2019	2020	2021	2022	2023
Tiesioginės užsienio investicijos laikotarpio pabaigoje mln. EUR	Lietuvos Respublika	20 691,38	25 176,77**	28 718,94**	33 160,27**	35 553,92
	Marijampolės apskritis	158,43	137,08**	170,94**	231,77**	243,57
	Marijampolės sav.	90,10	70,65**	89,57**	97,44**	108,43
Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje EUR	Lietuvos Respublika	7 364**	8 957**	10 235**	11 606**	12 320
	Marijampolės apskritis	1 134**	991**	1 253**	1 707**	1 809
	Marijampolės sav.	1 636**	1 288**	1 650**	1 784**	1 987

Pastaba: ** - patikslinti ir perskaiciuoti duomenys

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

2.3.1 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui 2019-2023 m. / EUR

(Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>)

Svarbu skirti didesnę dėmesį užsienio ūkio subjektų ir jų materialinių investicijų pritraukimui į Marijampolės tikslinę teritoriją. Būtina plėtoti pramonės, sandėliavimo ir komercinių teritorijų susisiekimo ir kitą infrastruktūrą bei vykdyti aktyvią rinkodarą. Siekiant pritraukti TUI ir vietines investicijas iš didžiųjų miestų, savivaldybėje plėtojami šiaurinis ir pietinis pramonės, sandėliavimo ir komercinės paskirties rajonai.

Materialinės investicijos (MI) tai investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą – vienas svarbiausių ekonomikos augimą skatinančių veiksnių. 2023 m. Marijampolės apskrityje materialinės investicijos nuo visų Lietuvos materialinių investicijų sudarė 1,75 %, Marijampolės savivaldybėje 1,08 %. MI savivaldybėje kasmet svyravo ir 2023 m. pasiekė 148 017 tūkst. EUR, t. y. 11,12 % mažiau nei prieš metus (2022 m. MI sudarė 166 538 tūkst. EUR) (2.3.2. lentelė). Daugiausia materialinių investicijų savivaldybėje buvo nukreipta į šiuos sektorius: viešasis valdymas ir gynyba bei privalomasis socialinis draudimas, transportas ir saugojimas, sausumos transportas ir transportavimas vamzdiniais, kasyba ir karjerų eksploatavimas bei apdirbamoji pramonė.

MI, tenkančios vienam gyventojui, nagrinėjamu laikotarpiu augo šalyje (išskyrus 2020 m.), Marijampolės apskrityje ir Marijampolės savivaldybėje svyravo. Vienam Marijampolės savivaldybės gyventojui tenkančios MI

2023 m. buvo 2 711 EUR, o 2019 m. jos buvo 2 370 EUR, tai 341 EUR daugiau nei 2019 m. (2.3.2 paveikslas). Nuo 2019 m. iki 2023 m. materialinės investicijos savivaldybėje vienam gyventojui padidėjo 1,14 karto.

2.3.2. lentelė. Materialinės investicijos (MI) Marijampolės savivaldybėje ir jų palyginimas su šalies ir apskrities rodikliais

Duomenų pavadinimas	Teritorijos pavadinimas	Metai				
		2019	2020	2021	2022	2023
Materialinės investicijos to meto kainomis tūkst. EUR	Lietuvos Respublika	9 539 717	9 053 253	10 803 374	12 793 779	13 721 260*
	Marijampolės apskritis	229 948	211 863	269 972	263 174	240 391*
	Marijampolės sav.	127 822	105 188	142 144	166 538	148 017*
Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui EUR ¹²	Lietuvos Respublika	3 414	3 239	3 847	4 518	4 778*
	Marijampolės apskritis	1 670	1 560	1 965	1 934	1 778*
	Marijampolės sav.	2 370	1 962	2 605	3 059	2 711*

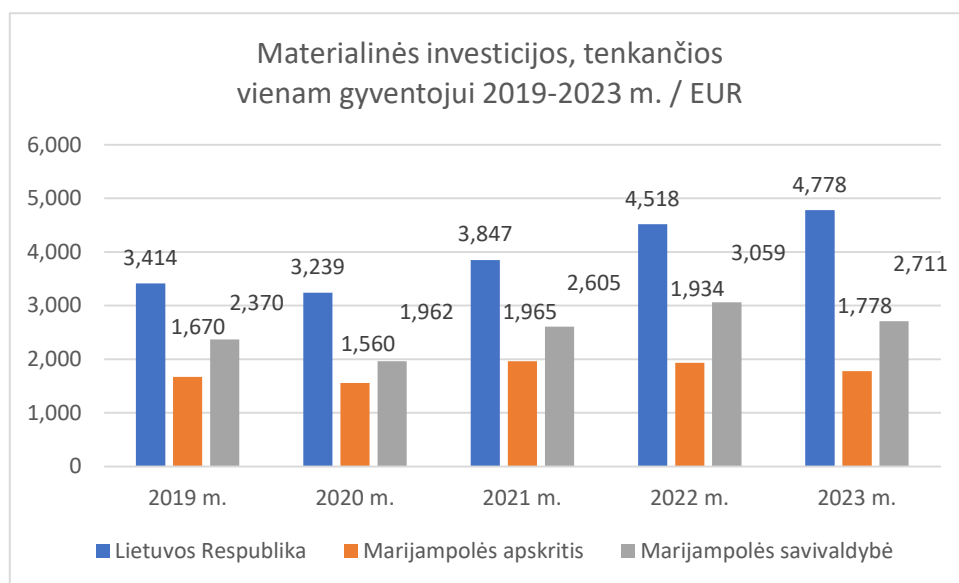
Pastaba: * – išankstiniai duomenys

Išnašos:

1 – Informacija apie materialines investicijas nuo 2004 m. parengta naudojant investicijų ir verslo struktūros tyrimo duomenis. Duomenys nevisiškai paskirstyti pagal apskritis ir savivaldybes. Duomenys pateikiami pagal investavimo vietą. Įtrauktas finansinės nuomos būdu įsigytas turtas.

2 – Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, perskaiciuotos remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

2.3.2 pav. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui 2019-2023 m. / EUR

(Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>)

Apyvarta – bendrosios įmonės įplaukos už parduotas prekes ir paslaugas per tam tikrą laikotarpį. Marijampolės savivaldybėje nefinansinių įmonių apyvarta pagal veiklos vykdymo vietą 2023 m. buvo 1,8 karto didesnė nei 2019 m. ir siekė 2 360 569 tūkst. EUR, tai sudarė 1,5 % šalies ir 58,2 % apskrities apyvartos (2.3.3. lentelė).

2.3.3. lentelė. Apyvarta pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansų įmonių)

Teritorijos pavadinimas	Apyvarta pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansų įmonių), tūkst. EUR ¹				
	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Lietuvos Respublika	101 154 275	99 870 068	123 733 373**	157 465 511**	157 092 688*
Marijampolės apskritis	2 313 214	2 385 511	2 825 427**	3 805 132**	4 058 518*
Marijampolės sav.	1 338 800	1 319 410	1 592 256**	2 137 789**	2 360 569*

Pastaba: ** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys, * - išankstiniai duomenys.

Išnašos: 1 – Nuo 2018 m. duomenys yra skelbiami pagal statistinį vienetą – įmonę, kuri sudaro atskiras juridinis vienetas, juridinių vienetų (JV) junginys ar JV dalis. Kai JV priklauso įmonių grupei ir jų bendra veikla sudaro veiklos segmentą, tuomet šių JV junginys yra prilyginamas įmonei ir dalis duomenų konsoliduojama. 2018–2020 m. nustatyti didžiausių įmonių grupių JV junginiai, nuo 2021 m. – visų įmonių grupių.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Įmonių apyvartos rodikliai yra tiesiogiai siejami su ekonomikos struktūra. 2023 m. pagal struktūrą, didžioji apyvartos dalis Marijampolės savivaldybėje yra generuojama didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje bei variklių transporto priemonių ir motociklų remonte (36,04 %), kasybos ir karjerų eksploatavimo bei apdirbamojoje pramonėje (29,48 %), transporte ir saugojime (22,25 %). Kitose ekonominės veiklos rūšyse apyvartos rodikliai mažesni. Mažiausios apyvartos dalys savivaldybėje tenka odos ir odos dirbinių (0,002 %) bei popieriaus ir popieriaus gaminių gamybai (0,003 %).

2.4. Pramonės–komercijos objektai

Marijampolės savivaldybėje vyrauja smulkus ir vidutinis verslas. Didžiausios pramonės įmonės veikia Marijampolės mieste, kuris yra vienas iš svarbesnių šalies pramonės miestų.

Pramoninės gamybos, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtojimas yra vienas iš svarbiausių ekonominės politikos uždavinių, turintis esminį poveikį darbo vietų kūrimui ir socialiniam stabilumui. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Marijampolės savivaldybėje 2025 m. pradžioje įregistruoti 3 142 ūkio subjektai, kurie sudaro 1,4 % visų šalies ir 48,7 % Marijampolės apskrities ūkio subjektų.

Įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius Marijampolės savivaldybėje, kaip ir Lietuvoje, apskrityje kasmet didėja, tačiau veikiančių subjektų skaičius 1,5 karto mažesnis negu įregistruotų. 2025 m. pradžioje buvo 2 146 veikiančių ūkio subjektų, o 2020 m. tik 1 742. 2020–2025 m. laikotarpiu veikiančių ūkio subjektų išaugo 1,2 karto (2.4.1. lentelė).

2.4.1. lentelė. Įregistruoti ir veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje / vnt.

Teritorijos pavadinimas	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.
<i>Įregistruoti ūkio subjektai metų pradžioje</i>						
Lietuvos Respublika	240 719	250 519	255 872	249 413	236 883	227 810
Marijampolės apskritis	6 338	6 563	6 665	6 775	6 610	6 458
Marijampolės savivaldybė	3 136	3 222	3 252	3 283	3 215	3 142
<i>Veikiantys ūkio subjektai</i>						
Lietuvos Respublika	107 444	108 258	113 516	122 458	142 954	151 868
Marijampolės apskritis	3 382	3 376	3 444	3 724	4 084	4 253
Marijampolės savivaldybė	1 742	1 741	1 769	1 899	2 083	2 146

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

2024 m. pradžioje Marijampolės savivaldybėje veikė įvairaus dydžio įmonės pagal darbuotojų skaičių: labai mažos įmonės sudarė 84,81 % (0 ÷ 9 darbuotojai), mažos įmonės 11,53 % (10 ÷ 49 darbuotojų), vidutinės įmonės – 3,11 % (50 ÷ 249 darbuotojų). Stambios ir labai stambios įmonės, turinčios nuo 250 iki 1 000 darbuotojų ir daugiau, savivaldybėje sudaro 0,55 % (2.4.2 lentelė).

2.4.2. lentelė. Veikiančių įmonių kaita pagal darbuotojų skaičių Marijampolės savivaldybėje / vnt.

Pavadinimas	Veikiančių įmonių skaičius metų pradžioje / vnt.					
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2024 m./%
Iš viso pagal darbuotojų skaičių	1 298	1 294	1 327	1 432	1 640	100 %
0–4 darbuotojai	758	797	816	908	1 129	68,84
5–9 darbuotojai	271	229	252	257	262	15,97
10–19 darbuotojų	138	135	123	134	120	7,32
20–49 darbuotojai	74	79	84	76	69	4,21
50–99 darbuotojai	34	28	27	31	31	1,89
100–149 darbuotojai	5	7	7	7	11	0,67
150–249 darbuotojai	10	13	10	12	9	0,55
250–499 darbuotojai	6	4	6	4	6	0,37
500–999 darbuotojai	1	1	1	2	2	0,12
1 000 ir daugiau darbuotojų	1	1	1	1	1	0,06

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Analizuojant 2024 m. pradžioje veikiančių įmonių pagal darbuotojų skaičių grupes, daroma išvada, kad Marijampolės savivaldybėje dominuoja labai mažos ir mažos įmonės, sudarančios 68,84 % nuo visų veikiančių įmonių. Labiausiai plėtojamos šios veiklos rūšys: didmeninė ir mažmeninė prekyba bei variklių transporto priemonių ir motociklų remontas, kasyba ir karjerų eksploatavimas bei apdirbamoji pramonė, transportas ir saugojimas.

Lietuvoje valstybinę verslo paramos sistemą apibrėžia Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymas (Žin., 1998, Nr. 109-2993), kuriame apibrėžtos smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams taikomos valstybės paramos formos. Savivaldybė nuo 1997 m. teikia smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo fondo finansinę paramą smulkiam ir vidutiniam verslui. Per 2016–2020 metus iš viso buvo paskirstyta 104,08 tūkst. EUR paramos (2.4.3. lentelė). Kasmet paramą savivaldybėje gauną 15÷25 ūkio subjektai.

2.4.3. lentelė. Valstybės paramos lėšos, skirtos SVV remti / EUR

Parama	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	Pokytis / %
Iš viso (visos paramos formos)	12 116,99	8018,66	7916,14	16 574,85	59 449,79	391

Šaltinis: Savivaldybės administracija

Planuojamoje teritorijoje veikia 5 Marijampolės savivaldybės valdomos įmonės, jų sąrašas pateiktas 2.4.4. lentelėje.

Patogi Marijampolės savivaldybės susisiekimo infrastruktūra, daro ją patrauklią investicijoms, leidžia vystyti stambesniam verslui. Savivaldybėje plėtojami šiaurinis ir pietinis pramonės, sandėliavimo ir komercinės (PSK) paskirties rajonai. Ši plėtra pirmiausia siejama su Marijampolės LEZ plėtra. Marijampolės LEZ yra įsikūręs prie Via Baltica ir Rail Baltica magistralių, kurios suteikia galimybę investuotojams naudoti kelių ir geležinkelio transportą, gabenant krovinius į Europą ir Aziją. Marijampolės LEZ valdymo bendrovės sukurta 3M industrinės komunikacijos ir veiklos strategija – medis, metalas, maistas – atspindi šio pietvakarių Lietuvos regiono specializacijos kryptį.

Didžiausios pramonės įmonės savivaldybėje veikia medienos ir metalo apdirbimo, baldų gamybos, transporto ir logistikos paslaugų, statybos ir maisto gamybos srityse: medžio apdirbimas – UAB „Dovista“, UAB „Juodeliai“ gamybos padalinys, UAB „Sumeda“; metalo apdirbimas – „STEVILA“ Lietuvos ir Vokietijos UAB, „GITANA“ UAB; baldų gamyba – UAB „Mood Furniture“, UAB „FurnMaster“; transporto ir logistikos paslaugos – UAB „Kubiliaus transportas“, UAB „Arvydo Miliausko Transportas“, UAB „HQDS“, UAB „Mantinga LOGISTICS“; statyba – UAB „Statybos ritmas“; maisto gamyba – UAB „Mantinga Production“. Marijampolės savivaldybės valdomos įmonės ir kitos bendrovės pateiktos 2.4.4. lentelėje. Svarbiausių įmonių, turinčių daugiau kaip 20 darbuotojų, sąrašas pateiktas 2.4.5. lentelėje.

2.4.4. lentelė. Marijampolės savivaldybės valdomos įmonės ir kitos bendrovės

Įmonės kodas	Pavadinimas	Buveinės adresas	Veiklos sritis	Apdraustų darbuotojų skaičius / vnt.
151104226	UAB „Sūduvos vandenys“	Vasaros g. 7, Marijampolė	Vandentvarka	184
151004973	UAB „Kelranga“	Gėlyno skg. 5, Marijampolė	Kelių tiesimas, remontas, tiltai	117

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Įmonės kodas	Pavadinimas	Buveinės adresas	Veiklos sritis	Apdraustų darbuotojų skaičius / vnt.
251168030	UAB „Marijampolės autobusų parkas“	Vasaros g. 6, Marijampolė	Keleivių pervežimas	65
151425755	UAB „Marijampolės šilumos tinklai“	Gamyklų g. 8, Marijampolė	Šildymas, įrenginiai	71
151479265	UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras	Vokiečių g. 10, Marijampolė	Komunalinės paslaugos	82

Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/>

2.4.5. lentelė. Marijampolės savivaldybėje svarbiausių gamybos įmonių, turinčių daugiau kaip 20 darbuotojų, sąrašas

Įmonės kodas	Pavadinimas	Buveinės adresas	Veiklos sritis	Apdraustų darbuotojų skaičius / vnt.
<i>Mediena, apdirbimas ir jos gaminiai</i>				
304294082	Dovista, UAB	Karolaukio g. 11, Nendriškių k., Marijampolė	Mediena, jos gaminiai	360
165828499	Asaja, UAB	Kumelių k., Marijampolė	Mediena, jos gaminiai	33
151472477	Laibaris, UAB	L. Giros g. 50, Marijampolė	Mediena, jos gaminiai	25
165746625	UAB „Juodeliai“ gamybos padalinys	Juodelių g. 8, Nendriškių k., Marijampolės sen.	Medinių padėklų, pakavimo elementų gamyba	596 (bendras - visų padalinių)
165711510	Sumeda, UAB	Kauno g. 135, Marijampolė	Langu gamyba	195
165828912	Gikra, UAB	Patašinės k., Marijampolė	Mediena jos gaminiai	20
302453034	UAB „Auminga“	Šešupės g. 11, Puskelnų k., Marijampolė	Mediena jos gaminiai	20
111475323	Nedlit International, UAB	Prienų g. 7, Patašinė, Marijampolė	Grindys, grindų danga	37
<i>Metalas, apdirbimas ir jo gaminiai</i>				
151299819	UAB koncernas „ALGA“	Gamyklų g. 4, Marijampolė	Metalo konstrukcijos	23
305672122	ALGA-STEEL, UAB	Gamyklų g. 4, Marijampolė	Metalo konstrukcijos	32
110770057	STEVILA, Lietuvos ir Vokietijos UAB	Metelų g. 14, Mokulų k., Marijampolė	Metalas, apdirbimas, gaminiai	179
140581297	GITANA, UAB Marijampolės skyrius	Gamyklų g. 9, Marijampolė	Metalas, apdirbimas, gaminiai	221
251161580	Vidara, UAB	Gedimino g. 3A, Marijampolė	Metalas, apdirbimas, gaminiai	74
304421302	Sarvyda, UAB	Žiedo g. 11, Nuoragėlių k., Marijampolė	Metalas, apdirbimas, gaminiai	39
165771112	Mokana, UAB	Ažuolų g. 61, Mokulų k., Marijampolė	Metalas, apdirbimas, gaminiai	39
<i>Baldų gamyba</i>				
300108178	Mood Furniture, UAB	Stoties g. 8B, Marijampolė	Baldai, gamyba	245
302900446	UAB „FurnMaster“	Geležinkelio g. 3, Marijampolė	Baldai, gamyba	288
165842495	Statranga, UAB	Sporto g. 9, Marijampolė	Baldai, gamyba	61
<i>Transporto paslaugos, pervežimas</i>				
304609350	Žaibo ratai, UAB	Sporto g. 52, Marijampolė	Transporto paslaugos, miškininkystė	95
303252550	Delca logistic, UAB	Gėlyno g. 10, Aleksandravo k., Marijampolė	Transporto paslaugos	61
304105457	Gineda ES, UAB	Jono Dailidės g. 8, Marijampolė	Transporto paslaugos	84
300569684	Ainetra, UAB	Statybininkų g. 3, Marijampolė	Transporto paslaugos	28
304554377	Gedo transportas, MB	P. Armino g. 75A, Marijampolė	Transporto paslaugos	31
151136754	Ipukis, UAB	Alytaus g. 2, Liudvinavas, Marijampolė	Transporto paslaugos	95
303655359	Autovaldas, UAB	Narūčio g. 7, Marijampolė	Transporto paslaugos	38
303286517	Valdema, UAB	Kauno g. 146, Marijampolė	Transporto paslaugos	62
302636427	UAB „EV transport“	Vilkaviskio g. 45A, Marijampolė	Transporto paslaugos	30
305420986	Daugera, MB	R. Juknevičiaus g. 94-33, Marijampolė	Transporto paslaugos	25
151371631	Kazi-Transport, UAB	Klaipėdos g. 97, Marijampolė	Transporto paslaugos	41
151481679	Markeda, UAB	Vingio g. 2G, LT-68131 Marijampolė	Transporto paslaugos	90
302846607	UAB „BSB trucks“	Artojų g. 17-13, Marijampolė	Transporto paslaugos	30
302500740	Vilktera, UAB	Sporto g. 48, Marijampolė	Perkraustymas	68
305623100	Bioprolit, UAB	J. Basanavičiaus a. 8, Marijampolė	Transporto paslaugos	32
151468589	Finginas, UAB	Suvalkiečių g. 5-2, Marijampolė	Automobilių prekyba	58
151170443	UAB „Td Transport“	V. Borisevičiaus g. 4, Marijampolė	Automobilių prekyba	65

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Įmonės kodas	Pavadinimas	Buveinės adresas	Veiklos sritis	Apdraustų darbuotojų skaičius / vnt.
151290599	Kubiliaus transportas, UAB	Sporto g. 48, Marijampolė	Transporto paslaugos	401
151443625	UAB „Arvydo Miliausko Transportas“	Žalioji g. 12, Marijampolė	Transporto paslaugos	332
303005938	Rytva, UAB	Sasnos 2-oji g. 10, Kantališkių k., Marijampolė	Transporto paslaugos	72
304690459	HQDS, UAB	Varpo g. 51, Šunskai, Marijampolė	Transporto paslaugos	290
303055528	LKT TRANSPORT, UAB	Jaunimo g. 2-17, Marijampolė	Transporto paslaugos	58
300633083	Rovena, UAB	Sporto g. 9D, Marijampolė	Automobilių prekyba	30
303166425	Translis, UAB	P. Vaičiūčio g. 3-13, Marijampolė	Transporto paslaugos	31
<i>Logistikos paslaugos</i>				
165750285	UAB „Avansas“	Mechanizatorių g. 7, Sasnava, Marijampolė	Logistikos paslaugos	55
151483872	Viliaus transportas, AB	Petro Armino g. 89, Liepynų k., Marijampolė	Logistikos paslaugos	47
300603706	Mantinga LOGISTICS, UAB	Sasnavos g. 18, Marijampolė	Logistikos paslaugos	123
151163979	Angelma, UAB	Sasnavos g. 78, Marijampolė	Logistikos paslaugos	29
302565154	Grimasta, UAB	Jotvingių g. 3, Marijampolė	Logistikos paslaugos	30
303061367	Grando logistika, MB	Sasnavos g. 74, Marijampolė	Logistikos paslaugos	28
300121193	„TFA Logistic“ UAB	Vasaros g. 20B, Marijampolė	Logistikos paslaugos	80
302553248	ICECO Assets, UAB	Ledo g. 1, Liepynų k., Marijampolė	Logistikos paslaugos	68
302565154	Grimasta, UAB	Jotvingių g. 3, Marijampolė	Logistikos paslaugos	30
302455220	Lemus, UAB	Laisvės g. 14-5, Marijampolė	Logistikos paslaugos	48
305805252	LL Logistics, UAB	Gedimino g. 7-1, Marijampolė	Logistikos paslaugos	58
<i>Maisto gamyba</i>				
110669492	Mantinga Production, UAB	Stoties g. 51, Marijampolė	Maisto gamyba	1 319
305572684	MANTINGA GROUP, UAB	Stoties g. 51, Marijampolė	Maisto gamyba	48
300029617	Sotas, UAB	Kęstučio g. 9-1, Marijampolė	Maisto gamyba	79
151464377	ARVI KALAKUTAI, UAB	V. Kudirkos g. 24, Marijampolė	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas	Nėra duomenų
151453167	Marijampolės pieno konservai, UAB	Kauno g. 114, LT-68108 Marijampolė	Maisto produktai	418
<i>Statyba</i>				
151203391	Statybos ritmas, UAB	Gamyklų g. 3, Marijampolė	Statyba	136
306163174	Wineris by Nordroof, UAB	Trakiškių g. 32, Trakiškių k., Marijampolė	Statyba	43
123228238	Garfus, UAB	Stoties g. 47, Marijampolė	Statybinės medžiagos	65
302330957	UAB „Surenkamos Statybos Konstrukcijos“	Sporto g. 9H, Marijampolė	Statyba. Betonai, betono gaminiai	33
304223377	Bituma, UAB	Sasnavos g. 42, Marijampolė	Statyba	21
302419306	UAB „Kalstata“	Statybininkų g. 4, Marijampolė	Statyba	52
304034565	Imota, UAB	Trakiškių g. 32, Trakiškių k., Marijampolė	Statyba	32
306179926	Mezitora, UAB	Vasaros g. 24, Marijampolė	Statyba	83
165775662	Kegisa, UAB	Trakėnų g. 1, Trakiškių k., Marijampolė	Statyba	33
306196142	LK Bygg, UAB	Jaunimo g. 2-17, Marijampolė	Statyba	42
<i>Žemės ūkis, paslaugos</i>				
302476093	Marijampolės agrocentras, UAB	Šakališkių g. 15, Šakališkių k., Marijampolė	Žemės ūkis, paslaugos	29
165670049	Šešupės ūkis, UAB	Sodo g. 2, Netičkampio k., Marijampolė	Žemės ūkis, paslaugos	24
306324371	Želsvos ūkiai, KB	Želsvės g. 1, Želsvos k., Marijampolė	Žemės ūkis, paslaugos	20
165668169	Dovinės žemės ūkio bendrovė	Sodybinė g. 27, Dauksiai, Marijampolė	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas	36
165669794	Valavičiai, ŽŪB	Valavičių k., Marijampolė	Žemės ūkis, paslaugos	34
165664861	Padovinio ŽŪB	Mokyklos g. 52, Padovinio k., Marijampolė	Žemės ūkis, paslaugos	103
165663236	Smilgių ŽŪB	Aušros g. 4, Smilgių k., Marijampolė	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas	53

Šaltinis: <https://rekvizitai.vz.lt/>

Naujai plėtojamos pramonės, sandėliavimo ir komercijos paskirties teritorijos turės didelės reikšmės ir miesto struktūros plėtrai: skatins šiaurinės teritorijos renovaciją, intensyvins žemės naudojimą, skatins smulkių ir vidutinių verslų plėtrą. Visi šie procesai įtakos miesto ekonominį vystymąsi: pagerins verslo aplinką, sukuriant patrauklias sąlygas privačioms ir valstybės investicijoms, kels gyventojų užimtumo lygį bei kvalifikaciją, užtikrins ilgalaikių darbo vietų sukūrimą bei gyventojų turitinės padėties gerėjimą. Marijampolės miestą siejantys socialiniai ir ekonominiai ryšiai su gretimomis savivaldybėmis formuos Marijampolės miesto įtakos zoną visame Marijampolės regione.

2.5. Marijampolės savivaldybės miškų ūkis

Valstybinės miškų tarnybos 2024 m. sausio 1 d. duomenimis, Marijampolės apskritis turi mažiausią miškingumą iš visų Lietuvos Respublikos apskričių – tik 22 %, kai kitos apskritys atitinkamai (Šiaulių 28,2 %, Tauragės 33,2 %, Telšių 36,8 %, Utenos 35,5 %, Vilniaus 44,2 %). Marijampolės savivaldybės miškingumas apskrityje siekia 14,7 %, tai trečia vieta po Kazlų Rūdos (58,2 %) ir Šakių rajono (23,2 %) miškingumo. Marijampolės savivaldybės miško žemės plotas yra 11,09 tūkst. ha (2.5.1. lentelė).

2.5.1. lentelė. Miškų plotas ir miškingumas pagal Marijampolės apskrities savivaldybes

Savivaldybė	Savivaldybės teritorijos plotas, ha	Miško žemės plotas, ha	Bendras medynų tūris, mln. m ³	Miškingumas, %
Kalvarijos	44025,97	5208,29	15,2	11,8
Kazlų Rūdos	55452,3	32254,34	114,0	58,2
Marijampolės	75486,19	11086,01	29,6	14,7
Šakių rajono	145354,02	33763,89	107,4	23,2
Vilkaviškio rajono	126281,06	13689,51	35,7	10,8
Iš viso apskrityje:	446599,54	96002,04	301,9	22,1

Šaltinis: Lietuvos Respublikos žemės fondas 2024 m. sausio 1 d., <https://zisis.lt/>

Remiantis Valstybinės miškų tarnybos kadastro duomenimis, Marijampolės savivaldybėje miško žemė sudaro 11 567,1 ha plotą. Pagal miškų grupes vyrauja IV grupės ūkiniai miškai, kurie sudaro 57,1 % visų savivaldybės miškų. Mažiausią dalį sudaro I grupės rezervatiniai miškai – vos 4,6 %. Kitos miškų grupės: II grupės specialios paskirties miškai – 20,2 %, III grupės apsauginiai miškai – 18,2 % (2.5.2. lentelė).

2.5.2. lentelė. Miškų grupės ir pogrupiai Marijampolės savivaldybėje

Grupių ir pogrupių pavadinimai	Miško žemės plotas, ha	Proc.
I grupė. Rezervatiniai miškai	530,9	4,59
II grupė. Specialios paskirties miškai:	2 331,3	20,15
A) Ekosistemų apsaugos miškai	2 319,8	20,06
B) Rekreaciniai miškai	11,5	0,1
III grupė. Apsauginiai miškai	2 104,1	18,19
IV grupė. Ūkiniai miškai	6 600,8	57,07
Iš viso:	11 567,1	100,00

Šaltinis: Valstybinė miškų tarnyba (SMI). Miškų kadastro duomenys, <https://amvmt.lrv.lt/>

Marijampolės savivaldybėje veikia VI „Valstybinių miškų urėdijos“ regioninis padalinys – Kalų Rūdos regioninis padalinys (Miškininkų g. 1, Kazlų Rūda). Padaliniui priklauso 7 girininkijos ir 1 medelynas (2.5.3. lentelė).

2.5.3. lentelė. Valstybinių miškų urėdijos - Kazlų Rūdos regioninio padalinio girininkijos ir medelynai

Eil. Nr.	Girininkija	Adresas
1.	Valstybinių miškų urėdija, Bagotosios girininkija, VI	Ažuolų g. 6, Jūrės k., Kazlų Rūdos sav.
2.	Valstybinių miškų urėdija, Baziūkų girininkija, VI	Kūjai, Kazlų Rūdos sav.
3.	Valstybinių miškų urėdija, Kazlų Rūdos girininkija, VI	Miškininkų g. 1, Kazlų Rūda
4.	Valstybinių miškų urėdija, Agurkiškės girininkija, VI	Šilo g. 1, Agurkiškės k., Kazlų Rūdos sav.
5.	Valstybinių miškų urėdija, Novos girininkija, VI	Sarapiniai, Kazlų Rūdos sav.
6.	Valstybinių miškų urėdija, Jūrės girininkija, VI	P. Povilaičio g. 2B, Jūrė, Kazlų Rūdos sav.

Eil. Nr.	Girininkija	Adresas
7.	Valstybinių miškų urėdija, Višakio Rūdos girininkija, VI	Šaltinėlio g. 43, Višakio Rūdos k., Kazlų Rūdos sav.
8.	Valstybinių miškų urėdija, Kazlų Rūdos regioninis padalinys, medelynas, VI	Medelyno g. 30, Jūrės k., Kazlų Rūdos sav.

Šaltinis: <https://www.info.lt/>

2.6. Marijampolės savivaldybės žemės ūkis

Lietuvos Respublikos žemės fondo duomenimis, 2024 m. sausio 1 d. Marijampolės savivaldybėje žemės ūkio naudmenų plotas sudarė 53 500,99 ha (70,87 % savivaldybės teritorijos), iš kurių: ariamos – 50 952,14 ha, natūralių ganyklų ir pievų – 2 216,80 ha, sodų ir uogynų – 332,05 ha.

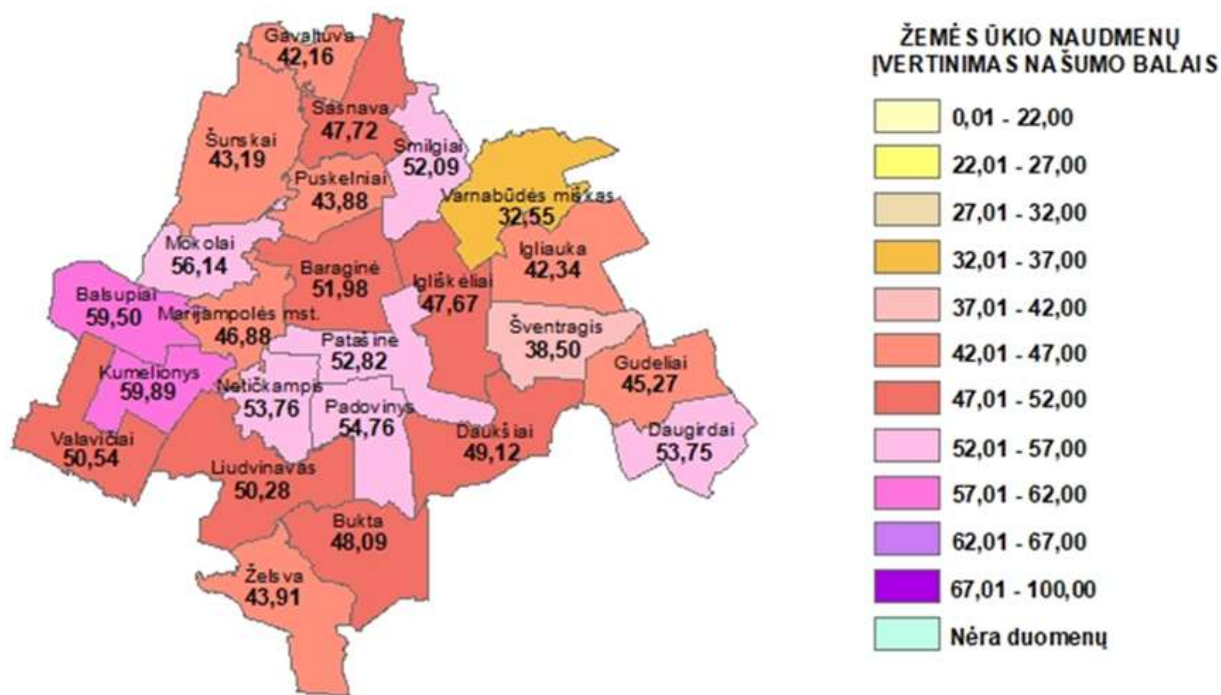
Remiantis Lietuvos valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2020 m. (vėlesniais metais duomenų nėra) Marijampolės savivaldybėje bendras ūkių skaičius buvo 2 339, palyginus su 2010 m. jų sumažėjo 1,5 karto (3 538). 2020 m. ūkininkų ūkių bendras žemės plotas sudarė 51 664 ha. Didžiausią dalį sudarė 2-5 ha ūkiai (31,55 %), mažiausią dalį sudarė 30-50 ha ūkiai (3,42 %) (2.6.1 lentelė). Marijampolės savivaldybėje ūkių vidutinis dydis pagal žemės ūkio naudmenas – 22,4 ha (visų ūkių), 15,5 ha (ūkininkų ir šeimos ūkių), 1 012 ha (žemės ūkio bendrovių).

2.6.1. lentelė. Ūkių skaičiaus kaita Marijampolės savivaldybėje / vnt.

Ūkio dydis / ha	2010 m.	2013 m.	2016 m.	2020 m.	2020 m. / %
Visi ūkiai	3 538	2 987	2 650	2 339	100
0-2 ha	733	475	403	568	24,28
2-5 ha	1 594	1 272	998	738	31,55
5-10 ha	581	605	586	422	18,04
10-20 ha	295	249	325	279	11,93
20-30 ha	97	145	98	87	3,72
30-50 ha	104	95	85	80	3,42
Daugiau nei 50 ha	134	146	156	165	7,05

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Savivaldybės žemėnaudos struktūrai didelę įtaką daro palyginti gera dirvožemio sudėtis. Žemės išteklių stebėsenos informacinės sistemos duomenimis, 2023 m. Marijampolės savivaldybėje žemės ūkio paskirties žemės vidutinis našumo balas buvo 49,47 (vidutinis Lietuvos Respublikos žemės našumo balas yra – 39,47). Derlingiausios žemės yra teritorijose aplink Balsupius, Meškučius, Padovinį, Netičkampį, Patašinę, Katiliškius, Smilgius; mažiausiai derlingos – aplink Igliauką (2.6.1. pav.).

2.6.1. pav. Žemės našumo vertinimo žemėlapis Marijampolės savivaldybės kadastro vietovėse 2023 m.
(Šaltinis: <https://zisis.lt/>)

Savivaldybės žemės ūkio produkcijos apimtys 2020-2023 metais išaugo nuo 67,3 iki 92,2 mln. EUR (išaugo 37 %). Pardavimų struktūroje 2023 m. didesnę dalį sudarė augalininkystės produkcija 59,9 mln. EUR, gyvulininkystės produkcija 32,3 mln. EUR (2.6.2. lentelė).

2.6.2. lentelė. Marijampolės savivaldybės žemės ūkio produkcija to meto kainomis / mln. EUR

Pavadinimas	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Bendroji žemės ūkio produkcija	67,3	70,7	102,4	92,2
Augalininkystės produkcija	47,1	47,4	67,0	59,9
Gyvulininkystės produkcija	20,2	23,3	35,4	32,3

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Marijampolės savivaldybės seniūnijų duomenimis, 2025 m. pradžioje savivaldybėje dominavo gyvulininkystės ūkiai – 17, o žemės ūkio bendrovių buvo tik 10. Bendrovės ir ūkiai savivaldybėje išsidėstę visose seniūnijose, jų sąrašai pateikti 2.6.3. ir 2.6.4. lentelėse.

2.6.3. lentelė. Gyvulininkystės ūkiai Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Ūkio pavadinimas	Adresas	Gyvulių, paukščių skaičius / vnt.
<i>Igliaukos seniūnija</i>			
1.	Dovinės žemės ūkio bendrovė	Sodybinė g. 27, Daukšių mstl.	Galvijų ferma (1125)
<i>Liudvinavo seniūnija</i>			
2.	UAB „Sūduvos ūkis“	Narto k. Nartelio g. 16. Narto Naujienos k. Ažuolų g. 8. Nartelio k. Suvalkiečių g. 50.	Trys paukščių (kalakutų) fermos
3.	UAB Šešupės ūkis	Netičkampio k., Sodo g. 2	Karvių fermos (~530)
4.	Padovinio ŽŪB	Padovinio k., Mokyklos g.	Karvių fermos (~2500)
5.	Buktos pienas, UAB	Būriškių k., Želsvelės g. 12,	Karvių fermos (~500)
6.	Ūkininkas Juozas Bekampis	Kūlokų k., Kazio Borutos g. 6	~50 gyvulių
7.	Ūkininkas Almantas Matusevičius	Tarašiškių k., Tarašiškių g. 3	~80 gyvulių
<i>Mokolų seniūnija</i>			
8.	Valavičių ŽŪB	Sūduvos g. 67, Valavičių k.	Karvių ferma
9.	Suvalkijos ŽŪB	Paikio g. 40, Ožkasvilių k.	Gyvulininkystė
<i>Sasnavos seniūnija</i>			

10.	Būdžiuvienė Rima	Purviniškės k., Beržų g. 5	Karvių ferma (50)
11.	Deltuva Gedeminas	Kazliškių k. 10	Karvių ferma (60)
12.	Kazakevičienė Dangirutė	Gavaltuvos k. Ūkininkų g. 4	Karvių ferma (45)
13.	Kazakevičius Justinas	Gavaltuvos k. Ūkininkų g. 4	Karvių ferma (45)
14.	Pečkys Stanislovas	Marijampolė, Senlaukės g. 4	Karvių ferma (33)
15.	Senkuvienė Reda	Gavaltuvos k. Šešupės g. 34	Karvių ferma (60)
16.	Vaišnys Valdas	Purviniškės k. Beržų g. 20	Karvių ferma (52)
17.	UAB „Kantališkių ūkis“	Kantališkių k. Sasnos g. 7	Vištos dedeklės (1600)

Šaltinis: Marijampolės savivaldybės seniūnijų duomenys, 2025 m.

2.6.4. lentelė. Žemės ūkio bendrovės Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Ūkio pavadinimas	Adresas	Specializacija
<i>Igliaukos seniūnija</i>			
1.	Dovinės žemės ūkio bendrovė	Sodybinė g. 27, Daukšių mstl.	Mišrus žemės ūkis
<i>Liudvinavo seniūnija</i>			
2.	Buktos pienas, UAB	Būriškių k., Želsvelės g. 12	Mišrusis žemės ūkis. Ekologinis.
3.	ŽŪB „AUGA Želsvelė“	Želsvos k., Želsvelės g. 1	Grūdinių (išskyrus ryžius), ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas. Ekologinis.
4.	ŽŪB Želsvelės ekologinis ūkis	Želsvos k., Želsvelės g. 1	Mišrusis žemės ūkis. Ekologinis.
5.	UAB Šešupės ūkis	Netičkampio k., Sodo g. 2	Grūdinių (išskyrus ryžius), ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas.
6.	Padovinio ŽŪB	Padovinio k., Mokyklos g.	Pieninių galvijų auginimas. Grūdinių (išskyrus ryžius), ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas.
<i>Mokolų seniūnija</i>			
7.	Valavičių ŽŪB	Sūduvos g. 67, Valavičių k.	Augalininkystė
8.	Suvalkijos ŽŪB	Paikio g. 40, Ožkasvilių k.	Augalininkystė
<i>Patašinės seniūnija</i>			
9.	Kuktai, ŽŪB	Parko g. 17, Baraginės k.	Augalininkystė
<i>Sasnavos seniūnija</i>			
10.	Smilgių ŽŪB	Kantališkių k. Sasnos g. 7	Pieninių galvijų auginimas

Šaltinis: Marijampolės savivaldybės seniūnijų duomenys, 2025 m.

3. DEMOGRAFINĖS TENDENCIJOS, SOCIALINĖ-KULTŪRINĖ APLINKA

3.1. Demografinė situacija

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2025 metų pradžioje Marijampolės savivaldybėje gyvena 54 133 gyventojai. Šis skaičius sudaro 40,6 % Marijampolės apskrities (133 335) ir 1,87 % visos šalies (2 890 219) gyventojų (3.1.1. lentelė). Didesnę dalį Marijampolės savivaldybės gyventojų sudaro miesto gyventojai 67 % (36 240) ir kaimo gyventojai 33 % (17 893). Tokia struktūra atitinka bendrą šalies situaciją (Lietuvoje miesto gyventojai sudaro 68 %, kaime 33 %). 2015-2025 m. (ilguoju laikotarpiu) gyventojų skaičius Marijampolės savivaldybėje nuolat mažėjo (išskyrus 2023 m.) ir pokytis sudaro -7,41 % (nuo 58 465 iki 54 133). Mieste gyventojų mažėjo lėčiau (-6,99 %) nei kaimuose (-8,25 %) (3.1.2. lentelė). 2021-2025 m. (trumpuoju laikotarpiu) gyventojų skaičius savivaldybėje svyravo, tačiau pokytis sudaro -1,3 % (nuo 54 846 iki 54 133), kai pokytis apskrityje -3,58 %, o šalyje 2,83 %. Demografinė situacija atskirose gyvenamose vietovėse nagrinėta 1.1. skyriuje.

3.1.1. lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičiaus pokytis metų pradžioje šalyje, Marijampolės apskrityje ir Marijampolės savivaldybėje trumpuoju periodu

Teritorijos pavadinimas	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	Pokytis 2021-2025 m., %
Lietuvos Respublika	2 810 761**	2 805 998	2 857 279	2 885 891	2 890 219*	2,83
Marijampolės apskritis	138 292**	136 429	135 787	134 663	133 335*	-3,58
Marijampolės savivaldybė	54 846**	54 291	54 606	54 576	54 133*	-1,3

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Pastaba: ** - patikslinti ir perskaiciuoti duomenys

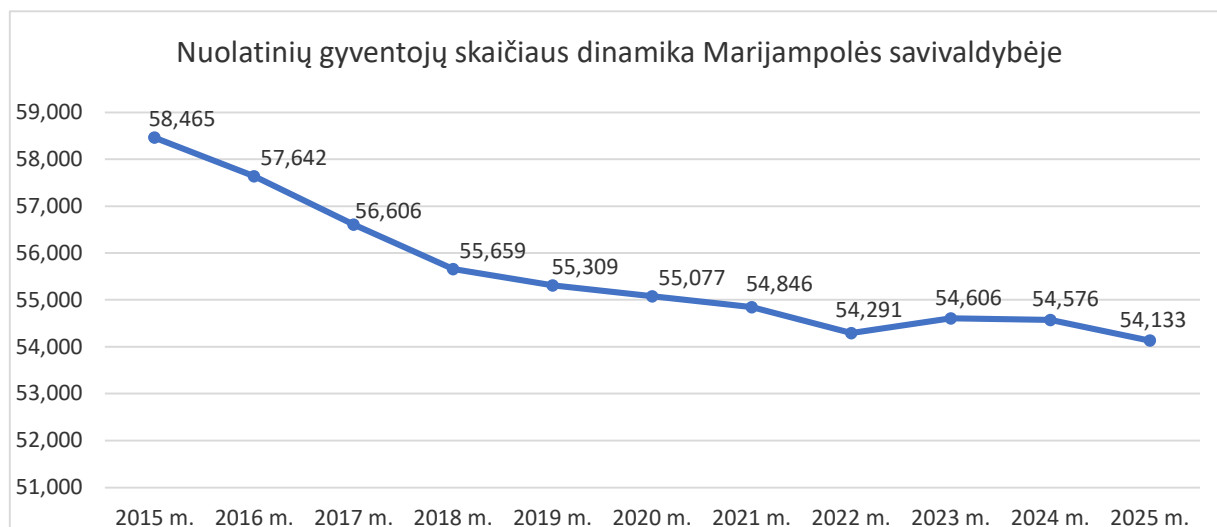
3.1.2. lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičiaus pokytis metų pradžioje Marijampolės savivaldybėje ilguoju periodu

Teritorijos pavadinimas	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	Pokytis 2015-2025 m., %
Marijampolės savivaldybė	58 465**	57 642**	56 606**	55 659**	55 309**	55 077**	54 846**	54 291	54 606	54 576	54 133*	-7,41
Marijampolės sav. kaimas	19 502**	19 229**	18 866**	18 549**	18 383**	18 261**	18 119**	18 036	17 959	17 889	17 893*	-8,25
Marijampolės miestas	38 963**	38 413**	37 740**	37 110**	36 926**	36 816**	36 727**	36 255	36 647	36 687	36 240*	-6,99

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Pastabos: * - išankstiniai duomenys, ** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys

Išnašos: 2013–2020 m. pradžioje duomenys parengti remiantis Lietuvos Respublikos 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

3.1.1. pav. Nuolatinių gyventojų skaičiaus dinamika Marijampolės savivaldybėje ilguoju laikotarpiu (2015-2025 metų pradžioje)

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2024 m. pradžioje Marijampolės savivaldybėje gyventojų tankumas siekė 72,4 gyv./km² ir nuo 2020 m. sumažėjo 0,7 % (72,9 žm/km²). Gyventojų tankumo rodiklis savivaldybėje gana aukštas - 2,4 karto didesnis už apskrities (30,2 žm/km²) ir 1,6 karto už šalies (44,2 žm/km²) (3.1.3. lentelė).

3.1.3. lentelė. Gyventojų tankis Marijampolės savivaldybėje bei jo palyginimas su šalies ir apskrities rodikliais

Teritorijos pavadinimas	Gyventojų tankis metų pradžioje viename km ²				
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Lietuvos Respublika	43,0	43,1**	43,0	43,8	44,2
Marijampolės apskritis	31,3	31,0**	30,5	30,3	30,2
Marijampolės savivaldybė	72,9	72,6**	71,9	72,3	72,4

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>, Pastaba: ** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys

Išnašos: 2013–2020 m. pradžioje duomenys parengti remiantis Lietuvos Respublikos 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

2024 m. Marijampolės savivaldybėje didžiausią grupę – vidutiniškai 65,7 % - sudarė 15–64 metų gyventojai (šalies vidurkis – 65,1 %, apskrities – 65,2 %). Taip pat didelė dalis – vidutiniškai 20,5 % – buvo vyresnio amžiaus (65 m. ir daugiau) gyventojų (šalies vidurkis – 20,3 %, apskrities – 21,4 %). Vaikų (0–14 m.) dalis vidutiniškai sudarė tik 13,7 % (šalyje vidutiniškai 14,5 % ir apskrityje vidutiniškai 13,3 %). Nagrinėjamu laikotarpiu (2020–2024 m.) Marijampolės savivaldybėje sumažėjo vaikų gyventojų grupė 0,7 %, darbingo amžiaus grupė 0,5 %, bet 1,1 % išaugo senstančios visuomenės dalis. Gyventojų pasiskirstymas amžiaus grupėse - panašus visoje šalyje (3.1.4. lentelė).

3.1.4. lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes Marijampolės savivaldybėje bei jo palyginimas su šalies ir apskrities rodikliais

Amžiaus grupė	Teritorijos pavadinimas	Nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra metų pradžioje / procentais				
		2020 m.	2021 m.	2022 m.	2020 m.	2024 m.
0 – 14	Lietuvos Respublika	14,8**	14,8**	14,9	15,0**	14,5
	Marijampolės apskritis	14,3**	13,8**	13,6	13,7	13,3
	Marijampolės savivaldybė	14,4**	14,2**	14,2	14,1	13,7
15 – 64	Lietuvos Respublika	65,4**	65,3**	65,1	65,0	65,1
	Marijampolės apskritis	65,4**	66,0**	65,9	65,5	65,2
	Marijampolės savivaldybė	66,2**	66,6**	66,2	66,0	65,7
65 ir >	Lietuvos Respublika	19,8**	19,9**	20,0	20,0	20,3
	Marijampolės apskritis	20,3**	20,2**	20,5	20,8	21,4
	Marijampolės savivaldybė	19,4**	19,2**	19,6	19,9	20,5

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>, Paaiškinimas: ** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys

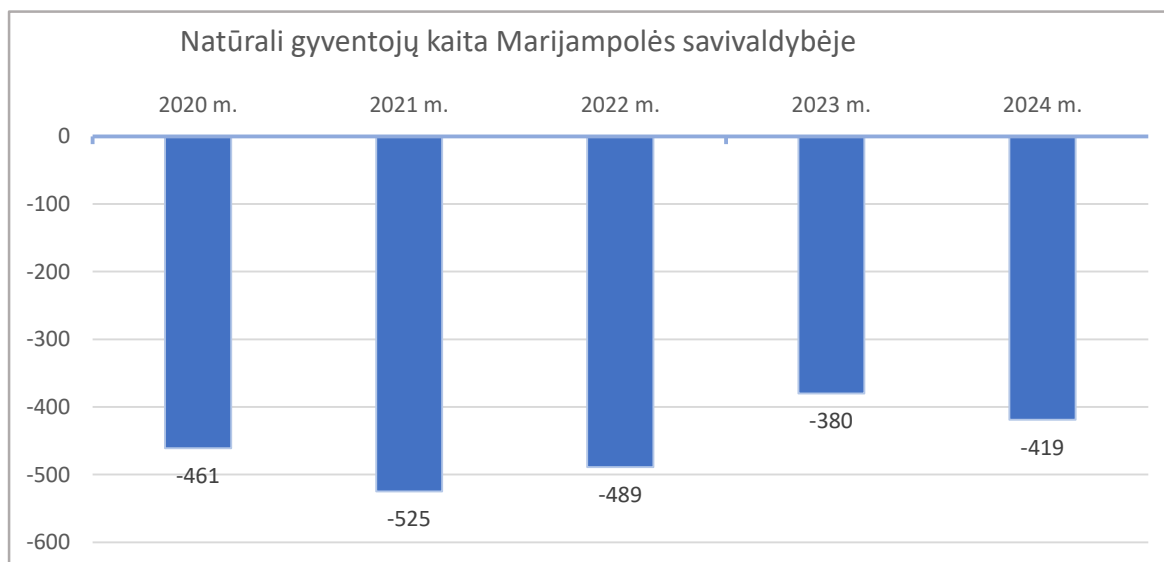
Gyventojų skaičiaus mažėjimą akivaizdžiai lemia neigiama natūrali gyventojų kaita, kuri būdinga visai šaliai. Natūralios kaitos rodikliai 2024 m. Marijampolės savivaldybėje rodo, kad mirusiųjų 2,5 karto daugiau, nei gimusiųjų (apskirtyje 2,7 karto, šalyje 2 kartus daugiau) (3.1.5. lentelė).

3.1.5. lentelė. Natūrali gyventojų kaita Marijampolės savivaldybėje bei jos palyginimas su šalies ir apskrities rodikliais

Gyventojų natūrali kaita / asmenys					
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Lietuvos Respublika					
Gyventojų mirtingumas	43 547	47 746	42 884**	37 005	37 444*
Gyventojų gimstamumas	23 556	23 330	22 068**	20 623	18 673*
Natūrali gyventojų kaita	-19 991	-24 416	-20 816**	-16 382	-18 771*
Marijampolės apskritis					
Gyventojų mirtingumas	2 404	2 583	2 343**	2 052	1 987*
Gyventojų gimstamumas	973	942	899**	857	739*
Natūrali gyventojų kaita	-1 431	-1 641	-1 444**	-1 195	-1 248*
Marijampolės savivaldybė					
Gyventojų mirtingumas	864	899	860**	747	705
Gyventojų gimstamumas	403	374	371**	367	286*
Natūrali gyventojų kaita	-461	-525	-489**	-380	-419*

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Pastabos: * - išankstiniai duomenys, ** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys

3.1.2. pav. Natūrali gyventojų kaita Marijampolės savivaldybėje 2020–2024 m. / asmenys

Gyventojų skaičiaus svyravimas nuo 2020 m. iki 2024 m. Marijampolės savivaldybėje yra sąlygotas ne tik neigiamos natūralios gyventojų kaitos, bet ir migracijos pokyčių. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, nagrinėjamu 2020–2024 m. laikotarpiu, atvykusių ir imigravusių į savivaldybę skaičius išaugo (nuo 1 955 iki 2 050 asmenų), o išvykusių ir emigravusių taip pat padaugėjo (nuo 1 725 iki 2 074 asmenų). Neto migracijos balansas rodo neigiamą migraciją (-24 asmenys) (3.1.6. lentelė, 3.1.3. paveikslas). Palyginus Marijampolės savivaldybės migracijos rodiklius su Lietuvos Respublikos ir Marijampolės apskrities nagrinėjamu laikotarpiu, jie skiriasi. Neto migracija šalyje svyruoja, bet ji visą laikotarpį teigiama, tačiau Marijampolės apskrityje ir Marijampolės savivaldybėje ji ženkliai svyruoja tarp neigiamos ir teigiamos migracijos, kuri įtakoja neigiamą demografinę padėtį šiose teritorijose.

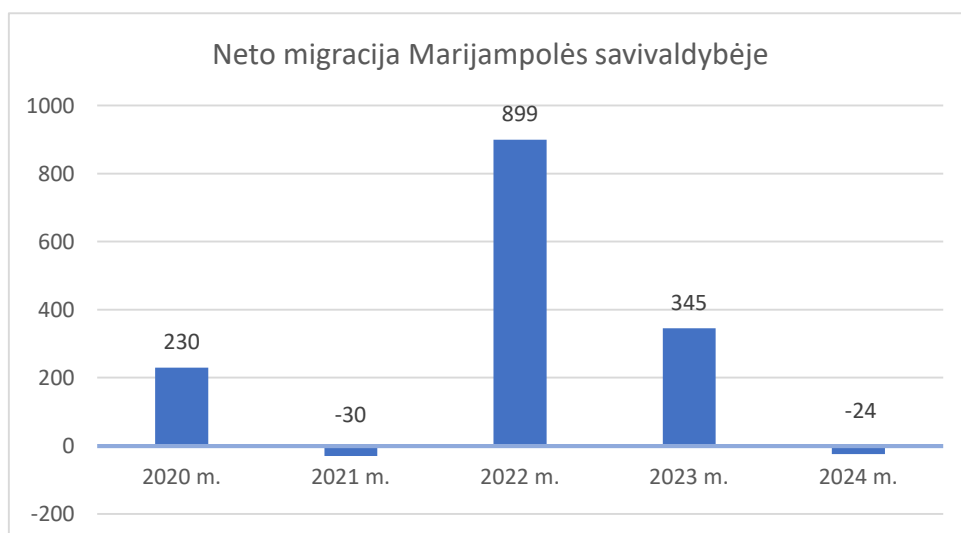
3.1.6. lentelė. Vidaus ir tarptautinė migracija Marijampolės savivaldybėje bei jos palyginimas su šalies ir apskrities rodikliais

Teritorijos pavadinimas	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
<i>Atvykusieji ir imigrantai / asmenys</i>					
Lietuvos Respublika	116 615	109 601	179 296	142 815	129 029*
Marijampolės apskritis	4 803	4 504	6 654	5 084	4 634*
Marijampolės savivaldybė	1 955	1 773	3 141	2 375	2 050*
<i>Išvykusieji ir emigrantai / asmenys</i>					
Lietuvos Respublika	95 840	89 948	107 199**	97 821	105 930*
Marijampolės apskritis	4 826	4 726	5 752**	5 000	4 714*
Marijampolės savivaldybė	1 725	1 803	2 242**	2 030	2 074*
<i>Neto migracija / asmenys</i>					
Lietuvos Respublika	20 775	19 653	72 097**	44 994	23 099*
Marijampolės apskritis	-23	-222	902**	84	-80*
Marijampolės savivaldybė	230	-30	899**	345	-24*

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Pastabos: ** - patikslinti ir perskaičiuoti duomenys, * - išankstiniai duomenys

Išnašos: 2012–2020 m. duomenys parengti remiantis LR 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

3.1.3. pav. Neto migracija Marijampolės savivaldybėje 2020–2024 m. / asmenys

3.2. Gyvenamasis fondas ir būsto pobūdis

Valstybės duomenų agentūros duomenimis 2023 m. pabaigoje bendras gyvenamasis fondas Marijampolės savivaldybėje, įvertinant tiek privačią, tiek valstybės ir savivaldybės nuosavybę, sudarė 1 933,6 tūkst. m². Šis rodiklis nuo 2019 m. iki 2023 m. išaugo 3,6 %. Vienam savivaldybės gyventojui tenkantis naudingas plotas 2023 m. siekė 35,4 m² ir buvo mažesnis už apskrities (37,1 m²) ir šalies (38,4 m²) vertes (3.2.1 lentelė).

Bendras būstų (visų namų tipų) skaičius Marijampolės savivaldybėje nuo 2019 iki 2023 m. padidėjo 567 būstais (tai sudarė 2,1 %). Labiausiai augo būstų, turinčių 1–2 butus skaičius, kurie sudaro 42,6 % nuo visų būstų tipų savivaldybėje. Vidutinis būsto dydis savivaldybėje 2023 m. buvo 71,1 m² (tai mažiau už apskrities – 72,1 m² ir daugiau už šalies rodiklį – 70,4 m²) (3.2.2 lentelė).

Vertinant gyvenamųjų pastatų statybos apimtį Marijampolės savivaldybėje, jos mažėja. 2023 m. baigtų statyti naujų būstų savivaldybėje buvo 89 vnt., kai 2019 m. buvo 96 vnt., pokytis sudaro -7,3 % (apskirtyje augimas sudaro 9,9 %, šalyje 22,8 %).

3.2.1. lentelė. Gyvenamasis būstų fondas metų pabaigoje Marijampolės savivaldybėje 2019–2023 m.

Duomenų pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Gyvenamasis fondas / tūkst. m ²	1 866,6	1 882,6	1 905,8	1 923,3	1 933,6
Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui / m ²	33,9	34,3	35,1	35,2	35,4

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, www.stat.gov.lt

Išnašos: Gyvenamojo būsto fondo duomenys palyginami iki 2008 metų. Nuo 2009 metų pasikeitė informacijos šaltinis, naudojami valstybės įmonės Registrų centro duomenys. Nuo 2009 m. į gyvenamąjį būstų fondą įtraukti sodo paskirties pastatai.

3.2.2. lentelė. Būstas Marijampolės savivaldybėje metų pabaigoje

Būsto tipas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Būstų skaičius / vnt. (visi namų tipai)	26 635	26 756	26 986	27 112	27 202
Būstų skaičius / vnt. (1-2 butų namai)	11 091	11 211	11 361	11 511	11 599
Būstų plotas / tūkst. m ² (1-2 butų namai)	1 102,1	1 118,0	1 137,4	1 155,8	1 166,0
Vidutinis būsto dydis / m ²	70,1	70,4	70,6	70,9	71,1

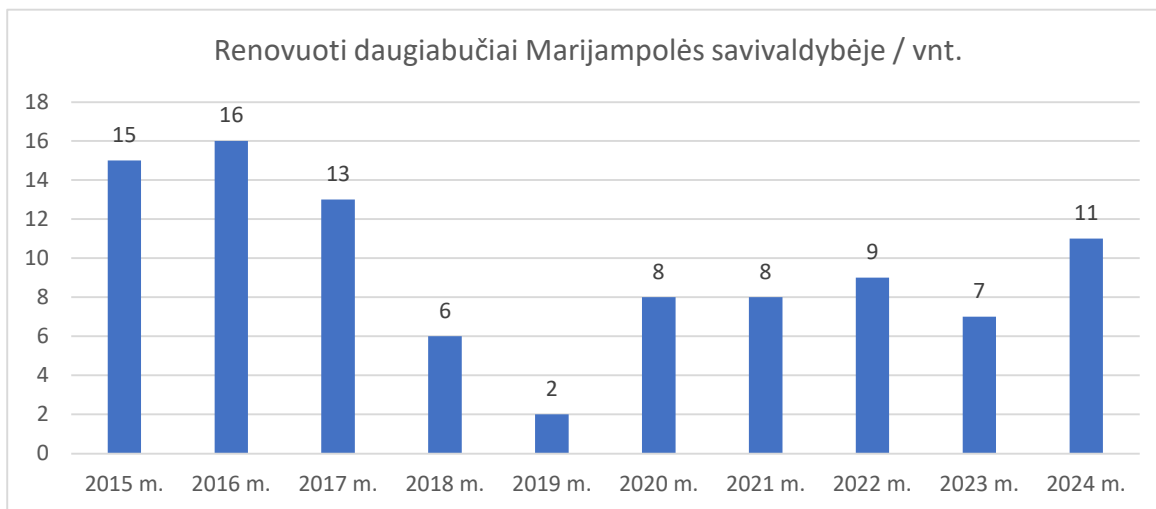
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Išnašos: Gyvenamojo būsto fondo duomenys palyginami iki 2008 metų. Nuo 2009 metų pasikeitė informacijos šaltinis, naudojami valstybės įmonės Registrų centro duomenys. Nuo 2009 m. į gyvenamąjį būstų fondą įtraukti sodo

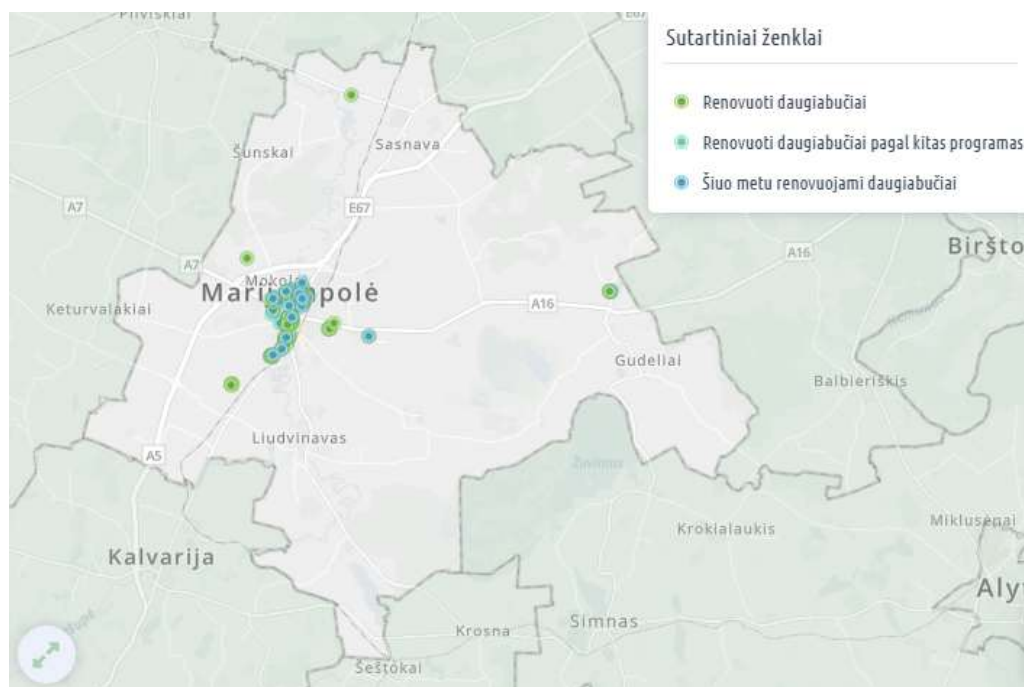
Būsto atnaujinimas.

Marijampolės savivaldybėje, pagal Aplinkos ministerijos įgyvendinamą „Daugiabučių namų atnaujinimo programą“, planuojama renovacija vykdoma nuo 2015 m. Intensyviausios darbų apimtys vyko 2015 (15 namų), 2016 (16 namų) ir 2017 (13 namų) metais, vėliau darbai sulėtėjo ir tik 2024 m. vėl pasiekė ankstesnes apimtis (3.2.1. pav.). Savivaldybėje iš 593 potencialių renovacijai pastatų – atnaujinti 95, tai sudaro 16 % nuo renovuotinų namų (kai visoje šalyje 13,9 %).

Aplinkos projektų valdymo agentūros žemėlapyje matoma (3.2.2. pav.), kad didžiausią renovuotų daugiabučių namų koncentracija yra Marijampolės mieste, kitose savivaldybės vietovėse renovacija vystoma menkai (Mokolų sen., Sasnavos sen., Igliaukos sen., Patašinės sen.).

3.2.1. pav. Renovuoti daugiabučiai namai pagal metus Marijampolės savivaldybėje 2015-2024 m. laikotarpyje / vnt.

3.2.2. pav. Renovuoti daugiabučiai namai Marijampolės savivaldybėje

Šaltinis: Aplinkos projektų valdymo agentūros duomenys, <https://renomap.apva.lt/Marijampoles-25>

Socialinis būstas

Marijampolės savivaldybės duomenimis (Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/bustas/190>), 2024 m. Marijampolės savivaldybės būsto fonde buvo 671 butas, iš kurių 254 butai sudarė socialinį būstą. Didžioji dalis savivaldybės būsto fondo yra miesto teritorijoje – 636, kiti kaimiškoje savivaldybės teritorijoje - 35 (3.2.3 lentelė).

Iš 254 socialinių būstų (kurie yra kaip savivaldybės būsto fondo dalis) daugiausia yra Marijampolės mieste – 242 butai, kiti 12 pasiskirstę kaimiškoje teritorijoje.

Marijampolės savivaldybėje yra sudarytas asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti – tai jaunos šeimos, šeimos auginančios tris ir daugiau vaikų, neįgaliųjų šeimos, likusių be tėvų globos asmenų šeimos ir kt. Tokių asmenų sąrašas 2024 m. buvo 267, o pageidaujančių išsinuomoti savivaldybės būstą dar yra 115.

3.2.3. lentelė. Būsto fondas ir socialinis būstas 2024 m. Marijampolės savivaldybėje

	Marijampolės savivaldybė	Marijampolė	Marijampolės savivaldybės seniūnijos
Savivaldybės būsto fondas, butų skaičius vnt.	671	636	35
Savivaldybės socialinis būstas, butų skaičius vnt.	254	242	12
Socialinio būsto procentas nuo bendro būsto fondo, %	37,9	36,1	1,8

Šaltinis: Marijampolės savivaldybės tinklapis, <https://www.marijampole.lt/bustas/190>

Savivaldybė ieško įvairių būdų plėsti socialinio būsto fondą: renovuoja, perka senus pastatus ir pritaiko juos socialiniam būstui. 2020 m. įgyvendinti gyvenamojo pastato Marijampolėje (Vytauto g. 49) atnaujinimo ir kapitalinio remonto darbai, kur įrengti 69 socialiniai būstai: 44 vieno gyvenamojo kambario, 20 dviejų gyvenamųjų kambarių ir 5 trijų gyvenamųjų kambarių, iš kurių 3 įvairaus dydžio būstai pritaikyti asmenims su judėjimo negalia.

3.3. Socialinė aplinka

3.3.1. Švietimas

Marijampolės savivaldybėje švietimo paslaugų tinklas yra gana platus, teikiamos visos mokiniui būtinos paslaugos – ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ir neformalaus ugdymo, pagalbos mokiniui ir mokytojui, profesinio mokymo paslaugos. Savivaldybėje iš viso (kartu su skyriais ir padaliniais) yra 22 švietimo įstaigos. Savivaldybėje veikia 1 ikimokyklinio ugdymo įstaiga su 12 jo skyrių: 1 pradinė mokykla, 1 pagrindinė mokykla (mokykla-daugiafunkcis centras), 7 progimnazijos, 4 gimnazijos su 3 skyriais, 2 neformaliojo vaikų švietimo įstaigos su 1 skyriumi, 1 švietimo pagalbos įstaiga turinti 1 padalinį, 3 nevalstybinės švietimo įstaigos, 2 kitos švietimo įstaigos (3.3.1.1. lentelė). Visų savivaldybėje veikiančių švietimo ir ugdymo įstaigų sąrašas pateikiamas 3.3.1.2. lentelėje.

Iš visų 22 švietimo ir ugdymo įstaigų: 17 – veikia Marijampolės mieste, 5 – kitose savivaldybės seniūnijose (Mokolų, Liudvinavo, Igliaukos, Sasnavos, Patašinės): 2 progimnazijos, 2 gimnazijos, 1 nevalstybinis lopšelis-darželis.

Tankiausias švietimo įstaigų tinklas yra Marijampolės mieste – iš viso 17: 1 ikimokyklinio ugdymo įstaiga (1 lopšelis-darželis ir 11 jo skyrių), 1 pradinė mokykla, 1 mokykla-daugiafunkcis centras, 5 progimnazijos, 2 gimnazijos, 2 neformaliojo švietimo įstaigos (1 meno mokykla, 1 moksleivių kūrybos centras), 1 švietimo pagalbos įstaiga, 2 nevalstybinės švietimo įstaigos (2 privačios gimnazijos) ir 2 kitos švietimo įstaigos (1 kolegija, 1 profesinio rengimo centras).

3.3.1.1. lentelė. Marijampolės savivaldybės švietimo ir ugdymo įstaigos 2024-2025 m. m.

Švietimo ir ugdymo įstaigos	Įstaigų skaičius / vnt.	Skyrių, padalinių skaičius / vnt.
Lopšeliai-darželiai ir daugiafunkciai centrai	1	12
Pradinės mokyklos	1	-
Mokyklos-daugiafunkciai centrai (pagrindinės mokyklos)	1	-
Progimnazijos	7	-
Gimnazijos	4	3
Neformaliojo vaikų švietimo įstaigos	2	-
Švietimo pagalbos įstaigos	1	1
Nevalstybinės švietimo įstaigos	3	-
Kitos švietimo įstaigos	2	-
Viso	22	16

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

3.3.1.2. lentelė. Švietimo įstaigų sąrašas Marijampolės savivaldybėje 2024-09-01

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas	Pastaba (Švietimo įstaigos vykdančios ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas)
IKIMOKYKLINĖS ĮSTAIGOS			
<i>Vaikų lopšeliai-darželiai ir daugiafunkciniai centrai</i>			
1.	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis	Kauno g. 13b, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.1.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Ažuoliukas“	Mokolų g. 69, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.2.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Nyktukas“	Uosupio g. 2, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.3.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Pasaka“	P. Vaičiailio g. 24, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.4.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Rasa“	Rasos g. 21, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.5.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Rūta“	Draugystės g. 5A, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.6.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Linėlis“	Vasario 16-osios g. 3, LT-68299 Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.7.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Šaltinėlis“	K. Griniaus g. 12A, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.8.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Šypsenėlė“	R. Juknevičiaus g. 80, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.9.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Vaivorykštė“	Mokolų g. 11, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.10.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Želmenėliai“	J. Žemaitės g. 25, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.11.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius „Varpelis“	Jaunimo g. 3, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
1.12.	Marijampolės vaikų lopšelio-darželio skyrius Patašinės universalus daugiafunkcinis centras	Nausupės skg. 4, Patašinės k., Patašinės sen., Marijampolės sav.	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS			
<i>Pradinės mokyklos</i>			
2.	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla	Kokolos g. 4, Marijampolė	Vykdo priešmokyklinio ugdymo programą
<i>Pagrindinės mokyklos ir daugiafunkciniai centrai</i>			
3.	Marijampolės „Žiburėlio“ mokykla - daugiafunkcinis centras	R. Juknevičiaus g. 82, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
<i>Progimnazijos</i>			
4.	Marijampolės „Ryto“ progimnazija	Mokyklos g. 22, Marijampolė	Vykdo priešmokyklinio ugdymo programą
5.	Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija	Dariaus ir Girėno g. 7, Marijampolė	Vykdo priešmokyklinio ugdymo programą
6.	Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazija	Vasario 16-osios g. 7, Marijampolė	Vykdo priešmokyklinio ugdymo programą
7.	Marijampolės Petro Armino progimnazija	Vytėnio g. 47, Marijampolė	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
8.	Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija	Mokolų g. 61, Marijampolė	Vykdo priešmokyklinio ugdymo programą
9.	Marijampolės sav. Mokolų progimnazija	Mokyklos g. 5, Mokolų k., Mokolų sen., Marijampolės sav.	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
10.	Marijampolės sav. Želsvos progimnazija	Vinco Marazo g. 6, Želsvos k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
<i>Gimnazijos</i>			
11.	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija	Kauno g. 7, Marijampolė	-
12.	Marijampolės Sūduvos gimnazija	R. Juknevičiaus g. 32, Marijampolė	-
13.	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija	Jaunimo g. 6, Igliaukos k., Igliaukos sen., Marijampolės sav.	Vykdo priešmokyklinio ugdymo programą

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas	Pastaba (Švietimo įstaigos vykdančios ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas)
13.1.	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos Igliaukos ikimokyklinio ugdymo skyrius	Jaunimo g. 4, Igliaukos k., Igliaukos sen., Marijampolės sav.	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
13.2.	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos Sasnavos ikimokyklinio ugdymo skyrius	Sūduvos g. 46, Sasnavos mstl., Sasnavos sen., Marijampolės sav.	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
14.	Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija	Juozapavičiaus g. 1, Liudvinavo mstl., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.	Vykdo priešmokyklinio ugdymo programą
14.1.	Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyrius	Liepų g. 22, Liudvinavo mstl., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.	Vykdo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas
NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO ĮSTAIGOS			
15.	Marijampolės meno mokykla	Vytauto g. 47, Marijampolė	-
16.	Marijampolės moksleivių kūrybos centras	R. Juknevičiaus g. 28, Marijampolė	-
16.1	Marijampolės moksleivių kūrybos centro skyrius Atviras jaunimo centras	R. Juknevičiaus g. 28, Marijampolė	-
ŠVIETIMO PAGALBOS ĮSTAIGOS			
17.	Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centras	P. Butlerienės g. 3, Marijampolė	-
17.1.	Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centro pedagoginės psichologinės tarnybos padalinys	Vytenio g. 47, Marijampolė	-
NEVALSTYBINĖS ŠVIETIMO ĮSTAIGOS			
18.	Marijampolės marijonų gimnazija	Bendoriaus g. 11, Marijampolė	-
19.	Marijampolės Šv. Cecilijos gimnazija /Steigėjas - Vilkaviškio vyskupijos krikščioniškosios kultūros centras/	Naujakurių g. 6, Marijampolė	-
20.	Nevalstybinis lopšelis-darželis „Vieversiuokas“	Ažuolų g. 32, Mokolų k., Mokolų sen., Marijampolės sav.	-
<i>Kitos švietimo įstaigos, kurių steigėjas nėra Marijampolės savivaldybės taryba</i>			
21.	Marijampolės kolegija	P. Armino g. 92-4, Marijampolė	-
22.	Marijampolės profesinio rengimo centras /Steigėjas - Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija/	Kauno g. 117, Marijampolė	-

Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/svietimas/svietimo-istaigos/191>

Ikimokyklinis ugdymas, priešmokyklinis ugdymas. Pagal Marijampolės savivaldybės administracijos duomenis, ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą savivaldybėje teikia 8 įstaigos: 1 lopšelis-darželis (turintis 12 skyrių), 1 mokykla-daugiafunkcis centras, 3 progimnazijos, 2 gimnazijų ikimokyklinio ugdymo skyriai, 2 nevalstybinės įstaigos. Valstybės duomenų agentūros duomenimis Marijampolės savivaldybėje ikimokyklinis ugdymas svyravo. Nuo 2020-2021 m. m. iki 2024-2025 m. m. auklėtinių skaičius sumažėjo nuo 2 344 iki 2 164 ir pokytis sudaro -7,68 %.

Bendrasis ugdymas. Bendrasis ugdymas Marijampolės savivaldybėje vykdomas pradinėse, pagrindinėse mokyklose, progimnazijose ir gimnazijose. Bendrojo ugdymo įstaigose mokinių skaičius savivaldybėje nuolat svyravo, tačiau turėjo tendenciją nežymiai augti. Nagrinėjamu laikotarpiu savivaldybėje mokinių skaičius išaugo nuo 6 848 iki 6 914, pokytis sudaro tik 0,96 % (palyginimui apskrityje pokytis sudaro -2,54 %, o šalyje 6,72 %).

Mažėjantis mokytojų skaičius bendrojo lavinimo mokyklose, būdingas visai Lietuvai, ne tik Marijampolės savivaldybėje. Nagrinėjamu laikotarpiu mokytojų skaičius sumažėjo -10,16 % (nuo 512 iki 460). Augantis mokinių skaičius ir pedagogų trūkumas, didina mokytojų krūvį mokyklose, o tai trikdo kokybišką pedagoginę veiklą.

Pokyčiai Marijampolės savivaldybės švietimo įstaigose pateikti 3.3.1.3. lentelėje.

3.3.1.3. lentelė. Ikimokyklinio ugdymo auklėtinių ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių ir mokytojų skaičiaus kaita Marijampolės savivaldybėje

Pavadinimas	Metai				
	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Ikimokyklinio ugdymo auklėtiniai / asmenys	2 344	2 376	2 378	2 270	2 164*

Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai / asmenys ¹²³	6 848	6 799	6 835	6 916	6 914*
Bendrojo ugdymo mokyklų mokytojai ir vadovai / asmenys ¹²³	512	497	474	472	460*

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>, Pastaba: * – išankstiniai duomenys

Išnašos: 1 – Mokslo metų pradžioje. 2 - Nuo 2019–2020 mokslo metų į bendrą mokinių skaičių įskaičiuojami ir profesinio mokymo įstaigų mokiniai, besimokantys tik pagal bendrojo ugdymo programas. 3 - Nacionalinės švietimo agentūros duomenys

Šalies gyventojų skaičius nuosekliai mažėja, vadinasi mažėja gimstamumas, po Covid-19 pandemijos spartėja gyventojų migracija, mažos gyventojų pajamos įneša nestabilumo šeimose – visa tai formuoja sunkiai prognozuojamus pokyčius švietimo sistemoje.

Dėl susidariusios neigiamos situacijos bendrojo ugdymo įstaigose, daroma išvada, kad Marijampolės savivaldybėje ir toliau būtina vadovautis parengtu bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2021–2025 m. planu (dėl bendrojo ugdymo mokyklų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo), kuris, esant poreikiui, gali būti kasmet tikslinamas ir keičiamas.

Neformalus ugdymas. Marijampolės savivaldybėje kiekvienas mokinyš popamokinės veiklos būrelius gali lankyti savo mokykloje arba savivaldybės neformaliojo ugdymo įstaigose. Savivaldybės neformaliojo ugdymo įstaigos yra šios: Marijampolės meno mokykla, Marijampolės moksleivių kūrybos centras, Marijampolės sporto centras (savivaldybės neįtrauktas į neformalaus ugdymo įstaigų sąrašą). Pagal „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtros“ projektą, 7–18 metų mokiniai gali rinktis veiklas iš daugiau kaip 50 būrelių. NVŠ programų finansavimo prioritetai teikiami techninės kūrybos, gamtos ir ekologijos, informacinių technologijų, technologijų, medijų krypties NVŠ programoms. Marijampolės savivaldybėje skiriamos lėšos per mėnesį vienam mokiniui ugdyti pagal NVŠ programą:

- 20 eurų, o mokiniui turinčiam vidutinius, didelius ir labai didelius SUP ugdymosi poreikius skiriamas lėšų dydis 30 eurų;
- 25 eurai (pagal prioritetinės krypties programą), o mokiniui turinčiam vidutinius, didelius ir labai didelius SUP ugdymosi poreikius skiriamas lėšų dydis 50 eurų.

Nevalstybinės švietimo įstaigos. Savivaldybėje yra 3 nevalstybinės švietimo įstaigos: Marijampolės marjonų gimnazija, Marijampolės Šv. Cecilijos gimnazija, Nevalstybinis lopšelis-darželis „Vieversiuokas“.

Švietimo pagalbos įstaigos. Savivaldybėje veikia 1 šio tipo įstaiga: Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centras turinti Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centro pedagoginės psichologinės tarnybos padalinį. Švietimo centras – biudžetinė įstaiga Marijampolėje. Tai pagalbos įstaiga, kuri teikia metodinę, kvalifikacijos tobulinimo ir kitą pagalbą pedagoginiams darbuotojams ir mokykloms. Centro pedagoginės psichologinės tarnybos padalinys – pedagoginė psichologinė tarnyba Marijampolėje. Padalinyje teikiama pedagoginė bei psichologinė pagalba mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir švietimo įstaigoms.

Kitos švietimo įstaigos. Savivaldybėje veikia viena aukštojo mokslo studijas organizuojanti įstaiga – Marijampolės kolegija. Besimokančių mokinių skaičius joje nuolat mažėja, nes kolegijos infrastruktūros ir siūlomų studijų programų kokybė menkai atitinka regiono verslo ir visuomenės poreikius. Todėl nuspręsta nuo 2024 m. spalio 1 d. kolegiją reorganizuoti, prijungiant prie Mykolo Romerio universiteto (MRU) ir įsteigti MRU Sūduvos akademiją.

Marijampolės profesinio rengimo centras įsteigtas 2000 m. Tai valstybinė profesinio rengimo institucija, veikianti Marijampolėje, teikianti pirminį ir tęstinį profesinį mokymą. Centre sudarytos sąlygos įgyti specialybę, pagrindinį bei vidurinį išsilavinimą ir persikvalifikuoti. Įstaigą sudaro septyni skyriai (Paslaugų, Gimnazijos, Statybos ir mechanikos, Vystymo, Vilkaviškio, Kudirkos Naumiesčio ir Pataisos namų), du sektoriai praktinio mokymo centrai (Melioracijos (kelių statybos/remonto) transporto darbuotojų ir Žemės ūkio technologijų) ir du bendrabučiai

3.3.2 Sveikatos apsauga

Lietuvos sveikatos programoje numatyta centralizuotai teikti sveikatos priežiūros paslaugas, kurioms reikia sudėtingos technologinės įrangos ir siauros specializacijos bei aukštos kvalifikacijos specialistų. Taip pat numatoma decentralizuotai, arčiau paciento gyvenamosios vietos, teikti sveikatos priežiūros paslaugas, kurioms nereikia sudėtingos technologinės įrangos.

Marijampolės savivaldybės administracijos paviešintame tinklapyje (Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/sveikatos-apsauga/>) pateiktas 2024 m. pabaigoje savivaldybėje veikiančių sveikatos priežiūros įstaigų sąrašas – iš viso 24 (3.3.2.1 lentelė). Pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ „Marijampolės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras“ (PSPC) ir 16 privačių pirminės sveikatos priežiūros įstaigų. Antrinės sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ „Marijampolės ligoninė“. Visuomenės

sveikatos priežiūrą atlieka biudžetinė įstaiga „Marijampolės savivaldybės visuomenės sveikatos biuras“. Savivaldybėje yra dar kitos 5 įstaigos, besirūpinančios asmens sveikata: „Greitosios medicinos pagalbos tarnybos Marijampolės teritorinis skyrius“, VšĮ „Slauga jums“, VšĮ „Giedruma LT“, UAB „Suvalkijos medicinos klinika“, UAB „Medgintras“.

Iš 24 sveikatos priežiūros įstaigų Marijampolės mieste yra 18 (veikiančių 22-iem adresais) ir tik 7 įstaigos veikia savivaldybės kaimiškoje teritorijoje: Igliaukos sen. (2), Liudvinavo sen. (1), Sasnavos sen. (1), Mokolų sen. (3). Patašinės seniūnijoje nėra nė vienos sveikatos priežiūros įstaigos, tačiau ji yra arčiausiai Marijampolės miesto. Tolygiai savivaldybėje išsidėstęs sveikatos priežiūros įstaigų tinklas gali pakankamai tenkinti gyventojų poreikius.

VšĮ „Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centras“ – tai asmens sveikatos priežiūros įstaiga, teikianti pirminio lygio ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas (buveinės adresas - P. Kriaučiūno g. 2, Marijampolė). Centrą sudaro skyriai: Šeimos sveikatos priežiūros skyrius (ambulatorinių paslaugų namuose komanda, Gudelių ambulatorija (Ivoniškio g. 1, Gudeliai)); Odontologijos skyrius; Psichikos sveikatos centras (dienos stacionaras); Palaikomojo gydymo ir slaugos skyrius; Socialinės globos skyrius. Pagal PSPC įstaigos vadovo veiklos ataskaitą, 2021 m. pabaigoje prisirašiusių asmenų skaičius prie centro iš viso buvo 17 882, kai 2019 m. pabaigoje buvo 18 888 (pokytis (-5,3 %)). Prisirašiusių kasmet mažėja. Priežastys - didelis mirtingumas ir mažas gimstamumas, mokiniai, baigę mokyklas, išvyksta studijuoti į didžiuosius miestus, asmenys išvyksta į užsienį, ten deklaruoja gyvenamąją vietą.

Kitos pirminės sveikatos priežiūros įstaigos Marijampolės savivaldybėje – privačios.

VšĮ „Marijampolės ligoninė“ – tai stambiausia savivaldybėje antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros įstaiga, teikianti jos įstatuose numatytas paslaugas pagal įstaigai suteiktą licenciją. Ligoninės buveinės adresas - Palangos g. 1, Marijampolė.

Marijampolės ligoninė yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos vykdomasis subjektas, daugiaprofilinė įstaiga, kurioje teikiama aukštos kokybės kvalifikuota ambulatorinė – konsultacinė ir stacionarinė asmens sveikatos priežiūra Marijampolės regiono ir Marijampolės savivaldybės bei specializuota pagalba visos respublikos gyventojams.

VšĮ Marijampolės ligoninėje teikiamos šios asmens sveikatos priežiūros paslaugos: Antrinės stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos; Pirminės stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos; Antrinės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos; Brangias paslaugas ir tyrimus; Sveikatos programų paslaugas.

Pagal Marijampolės ligoninės 2023 m. veiklos ataskaitą, įstaigoje stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia daugiau kaip 700 medicinos ir kitų darbuotojų, veikia 10 stacionaro skyrių. Marijampolės ligoninėje yra 293 stacionarinės lovos iš kurių 200 lovų priskirtų aktyvaus gydymo profilui. Stacionare 2023 m. iš viso gydėsi 9460 pacientų t. y. 9,7 % daugiau nei 2022 m. 2023 m. buvo atlikta 3430 operacijų, t. y. 16,5 % operacijų daugiau nei 2022 m. Čia didelį vaidmenį atlieka dienos stacionaro paslaugos, kurių metu užtikrinama paciento priežiūra iki 8 valandų. 2023 m. lyginant su 2022 m. operacijų atlikta daugiau 389 atvejais. Šie pokyčiai ligoninėje atitinka bendrą valstybės politiką – mažinti stacionarias paslaugas bei didinti dienos stacionaro ir dienos chirurgijos paslaugų apimtį.

„Marijampolės savivaldybės visuomenės sveikatos biuras“ – biudžetinė įstaiga, kuri rūpinasi visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybėje (buveinės adresas – Lietuvininkų g. 18, Marijampolė). Pagrindinė biuro veiklos sritis – Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamų savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims savivaldybės teritorijoje, taip pat kelių savivaldybių teritorijoje. Biuro teikiamos paslaugos – privalomieji pirmosios pagalbos mokymai, privalomieji higienos įgūdžių mokymai, sveikatos stiprinimo programa, mitybos konsultacijos, psichologo konsultacija ir t.t.

3.3.2.1. lentelė. Asmens sveikatos priežiūros įstaigos Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas
<i>Pirminė asmens sveikatos priežiūra</i>		
1.	VšĮ „Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centras“ (PSPC) ir Gudelių ambulatorija	P. Kriaučiūno g. 2, Marijampolė Ivoniškio g. 1, Gudelių mstl., Igliaukos sen., Marijampolės sav.
2.	UAB „InMedica“	Gedimino g. 3, Marijampolė Vytauto g. 48A-4, Marijampolė R. Juknevičiaus g. 3-1, Marijampolė
3.	UAB „Gydytojų Keršanskų klinika“	V. Kudirkos g. 5, Marijampolė
4.	UAB „Skraistelė“	Kosmonautų g. 55A, Marijampolė
5.	UAB „JOGIMEDA“	A. Valaičio g. 5, Marijampolė

6.	Danguolės Skurkienės bendrosios medicinos klinika	Jaunimo g. 6-42, Marijampolė
7.	Algimanto Žvirblio pirminės sveikatos priežiūros centras	Sietyno g. 17, Marijampolė
8.	UAB „Gutavita“	Sporto g. 2, Marijampolė
9.	Rimanto Bernoto pirminės sveikatos priežiūros centras	Palangos g. 1, Marijampolė
10.	Onos Gurevičienės šeimos klinika	Gedimino g. 17, Marijampolė
11.	Lino Bieliausko šeimos klinika	Bažnyčios g. 19, Marijampolė Uosupio g. 5x, Marijampolė
12.	UAB „Aglisa“	Vytauto g. 26, Igliaukos mstl., Igliaukos sen., Marijampolės sav.
13.	UAB „Liudvinavo ambulatorija“	Kęstučio g. 16, Liudvinavo mstl., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
14.	UAB Sasnavos ambulatorija	Žaliosios g. 2-3, Sasnavos mstl., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
15.	Reginos Gabrilavičienės bendrosios praktikos gydytojo kabinetas	Sūduvos g. 10, Šunskų mstl., Mokolų sen., Marijampolės sav. Mokyklos g. 18, Mokolų k., Mokolų sen., Marijampolės sav.
16.	UAB Diagnostikos laboratorija (ANTĖJA)	Kauno g. 21, Marijampolė
17.	UAB „True Medical“	J. Basanavičiaus a. 15, Marijampolė
<i>Antrinė asmens sveikatos priežiūra</i>		
18.	Viešoji įstaiga Marijampolės ligoninė	Palangos g. 1, Marijampolė
<i>Visuomenės sveikatos priežiūra</i>		
19.	Marijampolės savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	Lietuvinkų g. 18, Marijampolė
<i>Kitos įstaigos</i>		
20.	Greitosios medicinos pagalbos tarnybos Marijampolės teritorinis skyrius	P. Kriaučiūno g. 2, Marijampolė
21.	VšĮ „Slauga jums“	Pramonės g. 6, Marijampolė
22.	VšĮ „Giedruma LT“ (ambulatorinė slauga, paliatyvi pagalba)	Klaipėdos g. 77, Marijampolė
23.	UAB „Suvalkijos medicinos klinika“ (ultragarso tyrimai, magnetinio rezonanso tomografija)	Mokyklos g. 18, Mokolų k., Mokolų sen., Marijampolės sav.
24.	UAB „Medgintras“ psichikos sveikatos centro padalinys	Sporto g. 2 Marijampolė

Šaltiniai: <https://www.marijampole.lt/>

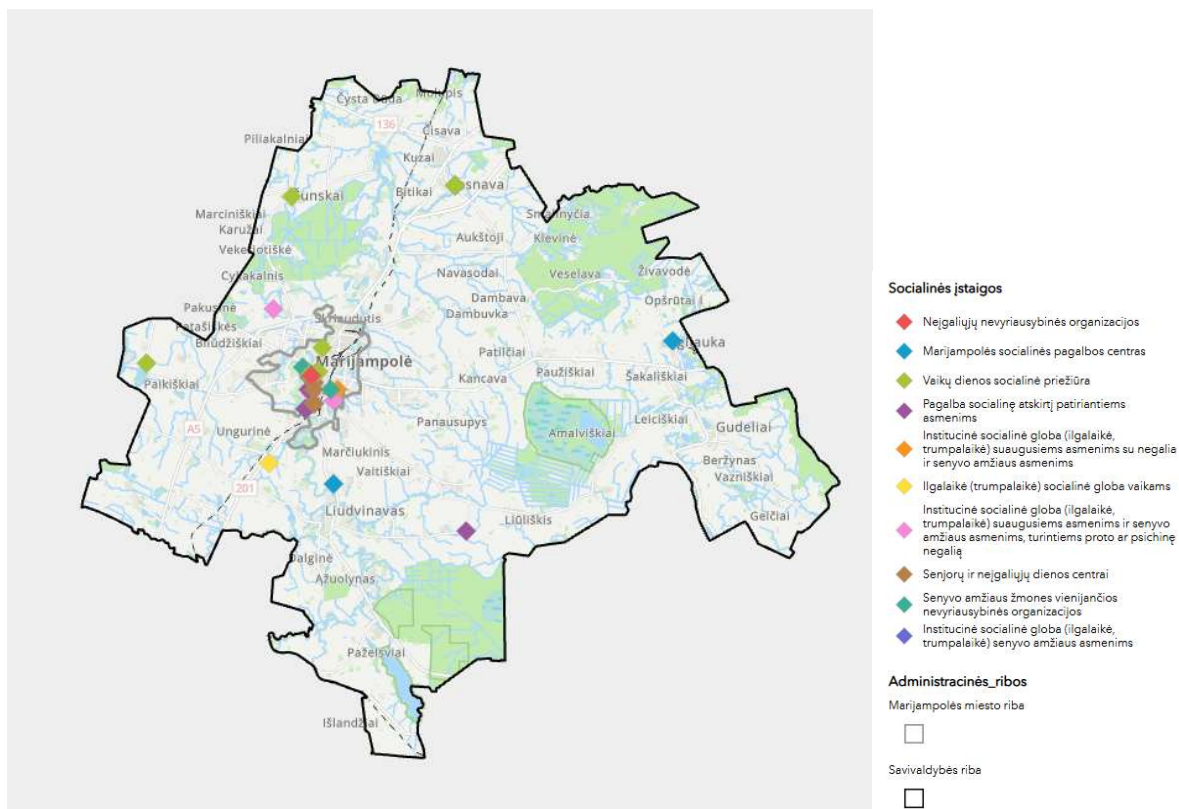
3.3.3. Socialinė rūpyba

Marijampolės savivaldybėje vykstantys demografiniai ir ekonominiai pokyčiai lemia ir socialinių paslaugų poreikį gyventojams. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Marijampolės savivaldybėje nuolat mažėja gyventojų skaičius, būdingas neigiamas natūralus gyventojų prieauglis, svyruojantys migracijos rodikliai (emigruoja jaunimas, darbingo amžiaus žmonės), nedarbas mažėja, bet dar nepasiekė priešpandeminio lygio. Minėtos priežastys įtakoja savivaldybės gyventojų senėjimą, jų vidutinės gyvenimo trukmės ilgėjimą. Tam tikrą Marijampolės savivaldybės visuomenės dalį sudaro neįgalūs asmenys ir vaikai, kuriems taip pat būtina globa ir priežiūra. Socialinė parama reikalinga ir nepasiturintiems gyventojams, kuriems yra pavojus patirti socialinę atskirtį bei patekti į socialinės rizikos grupes. Tokių asmenų ir šeimų vis daugėja, jiems reikalinga psichologinė ir socialinės rehabilitacijos pagalba. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygoja 5 veiksniai – gyventojų senėjimas, negalia, globojamų vaikų skaičius, socialinė rizika ir nedarbo lygis.

Socialinės paslaugų įstaigos, veikiančios Marijampolės savivaldybės teritorijoje gali būti pavaldžios LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, pačiai Marijampolės savivaldybei (biudžetinės įstaigos), gali būti viešosios įstaigos bei nevyriausybinių organizacijų (NVO) įsteigtos įstaigos. Šios įstaigos skirstomos į: socialinės globos namus, šeimynas, laikino gyvenimo namus, savarankiško gyvenimo namus, grupinio gyvenimo namus, vaikų dienos centrus, dienos socialinės globos centrus, bendruomenines įstaigas, kitas socialinių paslaugų įstaigas bei organizacijas. Visa socialinė rūpyba savivaldybėje organizuojama vadovaujantis Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu parengtu ir patvirtintu „Marijampolės savivaldybės 2024 metų socialinių paslaugų planu“ (2024-04-29, Nr. 1-166).

Socialinių paslaugų ir rūpybos veiklą savivaldybėje iš viso vykdo 47 įstaigos: 8 globos namai, 3 laikino gyvenimo namai, 1 dienos socialinės globos centras, 1 apsaugotas būstas, 8 vaikų dienos centrai, 2 bendruomeninės įstaigos, 2 grupinio gyvenimo namai, 22 kitos socialines paslaugas teikiančios įstaigos (3.3.3.1 lentelė).

Platus socialines paslaugas teikiančių institucijų tinklas savivaldybėje išsidėstęs netolygiai. Daugiausia jų koncentruojasi Marijampolės mieste – 37, o savivaldybės kaimiškoje teritorijoje tik 10: Igliaukos sen. – 1, Liudvinavo sen. – 3, Mokolų sen. – 3, Patašinės sen. – 1, Sasnavos sen. – 2 (3.3.3.1. pav.).

3.3.3.1. pav. Socialinių paslaugų įstaigų Marijampolės savivaldybėje žemėlapis

Šaltinis: <https://gis.marijampole.lt/portal/>

Marijampolės socialinės pagalbos centras (MSPC.)

Didžiausia biudžetinė įstaiga, teikianti socialines paslaugas Marijampolės savivaldybėje (buveinės adresas – Bažnyčios g. 19, Marijampolė). Centrą sudaro: Socialinės globos padalinys; Asmenų, turinčių intelekto sutrikimų, dienos užimtumo padalinys; Pagalbos namuose skyrius; Globos centras; Vaikų dienos centras; Sveikatos priežiūros padalinys; Transporto organizavimo paslaugos; Pagalbos šeimoms skyrius; Laikinosios nakvynės namai; Projektinė veikla. Centro skyriai ir padaliniai išsidėstę visoje savivaldybės teritorijoje. Didžioji dalis MSPC padalinių yra įsikūrę miesto centre, kiti įsikūrę miesto pakrastyje ir lengvai pasiekiami visuomeniniu transportu.

Stacionarios globos paslaugos.

Šias paslaugas senyvo amžiaus žmonėms ir asmenims su negalia Marijampolės savivaldybėje teikia 8 įstaigos. Miesto teritorijoje paslaugas teikia 6 įstaigos: „MSPC Socialinės globos padalinys“, „Marijampolės specialieji socialinės globos namai“, VŠĮ „Švč. Marijos globos namai“, VŠĮ „Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo globos namai“, VŠĮ „Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centras“, VŠĮ „Giedruma.LT“. Kitos 2 įstaigos yra Marijampolės savivaldybės kaimiškoje teritorijoje: „Suvalkijos socialinės globos namai“ (Katiliškių k., Mokolų sen.), VŠĮ „Marijampolės vaiko tėviškės namai“ (Avikilų k., Liudvinavo sen.). Esant reikalui, Marijampolės savivaldybės gyventojai apgyvendinami ir kitose kaimyninėse savivaldybėse esančiose globos įstaigose: VŠĮ „Kazlų Rūdos slaugos ir socialinės globos namai“ (Maironio g. 40, Kazlų Rūda); VŠĮ „Kudirkos Naumiesčio parapijos socialinės pagalbos centras“ (Tilto g. 20, Kudirkos Naumiestis, Šakių r. sav.); Socialinės globos centras „Vija“ (Apuolės g. 44, Kaunas).

Vaikų dienos centrai.

Marijampolės savivaldybėje didelis dėmesys skiriamas vaikų užimtumui. Šią funkciją atlieka vaikų dienos centrai (VDC). Vaikų dienos centro paslaugas gali gauti Marijampolės savivaldybėje gyvenantys 6-18 metų amžiaus vaikai/paaugliai. Centrai teikia bendrąsias paslaugas (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, užimtumo organizavimas, pagalba ruošiant pamokas) ir vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugas (kasdieninio gyvenimo įgūdžių, savitvarkos, sveikos gyvensenos ugdymas, psichologinės pagalbos organizavimas ir kt.). Marijampolės savivaldybėje yra 8 vaikų dienos centrai, iš jų 5 veiklą vykdo Marijampolėje: Asociacijos „Suvalkijos saulėtės“ vaikų dienos centras; Šv. Vincento Pauliečio parapijos Carito VDC; VŠĮ „Degučių vaikų dienos centras“; Marijampolės krašto samariečių bendrijos VDC; VŠĮ „Rains svajonės“ VDC. Kiti 3 VDC veikia kaimiškoje teritorijoje: VŠĮ Sasnavos vaikų ir jaunimo gerovės centro

„Židiny“ VDC „Saulutė“ (Sasnavos mstl., Sasnavos sen.); Šunskų kaimo bendruomenės VDC „Fazaniukas“ (Šunskų mstl., Mokolų sen.); MSPC Vaikų dienos centras „Spindulėliai“ (Igliaukos mstl., Igliaukos sen.).

Akredituotos nevyriausybinių organizacijų.

Marijampolės savivaldybėje plačiai išvystytas kitų socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklas, kurių priskaičiuojama 22. Iš jų 15 akredituotos nevyriausybinių organizacijos (NVO): Maltos ordino pagalbos tarnyba; VšĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“; VšĮ „Jungtinės pajėgos“; VšĮ Senjorų ir neįgaliųjų dienos centras „Židiny“; Marijampolės krašto samariečių bendrija; Marijampolės savivaldybės neįgaliųjų draugija; Marijampolės savivaldybės I grupės neįgaliųjų draugija; VšĮ LASS Pietvakarių centro LASS Marijampolės savivaldybės filialas; Lietuvos kurčiųjų draugijos Kauno teritorinės valdybos Marijampolės pirminė organizacija; Marijampolės klubas „Diabetikas ABC“; Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ Marijampolės padalinys; Marijampolės krašto žmonių su negalia sporto klubas „Siekis“; VšĮ „Rainos svajonės“; Asociacija „Suvalkijos saulytės“; „SAMARIJA“ gailestingumo namai. Beveik visos NVO veiklą vykdo Marijampolėje, išskyrus 2 veikia kaimo teritorijoje: VšĮ „Jungtinės pajėgos“ (Netičkampio k., Liudvinavo sen.); VšĮ senjorų ir neįgaliųjų dienos centras „Židiny“ (Pietarių k., Patašinės sen.).

Marijampolės savivaldybėje, dėl nepakankamai išvystytos socialinių paslaugų infrastruktūros, neteikiamos apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos, nėra šeimynų, nepakankamas budinčių globotojų ir nuolatinių vaikų globėjų tinklas, socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklas savivaldybėje išsidėstęs netolygiai, nepakankamas socialinio būsto fondas.

3.3.3.1. lentelė. Esamų socialinių paslaugų (rūpybos) įstaigų tinklas Marijampolės savivaldybėje pagal socialinių paslaugų įstaigos rūšį

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos rūšis	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Adresas
1.	Globos namai	1.1. Marijampolės socialinės pagalbos centro (toliau – MSPC) Socialinės globos padalinys	Marijampolės savivaldybės taryba	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
		1.2. VšĮ Švč. Marijos globos namai	Religinė bendruomenė	P. Kriaučiūno g. 13, Marijampolė
		1.3. VšĮ „Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo globos namai“	Religinė bendruomenė	Bažnyčios g. 48, Marijampolė
		1.4. VšĮ „Giedruma LT“	Nevyriausybinių organizacija (toliau – NVO)	Klaipėdos g. 77, Marijampolė
		1.5. Suvalkijos socialinės globos namai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Petro Katiliaus g. 22, Katiliškių k., Mokolų sen., Marijampolės sav.
		1.6. Marijampolės specialieji socialinės globos namai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Bažnyčios g. 23A, Marijampolė
		1.7. VšĮ Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centro (toliau – PSPC) Socialinės globos skyrius	Marijampolės savivaldybės taryba	P. Kriaučiūno g. 2, Marijampolė
		1.8. VšĮ „Marijampolės vaiko tėviškės namai“	Religinė bendruomenė	Avikilų k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
2.	Šeimynos	2.1. -	-	-
3.	Laikino gyvenimo namai	3.1. MPSC Laikinosios nakvynės namai (laikinas apgyvendinimas)	Marijampolės savivaldybės taryba	Vytauto g. 87, Marijampolė
		3.2. MSPC Laikinosios nakvynės namai (laikinas apnakvindinimas)		
		3.3. VšĮ „Jungtinės pajėgos“ (intensyvi krizių įveikimo pagalba)	NVO	Šešupės g. 5, Netičkampio k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
4.	Dienos socialinės globos centrai	4.1. MPSC Asmenų, turinčių intelekto sutrikimų, dienos užimtumo padalinys	Marijampolės savivaldybės taryba	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
5.	Savarankiško gyvenimo namai	5.1. -	-	-
6.	Apsaugotas būstas	6.1. VšĮ „Surask save“	NVO	Jaunimo g. 18-3, Marijampolė

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos rūšis	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Adresas
7.	Vaikų dienos centrai	7.1. Asociacijos „Suvalkijos saulytės“ vaikų dienos centras (toliau – VDC) „Suvalkijos saulytės“	NVO	Vytenio g. 47, Marijampolė
		7.2. Šv. Vincento Pauliečio parapijos Carito VDC	Religinė bendruomenė	Vytauto g. 33, Marijampolė
		7.3. VšĮ Sasnavos vaikų ir jaunimo gerovės centro „Židinyš“ VDC „Saulutė“	NVO	Žaliosios g. 2, Sasnavos mstl., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
		7.4. VšĮ „Degučių vaikų dienos centras“	NVO	R. Juknevičiaus g. 28, Marijampolė
		7.5. Šunskų kaimo bendruomenės VDC „Fazaniukas“	NVO	Varpo g. 31, Šunskų mstl., Mokolų sen., Marijampolės sav.
		7.6. MSPC Vaikų dienos centras „Spindulėliai“	Marijampolės savivaldybės taryba	Vytauto g. 1A, Igliaukos mstl., Igliaukos sen., Marijampolės sav.
		7.7. Marijampolės krašto samariečių bendrijos VDC	NVO	Gedimino g. 1, Marijampolė
		7.8. VšĮ „Rainos svajonės“ VDC	NVO	Lietuvninkų g. 18, Marijampolė
8.	Bendruomeninės įstaigos	8.1. VšĮ Sasnavos vaikų ir jaunimo gerovės centro „Židinyš“ bendruomeniniai vaikų globos namai	NVO	Žaliosios g. 2, Sasnavos mstl., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
		8.2. VšĮ „Sonatos namai“	NVO	Uosių g. 2, Marijampolė
9.	Grupinio gyvenimo namai	9.1. Marijampolės specialiųjų socialinės globos namų Grupinio gyvenimo namai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Bažnyčios g. 23 A, Marijampolė
		9.2. Suvalkijos socialinės globos namų Grupinio gyvenimo namai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Petro Katiliaus g. 22, Katiliškių k., Mokolų sen., Marijampolės sav.
10.	Kitos socialines paslaugas teikiančios įstaigos	10.1. MSPC Pagalbos šeimoms tarnyba (socialinė priežiūra šeimoms)	Marijampolės savivaldybės taryba	Vytauto g. 17, Marijampolė
		10.2. MSPC Pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, įtėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti		
		10.3. MSPC Pagalbos namuose tarnyba: - dienos socialinė globa; - pagalba į namus; - integrali pagalba; - laikinas atokvėpis		
		10.4. Marijampolės sporto centras: Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas	Marijampolės savivaldybės taryba	Sporto g. 1, Marijampolė
		10.5. Baseino paslaugos asmenims su negalia		
		10.6. UAB „Torino Lounge“ (nemokamo maitinimo paslaugos labdaros valgykloje)	UAB	Kauno g. 139 A, Marijampolė
		10.7. Maltos ordino pagalbos tarnyba: - dienos socialinė globa asmenims namuose; - palydėjimo paslauga jaunuoliams; - maitinimo organizavimas; - pagalba į namus	NVO	Kęstučio g. 3, Marijampolė
		10.8. Vilkaviškio vyskupijos Caritas: - kompleksinės paslaugos šeimai; - asmeninė pagalba; - pagalba į namus; - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	Religinė bendruomenė	J. Bendoriaus g. 3, Marijampolė

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos rūšis	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Adresas
	10.9.	VšĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“: - dienos socialinė globa asmenų namuose; - pagalba į namus	NVO	Laisvės g. 16 Marijampolė
	10.10.	VšĮ „Jungtinės pajėgos“: - dienos socialinė globa asmenų namuose; - pagalba į namus	NVO	Šešupės g. 5, Netičkampio k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
	10.11.	VšĮ Senjorų ir neįgalųjų dienos centras „Židiny“: - socialinės dirbtuvės; - pagalba priimančioms sprendimus	NVO	Smilgų g. 19, Pietarių k., Patašinės sen., Marijampolės sav.
	10.12.	Marijampolės krašto samariečių bendrija: - asmeninė pagalba; - pagalba į namus	NVO	Interneto svetainės adresas http://www.samarieciai.org/lb-skyriai/marijampole-39/lt/
	10.13.	Marijampolės savivaldybės neįgalųjų draugija: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
	10.14.	Marijampolės savivaldybės I grupės neįgalųjų draugija: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
	10.15.	VšĮ LASS Pietvakarių centro LASS Marijampolės savivaldybės filialas - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
	10.16.	Lietuvos kurčiųjų draugijos Kauno teritorinės valdybos Marijampolės pirminė organizacija: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
	10.17.	Marijampolės klubas „Diabetikas ABC“: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
	10.18.	Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ Marijampolės padalinys: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
	10.19.	Marijampolės krašto žmonių su negalia sporto klubas „Siekis“: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Vytenio g. 47, Marijampolė
	10.20.	VšĮ „Rainos svajonės“: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje; - psichosocialinė pagalba	NVO	Lietuvininkų g. 18, Marijampolė
	10.21.	Asociacija „Suvalkijos saulytės“: - socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	NVO	Vytenio g. 47, Marijampolė
	10.22.	SAMARIJA gailestingumo namai - psichosocialinė pagalba	NVO	Vytauto g. 87, Marijampolė

Šaltinis: „Marijampolės savivaldybės 2024 m. socialinių paslaugų planas“, <https://www.marijampole.lt/socialines-paslaugos/1500>

Marijampolės savivaldybėje socialinių paslaugų teikimo infrastruktūros tinklo trūkumai:

- nėra apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos;
- nėra šeimynų;
- nepakankamas budinčių globotojų ir nuolatinių vaikų globėjų tinklas;
- socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklas savivaldybėje išsidėstęs netolygiai;
- nepakankamas socialinio būsto fondas, pritaikytas neįgaliesiems gyventojams.

Socialinių paslaugų plėtros vizija:

- plėsti socialinių paslaugų, teikiamų bendruomenėje, įvairovę ir mastą;

- užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą nepriklausomai nuo asmens gyvenamosios vietos;
- plėtoti prevencinių socialinių paslaugų teikimą;
- siekti socialinių paslaugų kokybės.

3.4. Kultūrinė aplinka

3.4.1. Kultūros įstaigos

Marijampolės savivaldybės kultūros įstaigų tinklą sudaro: 1 kultūros centras su 12 kaimo skyrių; 2 miesto bibliotekos su 13 kaimo padalinių ir 1 mobiliąja biblioteka; 1 dramos teatras; 1 kino teatras; 1 muziejus su 4 padaliniais, 1 menų galerija; 6 klubai (3.4.1.1. ir 3.4.1.2. lentelės).

3.4.1.1. lentelė. Kultūros įstaigos Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas
1.	Marijampolės kultūros centras	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
2.	Marijampolės Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka	Vytauto g. 20, Marijampolė
2.1.	Marijampolės Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka, Draugystės padalinys	Draugystės g. 5, Marijampolė
3.	Marijampolės dramos teatras	P. Armino g. 2, Marijampolė
4.	Kino teatras „Spindulys“	Kauno g. 13, Marijampolė
5.	Marijampolės krašto ir Prezidento Kazio Griniaus muziejus:	Vytauto g. 29, Marijampolė
5.1.	Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejus (padalinys)	Vytauto g. 29, Marijampolė
5.2.	Lietuvos prezidento K. Griniaus memorialinis muziejus (padalinys)	Bažnyčios g. 23, Marijampolė
5.3.	V. Mykoliaičio–Putino muziejus (padalinys)	Kauno g. 7 (Rygiškių Jono gimnazija), Marijampolė
5.4.	Bulotų namai (padalinys)	Vaičiūčio g. 16, Marijampolė
6.	Beatricės Kleizaitės–Vasaris menų galerija (Meilės Lukšienės švietimo centre)	P. Butlerienės g. 5, Marijampolė

Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/kultura/kulturos-istaigos/193>

3.4.1.2. lentelė. Klubai Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas
1.	Marijampolės teatro draugija „GABIJA“	P. Armino g. 2, Marijampolė
2.	Marijampolės kultūros klubas „AISTUVA“	P. Armino g. 92, Marijampolė
3.	Dailininkų klubas „ŽVILGSNIS“	Vytauto g. 45, Marijampolė
4.	Tautodailės klubas „MŪZA“	Vilkaviškio g. 2, Marijampolė
5.	Literatų klubas „SIETYNAS“	Vytauto g. 20, Marijampolė
6.	„SŪDUVOS“ fotoklubas	Gedimino g. 6-7, Marijampolė

Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/kultura/klubai/313>

Kultūros centras. Svarbiausia savivaldybės kultūros įstaiga – Marijampolės kultūros centras. Centras įsikūręs kultūros rūmuose (Vilkaviškio g. 2, Marijampolė) – tai daugiafunkcinis pastatas, kuriame veikia Marijampolės dailės mokykla, Marijampolės darbo biržos Jaunimo darbo centras, Marijampolės savivaldybės tarybos posėdžių salė, Civilinės metrikacijos skyrius, tačiau tikrieji šeiminingai yra Marijampolės kultūros centras. Centro ir jo skyrių pagrindinis uždavinys - puoselėti etninę kultūrą, mėgėjų meną bei plėtoti švietėjišką – edukacinę ir pramoginę veiklą, organizuoti ir inicijuoti svarbius ir kokybiškus Marijampolės savivaldybės festivalius ir renginius. Marijampolės kultūros centras turi 12 kaimo skyrių: Baraginės, Daukšių, Gavaltuvos, Igliaukos, Igliskėlių, Meškučių, Liudvinavo, Sasnavos, Šunskų, Tautkaičių, Želsvos ir Gudelių (3.4.1.3. lentelė).

3.4.1.3. lentelė. Marijampolės kultūros centro skyriai

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas
1.	Baraginės skyrius	Marijampolės sav., Marijampolės sen., Baraginės k., Sodų g. 3
2.	Daukšių skyrius	Marijampolės sav., Igliaukos sen., Daukšių mstl., Sodybinė g. 3
3.	Gavaltuvos skyrius	Marijampolės sav., Sasnavos sen. Gavaltuvos k., Sodo g. 29-1
4.	Igliaukos skyrius	Marijampolės sav., Igliaukos sen., Igliaukos k., Vytauto g. 4
5.	Igliskėlių skyrius	Marijampolės sav., Marijampolės sen., Igliskėlių k., Mykolo Krupavičiaus g. 36
6.	Meškučių skyrius	Marijampolės sav., Marijampolės sen., Meškučių k., Žiedo g. 33
7.	Liudvinavo skyrius	Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Liudvinavo mstl., Vytauto g. 6
8.	Sasnavos skyrius	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Sasnavos mstl., Sūdovos g. 46
9.	Šunskų skyrius	Marijampolės sav., Šunskų sen., Šunskų mstl. Varpo g. 32

10.	Tautkaičių skyrius	Marijampolės sav., Sasnavos sen., Dženčialaukos k., Liepų g. 20
11.	Želsvos skyrius	Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Želsvos k., Vinco Marazo g. 6
12.	Gudelių skyrius	Marijampolės sav., Gudeliai, Vytauto g. 8

Šaltinis: <https://www.marijampoleskc.lt/kulturos-centro-skyriu-kontaktine-informacija/>

Biblioteka. Marijampolės Petro Kriaučiūno viešoji biblioteka (Vytauto g. 20, Marijampolė) - savivaldybės biudžetinė įstaiga, veikianti informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityje bei vykdanči bibliotekinę veiklą. Veiklos apimtys plečiasi. 2025 m. pradžioje biblioteka turėjo 14 kaimo padalinių (2024 m. - 12) ir 141 000 lankytojų (2024 m. - 135 000). Savivaldybės gyventojų sutelkimo procentas taip pat išaugo (2025 m. - 14 %, 2024 m. - 13 %), vykdytų renginių skaičius išaugo 3,2 % (nuo 300 iki 310). Marijampolės savivaldybėje veikia 13 kaimiškų vietovių bibliotekos padalinių ir 1 mobilią biblioteką: Baraginės biblioteka, Daukšių biblioteka, Gavaltuvos biblioteka, Gudelių biblioteka, Igliaukos biblioteka, Liudvinavo biblioteka, Netičkampio biblioteka, Patašinės biblioteka, Puskelnių biblioteka, Sasnavos biblioteka, Šunskų biblioteka, Valavičių biblioteka ir Želsvos biblioteka (3.4.1.4. lentelė).

3.4.1.4. lentelė. Marijampolės savivaldybės Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos kaimo padaliniai

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas
1.	Baraginės biblioteka	Sodų g. 3, Baraginės k., Patašinės sen., Marijampolės sav.
2.	Daukšių biblioteka	Sodybinė g. 3, Daukšių mstl., Igliaukos sen., Marijampolės sav.
3.	Gavaltuvos biblioteka	Šešupės g. 1, Gavaltuvos k., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
4.	Gudelių biblioteka	Vytauto g. 8, Gudelių mstl., Igliaukos sen., Marijampolės sav.
5.	Igliaukos biblioteka	Vytauto g. 19, Igliaukos mstl., Igliaukos sen., Marijampolės sav.
6.	Liudvinavo biblioteka	Vytauto g. 6, Liudvinavo mstl., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
7.	Netičkampio biblioteka	Šešupės g. 5, Netičkampio k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
8.	Patašinės biblioteka	Nausupės sk. 4, Patašinės k., Patašinės sen., Marijampolės sav.
9.	Puskelnių biblioteka	Draugystės g. 25, Puskelnių k., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
10.	Sasnavos biblioteka	Sūduvos g. 27, Sasnavos mstl., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
11.	Šunskų biblioteka	Varpo g. 32, Šunskų mstl., Mokolų sen., Marijampolės sav.
12.	Valavičių biblioteka	Sūduvos g. 35B, Valavičių k., Mokolų sen., Marijampolės sav.
13.	Želsvos biblioteka	V. Marazo g. 6, Želsvos k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.
14.	Mobilią biblioteką	Telefonas: +370 677 21220, el. paštas: mobili@marvb.lt

Šaltinis: <https://www.marvb.lt/struktura-ir-kontaktai/>

Teatras. Marijampolės dramos teatras įsteigtas 1992 m. kaip savivaldybės teatras ir finansuojamas iš savivaldybės biudžeto (P. Armino g. 2, Marijampolė). Nuo 2022 m. Marijampolės dramos teatras tapo Marijampolės kultūros centro dalimi. Teatre veikia: Suaugusiųjų mėgėjų meno trupė; Jaunimo teatro studija „Būk/Tais’s“; Lėlių teatras; Senjorų teatro trupė „Aštuonetas“.

Kino teatras. Vienintelis Marijampolės mieste veikiantis kino teatras „Spindulys“, savininkas – viešoji įstaiga „Marijampolės telekinas“. Pastatytas kino teatras 1971 m., vieta - Kauno g. 13, Marijampolė. Tai dviejų salių kino teatras: 1-oje, didžiojoje salėje yra 384 vietos, 2-oje, mažojoje salėje – 39 vietos.

Muziejus. Marijampolės krašto muziejus (Marijampolės krašto ir Prezidento Kazio Griniaus muziejus) – vienas seniausių muziejų Suvalkijoje, įkurtas 1933 m. Muziejus veikia jaukiame XIX a. pab. istorizmo stiliaus pastatų komplekse Vytauto g. 29. Muziejuje saugoma apie 40 tūkst. buitės ir etnografijos, dailės ir meno, raštijos, fotografijos, numizmatikos ir archeologijos eksponatų, atskleidžiančių suvalkiečių papročius, gyvenimo būdą, menančių Marijampolės krašto ir miesto raidos istoriją, partizaninio judėjimo bei tremties laikotarpio įvykius. Muziejus turi tris padalinius: Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejų (Vytauto g. 29, Marijampolė), Lietuvos prezidento K. Griniaus memorialinį muziejų (Bažnyčios g. 23, Marijampolė) ir Vinco Mykoliaičio-Putino memorialinį muziejų (Kauno g. 7 (Rygiškių Jono gimnazija), Marijampolė). 2023 m. pradžioje prie krašto muziejaus buvo prijungtas ketvirtas padalinys - Bulotų namai (Vaičiūčio g. 16, Marijampolė). Muziejuje rengiamos parodos, organizuojami renginiai, aktyviai vykdoma edukacinė veikla, leidžiami muziejuje saugomų eksponatų katalogai ir kiti leidiniai.

Menų galerija. Beatričės Kleizaitės-Vasaris menų galerija įkurta 2014-aisiais pačiame miesto centre (P. Butlerienės g. 5, Marijampolė), įsikūrusiame Meilės Lukšienės švietimo centre. Beatričė Kleizaitė-Vasaris – teatralė, režisierė, pedagogė, bibliotekininkė, mecenatė, aktyvi visuomenininkė ir kultūros veikėja, kuri Marijampolei padovanojo virš 400 dailės kūrinių kolekciją. Kolekcijai eksponuoti pritaikytos buvusios sinagogos patalpos.

Meno kolektyvai. Marijampolės savivaldybėje organizuojamose festivaliuose, šventėse, edukacijose ir kituose renginiuose aktyviai dalyvauja savivaldybės mėgėjiškų meno kolektyvų būrys. Remiantis Marijampolės kultūros centro duomenimis, savivaldybėje veiklą vykdo net 43 mėgėjų meno kolektyvai. Pagrindiniai meno

kolektyvai veikia prie Marijampolės kultūros centro (Marijampolė) – tai 22 įvairaus žanro mėgėjiškų suaugusiųjų ir vaikų meno kolektyvai. Kiti 21 meno kolektyvai veiklą vysto Marijampolės kultūros centro skyriuose (Baraginės 2, Balsupių 1, Daukšių 1, Gavaluvos 1, Gudelių 1, Igliaukos 3, Liudvinavo 4, Meškučių 1, Sasnavos 4, Šunskų 1, Valavičių 1, Želsvos 1). Marijampolės kultūros centre ir jo skyriuose veikiančių mėgėjų meno kolektyvų sąrašas pateiktas 3.4.1.5. lentelėje.

3.4.1.5. lentelė. Marijampolės kultūros centro ir jo skyrių veikiančių mėgėjų meno kolektyvų sąrašas

Eil. Nr.	Kolektyvo pavadinimas
<i>Marijampolės kultūros centro kolektyvai</i>	
1.	Modernaus folkloro grupė „Balti vėjai“
2.	Dainos ir šokio studija „Kotita“
3.	Senjorų teatro trupė „Aštuonetas“
4.	Šokių grupė „Arabeskas“
5.	Marijampolės pučiamųjų orkestras
6.	Mišrus choras „Šešupė“
7.	Senjorų choras „Bočiai“
8.	Kamerinis ansamblis „Cantare“
9.	Tremtinių choras „Godos“
10.	Kamerinis choras „Suvalkija“
11.	Vyrų vokalinis ansamblis „Sūduvietis“
12.	Tautinės dainos choras „Lietuvninkas“
13.	Liaudiškų šokių grupė „Sidabra“
14.	Liaudiškų šokių grupė „Jotvingis“
15.	Česlovo Sasnausko kamerinis choras
16.	Šiuolaikinio šokio kolektyvas Le nos
17.	Apeiginio dainavimo ansamblis „Dijūta“
18.	Vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Žolynukai“
19.	Folkloro ansamblis „Žibinyčia“
20.	Moterų ansamblis „Gaja“
21.	Vaikų ir jaunimo etnomuzikos ansamblis „Žiogeliai“
22.	Jaunimo teatro studija „Būk/Tai's“
<i>Marijampolės kultūros centro skyrių kolektyvai</i>	
23.	Baraginės jaunimo kapela „Svaja“
24.	Balsupių moterų vokalinis ansamblis „Balsė“
25.	Daukšių moterų vokalinis ansamblis „Dovija“
26.	Gavaluvos mišrus ansamblis „Lyguma“
27.	Gudelių kapela „Gudeliai“
28.	Igliaukos liaudiškų šokių kolektyvas „Tryptukas“
29.	Igliaukos vokalinis – instrumentinis ansamblis „Ygla“
30.	Igliškėlių liaudiškos muzikos kapela „Vaivora“
31.	Liudvinavo mėgėjų teatras „Žalias sodas“
32.	Liudvinavo vaikų teatro studija „Gaja“
33.	Liudvinavo vokalinis ansamblis „Bravo“
34.	Meškučių moterų ansamblis „Žiedė“
35.	Sasnavos muzikinė grupė „De-Žavu“
36.	Sasnavos mišrus vokalinis ansamblis „Melodija“
37.	Sasnavos vaikų ir jaunimo teatro studija „Jaunuolynas“
38.	Sasnavos skyriaus Puskelių kaimo mėgėjų teatras „Kuparas“
39.	Šunskų folkloro ansamblis „Žvirgždė“
40.	Valavičių mėgėjų teatras „Širma“
41.	Želsvos vyresniųjų liaudiškų šokių kolektyvas „Žaltytis“
42.	Liudvinavo jaunimo vokalinė instrumentinė grupė „Limpa“
43.	Baraginės vaikų kapela „Svajukai“

Šaltinis: <https://www.marijampoleskc.lt/marijampoles-kulturos-centro-skyriu-kolektyvai/>

3.4.2. Bendruomenės

2025 m. pradžioje Marijampolės savivaldybėje veikia 37 bendruomenės (3.4.2.1 lentelė). Beveik visos (36 bendruomenės) veiklą vysto kaimiškoje Marijampolės savivaldybės dalyje ir tik viena bendruomenė yra Marijampolės mieste – „Marijampolės savivaldybės bendruomenių asociacija“. Visų bendruomenių sąrašas pateiktas 3.4.2.1. lentelėje.

Savivaldybėje įsteigta „Marijampolės vietos veiklos grupė“ (VVG), buveinės adresas – Vytauto g. 17, Marijampolė. Grupės pagrindinis veiklos tikslas – dalyvauti rengiant ir įgyvendinant kaimo plėtros strategijas, rūpintis kaimo plėtra, skatinti ir palaikyti vietines kaimo žmonių iniciatyvas įvairiose srityse.

3.4.2.1. lentelė. Bendruomenės Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
1.	Marijampolės savivaldybės bendruomenių asociacija	Bažnyčios g. 19, Marijampolė
2.	Balsupių kaimo bendruomenė	Balsės g. 7, Balsupiai, Marijampolės sav.
3.	Baraginės kaimo bendruomenė	Jaunimo g. 2-4, Baraginės k., Marijampolės sav.
4.	Buktos kaimo bendruomenė	Buktos k., Marijampolės sav.
5.	Daugirdų kaimo bendruomenė	Vazniškių k., Marijampolės sav.
6.	Daukšių miestelio bendruomenė	Daukšių mstl., Marijampolės sav.
7.	Gavaltuvos kaimo bendruomenė	Gavaltuvos k., Marijampolės sav.
8.	Gegužraibės kaimo bendruomenė	Dielinės k., Marijampolės sav.
9.	Gyviškių kaimo bendruomenė	Sodžiaus g. 13-4, Gyviškių k., Marijampolės sav.
10.	Gudelių miestelio bendruomenė	Gudelių mstl., Marijampolės sav.
11.	Igliškėlių kaimo bendruomenė	Amalvos g. 18, Igliškėlių k., Marijampolės sav.
12.	Igliaukos bendruomenė „Matutiečiai“	Jaunimo g. 6, Igliaukos k., Marijampolės sav.
13.	Kūlokų kaimo bendruomenė	Kūlokų k., Marijampolės sav.
14.	Liucinavo bendruomenė	Liucinavo k., Marijampolės sav.
15.	Liudvinavo miestelio bendruomenė	Alytaus g. 7, Liudvinavo mstl., Marijampolės sav.
16.	Meškučių bendruomenė	Meškučių k., Marijampolės sav.
17.	Mokolų kaimo bendruomenė	Mokyklos g. 3-1, Mokolų k., Marijampolės sav.
18.	Narto kaimo bendruomenė	Liepynų k., Marijampolės sav.
19.	Naujienos kaimo bendruomenė	Naujienos k., Marijampolės sav.
20.	Netičkampio kaimo bendruomenė	Netičkampio k., Marijampolės sav.
21.	Patašinės kaimo bendruomenė	Marijampolės g. 15, Patašinės k., Marijampolės sav.
22.	Puskelnių kaimo bendruomenė	Draugystės g. 25, Puskelnių k., Marijampolės sav.
23.	Sasnavos bendruomenė	Sūduvos g. 46, Sasnavos mstl., Marijampolės sav.
24.	Skaisčiūnų kaimo bendruomenė	Skaisčiūnų k., Marijampolės sav.
25.	Smilgių kaimo bendruomenė	Varpo g. 1, Smilgių k., Marijampolės sav.
26.	Svetlicos kaimo bendruomenė	Svetlicos k., Marijampolės sav.
27.	Šunskų kaimo bendruomenė	Sūduvos g. 6, Šunskų mstl., Marijampolės sav.
28.	Šventragio kaimo bendruomenė	Šventragio k., Marijampolės sav.
29.	Tautkaičių kaimo bendruomenė	Tautkaičių k., Marijampolės sav.
30.	Trakiškių bendruomenė	Trakiškių k., Marijampolės sav.
31.	Triobiškių bendruomenė	Triobiškių k., Marijampolės sav.
32.	Tursučių kaimo bendruomenė	Pašešupio g. 22, Marijampolės sav.
33.	Užgirių kaimo bendruomenė	Kaštonų g. 57, Užgirių k., Marijampolės sav.
34.	Valavičių kaimo bendruomenė	Valavičių k., Marijampolės sav.
35.	Varnupių kaimo bendruomenė	Varnupių k., Marijampolės sav.
36.	Marijampolės Mokolų – Tarpučių bendruomenė	Atgimimo g. 37, Marijampolės m., Marijampolės sav.
37.	Želsvos kaimo bendruomenė	Želsvos k., Marijampolės sav.

Šaltiniai: <https://www.google.com/>

Marijampolės savivaldybėje yra 32 sodininkų bendrijos, iš jų 6 Marijampolės mieste ir 26 kaimiškoje teritorijoje (3.4.2.2. lentelė).

3.4.2.2. lentelė. Sodininkų bendrijos Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Adresas	Pavadinimas
1.	Jaunimo g. 12, Marijampolė	Vairas, Sodininkų bendrija, SB
2.	Jaunimo g. 12, Marijampolė	Mokolai, Sodininkų bendrija, SB
3.	Jaunimo g. 12, Marijampolė	Atžala, Sodininkų bendrija, SB
4.	Kauno g., Marijampolė	Serbenta, Sodininkų bendrija, SB
5.	Jaunimo g. 12, Marijampolė	Tarpučiai, Sodininkų bendrija, SB
6.	Jaunimo g. 12, Marijampolė	Tarpučiai, Sodininkų bendrija, SB
7.	Kantališkių k., Marijampolės sav.	Sasna, Sodininkų bendrija, SB
8.	Balsupių k., Marijampolės sav.	Rausvė, Sodininkų bendrija, SB
9.	Būdvičių k., Marijampolės sav.	Jovaras, Sodininkų bendrija, SB
10.	Kumelionių k., Marijampolės sav.	PILIAKALNIS, Sodininkų bendrija, SB
11.	Kūlokų k., Marijampolės sav.	Baltaragis, Sodininkų bendrija, SB
12.	Liudvinavo k., Marijampolės sav.	Statybininkas, Sodininkų bendrija, SB
13.	Liudvinavo k., Marijampolės sav.	Gija, Sodininkų bendrija, SB

Eil. Nr.	Adresas	Pavadinimas
14.	Mačiuliškių k., Marijampolės sav.	Suvalkietis, Sodininkų bendrija, SB
15.	Meškučių k., Marijampolės sav.	Atžalynas, Sodininkų bendrija, SB
16.	Nartelio k., Marijampolės sav.	Nartelis, Sodininkų bendrija, SB
17.	Netičkampio k., Marijampolės sav.	Krokodilas, Sodininkų bendrija, SB
18.	Obelinės k., Marijampolės sav.	Obelinė, Sodininkų bendrija, SB
19.	Puskelnių k., Marijampolės sav.	Klevas, Sodininkų bendrija, SB
20.	Steponiškių k., Marijampolės sav.	Riešutas, Sodininkų bendrija, SB
21.	Šimulių k., Marijampolės sav.	Šimuliai, Sodininkų bendrija, SB
22.	Ažuolyno k., Marijampolės sav.	Kurmis, Sodininkų bendrija, SB
23.	Ažuolyno k., Marijampolės sav.	Ažuolynas, Sodininkų bendrija, SB
24.	Šlavantos k., Marijampolės sav.	Šlavanta, Sodininkų bendrija, SB
25.	Stebuliškių k., Marijampolės sav.	Stebuliškės, Sodininkų bendrija, SB
26.	Puskelnių k., Marijampolės sav.	Ramunė, Sodininkų bendrija, SB
27.	Netičkampio k., Marijampolės sav.	Papartis, Sodininkų bendrija, SB
28.	Būdviečių k., Marijampolės sav.	Pasaga, Sodininkų bendrija, SB
29.	Liudvinavo k., Marijampolės sav.	Dovinė, Sodininkų bendrija, SB
30.	Balsupių k., Marijampolės sav.	Balsupiai, Sodininkų bendrija, SB
31.	Kūlokų k., Marijampolės sav.	Aštruliai, Sodininkų bendrija, SB
32.	Bebruliškės k., Marijampolės sav.	Kaštonas, Sodininkų bendrija, SB

Šaltinis: <https://www.google.com/>

4. GAMTINĖ APLINKA

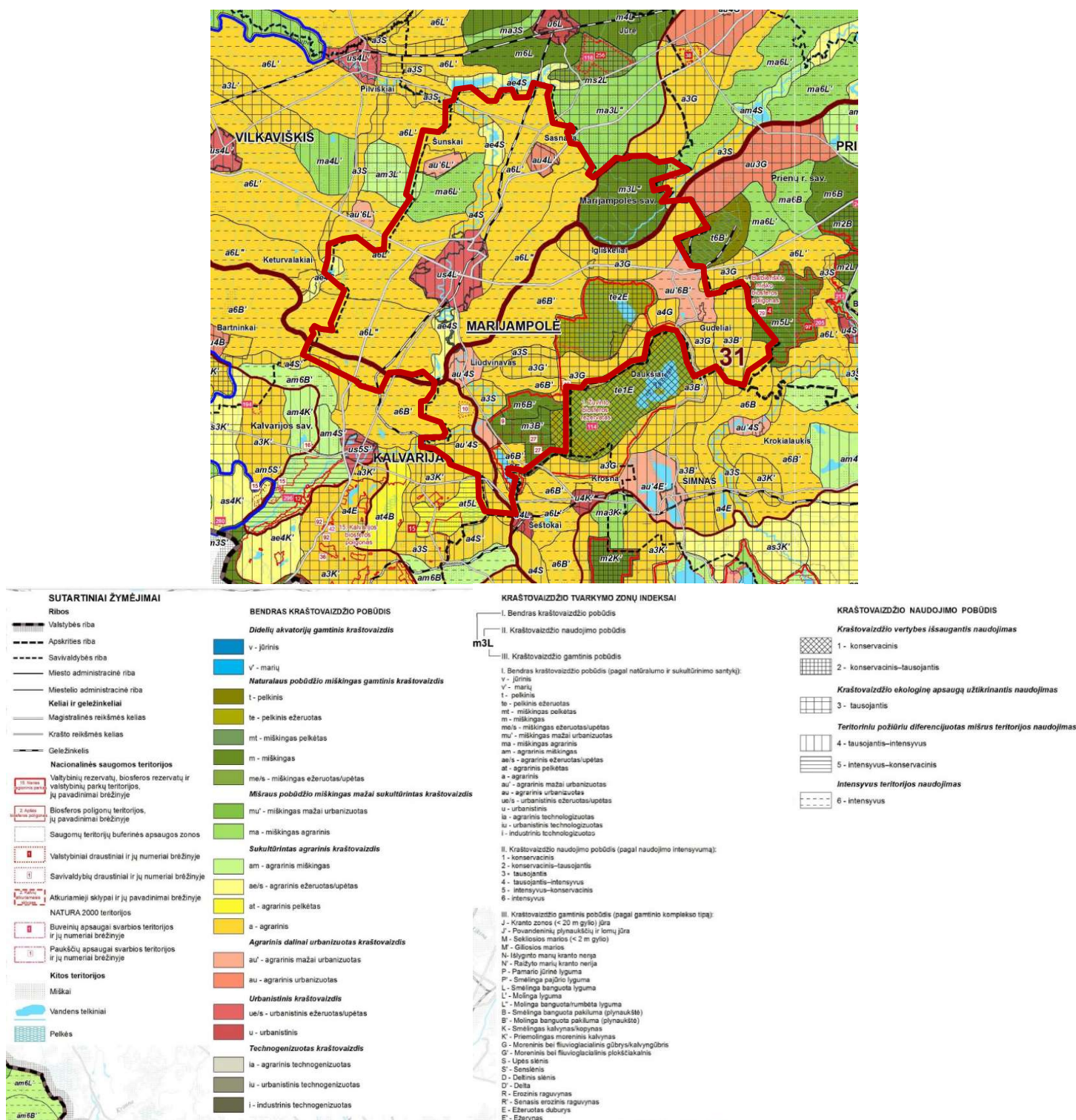
4.1. Kraštovaizdis

Marijampolės savivaldybės kraštovaizdis yra vertinamas analizuojant fizinę bei vizualinę struktūrą. Fiziniu požiūriu, kaip svarbiausi vertintini elementai paminėtini, reljefas, želdiniai, hidrografinis tinklas, užstatytos teritorijos, klimatas ir kt. Vizualiniu kraštovaizdžio vertinimo požiūriu išskirtinas bendras kraštovaizdžio erdvinės struktūros, jo estetinis patrauklumas.

Pagal Lietuvos respublikos bendrojo plano 5 priedą „Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planą“, Marijampolės savivaldybės teritorija patenka į du kraštovaizdžio tvarkymo morfologinius ruožus.

Savivaldybės šiaurės – vakarų dalis yra vidurio Pabaltijo žemumų ruože – pietvakarinių Lietuvos žemumų srities, Nemuno žemupio mažai miškingame, agrarinės lygumos rajone (Nr. 22). To paties kraštovaizdžio ruožo ir srities šiaurės rytinė savivaldybės dalis (Varnabūdės miškas) patenka į Nemuno-Neries-Šventosios santakų miškingą, agrarinį, mažai urbanizuotos lygumos rajoną (Nr. 23).

Savivaldybės pietrytinė dalis yra Baltijos aukštumų ruože – Dzūkų aukštumos srities, vakarų Dzūkų pietiniame, slėniuotame, pelkėtame, mažai miškingame, agrarinės plynaukštės rajone (Amalvos, Žuvinto pelkių aplinka, Nr. 31) (4.1.1. pav.).

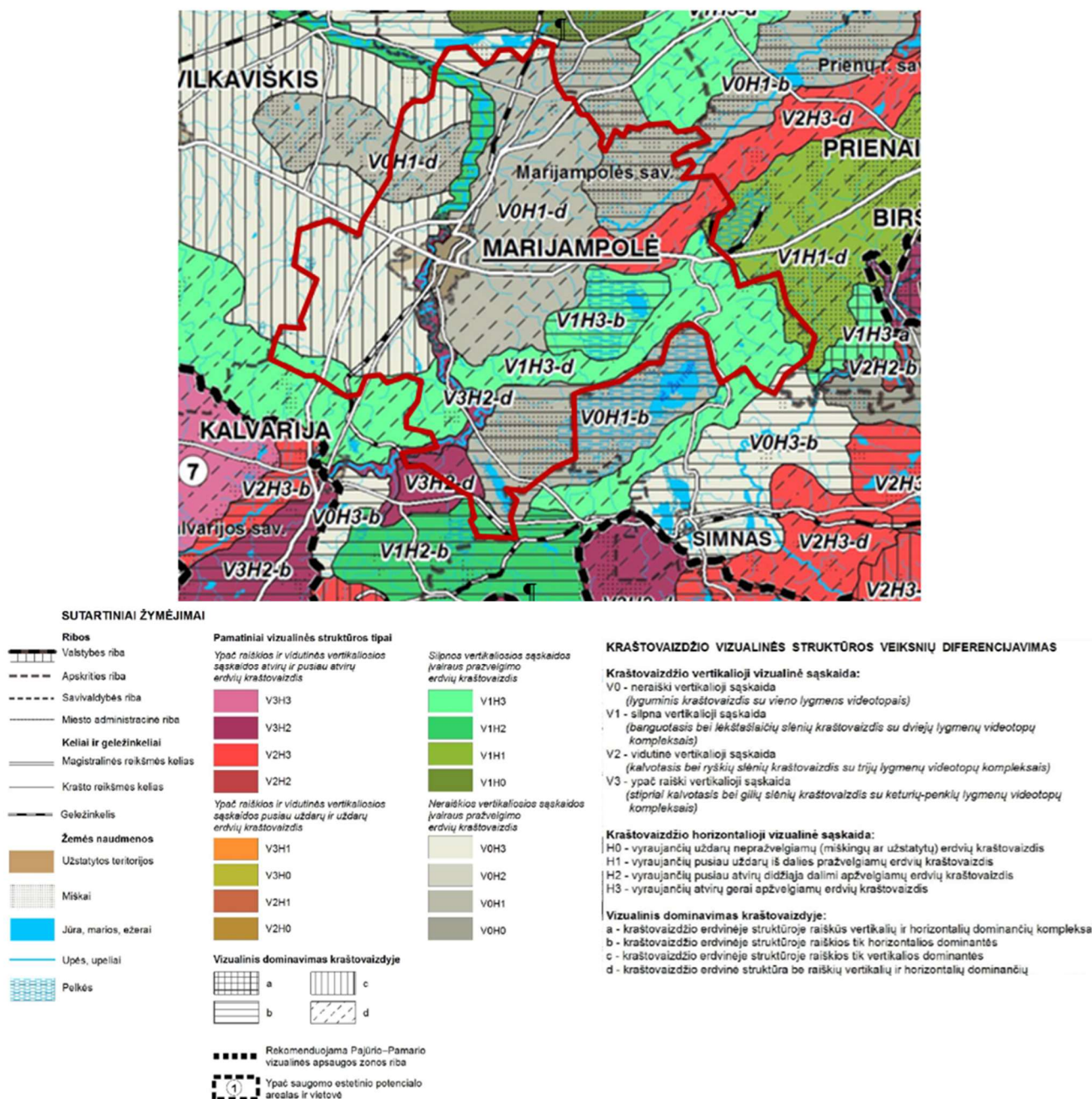

4.1.1. pav. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos Marijampolės savivaldybės teritorijoje (ištrauka iš LRBP Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano brėžinio „Kraštovaizdžio tvarkymo zonos“)

Estetinis kraštovaizdžio vertinimas kraštovaizdžio sandaros aspektu

Vertinant Marijampolės savivaldybės kraštovaizdį, taip pat svarbu išskirti kraštovaizdžio vizualinės sąskaidos savitumus. Pagal Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planą pirmiausiai paminėtinos ypač raiškios ir vidutinės vertikaliosios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių kraštovaizdžio teritorijos. Jos sudaro ypatingai aukšto estetinio potencialo teritorijas su indeksais V3H2-d, V2H3-d. Šios teritorijos apima savivaldybės pietinę ir centrinę dalis (Šešupės upės atkarpos aplinka nuo Lakinskių k. iki Kuktiškių k.) bei rytinę dalį (dalis Varnabūdės miško, Vasakų ir Katiliuko ežerų, Menčtrakio, Eglinio, Mergašilio upelių aplinka). Tuo tarpu kitos savivaldybės teritorijos yra mažiau raiškios. Pietinė ir pietrytinė savivaldybės dalys išskiriamos kaip silpnos

vertikaliosios sąskaidos įvairaus pražvelgiamumo erdvių kraštovaizdžio teritorijos su indeksais V1H3-d, V1H2-b (Amalvo, Leiciškių, Ivoniškių, Kalnynų ežerų, Amalvės-Šlavantos bei Dovinės upių ir jų intakų aplinka). Didžiausią savivaldybės dalį užima neraiškos vertikaliosios sąskaidos kraštovaizdis, kuris apima vakarinę, šiaurinę bei centrinę savivaldybės dalį. Teritorijai į vakarus nuo Šešupės upės būdingas kraštovaizdis be raiškių vertikalių ir horizontalių dominančių – tai atviri, lyguminiai ir agrariniai plotai su indeksu VOH3-d (Paikio, Balsės, Juodupės, Atšlietės, Uosupelio, Gulbino upių aplinka). Teritorijai į rytus nuo Šešupės būdingas pusiau uždary erdvių kraštovaizdis be raiškių vertikalių ir horizontalių dominančių su indeksu VOH1-d (Varnabūdės, Šunskų miško masyvai, Sasnos, Raišupuio, Skriaudupio, Valčiuvos upių aplinka) (4.1.2. pav.).

4.1.2. pav. Kraštovaizdžio vizualinis estetiško potencialas Marijampolės savivaldybės teritorijoje (ištrauka iš LR BP Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano brėžinio „Kraštovaizdžio tvarkymo zonos“)

Savivaldybės centro – Marijampolės miesto bendras kraštovaizdžio pobūdis vertinamas kaip urbanistinis-upėtas, pagal naudojimo pobūdį tausojantis-intensyvus, gamtiniu pobūdžiu yra molingoje lygumoje.

Marijampolės savivaldybės teritorijos šiaurės-vakarų dalis yra Vidurio Lietuvos žemumoje, pietrytinėje dalyje tęsiasi Veiverių ir Šilavoto kalvagūbriai. Sausio vidutinė temperatūra $-4,6^{\circ}\text{C}$, liepos $17,5^{\circ}\text{C}$. Per metus iškrinta 603–641 mm kritulių.

Per savivaldybę teka Šešupės upė su intakais Dovine, Sasna, Amalve, Šlavanta, Sūduonia. Yra 11 ežerų: didžiausi – Žaltyčio, Amalvo, Ivoniškio, Yglos, Kalnynų, Leiciškių. Telkšo 7 valstybinės reikšmės tvenkiniai: didžiausi – Antanavo hidroelektrinė, Marijampolės II, Stebuliškių. Dirvožemiai savivaldybėje daugiausia rudžemiai ir išplautžemiai, yra durpžemių. Miškai užima 15,3 % Marijampolės savivaldybės teritorijos. Didžiausi miškai – Buktos, Varnabūdės ir Šunskų, vyrauja mišrieji miškai. Yra Amalvos, Galubalės pelkės ir Buktos pelkės pakraštys. Svarbiausios naudingosios iškasenos – molis, durpės. Labiausiai saugomos savivaldybės teritorijos: Amalvo botaninis zoologinis, Žaltyčio ornitologinis, Varnabūdės pedologinis draustiniai; botaniniai gamtos paminklai (Buktos, Grištakelio ažuolai); Žuvinto biosferos rezervatas (Marijampolės savivaldybei priklauso 10 361 hektaras).

4.2. Gamtinis karkasas

Gamtinis karkasas yra vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, apimantis visas gamtinio pobūdžio saugomas teritorijas ir kitas ekologiškai svarbias teritorijas, garantuojančias bendrąjį kraštovaizdžio stabilumą ir jungiantis jas į bendrą kraštovaizdžio ekologinio kompensavimo zonų sistemą. Gamtinio karkaso paskirtis yra ne tik sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo sistemą, užtikrinti ryšius tarp gamtinių saugomų teritorijų, bet ir saugoti natūralų kraštovaizdį, biologinę įvairovę, gamtinius rekreacinius išteklius, sudaryti sąlygas miškų atkūrimui, optimizuoti agrarinio kraštovaizdžio struktūrą geoeologiniu požiūriu, reguliuoti agrarinės veiklos ir kraštovaizdžio intensyvaus suaktyvinimo (užstatymo gyvenamaisiais bei pramonės rajonais) plėtrą.

Gamtinį karkasą sudaro:

- geoeologinės takoskyros – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus;
- geosistemų vidinio stabilizavimo arealai – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai;
- migraciniai koridoriai – slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Pagal svarbą išskiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Gamtinio karkaso lokalizavimas buvo atliktas 1993 metais Vilniaus universiteto Kraštovaizdžio grupės, vadovaujant prof. habil. dr. P. Kavaliauskui, masteliu 1: 50 000. Gamtinio karkaso schemos buvo parengtos visoms tuo metu buvusioms 44 Lietuvos savivaldybėms. Gamtinio karkaso teritorijos yra fiksuotos Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (patvirtintas 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789). Gamtinis karkasas yra pažymėtas ir anksčiau parengtame Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitime (UAB „Urbanistika“, 2017 m.).

Gamtiniame karkase esančiuose rezervatuose, draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijose, ekologinės apsaugos zonose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose veiklos apribojimus nustato LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin. 2001, Nr.108-3902), Gamtinio karkaso nuostatai (Žin., 2007, Nr. 22 – 858) bei visa eilė kitų, veiklą saugomose teritorijose reglamentuojančių dokumentų. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Jam priklausančiose konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos - rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus.

Geoeologinėms takoskyroms Marijampolės savivaldybėje priskiriamos teritorijų juostos:

- regioninės svarbos turintis Nemuno-Šešupės geoeologinės takoskyros ruožas.

Vidinio ekologinio stabilizavimo arealams Marijampolės savivaldybėje priskiriamos šios teritorijos:

- regioninės svarbos turintis Žuvinto biosferos rezervatas ir Varnabūdės miškų masyvas;
- rajoninės svarbos vidinio ekologinio stabilizavimo arealui priskiriami Šunskų ir Balbieriškio miškų masyvai, Dalgynės, bei kai kurie agrarinės takoskyros sudarantys arealai Gudinės-Meškėnų-Paluobiškių;
- vietinės svarbos maži miškeliai savivaldybės teritorijoje.

Migracijos koridoriai Marijampolės savivaldybėje priskiriami šie teritorijų ruožai:

- regioninę svarbą turintis Šešupės migracijos koridorius;
- rajoninę svarbą turintys Dovinės, Sūduonios, Amalvės, Sasnos Šlavantos migracijos koridoriai;
- vietinės svarbos kitų mažų vandentekmių migraciniai koridorių ruožai ar jų atkarpos savivaldybės teritorijoje.

Marijampolės savivaldybės teritorijos ribose išskirtos gamtinio karkaso teritorijos užima 35149,6 ha (46,6 % savivaldybės teritorijos ploto). Struktūriškai gamtinio karkaso teritorijų tarpe vyraujančią dalį – 51,9 % sudaro geosistemų vidinio stabilizavimo arealai, geoeekologinėms takoskyroms bei migraciniams koridoriams tenka atitinkamai 27,4 % ir 20,7 % gamtinio karkaso teritorijų ploto.

Gamtinio karkaso teritorijų sudėtis pagal struktūrines dalis pateikta 4.2.1. lentelėje.

4.2.1. lentelė. Gamtinio karkaso teritorijų apimtis Marijampolės savivaldybėje

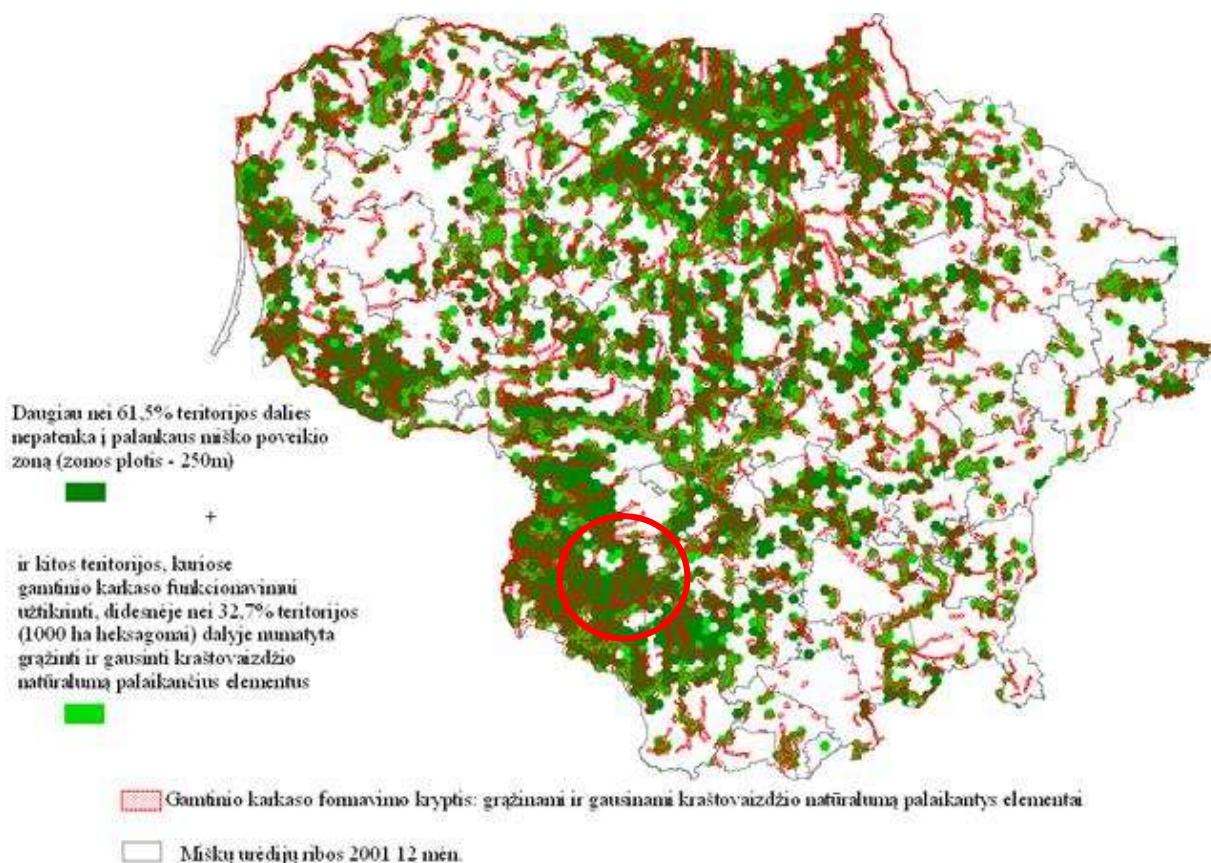
Gamtinio karkaso struktūrinės dalys	Plotas, ha	Procento dalis gamtinio karkaso ploto, proc.	Procento dalis savivaldybės ploto (75486,2 ha), proc.
Geoeekologinės takoskyros	9 628,8	27,4	12,8
Migraciniai koridoriai	7 283,9	20,7	9,6
Geosistemų vidinio stabilizavimo arealai	18 236,9	51,9	24,2
Viso:	35 149,6	100	46,6

Marijampolės savivaldybės teritorijoje gamtinio karkaso funkcinės zonos yra įvairaus geoeekologinio potencialo. Nemaža dalis yra patikimo ir riboto eekologinio kompensavimo laipsnio, taip pat dalis yra silpno eekologinio kompensavimo laipsnio. Tačiau savivaldybėje yra pažeistų (užstatytų) ir stipriai pažeistų (degraduotų) gamtinio karkaso teritorijų, tai urbanizuoti arba technogenizuoti sklypai.

Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymui, naudojimui ir apsaugai, turi būti išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis patikimo geoeekologinio potencialo zonose, palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas riboto geoeekologinio potencialo zonose bei gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai silpno geoeekologinio potencialo zonose. Pažeistoms ir stipriai pažeistoms gamtinio karkaso teritorijoms, kurios praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir vertingiausius gamtinius elementus, kraštovaizdžio tvarkymo kryptys nėra nustatomos.

Remiantis Gamtinio karkaso nuostatais, saugomose gamtinio karkaso teritorijose draudžiama keisti pagrindinę tikslinę konservacinę ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtį, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus.

Marijampolės savivaldybėje būtina didinti bendrą atskirų savivaldybės dalių miškingumą. Savivaldybėje yra bemiškių agrarinių zonų (stabilizavimo arealas Gudinės–Meškėnų–Paluobiškių esantis agrarinėje takoskyroje), nemaža dalis upių ir upelių pakrančių neturi apsauginių miško želdinių juostų. Miškingumo didinimas turi būti nukreiptas į labiausiai eekologiškai nuskurdinto kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipus, kur turi būti grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

4.2.1 pav. Gamtinio karkaso formavimas ir miško želdinių trūkumo zonos („Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planas“, 2015)

4.3. Saugomos teritorijos ir gamtos objektai

Svarbiausius Marijampolės savivaldybės kraštovaizdžio išteklius sudaro 4 draustiniai, 1 rezervatas, 5 gamtos botaniniai objektai (2 parkai ir 3 medžiai), 3 „Natura 2000“ teritorijos, iš kurių 1 yra svarbi buveinių apsaugai, 2 – svarbios paukščių apsaugai.

Draustiniai

Savivaldybėje yra 4 saugomi draustiniai, iš kurių 3 priklauso tik Marijampolės savivaldybei (Varnabūdės pedologinis draustinis, Dalginės botaninis draustinis, Varnabūdės miško beržo genetinis draustinis) ir 1 dar apima Prienų rajono savivaldybę (Balbieriškio miško biosferos poligonas) (4.3.1 lentelė). Pagal užimamą plotą savivaldybėje didžiausias – Dalginės botaninis draustinis (151,1 ha), mažiausias – Balbieriškio miško biosferos poligonas (1,006 ha).

4.3.1 lentelė. Marijampolės savivaldybėje esantys draustiniai ir su jos teritorija besiribojančios

Eil. Nr.	Pavadinimas	Visas plotas, ha	Plotas savivaldybėje, ha	Steigimo tikslas	Vieta
1.	Varnabūdės pedologinis draustinis	112,3	110,7	Išsaugoti Jiesios-Šešupės banguotos lygumos velėninius glėžinius priemolio dirvožemius.	Marijampolės sav.
2.	Dalginės botaninis draustinis	151,1	151,1	Išsaugoti etalonines brandžių skroblynų ir miškų su skroblais, Lietuvos raudonosios knygos augalų rūšių (krūmelinio vikio, tuščiavidurio rūtenio, žalsvažiedės blandies, miškinės dirsės, miškinės varnalėsos, tarpinio rūtenio) augimvietes.	Marijampolės sav.
3.	Varnabūdės miško beržo genetinis draustinis	10,6	10,6	Išsaugoti Varnabūdės miško karpotojo beržo (<i>Betula pendula</i> Roth.) populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga.	Marijampolės sav.

4.	Balbieriškio miško biosferos poligonas	3 060,61	1,006	Išsaugoti Balbieriškio miško ekosistemą, ypač siekiant išlaikyti vidutinio genio (<i>Dendrocopos medius</i>) populiaciją teritorijas.	Prienų r. sav., Marijampolės sav.
----	--	----------	-------	---	-----------------------------------

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2025 m.

Rezervatai

Marijampolės savivaldybės teritorijoje yra vienas rezervatas – Žuvinto biosferos rezervatas, išsidėstęs Alytaus r., Lazdijų r. ir Marijampolės savivaldybės teritorijose. Rezervato plotas Marijampolės savivaldybėje – 10 352,0 ha (4.3.2. lentelė).

4.3.2. lentelė. Rezervatai Marijampolės savivaldybėje ir su jos teritorija besiribojančios

Eil. Nr.	Pavadinimas	Visas plotas, ha	Plotas savivaldybėje, ha	Steigimo tikslas	Vieta
1.	Žuvinto biosferos rezervatas	18 489,7	10 352,0	Išsaugoti vertingą gamtiniu požiūriu Žuvinto ežerą ir jį supančių pelkynų ekosistemas, turtingą gyvūniją, ypač paukščių pasaulį; vykdyti regioninį biosferos monitoringą.	Alytaus r., Lazdijų r., Marijampolės sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2025 m.

Gamtos paveldo objektai

Valstybės saugomi gamtos paveldo objektai Marijampolės savivaldybėje yra 5: tai 2 parkai (Dovinės vingio dendrologinę vertę turintis parkas, Pašešupio dendrologinę vertę turintis parkas) ir 3 medžiai (Buktos ąžuolas, Grįstakelio ąžuolas, Meškėnų liepa) (4.3.3. lentelė).

4.3.3. lentelė. Saugomi botaniniai objektai Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	ID	Saugomi gamtos paveldo objektai	Duomenys apie saugomą gamtos paveldo objektą	Vieta
<i>Parkai ir skverai</i>				
1.	0310504000002	Dovinės vingio dendrologinę vertę turintis parkas	10,742 ha plotas	Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Netičkampio k.
2.	0310504000004	Pašešupio dendrologinę vertę turintis parkas	25,813 ha plotas	Marijampolėje, dešiniajame Šešupės upės krante, Degučių mikrorajone
<i>Medžiai ir krūmai</i>				
3.	0310505010274	Buktos ąžuolas	apimtis – 4,48 m, aukštis-28 m	Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos miškas, Žuvinto biosferos rezervatas
4.	0310505010045	Grįstakelio ąžuolas	apimtis – 4,58m, aukštis-28m	Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos miškas, Žuvinto biosferos rezervatas
5.	0310505050047	Meškėnų liepa	apimtis – 6m, aukštis-12m	Marijampolės sav., Marijampolės sen., Meškėnų k.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2025 m.

„Natura 2000“ teritorijos

Dalis Marijampolės savivaldybės teritorijos patenka į „Natura 2000“ teritoriją – Europos Sąjungoje esantį saugomų teritorijų tinklą, įkurtą siekiant išsaugoti Europos Bendrijos mastu retas ar nykstančias gyvūnų ir augalų rūšis bei gamtines buveines. Šią apsaugą numato dvi direktyvos – buveinių ir paukščių, pagal kurias ir nustatytos buveinių apsaugai ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos.

Buveinių apsaugai (BAST) savivaldybėje svarbi 1 „Natura 2000“ teritorija (4.3.4. lentelė) – Žuvinto ežeras ir Buktos miškas.

Paukščių apsaugai (PAST) savivaldybėje svarbios 2 teritorijos (4.3.5. lentelė) – Balbieriškio miškas; Žuvinto, Žalčio ir Amalvo pelkės.

Didžiausia Marijampolės savivaldybėje esanti „Natura 2000“ teritorija – Žuvinto, Žalčio ir Amalvo pelkės (10 352,02 ha).

4.3.4. lentelė. „Natura 2000“ teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST), esančios Marijampolės savivaldybėje ir su jos teritorija besiribojančios

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	BAST pavadinimas	Plotas, ha	Plotas savivaldybėje, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
1.	LTALY0005	Žuvinto ežeras ir Buktos miškas	15 867,767	7 733,766	Žuvinto biosferos rezervatas	3140 Ežerai su menturdumblių bendrijomis; 3160 Natūralūs distrofiniai ežerai; 6410 Melvenynai; 6430 Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450 Aliuvinės pievos; 6510 Šienaujamos mezofitų pievos; 7110 Aktyvios aukštapelkės; 7120 Degradavusios aukštapelkės; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniųotos pelkės; 7230 Šarmingos žemapelkės; 9050 Žolių turtingi eglynai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9160 Skroblynai; 91D0 Pelkiniai miškai; 91E0 Aliuviniai miškai; Baltamargė šaškytė; Dvilapis purvuolis; Pelkinė uolaskėlė; Raudonpilvė kūmutė; Ūdra; Didysis auksinukas; Plačioji dusia; Žvilgančioji riestūnė; Mažoji suktenė.	Alytaus r., Lazdijų r., Marijampolės sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2025 m.

4.3.5. lentelė. „Natura 2000“ teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST), esančios Marijampolės savivaldybėje ir su jos teritorija besiribojančios

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	PAST pavadinimas	Plotas, ha	Plotas savivaldybėje, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
1.	LTPRIB003	Balbieriškio miškas	3 060,613	1,006	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Balbieriškio miško biosferos poligono ribomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. D1-590 „Dėl Babtų-Varlivos miškų, Balbieriškio miško, Biržų girios ir Būdos-Pravieniškio miškų biosferos poligonų įsteigimo,	Vidutinių margųjų genijų (Dendrocopos medius) apsaugai.	Prienų r., Marijampolės sav.

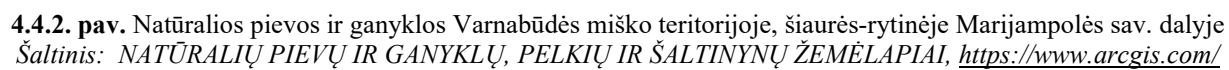
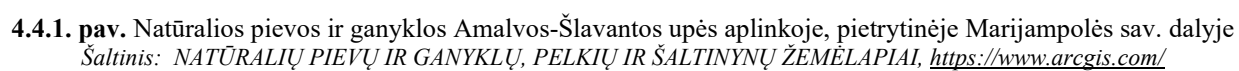
					Biosferos poligonų nuostatų bei biosferos poligonų ribų patvirtinimo“.		
2.	LTALYB003	Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės	18 489,686	10 352,020	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Žuvinto biosferos rezervato ribomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 977 „Dėl Žuvinto biosferos rezervato planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) patvirtinimo“	Didžiųjų baurių (Botaurus stellaris), nendrinų lingių (Circus aeruginosus), pievinių lingių (Circus pygargus), tetervinių (Tetrao tetrix), griežlių (Crex crex), švygždų (Porzana porzana), plovinių vištelių (Porzana parva), gervių (Grus grus), tikucijų (Tringa glareola), juodųjų žuvėdrų (Chlidonias niger), vidutinių margųjų genčių (Dendrocopos medius), baltnugarių genčių (Dendrocopos leucotos), mėlyngurklių (Luscinia svecica), meldinių nendrinukų (Acrocephalus paludicola); migruojančių gervių (Grus grus), baltakakčių žąsų (Anser albifrons) ir želmeninių žąsų (Anser fabalis) sankauptų vietų apsaugai.	Alytaus r., Lazdijų r., Marijampolės sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2025 m.

4.4. Natūralios pievos, pelkės ir šaltiniai

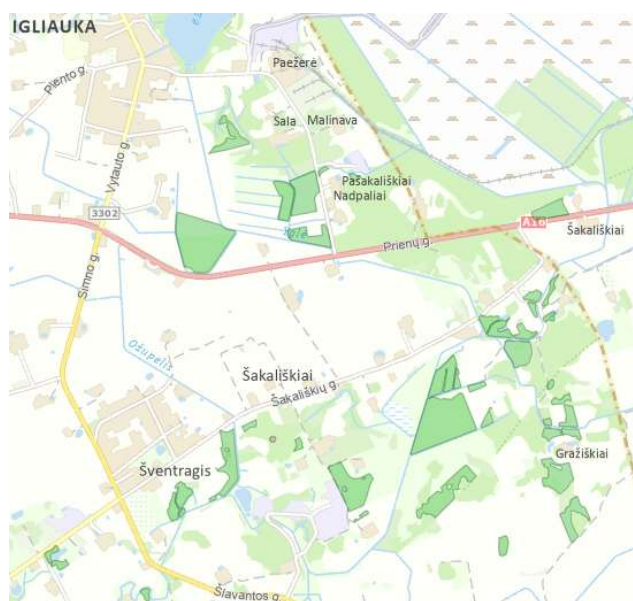
Kaip apibrėžia Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, natūralios pievos ir ganyklos yra neįrengiami, nesusausinami, nepersėjami žolynai, kuriuose vyrauja natūralūs laukiniai augalai, saugotini dėl jų svarbos žemės ūkio naudmenų plotų biologinei įvairovei. Planuojamoje teritorijoje yra nedaug registruotų natūralių pievų ir ganyklų. Remiantis natūralių pievų ir ganyklų žemėlapiu (Šaltinis: <https://www.arcgis.com/>), didesnė šių teritorijų koncentracija yra pietrytinėje Marijampolės savivaldybės dalyje (Amalvos-Šlavantos upės aplinkoje, Dauksiai, Amalviškiai, Šlavančiai), šiaurės rytinėje dalyje (Varnabūdės miško teritorijoje), šiaurinėje dalyje (prie Šešupės upės, Domeikai, Kazliškiai) ir rytinėje dalyje (tarp Igliaukos ir Gudelių mstl.) (4.4.1., 4.4.2., 4.4.3., 4.4.4. pav.).

Bendrajame plane natūralių pievų ir ganyklų nenumatoma paversti kitomis.

4.4.3. pav. Natūralios pievos ir ganyklos prie Šešupės upės (Domeikai, Kazliškiai), šiaurinėje Marijampolės sav. dalyje
Šaltinis: NATŪRALIŲ PIEVŲ IR GANYKLŲ, PELKIŲ IR ŠALTINYNŲ ŽEMĖLAPIAI, <https://www.arcgis.com/>

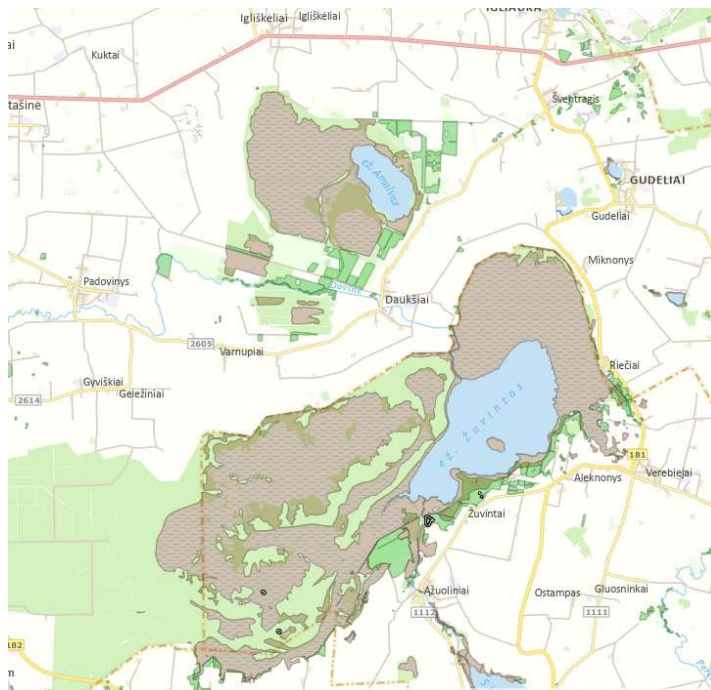

4.4.4. pav. Natūralios pievos ir ganyklos tarp Igliaukos ir Gudelių mstl., rytinėje Marijampolės sav. dalyje
Šaltinis: NATŪRALIŲ PIEVŲ IR GANYKLŲ, PELKIŲ IR ŠALTINYNŲ ŽEMĖLAPIAI, <https://www.arcgis.com/>

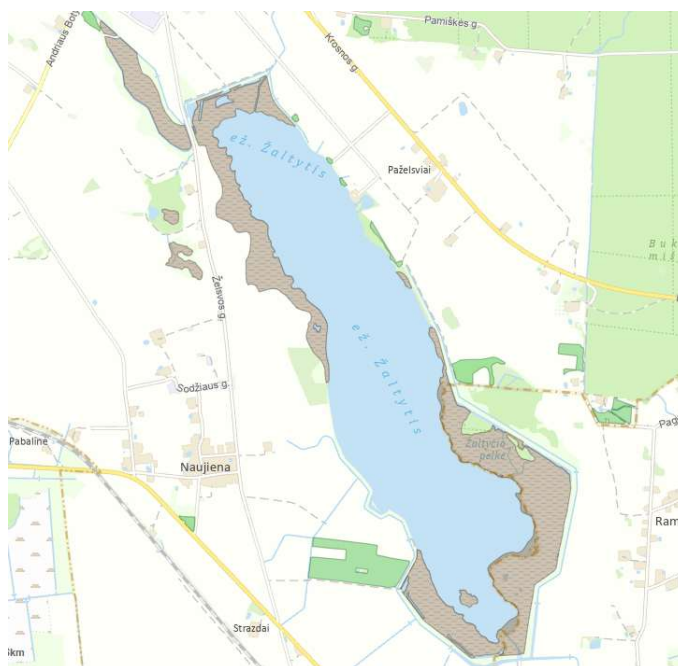
Į Marijampolės savivaldybės teritoriją taip pat patenka pelkių teritorijos. Didžiausių pelkių Suvalkijoje plotai yra pietrytinėje savivaldybės dalyje. Prie Amalvo ežero plyti pelkė – *Amalvo palios* (Marijampolės sav. teritorija). Į pietūs nuo Amalvo ežero yra *Palių Balos miško pelkė*, prie Žuvinto ežero (Marijampolės sav. ir Alytaus r. sav.) (4.4.5. pav.). Mažesnių pelkių plotai aptinkami pietinėje Marijampolės sav. dalyje – *Žaltyčio ežero pelkė* (4.4.6. pav.), vakarinėje dalyje – *Galubalio pelkė*, prie Balsupių tvenkinio (4.4.7. pav.), pietinėje dalyje – *pelkės prie Netičkampio tvenkinio*, Liudvinavo mstl. (4.4.8. pav.).

Pelkių teritorijų bendrojo plano keitimu nėra numatoma paversti kitomis naudmenomis.

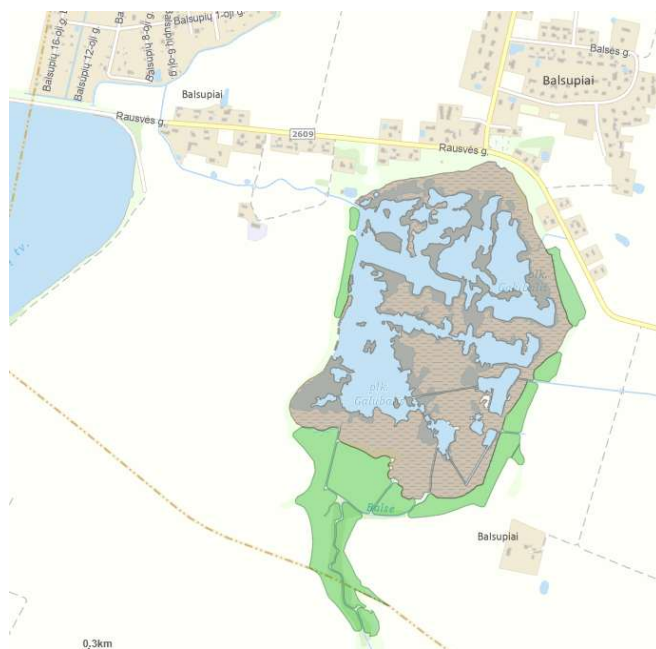
Šaltinių teritorijų Marijampolės savivaldybėje neaptikta. Artimiausi šaltiniai yra Alytaus r. savivaldybėje, Palių Balos pelkėje.

4.4.5. pav. Amalvo ežero pelkė (Amalvo palios) pietvakarinėje Marijampolės sav. dalyje.
Palių Balos miško pelkė (prie Žuvinto ežero), riba tarp Marijampolės sav. ir Alytaus r. sav.
Šaltinis: NATŪRALIŲ PIEVŲ IR GANYKLŲ, PELKIŲ IR ŠALTINYNŲ ŽEMĖLAPIAI, <https://www.arcgis.com/>

4.4.6. pav. Žaltyčio ežero pelkė pietinėje Marijampolės sav. dalyje.
Šaltinis: NATŪRALIŲ PIEVŲ IR GANYKLŲ, PELKIŲ IR ŠALTINYNŲ ŽEMĖLAPIAI, <https://www.arcgis.com/>

4.4.7. pav. Galubalio pelkė prie Balsupių tvenkinio vakarinėje Marijampolės sav. dalyje.
Šaltinis: NATŪRALIŲ PIEVŲ IR GANYKLŲ, PELKIŲ IR ŠALTINYNŲ ŽEMĖLAPIAI, <https://www.arcgis.com/>

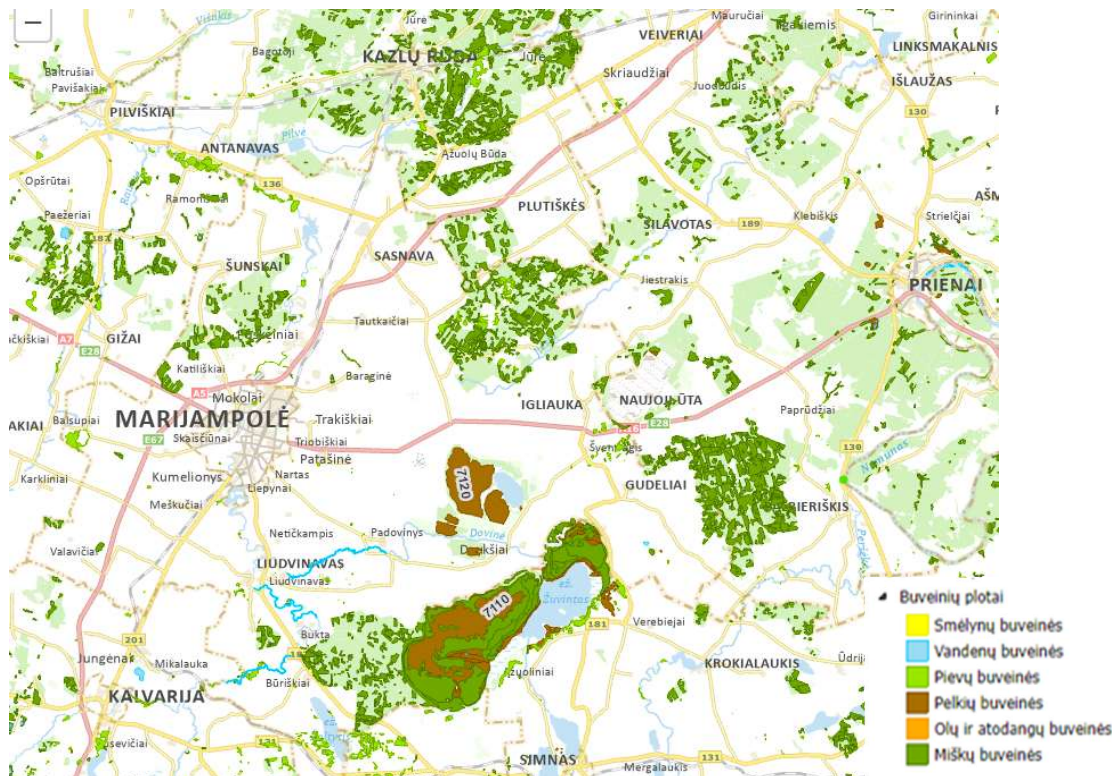
4.4.8. pav. Pelkių plotai prie Netičkampio tvenkinio, Liudvinavo mstl., pietinėje Marijampolės sav. dalyje,
Šaltinis: NATŪRALIŲ PIEVŲ IR GANYKLŲ, PELKIŲ IR ŠALTINYNŲ ŽEMĖLAPIAI, <https://www.arcgis.com/>

4.5. Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės

Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės pažymėtos <https://www.geoportal.lt/map> žemėlapyje. Planuojamoje teritorijoje pagrindė jas sudaro miškų, pievų ir pelkių buveinės. Svarbios miškų buveinės savivaldybėje koncentruojasi šiaurinėje dalyje (Šunskų miškas), pietinėje dalyje (Buktos miškas), pietrytinėje dalyje prie ribos su Prienų r. sav. (Balbieriškio miško biosferos poligonas), šiaurės rytinėje dalyje (Varnabūdės

miškas) (4.5.1. pav.). Pelkių ir pievų buveinių vietos aprašytos 4.4. skyriuje „Natūralios pievos, pelkės ir šaltinyrai“.

Šios Europos Bendrijos svarbos buveinių teritorijos bendrojo plano keitimu nėra numatomos urbanizuoti. Atsižvelgiant į tai, kad planuojamoje teritorijoje visos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės yra išlaikomos, neigiamo poveikio natūralių buveinių sistemai nebus.

4.5.1. pav. Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės Marijampolės savivaldybės teritorijoje

Šaltinis: <https://www.geoportal.lt/map/#>

5. KULTŪROS PAVELDAS

Esamo Marijampolės savivaldybės Bendrojo plano Nekilnojamojo kultūros paveldo dalies sprendinių charakteristika ir įgyvendinimas

Esamos būklės dalyje išanalizuota, kaip laikotarpyje nuo esamo savivaldybės teritorijos Bendrojo plano patvirtinimo iki 2025 m. 04 mėn. buvo realizuojama pagrindinė Bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo dalies sprendinių nuostata – išsaugoti kultūros paveldą, kaip neatskiriamą ir integruotą kraštovaizdžio elementą ir perduoti jį ateities kartoms. Tai yra, kaip buvo saugomi ir tvarkomi kultūros paveldo objektai – archeologijos, mitologijos objektai, statinių kompleksai, pavieniai statiniai, istoriniu, memorialiniu požiūriu reikšmingos vietos, memorialiniai statiniai, įvykių vietos, reprezentuojantys istorinę aplinką, atspindintys istorijos etapus, formuojantys savivaldybės įvaizdį, padedantys išsaugoti ir išryškinti jos savitumą.

Marijampolės savivaldybės teritorijos nekilnojamojo kultūros paveldo dalyje buvo detalizuotos tuometiniame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytos kultūros paveldo teritorijų saugojimo ir naudojimo sistema bei gairės. Dalies „Kultūros paveldo teritorijų naudojimas ir apsauga“ tikslas – užtikrinti kultūros paveldo tvarkymą bendroje planuojamos teritorijos raidoje, integruojant jas į kultūrinio kraštovaizdžio teritorinę apsaugą. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos užtikrinimui numatytas objektų tinkamas panaudojimas, kuris garantuotų nekilnojamojo kultūros paveldo išlikimą. Bendrajame plane buvo atsižvelgta į tuomet veikiančią įstatyminę bazę, atliktus mokslo tyrimo darbus, specialiuosius planus, realią padėtį, ir tuometines teritorijos vystymosi tendencijas.

Bendrojo plano kultūros paveldo dalis nustatė nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo prioritetus bei priemones, užtikrinančias kultūros paveldo objektų išsaugojimą, vadovaujantis Lietuvos

nacionaline darnaus vystymosi strategija, kur nurodoma, kad Lietuvos kultūrinio savitumo išsaugojimas yra vienas iš Lietuvos darnaus vystymosi prioritetų.

Sprendiniai atitiko tuometinį Lietuvos teritorijos bendrąjį planą, kuris įtvirtino principą, kad kultūros paveldo išsaugojimą būtina vertinti kaip svarbų veiksnių, įtakojančių vietovės ekonominę plėtrą.

Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas traktuotas, kaip neatsiejama integrali Marijampolės savivaldybės teritorijos plėtros dalis. Pagrindinė strateginė kryptis – plano sprendiniai atitiko integralios kultūros paveldo apsaugos sampratą – turėjo būti siekiama kultūros paveldo objektų išsaugojimo, skatinant jo naudojimą visuomenės reikmėms.

Sprendiniai buvo siejami su gamtos paveldo apsaugos reikalavimais ir atitiko aplinkos tvarkymo tikslus, nustatytus Lietuvos ratifikuotoje Europos kraštovaizdžio konvencijoje.

Pastaraisiais metais didelis dėmesys buvo skiriamas kultūros paveldo vertybių apskaitos dokumentams: buvo tikslinami objektų duomenys – teritorijų ir apsaugos zonų ribos, vertingosios savybės. Prioritetas buvo teikiamas dominuojantiems ir reikšmingiausiems kultūros paveldo objektams.

Teritorijų planavimui svarbūs Marijampolės savivaldybės kultūros paveldo objektai yra reikšmingi ne tik regiono bet ir nacionaliniu mastu.

Buvo nustatytos kultūros paveldo objektų apsaugos prioriteto zonos Marijampolės savivaldybėje:

- architektūros paveldo – statinių kompleksai – sakralinių statinių, dvarų sodybų, pramonės statinių;
- istorijos bei istorinio memorialinio paveldo, įvykių vietų – memorialinės sodybos, kapinės, kapavietės, paminklai ir kt. (žymių žmonių gimtosios sodybos, gyvenimo, veiklos vietos, senosios kapinės, senosios žydų kapinės, Lietuvos karių, partizanų kapai, žudynių vietos ir kt.);
- archeologijos paveldo – piliakalniai, piliakalnių su gyvenvietėmis kompleksai, pilkapynai, kapinynai ir kt. pavieniai objektai, išsidėstę daugiausia upių slėniuose.

Gudelių, Sasnavos, Šunskų miesteliams parengti planavimo dokumentai – bendrieji planai, kuriuose atsižvelgta į kultūros paveldą.

Pagal 2002 m. ir naują 2020 m. patvirtintą LR teritorijos bendruosius planus buvo numatytos tvarkymo darbų kryptys:

- archeologinių vietovių apsaugos prioriteto zonai – konservavimo kryptis;
- memorialinėms – laidojimo, įvykių vietoms – konservavimo kryptis,
- statinių kompleksams, statiniams – konservavimo ir restauravimo, dalinio atkūrimo kryptys.

2025 m. pradžioje LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registro duomenys užfiksuoti internetinėje prieigoje www.kvr.kpd.lt/#/ (žiūr. 2025-03-07). Registre esantis objektų skaičius nuolat kinta, todėl tekste skaičius nenurodytas.

Igyvendinant iki šiol galiojusio Marijampolės savivaldybės Bendrojo plano sprendinius, buvo vadovaujama šiomis nuostatomis:

- Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 11 str. „Kultūros paveldo objektas saugomas kartu su jo užimama ir jam nustatyta teritorija. Ši teritorija nuo kultūros paveldo objekto neatsiejama. Kultūros paveldo objekto teritorijos ribos nustatomos taip, kad sutaptų su sklypų ar jų dalių, kurie yra daiktinės teisės objektai, arba kitokiomis nekilnojamųjų daiktų, gamtinių ar antropogeninių elementų ribomis“;
- Nustatant konkrečius reikalavimus, į Kultūros vertybių registrą įrašytiems objektams, kuriems teritorijos ar apsaugos zonos nėra nustatytos, taikomi LR NKPAĮ 11 str. 5 p. reikalavimai ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (TAR, 2019-06-19, Nr. 986;
- Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis, kultūros paveldo objekte/je teritorijoje draudžiami darbai, galintys pakenkti ar kitaip neigiamai įtakoti nekilnojamųjų kultūros vertybių vertingosioms savybėms, darbai galintys pakenkti kultūros paveldo objekto autentiškumui, neigiamai įtakoti objekto teritoriją;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba vykdoma, pagal nustatytus paveldosaugos reikalavimus, pagal kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentus (statybos techninius reglamentus), patvirtintus aplinkos ir kultūros ministrų, pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus, nustatčius reikalavimus konkrečioms tvarkybos darbams bei, vadovaujantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais patvirtintų objektų ar vietovių vertingųjų savybių aprašais. Prioritetas taikomas objektams, patenkantiems į turizmo ir rekreacinės veiklos vystymo arealus, regiono kultūros paveldą atspindintiems objektams;

- Viešajam pažinimui ir naudojimui saugomoje nekilnojamojo kultūros vertybėje draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai: kultūros paveldo objektą pritaikyti kitiems negu nurodyta nekilnojamosios kultūros vertybės pase, naudojimo būdams; padidinti saugomų statinių naudojimo intensyvumą, pristatyti priestatus, papildomus aukštus, įrengti naujas mansardas, formuoti naują planinę struktūrą ir kitaip naikinti autentiškumo požymius.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sklaida Marijampolės savivaldybės teritorijoje

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai – toliau NKPO, kur vyrauja archeologinis, mitologinis vertingųjų savybių pobūdis

Piliakalniai daugumoje išsidėstę Šešupės upės ir mažesnių upių slėniuose, keletas – pelkių aukštumose. Du piliakalniai yra dabartinėje Marijampolės miesto teritorijoje.

Minėtini: Kumelionių piliakalnis su gyvenviete, Meškučių piliakalnis su gyvenviete, Lakinskių piliakalnis su gyvenviete, Piliakalnių piliakalnis, Šakališkių piliakalnis su gyvenviete, Padovinio piliakalnis su gyvenviete ir kt. Dalis piliakalnių yra ryškūs kraštovaizdžio akcentai, upių pakrantėse esančių piliakalnių slenka šlaitai.

Mitologijos paveldo objektas planuojamoje teritorijoje yra tik vienas – Varnupių mitologinis akmuo.

Archeologijos, mitologijos paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo prioritetas – moksliniai tyrinėjimai. Objektai saugojami moksliniam pažinimui ir viešajam pažinimui ir naudojimui.

Archeologinių ir mitologinių objektų apsaugos ir tvarkymo tikslas visumoje buvo įgyvendinamas.

Reikšmingiausi NKPO, kur vyrauja architektūrinis ir/ar dailės vertingųjų savybių pobūdis

Svarbiausi Marijampolės savivaldybės teritorijos statiniai ir kompleksai – kultūros paveldo objektai yra Marijampolės mieste: Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios ir marijonų vienuolyno statinių kompleksas, kurio teritorijoje yra generolo Vincento Senkaus kapas, Marijampolės evangelikų liuteronų bažnyčios pastatų kompleksas, Marijampolės geležinkelio stoties pastatų kompleksas, Marijampolės cukraus fabriko pastatų kompleksas, Marijampolės pirmosios pradžios mokyklos pastatas, Marijampolės mokytojų seminarijos statinių kompleksas, Marijampolės ligoninės pastatų kompleksas, Marijampolės geležinkelio stoties pastatų kompleksas ir kt. Kvietišio dvaro sodybos kompleksas – vienintelė taip gerai išlikusi dvaro sodyba Marijampolės savivaldybėje. Kompleksą sudaro mediniai dvaro rūmai, svirnas, ūkiniai pastatai, parkas. Sodyba naudojama gyvenamajai paskirčiai, tvarkoma. Pažymėtini: Skardupių Švč. M. Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčios statinių kompleksas, Sasnavos Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčios statinių kompleksas, Šunskų Šv. Marijos Magdalietės bažnyčios statinių kompleksas, Buktos dvaro sodyba, Ivoniškio dvaro sodybos fragmentai.

Vienintelį savivaldybėje etnoarchitektūros kompleksą, sudaro XIX a. vidurio medinė sodyba Mačiuliškių kaime.

NKPO, kur vyrauja istorinis, memorialinis vertingųjų savybių pobūdis

Marijampolės savivaldybės teritorijoje gausu kultūros paveldo objektų, vertingų istoriniu bei memorialiniu požiūriu: Marijampolės senųjų kapinių kompleksas, Lietuvos karių, partizanų kapai, senosios žydų kapinės, senosios kaimų ir miestelių kapinės, vietos, susiję su žymių žmonių gyvenimu bei beikla ir kt. Lietuvos partizanų Vytauto apygardos Tigro rinktinės vado Leono Vilučio-Arūno, Bitinėlio ir Lietuvos partizanų ryšininkės, kraštotyrininkės, visuomenės veikėjos Aldonos Vilutienės-Neužmirštuolės Vilties kapas, pastato ir Lietuvos partizanų, rezistentų užkasimo vietos ir kapų komplekso Lietuvos partizanų, rezistentų užkasimo vieta ir kapai, Lietuvos karių kapų komplekso Lietuvos karių kapai, Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos ir Rusijos imperijų karių kapai, Šventragio, Šlavančių kaimų evangelikų liuteronų senosios kapinės ir kt. Savivaldybės teritorijoje yra daug senųjų kapinių, Rygiškių Jono gimnazija, Jono Bulotos sodyba ir kt.

Kultūros paveldo vertybių pritaikymas

Svarbiausi dar galiojančio Bendrojo plano tikslai Marijampolės savivaldybės kultūros paveldo teritorijų sprendiniuose rėmėsi pagrindinėmis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis:

- Kultūros paveldo apsauga buvo realizuojama jį pritaikant viešajam naudojimui, ir kultūriniais ir pažintiniams (vietiniam bei tarptautiniam) turizmui vystyti;

- Buvo vystoma informacijos infrastruktūra. Strategiškai patogiose vietose išdėstomos informacinės sistemos ženklai, plėtojamas informacijos apie kultūros paveldo objektus platinimas, propaguojamas savivaldybės kultūros paveldas.

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas laikotarpyje iki 2025 m.

Pagal senąjį ir 2020 m parengtą LR Bendrąjį planą numatytas pagrindinis Marijampolės savivaldybės kultūros paveldo išsaugojimo prioritetas, remiantis LR Teritorijos Bendrojo planu buvo kultūros paveldo objektų integravimo į savivaldybės ir regiono gyvenimą užtikrinimas, tinkamas naudojimas ir priežiūra.

Įgyvendinant kultūros paveldo objektų ir jų teritorijų apsaugą užtikrinančius bendrojo plano sprendinius, išskirtas būdingiausias planuojamos teritorijos kultūros paveldo tipas – istorinis, memorialinis paveldas. Pastoviai buvo vykdoma istorinių, memorialinių objektų tvarkyba, nuolatinė priežiūra.

Archeologinio paveldo objektuose – piliakalniuose atliekami želdinių formavimo darbai, siekiant išryškinti jų vizualinę įtaką aplinkai;

Statiniai restauruojami, pagal galimybes, buvo naudojami.

Išvados

Marijampolės savivaldybės kultūros vertybių apsauga ir pritaikymas naudojimui rėmėsi ir remiasi pagrindinėmis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis:

- Kultūros paveldo apsauga realizuojama, jį pritaikant viešajam pažinimui ir naudojimui, kultūriniais ir pažintiniais (vietiniais bei tarptautiniais) turizmui vystyti;
- Kai kuriems objektams pritraukti investuotojai, norintys pritaikyti kultūros vertybes šiandieniniam naudojimui – kultūrinėms, komercijos, aptarnavimo, turizmo reikmėms, taip pat investuotojai, norintys įsigyti ar išsinuomoti ilgesniam laikui ir galintys restauruoti, atkurti kultūros paveldo vertybes;
- Vystoma informacijos infrastruktūra. Strategiškai patogiose vietose išdėstomos informacinės sistemos ženklai, plėtojamas informacijos apie kultūros paveldo objektus platinimas, propaguojamas Marijampolės savivaldybės archeologijos, statinių paveldas, memorialiniai, istoriniai objektai;
- kultūros paveldo apsauga ir tvarkymas atliekamas, prisilaikant 2002 m ir naujojo, 2021 m patvirtinto LR Bendrojo plano sprendiniais;
- Laikotarpyje nuo ankstesniojo Bendrojo plano patvirtinimo, visumoje realizuojama nurodyta pagrindinė esamo ir naujojo Bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo dalies sprendinių nuostata – išsaugoti kultūros paveldą kaip neatskiriamą ir integruotą kraštovaizdžio elementą ir perduoti jį ateities kartoms;
- Buvo ir yra nustatinėjamos ir tikslinamos objektų vertingosios savybės, teritorijų ir apsaugos zonų ribos, atsižvelgiant į įstatymų reikalavimus;
- Dalis piliakalnių pritaikyti lankymui, edukacijoms, naudojami įvairiems renginiams, edukacijai, susijusiai su tautos istorija, kultūra;
- Tvarkomi želdiniai kultūros paveldo objektų teritorijose;
- Buvo ir nuolat vykdoma kultūros paveldo būklės stebėseną.

Daliai Marijampolės savivaldybės kultūros paveldo objektų yra suteikta tik pradinė apsauga – jie registruoti LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre, bet nepaskelbti saugomais valstybės ar savivaldybės.

6. SUSISIEKIMO SISTEMA

6.1. Automobilių kelių tinklas

Keliai. Pagrindiniai Lietuvos transporto infrastruktūros plėtros prioritetai yra transporto koridorių šiaurės–pietūs ir rytai–vakarai plėtra. Marijampolės savivaldybės teritorija yra ypatingai svarbioje strateginėje padėtyje susisiekimo sistemų atžvilgiu.

Šiaurės–pietų ir rytų–vakarų autotransporto koridorių ašis savivaldybėje sudaro 3 magistraliniai keliai:

- *magistralinis kelias A5 (E67)* Kaunas-Marijampolė-Suvalkai - dalis tarptautinio TEN-T kelių tinklo „Via Baltica“ magistralės;

- *magistralinis kelias A7 (E28) Marijampolė-Kybartai-Kaliningradas* - tarptautinis TEN-T tinklo kelių transporto IXD koridorius (IXB koridoriaus atšaka);
- *magistralinis kelias A16 (E 28) Vilnius-Prienai-Marijampolė* - tarptautinis TEN-T tinklo kelių transporto IXD koridorius (IXB koridoriaus atšaka).

Be pagrindinių magistralinių kelių, Marijampolės savivaldybės teritoriją kerta 5 valstybinės reikšmės krašto keliai: Nr. 131 Alytus-Simnas-Kalvarija, Nr. 136 Vinčai–Pilviškiai–Vilkaviškis, Nr. 182 Marijampolė–Liudvinavas–Krosna, Nr. 201 Marijampolė–Kalvarija, Nr. 230 Mauručiai–Vinčai–Puskelniai. Svarbų vaidmenį savivaldybės susisiekimo sistemoje atlieka valstybinės reikšmės virš 20 rajoninių kelių bei vietinės reikšmės keliai (gatvės).

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. pabaigoje Marijampolės savivaldybėje visi keliai (pagal dangos tipą) sudarė 1 386 km (iš jų valstybinės reikšmės keliai – 269 km, vietinės reikšmės – 1 117 km.). Keliai su danga sudarė 1 322 km (iš jų valstybinės reikšmės – 269 km, vietinės reikšmės – 1 053 km). Žvyro keliai savivaldybėje iš viso sudarė 607 km (iš jų valstybinės reikšmės – 16 km, vietinės reikšmės – 591 km). Vietinės reikšmės keliuose yra dar 64 km gruntinio kelio.

Valstybinės reikšmės keliai priklauso Lietuvos automobilių kelių direkcijai (LAKD) prie Susisiekimo ministerijos ir yra tvarkomi pagal Susisiekimo ministerijos patvirtintą kelių tvarkymo programą. Vietiniai keliai priklauso Marijampolės savivaldybei ir yra tvarkomi savivaldybės biudžeto lėšomis.

Remiantis 2025-03-31 Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-86, patvirtintas „Marijampolės savivaldybės vietinės reikšmės kelių (gatvių) sąrašas“, pagal kurį visos savivaldybės vietinių kelių ilgis yra 902,566 km (6.1.1. lentelė).

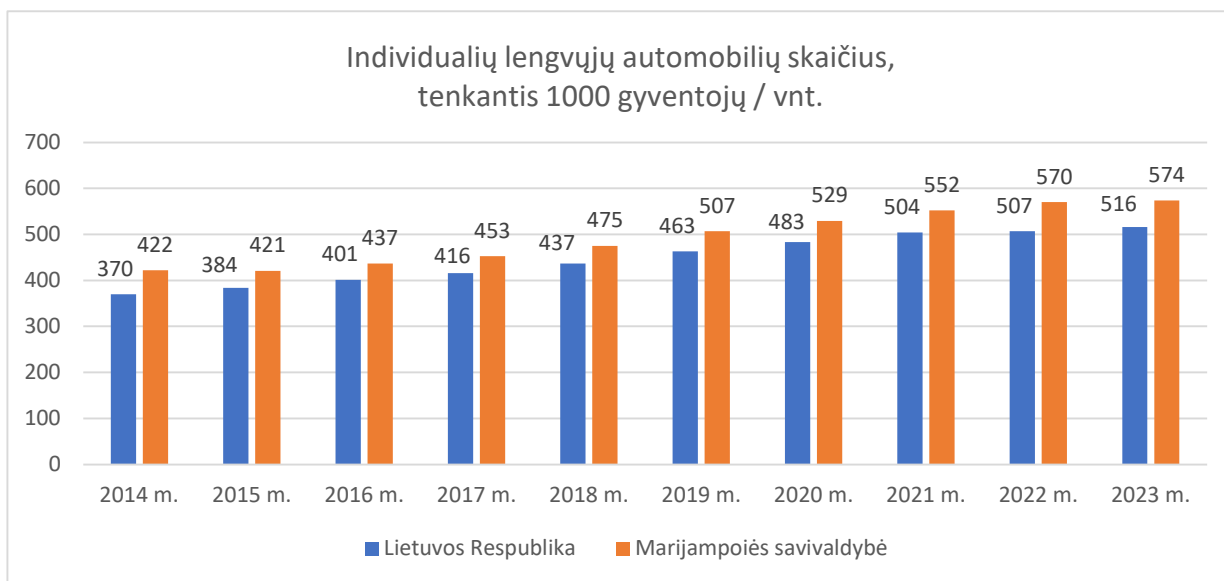
6.1.1. lentelė. Marijampolės savivaldybės vietinės reikšmės kelių (gatvių) ilgis / km

Eil. Nr.	Seniūnijos pavadinimas	Kelių (gatvių) ilgis / km
1.	Marijampolės miesto seniūnija	154,062
2.	Igliaukos seniūnija	137,453
3.	Liudvinavo seniūnija	192,373
4.	Mokolų seniūnija	164,077
5.	Patašinės seniūnija	117,803
6.	Sasnavos seniūnija	143,179
	Viso:	902,566

Marijampolės savivaldybės centro – Marijampolės miesto susisiekimo sistemą sudaro gatvių tinklas, kurio pagrindinės arterijos yra Kauno g. (šiaurinėje miesto dalyje sutampa su A5 magistrale), Vytauto g. (pietuose su krašto keliu Nr. 201), Vilkaviškio g. (vakaruose su A7 magistrale), Gedimino g. (rytuose su A16 magistrale). Svarbios Geležinkelio, Stoties gatvės, vedančios į miesto pramoninį rajoną šiaurinėje dalyje. Marijampolėje per Šešupės upę veda 1 geležinkelio tiltas, 1 pėsčiųjų tiltas (Paupio g.), 4 tiltai (Kumelionių tiltas – Vytauto g., Tarpučių tiltas – Vilkaviškio g., R. Juknevičiaus g., Gėlyno g. – A5 magistralė).

Automobilizacijos lygis

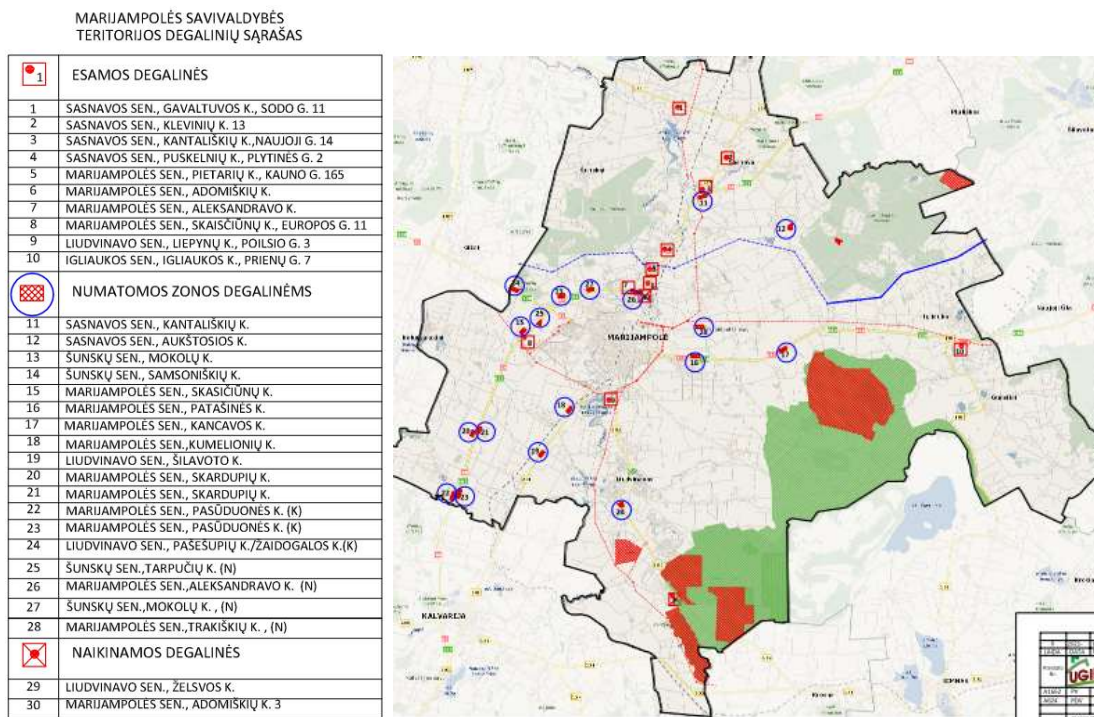
Valstybės duomenų agentūros duomenimis, nagrinėjamu 2014–2023 m. laikotarpiu automobilizacijos lygis Marijampolės savivaldybėje buvo aukštesnis už šalies vidurkį. 2014 m. savivaldybėje 1000 gyventojų vidutiniškai teko 422 automobiliai, kai po dešimties metų rodiklis išaugo iki 574, pokytis sudaro 36 %, kai šalyje pokytis sudaro 39 % (6.1.1. pav.). Aukštą automobilizacijos lygį savivaldybėje įtakoja gerai išvystyta automobilių prekybos veikla ir geroje tarptautinių transporto koridorių atžvilgiu esanti susisiekimo sistema.

6.1.1. pav. Lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų Marijampolės savivaldybėje ir Lietuvos Respublikoje.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

Marijampolės savivaldybėje yra parengtas „Marijampolės savivaldybės teritorijos bendrojo plano dalies - degalinių išdėstymo schemos koregavimas“, 2021 m. (plano rengėjas – UAB „Ugira“). Šioje schemoje buvo numatytos 20 degalinių, iš jų – 10 esančios. Schemoje degalinės koncentruojasi prie pagrindinių magistralinių kelių (A5, A16) ir Marijampolės mieste. Šiuo teritorijų planavimo dokumentu nebuvo sprendžiami degalinių statinių ir įrenginių išdėstymo bei transporto srautų paskirstymo klausimai, tai nustatoma kompleksinių teritorijos planavimo dokumentų sprendiniais ir techniniais degalinių projektais.

6.1.2. pav. Degalinių išdėstymo schemos koregavimas Marijampolės savivaldybėje, 2021 m

Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/>

Marijampolės savivaldybėje skatinama ir plečiama alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių infrastruktūra. Marijampolės savivaldybės tarybos 2022-02-28 sprendimu Nr. 1-57 dėl „Elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimo Marijampolės mieste plano patvirtinimo“ numatytos 26 įkrovos vietos. Rekomenduojama iki 2030 metų įrengti 177 įkrovos vietos.

2021 m. įgyvendintas projektas „Elektromobilių įkrovimo prieigų tinklo kūrimas Marijampolėje“, buvo įrengtos dvi elektromobilių įkrovimo didelės galios stotelės: Šv. Margaritos g. (prie Vytauto parko) ir Marijampolės kultūros centro automobilių stovėjimo aikštelėje (Vilkaviškio g. 2).

2025 m. Marijampolės mieste įrengta 10 elektromobilių įkrovimo prieigų: Laisvės g., Palangos g. 1, Jaunimo g. 6, Uosupio g. Varpo g., Kauno g., Vytauto g. 32, Stoties g. 2, J. Basanavičiaus a. ir Sporto g. 1.

Informacinėje sistemoje (*Šaltinis*: <https://www.google.com/maps/>) automobilių transporto aptarnavimui Marijampolės savivaldybėje rastos 28 degalinės: 19 Marijampolės mieste ir 9 kaimiškoje teritorijoje (6.1.2. lentelė). Reikia pažymėti, kad degalinės savivaldybėje išdėstytos netolygiai, daugiausia jų koncentruojasi Marijampolės mieste.

6.1.2. lentelė. Degalinės Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas
<i>Marijampolės mieste</i>		
1	Circle K, UAB	Kauno g. 130, Marijampolė
2	Viada, UAB	J. Ambrazevičiaus-Brazaičio g. 2, Marijampolė
3	EMSI, UAB	Stoties g. 6B, Marijampolė
4	Viada, UAB	Geležinkelio g. 5, Marijampolė
5	Baltic Petroleum, UAB	P. Armino g. 69, Marijampolė
6	Baltic Petroleum, UAB	Vasaros g. 15, Marijampolė
7	EMSI, UAB	H75G, Marijampolė
8	Alauša, UAB	Stoties g. 49, Marijampolė
9	Neste Stoties, UAB	Stoties g. 4C, Marijampolė
10	Regusa (Marijampolė), UAB	Kauno g. 146, Marijampolė
11	SAURIDA Marijampolė, UAB	Statybininkų g. 8b, Marijampolė
12	Circle K, UAB	Jono Dailidės g. 10, Marijampolė
13	Alauša, UAB	Sporto g. 50, Marijampolė
14	MG, UAB	Prie Stoties g., Marijampolė
15	Vakolil, UAB	Stoties g. 49, Marijampolė
16	Neste Tarpūčių, UAB	Vilkaviškio g. 61, Marijampolė
17	Topgas, UAB	Gėlių g. 25, Marijampolė
18	tankpool24, UAB	Vasaros g. 7, Marijampolė
19	Dujų degalinė (laikinai nedirba)	Gėlyno g. 23, Marijampolė
<i>Marijampolės savivaldybėje</i>		
20	Orlen, UAB	Aleksandravo k., Marijampolės sen., Marijampolės sav.
21	EMSI, UAB	Pietarių k., Patašinės sen., Marijampolės sav.
22	Baltic Petroleum, UAB	Adomiškių k., Marijampolės sen., Marijampolės sav.
23	Valdegra, UAB	Prienų g. 7, Igliaukos k., Igliaukos sen., Marijampolės sav.
24	Tomega, UAB	Sasnavos mstl., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
25	Stateta, UAB	Kantališkių k., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
26	Regusa, UAB	Sodo g. 11, Gavaltuvos k., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
27	Alauša, UAB	Plytinės g. 2, Puskelnų k., Sasnavos sen., Marijampolės sav.
28	STEGVIKA, UAB dujų degalinė	Poilsio g. 3, Liepynų k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.

Šaltinis: <https://www.google.com/maps/>

6.2. Automobilių eismo intensyvumas, avaringumas

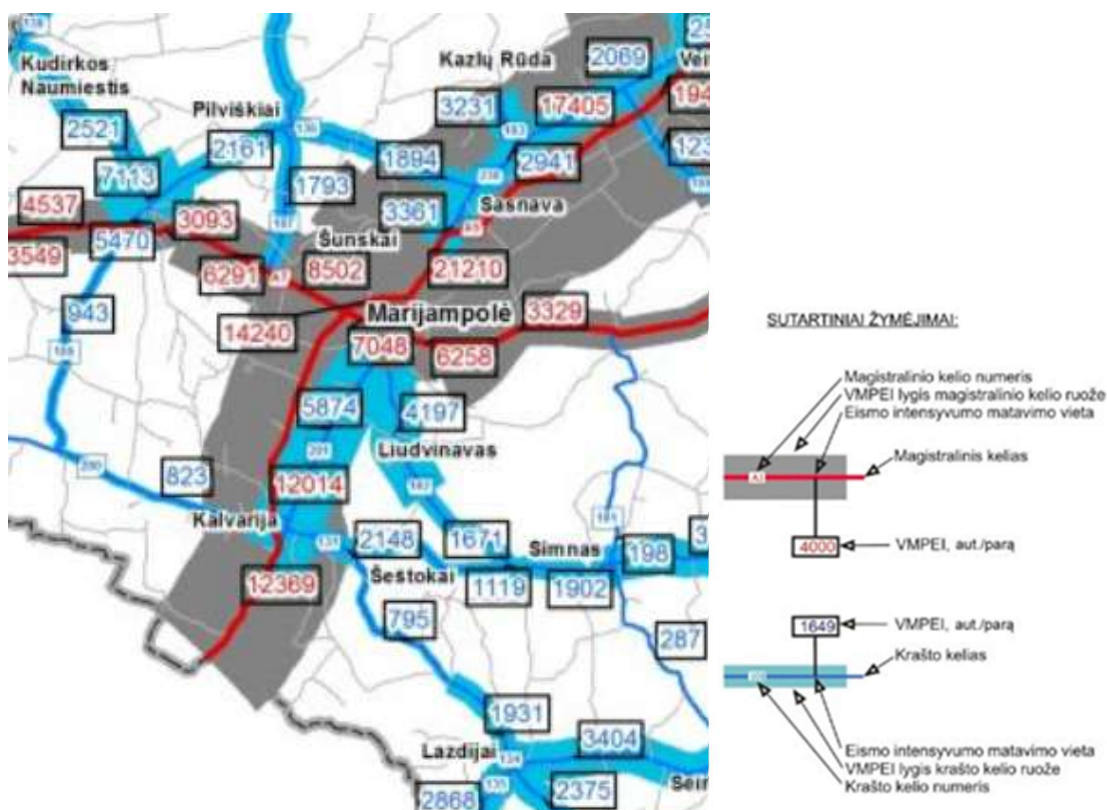
Remiantis AB „Via Lietuva“ duomenimis, nuo 2020 m. iki 2023 m. Marijampolės savivaldybėje magistraliniuose ir krašto keliuose eismo intensyvumas didėja tiek lengvųjų automobilių, tiek ir krovininio transporto. Pagrindiniame savivaldybės kelyje A5 per keturis metus vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) išaugo 37,5 % (nuo 15 130 iki 20 797 aut. / parą), o krovininio transporto 24,3 % (nuo 5 387 iki 6 697 aut. / parą). Augimas stebimas ir keliuose A7, A16. Savivaldybės krašto keliuose eismas taip pat intensyvėja. Kelyje Nr. 201 VMPEI išaugo 30,9 % (nuo 4 489 iki 5 874 aut. / parą), krovininio VMPEI 94,6 % (nuo 149 iki 290 aut. / parą), kelyje Nr. 182 VMPEI 10,1 % (nuo 2 760 iki 3 038 aut. / parą), krovininio VMPEI 17,5 % (nuo 160 iki 188 aut. / parą), kelyje Nr. 230 VMPEI 4,1 % (nuo 2 734 iki 2 846 aut. / parą), krovininio VMPEI 10,8 % (nuo 195 iki 216 aut. / parą).

Vertinant 6.2.1. lentelėje pateiktus rodiklius, didžiausias vidutinis metinis paros eismo intensyvumas savivaldybės magistraliniuose keliuose stebimas 2023 m. (kelyje A5 VMPEI – 20 797 aut. / parą, krovininio transporto VMPEI – 6 697 aut. / parą). Mažiausias vidutinis metinis paros eismo intensyvumas 2023 m. savivaldybėje – krašto kelyje Nr. 136 (VMPEI – 2 016 aut. / parą m., krovininio transporto VMPEI – 147 aut. / parą).

6.2.1. lentelė. Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) Marijampolės savivaldybės magistraliniuose ir krašto keliuose 2020–2023 metų periode

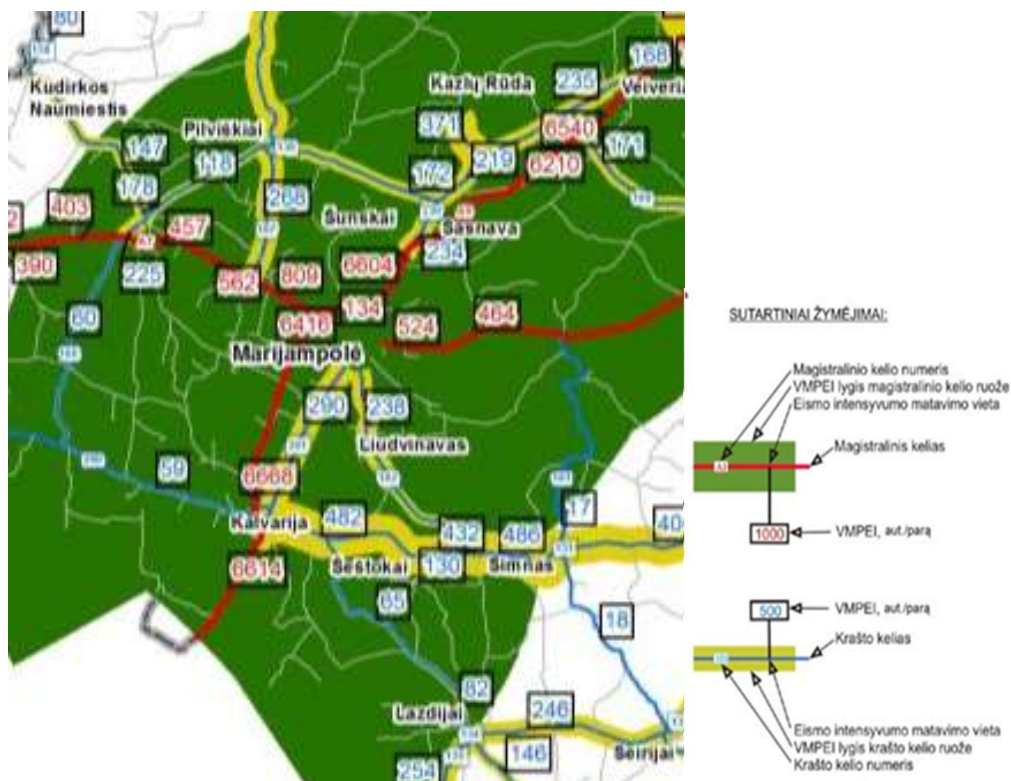
Kelio Nr.	2023 m.		2022 m.		2021 m.		2020 m.	
	VMPEI	Krovininio transporto VMPEI	VMPEI	Krovininio transporto VMPEI	VMPEI	Krovininio transporto VMPEI	VMPEI	Krovininio transporto VMPEI
A5	20 797	6 697	19 697	6 665	17 191	5 936	15 130	5 387
A7	5 198	499	5 026	587	4 821	580	4 667	576
A16	4 869	542	4 885	559	4 765	544	4 875	516
Nr. 131	2 412	452	2 366	467	2 440	486	2 469	523
Nr. 136	2 016	147	1 904	147	1 933	144	1 937	156
Nr. 182	3 038	188	2 889	174	2 846	179	2 760	160
Nr. 201	5 874	290	4 751	184	4 360	180	4 489	149
Nr. 230	2 846	216	2 694	236	2 712	240	2 734	195

Šaltinis: AB „Via Lietuva“, <https://vialietuva.lt/>

6.2.1. pav. 2023 m. vidutinis metinis paros eismo intensyvumas magistraliniuose ir krašto keliuose Marijampolės aplinkoje (ištrauka iš eismo intensyvumo žemėlapių)

Šaltinis: <https://vialietuva.lt/>

6.2.2. pav. 2023 m. vidutinis metinis paros eismo intensyvumas magistraliniuose ir krašto keliuose Marijampolės aplinkoje (ištrauka iš krovinių transporto priemonių eismo intensyvumo žemėlapių)

Šaltinis: <https://vialietuva.lt/>

Avaringumas

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Marijampolės savivaldybėje 2014–2024 metų laikotarpiu eismo įvykių skaičius nuolat svyravo. Per 11 metų avarijų sumažėjo nuo 65 iki 55, pokytis sudaro -15,4 % (6.2.2. lentelė). Mažiausias avarijų skaičius užfiksuotas 2021 m. – 29, daugiausiai 2014 m. – 65 (6.2.2. lentelė). Pagrindinės įvykių priežastys išlieka tos pačios: saugaus greičio nepasirinkimas, manevravimo taisyklių pažeidimai, pėsčiųjų ir dviratininkų pažeidimai. Reikia pažymėti, kad nemažas skaičius autoįvykių įvyksta ir savivaldybės vietinės reikšmės keliuose (miestų, miestelių, kaimų teritorijose).

Keliuose, kur įvyksta daugiau avarijų, ten ir žuvusiųjų bei sužeistųjų skaičiai didesni. Per nagrinėjamą 2014–2024 m. laikotarpį daugiausiai savivaldybėje autoįvykiuose žuvo 2017 m. – 10 žmonių, 2015 m. – 8, o 2021 m. nė vieno žuvusio. Per 11 metų avarijose žuvusiųjų sumažėjo nuo 7 iki 3, pokytis sudaro -57,1 %. Sužeistųjų žmonių skaičius taip pat sumažėjo nuo 72 iki 58, pokytis -19,4 %. Nuolat fiksuojamas autoįvykių skaičius savivaldybėje rodo, kad reikalingas susisiekimo sistemos tobulinimas.

VšĮ „Transporto kompetencijų agentūra“ 2024 m. duomenimis, Lietuvos juodųjų dėmių žemėlapyje Marijampolės savivaldybėje išskiriama viena, ypač avaringa vieta, vadinamoji „juodoji dėmė“. Ši dėmė užfiksuota Marijampolės mieste, Gedimino g. ruože. 2020–2023 m. čia įvyko 4 eismo įvykiai (žuvo 0, sužeisti 4 žmonės). Saugaus eismo problemos: 1) sankryžoje su V. Kudirkos g., iš šalutinės Gedimino g. eismas leidžiamas viena faze, taip pat eina pėstieji; 2) Gedimino g. ir Žemaitės g. sankryžoje eismo juostos pakankamai plačios, automobiliai ties STOP linija gali sustoti dviem juostomis, greta vieni kitų, taip ribodami pagrindinės gatvės matomumą.

6.2.2. lentelė. Autoįvykių skaičius Marijampolės savivaldybėje 2014–2024 metų laikotarpiu

Pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Pokytis %
Eismo įvykiai	65	49	44	46	44	33	37	29	54	43	55	-15,4
Sužeista	72	54	63	60	50	42	38	34	66	47	58	-19,4
Žuvo	7	8	3	10	1	6	1	-	2	6	3	-57,1

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/>

6.3. Visuomeninis transportas

Marijampolės savivaldybės teritoriją aptarnauja UAB „Marijampolės autobusų parkas“, buveinės adresas – Vasaros g. 6, Marijampolė. Autobusų stoties adresas yra Stoties g. 2B, Marijampolė.

Pagrindinė bendrovės veiklos sritis – keleivių vežimas miesto, priemiesčio, tarp miestiniais maršrutais. Taip pat bendrovė atlieka smulkių siuntų autobusais gabenimą Lietuvoje, siuntų pakavimą, bagažo saugojimą.

UAB „Marijampolės autobusų parko“ duomenimis, Marijampolės mieste autobusai vyksta: 7 miesto maršrutai, 11 priemiestinių maršrutų, 5 tarp miestiniai maršrutai.

Miesto autobusų maršrutai (Marijampolėje):

- Nr. 3 Autobusų parkas–Kauno g.–Autobusų stotis–Gedimino g.–Aušros g.–Saulės g.–Narto k.;
- Nr. 3A Autobusų parkas–Kauno g.–Autobusų stotis–Gedimino g.–Aušros g.–Saulės g.–Narto k.;
- Nr. 6 Skaisčiūnai–Kosmonautų g.–Mokolai–Degučiai–Laisvės g.–Icenco–Kvietiškis;
- Nr. 6B Kosmonautų g.–Mokolai–Degučiai–Aušros g. (sekmadieniais);
- Nr. 9 Naujosios kapinės–Mokolai–Degučiai–Autobusų stotis–Kumelionys–SB „Piliakalnis“;
- Nr. 10 Autobusų parkas–Mokolai–Kosmonautų g.–Autobusų parkas (darbo dienomis);
- Nr. 11 Pieno konservai–Aušros g.–Kvietiškis–Icenco (darbo dienomis).

Priemiestiniai autobusų maršrutai savivaldybėje:

- Nr. 7 Mokolai–Degučiai–Puskelniai;
- Nr. 8 Degučiai–Ožkasviliai–Balsupiai–Keturvalakiai–Degučių k.–Karkliniai;
- Nr. 12 Degučiai–Meškučiai–Skardupiai–Vidgiriai–Valavičiai–Svetlica;
- Nr. 13 Marijampolės autobusų stotis–Patašinė–Igliauka–Gudeliai–Riečiai–Daugirdai;
- Nr. 14 Mokolai–Degučiai–Trakiškiai–Baraginė;
- Nr. 15 Mokolai–Nartelio sodai–Užgiriai–Liudvinavas–Liucinavas;
- Nr. 16 Mokolai–Liudvinavas–Kūlokai–Bukta–Želsva–Naujiena;
- Nr. 17 Marijampolė–Sasnavė–Vinčiai–Gavaltuva–Bagotoji–Kazlų Rūda;
- Nr. 18 Mokolai–Padovinys–Gyviškiai–Daukšiai;
- Nr. 19 Marijampolės autobusų stotis–Strazdiškiai–Rudžiai–Šunskai–Tursučiai ;
- Nr. 20 Marijampolės autobusų stotis–Tautkaičiai–Obelinė–Plutiškės.

Tarpmiestiniai maršrutai:

- Marijampolė – Kaunas (Ekspresas);
- Marijampolė – Kaunas (Per Ažuolų būdą);
- Marijampolė – Vilnius (Ekspresas);
- Marijampolė – Trakai – Vilnius;
- Ignalina – Marijampolė.

Daugiau nei pusė Marijampolės autobusų parkui priklausančių autobusų varomi suslėgtomis gamtinėmis dujomis (SGD), likusieji – senesni autobusai, varomi dyzeliniu kuru. Siekdamas užtikrinti SGD tiekimą autobusams, Autobusų parkas įrengė autobusų užpildymo suslėgtomis gamtinėmis dujomis kompresorinę stotį. Autobusų parkas planuoja įsigyti elektra varomas transporto priemones ir utilizuoti dyzeliniu kuru varomus autobusus.

6.4. Pėsčiųjų–dviračių takų infrastruktūra

Valstybės duomenų agentūros duomenimis dviračių takų ilgis Marijampolės savivaldybėje nuolat didėjo. 2023 m. pabaigoje šių takų ilgis pasiekė 11,3 km. Nuo 2019 m. iki 2023 m. dviračių trasos pailgėjo 7,3 km arba 2,8 karto (6.4.1. lentelė).

6.4.1. lentelė. Dviračių takų ilgis Marijampolės savivaldybėje metų pabaigoje / km

Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Marijampolės savivaldybė	4,0	9,0	10,5	11,3	11,3

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros, <https://osp.stat.gov.lt/>

Šiuo metu Marijampolėje įrengtos penkios dviračių–pėsčiųjų trasos:

Nr. 1 – trasa nuo Liudvinavo k. – P. Armino gatvė, Vasaros gatvė, Gedimino gatvė iki Patašinės k.;

Nr. 2 – trasa Kauno gatvės dalimi nuo Sporto g. iki Puskelnių k.;

Nr. 3 – trasa Nr. 3. J. Dailidės g. ir P. Kriaučiūno g. dalyse;

Nr. 4 – trasa palei Šešupės upę;

Nr. 5 – trasa (žaliakelis) palei Šešupės upę.

Dviračių–pėsčiųjų trasos Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 priskirtinos kasdieninio susisiekimo tinklui, o trasos Nr. 4 ir Nr. 5 priskirtinos rekreacinio pobūdžio trasų tinklui. Esamų dviračių – pėsčiųjų trasų būklė yra gera.

Marijampolės savivaldybės tinklapyje (*Šaltinis:* <https://www.marijampole.lt/>) pateikta informacija apie 2024 m. naujai nutiestas savivaldybėje gatves, šaligatvius ir dviračių takus: Kauno g. (Marijampolė), Nidos g. (Marijampolė); K. Būgos g. (Marijampolė); Juknevičiaus g. (Marijampolė); Mokyklos g. (Marijampolė); Žilvino g. (Marijampolė); LEZ teritorija; Taikos g. (Daugirdų k., Igliaukos sen.); Sodų g. (Buktos k., Igliaukos sen.); Baraginės g. (Patašinės k., Marijampolės sen.); Medžiotojų g. (Gustabūdžio k., Šunskų sen.); Šermūkšnių g. (Padovinio k., Liudvinavo sen.); Parko g. (Liudvinavo mstl.); Pakrantės g. (Liucinavo k., Liudvinavo sen.); Kaštonų g. (Tautkaičių k., Sasnavos sen.); Plytinės g. (Puskelnių k., Sasnavos sen.); Beržų 1-oji g. (Pietarių k., Marijampolės sen.).

Per 2025 metus dviračių ir pėsčiųjų takų tinklas Marijampolėje išsiplės. Savivaldybės taryba patvirtino keturis naujus infrastruktūros projektus. Įgyvendinant juos, per ateinančius metus mieste bus atnaujinti arba nutiesti visai nauji takai: tarp A. Civinsko g. ir Aušros g., nuo senosios užtvankos iki Karklų g., Tyliosios, Skaisčiūnų, Mikalinės, Stoties, Sporto ir Gamyklų gatvėse.

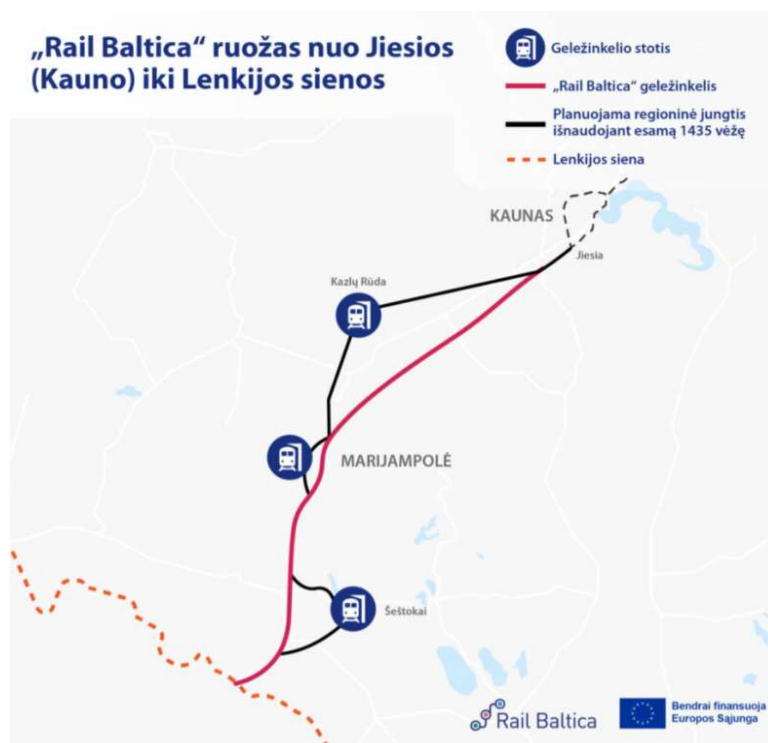
6.5. Geležinkelis

1922–1923 m. nutiestas geležinkelis (Kazlų Rūda–Šeštokai) sujungė Marijampolę su laikinąja Lietuvos sostine Kaunu. 1923–1924 m. pastatytas dabartinis Marijampolės stoties rūmų pastatas. Pastatas turi didelę architektūrinę vertę, jį projektavo inžinierius Edmundas Frykas. Stoties pastatų kompleksas – kultūros paveldo objektas (unikalus Nr. 25985), jam priklauso geležinkelio stoties rūmai, ūkinis pastatas ir tualetų pastatas. Į šiaurės vakarus nuo stoties rūmų stovi paminklas 1940–1956 m. kovojusiems už laisvę, žuvusiems, nukankintiems, mirusiems atminti. Netoli paminklo stovi tremtinių vagonas–paminklas.

Marijampolės savivaldybės teritorijoje esamos viešosios geležinkelių infrastruktūros kelių ilgis siekia apie 76,6 km. Per savivaldybės teritoriją nutiesta geležinkelio linija prasideda šiaurinėje dalyje ties Bebruliškės k. (Sasnavos sen.) ir baigiasi pietvakarinėje dalyje ties Gulbininkų k. (Mokolų sen.). Savivaldybės geležinkelio linijos ruože yra 6 stotelės: Būdvičių geležinkelio stotelė; Marijampolės geležinkelio stotis; Meškučių geležinkelio stotelė; Naujienos geležinkelio stotelė; Turgalaukio geležinkelio stotelė; Vinčų geležinkelio stotis.

„Rail Baltica“ projektas Lietuvoje suskirstytas į dvi dalis. „Rail Baltica 1“ – 2015 m. pabaigoje įgyvendintas projektas, nutiesiant europinės vėžės geležinkelio ruožą nuo Lenkijos/Lietuvos sienos iki Kauno (per Marijampolės miestą), kartu rekonstruojant greta esančią plačiosios vėžės geležinkelio liniją, kurios maksimalus greitis yra iki 120 km/h. Toliau vykdant projektą, buvo nuspręsta ne tęsti esamos vėžės rekonstrukciją, o tiesti atskirą europinės vėžės greitąjį geležinkelį (iki 240 km/h) maršrutu Talinas–Piarnu–Ryga–Panevėžys–Kaunas–Lietuvos/Lenkijos valstybių siena ir į šį koridorių įjungti Vilnių. Taip atsirado „Rail Baltica 2“ – atskiras greitosios europinės vėžės geležinkelio projektas, kuris bus įgyvendinamas ir per Marijampolės savivaldybės teritoriją.

Numatyta 2022 m. „Rail Baltica“ geležinkelio trasos alternatyva per Marijampolės savivaldybę yra trumpiausias ir nuo urbanizuotų vietovių labiausiai nutolęs trasos variantas. Projekto metu planuojama pastatyti 116 naujų statinių, tokių kaip tuneliai, tiltai, viadukai, gyvūnų perėjos ir pralaidos. Po rekonstrukcijos magistralinė geležinkelio tarptautinė linija taps dviejų kelių: europinio standarto (1435 mm) vėžės pločio ir 1520 mm vėžės pločio geležinkelio keliai.

6.5.1. pav. Geležinkelio „Rail Baltica“ ruožo trasos schema.

Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/naujienos>

6.6. Aerodromas

Sasnavos aerodromas – Marijampolės aeroklubui priklausantis civilinis aerodromas. Jo vieta - Sasnavos seniūnija, Kuzų kaimas, Marijampolės savivaldybė. Išsidėstęs 0,5 km į šiaurės vakarus nuo Sasnavos gyvenvietės, netoli kelio Nr. 230 Mauručiai–Vinčiai–Puskelniai, 14 km į šiaurės rytus nuo Marijampolės. Aerodrome skraidoma įvairiais lengvaisiais, ultralengvaisiais orlaiviais, parasparniais, čia tupia ir kyla atskrendantys lėktuvai iš kaimyninių šalių aerodromų.

Aerodromo techniniai duomenys: aukštis virš jūros lygio 74 m, magnetinis nuokrypis + 5°E. Įrengti du gruntiniai kilimo ir tūpimo takai: MK 070°-250° (matmenys 800 m x 40 m), MK 170°-350° (matmenys 700 m x 50 m). Aerodromas pritaikytas skraidyti tik dienos metu.

Sasnavos aerodromo materialinė techninė bazė įrengta aerodromo pietinėje dalyje. Ją sudaro: orlaivių bei automobilių parkavimo aikštelės; angarai ultralengviesiems orlaiviams; parašiutininkų stoginė; administracinis pastatas su darbo ir poilsio kambariais, mokymo klase; VIP patalpos; dirbtuvės, garažai, sandėliai; valgykla, lauko baras; pavėsinės, poilsio nameliai, sauna, žaidimų aikštelės; tvenkinys su plažu.

6.6.1. lentelė. Sasnavos aerodromo charakteristikos

Vietovė	Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO ir IATA) kodas	Kategorija	Padėtis artimiausio miesto atžvilgiu	Aukštis virš jūros lygio	Koordinatės	Savininkas (naudotojas)
Sasnavas	IATA: N/A ICAO: N/A	Civilinės paskirties	0,5 km į šiaurės vakarus nuo Sasnavos, 14 km į šiaurės rytus nuo Marijampolės	74 m	54°39'47" š. pl. 23°27'14" r. ilg.	Marijampolės aeroklubas

Šaltinis: https://lt.wikipedia.org/wiki/Sasnavos_aerodromas

Sasnavos aerodromui 2020 m. birželio mėn. 25 d. Civilinės aviacijos departamento „Transporto kompetencijų agentūra“ išdavė civilinio aerodromo tinkamumo naudoti pažymėjimą Nr. 32AT-77, remiantis atitikties patikrinimo aktu Nr. 2020-ADR-21-01.

6.7. Vidaus vandens transportas

Lietuvoje, populiarėjant vietiniam turizmui, vis didesnę turistų srautą pritraukia vandens turizmas upėmis ir ežerais. Marijampolės savivaldybės teritorija tekanti Šešupės upė yra regioninės svarbos vandens kelias, skirtas vandens turizmui baidarėmis, kanojomis arba valtėmis. Turizmo maršrutai šiomis priemonėmis savivaldybėje pateikti 2.2. skyriuje „Turizmas ir rekreacija“. Šešupės upė unikali tuo, kad 27 km ji teka per Lenkiją, 158 km – per Lietuvą, 62 km – per Karaliaučiaus sritį ir čia įteka į Nemuną. Susiformavus gerai partnerystei tarp kaimyninių šalių, Šešupė galėtų tapti tarptautinio vandens turizmo maršruto pavyzdžiu.

Kad vandens turizmas Šešupės upe populiarėtų ir pritrauktų tiek vietinius, tiek ir kaimyninių šalių vandens turizmo mėgėjus, reikia steigti daugiau turizmo inventoriaus nuomos punktų, įtraukti vietinius gyventojus, kurie galėtų teikti maitinimo ir nakvynės paslaugas plaukiantiems baidarėmis turistams, siūlyti pažintines krašto ekskursijas. Šešupės pakrantėse atlikti ženklinimą, plėtoti turizmo infrastruktūrą (įrengiant pontonines ir stacionarias prieplaukas, tiltelius, laiptelius, stovyklavietes, pavėsines ir t.t.).

7. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

Marijampolės savivaldybės teritorijos inžinerinė infrastruktūra apima techninės infrastruktūros sritis:

- Ekoinžinerijos (vandentvarkos);
- Energetikos (elektros, šilumos, dujų ir naftos tiekimo);
- Ryšių ir telekomunikacijų sistemą;
- Atliekų tvarkymo sistemą.

Inžinerinė infrastruktūra gali ir privalo užtikrinti darnų šiuolaikinės savivaldybės teritorijos funkcionavimą, ji didele dalimi įtakoja jos aplinkos kokybę bei gyventojų sveikatą.

Tik gerai šioje teritorijoje išvystyta moderni inžinerinė infrastruktūra gali užtikrinti jos gyventojų bei miesto svečių buitinių poreikių ir gamybinių reikmių tenkinimą, komfortą, sudaryti galimybę efektyviai užgesinti kilusius gaisrus.

Nuo inžinerinės infrastruktūros išvystymo lygio priklauso Marijampolės savivaldybės teritorijos patrauklumas, nulemiantis investuotojų apsisprendimą, žymiai įtakojantis gyventojų gyvenimo kokybę.

Tikslas – nustatyti ir apibūdinti inžinerinės infrastruktūros sistemų dabartinę būklę, jų kitimo tendencijas, įvertinti šių sistemų tobulinimo, modernizavimo, vartotojų komfortinių sąlygų ir aplinkos kokybės gerinimo galimybes.

Marijampolės savivaldybės teritorijoje yra:

- 1 miestas – Marijampolė;
- 7 miesteliai – Daukšiai, Gudeliai, Igliauka, Igliškėliai, Liudvinavas, Sasnava, Šunskai;
- 224 kaimai.

7.1. Vandens tiekimas

Marijampolės savivaldybės teritorijoje vartotojams – gyventojams, įstaigoms ir organizacijoms, gamybinėms įmonėms – pagal poreikius yra tiekiamas geriamasis vanduo.

Viešasis geriamojo vandens tiekėjas uždaroji akcinė bendrovė „Sūduvos vandenys“ centralizuotai visoje Marijampolės savivaldybės teritorijoje tiekia vandenį, eksploatuoja vandens tiekimo sistemas ir jas vysto, sudarydama visiems savivaldybės gyventojams ir kitiems vartotojams galimybę naudotis šia paslauga.

Bendrovė vandens tiekimo vartotojams paslaugas vykdo patikimai ir kokybiškai, patiriant mažiausias išlaidas ir darant minimalų neigiamą poveikį aplinkai.

Bendrovė geriamąjį požeminį vandenį tiekia:

- Marijampolės miestui;
- Daukšių, Gudelių, Igliaukos, Igliškėlių, Liudvinavo, Sasnavos ir Šunskų miesteliams;
- Daugeliui savivaldybės kaimų.

Veiklos rodikliai

7.1.1. lentelė. Centralizuotu vandens tiekimu aptarnaujamos gyvenamosios vietovės Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Gyvenamoji vietovė	Namų ūkių skaičius, kuriems tiekiamas geriamasis vanduo, vnt.	Tinklų ilgis, km Registruoti/ eksploatuojami
1	Marijampolės m.	17028	211,04/272,3
2	Baraginės k.	161	
3	Kumelionių k.	125	
4	Mokolų k.	371	
5	Narto k.	115	
6	Netičkampio k.	188	
7	Pietarių k.	66	
8	Puskelnių k.	204	
9	Skaisčiūnų k.	154	
10	Patašinės k.	304	
11	Trakiškių k.	107	
12	Patašinė	9	0/3,68
13	Meškučių k.	159	1,44/5,59
14	Daukšiai	84	5,21
15	Svetlicos k.	35	0/2,14
16	Padovinio k.	120	9,20
17	Putriškių k.	14	0,84
18	Šunskai	152	5,68
19	Paršelių k.		
20	Tursučių k.	44	1,31
21	Liudvinavas	289	10,53
22	Buktos k.	114	3,77
23	Gyviškių k.	15	3,40
24	Geležinių k.	40	
25	Želsvos k.	208	4,01
26	Pabuktės k.		
27	Kūlokų k.	46	2,97
28	Užgirių k.	77	0/3,00
29	Prodobolės k.		
30	Pašešupių k.		
31	Sasnavą	192	9,75
32	Klevinės k.		
33	Smilgių k.	55	2,7
34	Gavaltuvos k.	59	3,43
35	Barštinės k.	33	1,82
36	Igliauka	273	9,29
37	Naujienos k.	56	3,46
38	Tautkaičių k.	89	5,01
39	Dženčialaukos k.		
40	Gustabūdžio k.	9	0,38
41	Balsupių k.	101	8,01
42	Riečių k.	27	3,34
43	Gudeliai	129	8,07
44	Igliškėlių	87	4,85
45	Daugirdų k.	33	0/4,48
46	Šventragio k.	64	2,60
47	Vaitiškių k.	15	0,90
48	Katiliškių	30	1,30
	Viso:		

Šaltinis: UAB „Sūduvos vandenys“, 2025 m.

7.1.2. lentelė. UAB „Sūduvos vandenys“ eksploatuojamos vandenvietės

Eil. Nr.	Vandenvietė	Vandenvietės našumas, m³/d	Paros vidutinė 2024 m. gavyba m³/d	Gręžinių skaičius, vnt.	Geriamojo vandens siurblių skaičius, vnt.	Vandens gerinimo įrenginių buvimas (taip/ne)
1	Marijampolės I	11200	3528	12	1 antro kėlimo siurblinė	Taip
2	Marijampolės II (Gižų)	14400	4232	12		Taip
3	Vandentiekio stotis Nr. 2	1200	141	1	1 antro kėlimo siurblinė	
4	Patašinės	216	26	1		Ne
5	Meškučių	144	72	2		Taip
6	Daukšių	360	32	2		Taip
7	Svetlicos	192	13	1		Taip
8	Padovinio	576	52	3		Taip
9	Šunskų	576	65	2		Taip
10	Tursučių	168	18	2		Taip
11	Liudvinavo	240	81	2		Taip
12	Buktos	480	32	2		Taip
13	Gyviškių	528	20	2		Taip
14	Želsvos	792	72	2		Taip
15	Kūlokų	432	15	1		Taip
16	Užgirių	168	25	1		Taip
17	Sasnavos	288	64	2		Taip
18	Smilgių	192	18	1		Taip
19	Gavaltuvos	168	19	1		Taip
20	Barštinės	168	10	1		Taip
21	Igliaukos	576	88	2		Taip
22	Naujienos	408	29	2		Taip
23	Tautkaičių	480	34	3		Taip
24	Gustabūdžio	120	3	2		Taip
25	Balsupių	408	37	2		Taip
26	Riečių	264	7	1		Taip
27	Gudelių	480	36	2		Taip
28	Igliškelių	120	28	2		Taip
29	Daugirdų	312	9	1		Taip
30	Šventragio	336	18	1		Taip
31	Vaitiškių	120	6	1		Taip
32	Katiliškių	720	40	2		Taip
	Viso:					

Šaltinis: UAB „Sūduvos vandenys“, 2025 m.

7.1.3. lentelė. UAB „Sūduvos vandenys“ eksploatuojamų vandenviečių išgaunamo vandens kiekiai bei nuostoliai 2024 m.

Eil. Nr.	Vandenvietė	Išgauto vandens kiekis, m³	Patiekta vandens gyventojams, m³ (parduota)	Patiekta vandens iš viso m³ visiems poreikiams (parduota)	Patiekta vandens iš viso m³ visiems poreikiams (į tinklą)	Vandens nuostoliai, m³	Vandens nuostoliai, proc.
1	Marijampolės I	1287772,2	1088004	2137142	1268475,66		
2	Marijampolės II	1523428,6			1570310,95		
3	Vandentiekio stotis Nr. 2	50722,3					
4	Patašinės	9533	506	2678,947	9533		
5	Meškučių	26421	11712,49	11981,49	25701		
6	Daukšių	11694	5509,12	5554,42	8814		

7	Svetlicos	4719	2840,99	2862,99	4479		
8	Padovinio	18929	10379,096	10488,483	17909		
9	Šunskų	23726	11089,25	13230,25	22166		
10	Tursučių	6560	2751,546	2755,546	4300		
11	Liudvinavo	29634	21263,47	22748,47	26994		
12	Buktos	11605	6192,479	6192,479	10285		
13	Gyviškių	7462	3512,982	5584,494	6862		
14	Želsvos	26438	14538,72	18707,42	25358		
15	Kūlokų	5435	2520,656	2839,656	4895		
16	Užgirių	8947	6309,9	6499,9	8577		
17	Sasnavos	23490	12734,46	14045,14	22410		
18	Smilgių	6734	3201,246	3366,926	6194		
19	Gavaltuvos	6969	2933,307	3092,307	5889		
20	Barštinės	3739	1957,78	1957,78	3199		
21	Igliaukos	32100	14372,7	16435,56	31620		
22	Naujienos	10453	2997,156	3004,156	9733		
23	Tautkaičių	12456	7369,836	7431,956	11376		
24	Gustabūdžio	1118	502,182	593,182	833		
25	Balsupių	13499	8469,72	8545,998	12659		
26	Riečių	2529	1745	1765	2169		
27	Gudelių	12970	9120,342	9593,342	12250		
28	Igliškėlių	10150	5885,65	5969,65	9430		
29	Daugirdų	3117	2491	2499	2757		
30	Šventragio	6415	3903,19	3939,247	2695		
31	Vaitiškių	2282	1375	1375	1862		
32	Katiliškių	14771	1818	9670	14171		

Šaltinis: UAB „Sūduvos vandenys“, 2025 m.

7.1.4. lentelė. Išgauto geriamojo vandens kiekiai Marijampolės sav.(tūkst.m³/m)

Metai	Tūkst. m³/metus
2020	3207,1
2021	3232,6
2022	2858,4
2023	3068,3
2024	3217,8

Šaltinis: UAB „Sūduvos vandenys“, 2025 m.

Marijampolės, savivaldybės teritorijoje esantys miesteliai bei kaimai požeminiu geriamuoju vandeniu aprūpinami iš UAB „Sūduvos vandenys“ eksploatuojamų vandenviečių.

Bendrovės vandens tiekimo sistemą sudaro 33 vandenvietės, kuriose veikia 62 gręžiniai, iš jų 15 – Marijampolės mieste, 30 vandens ruošimo įrenginių, 4 švaraus vandens rezervuarai, kurių bendra talpa – 10.000 m³.

Vartotojams yra tiekiamas geriamasis vanduo pagal kokybę atitinkantis Lietuvos higienos normą HN 24:2023 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“.

Įmonės tiekiamo geriamojo vandens kokybės kontrolę visose vandenvietėse ir skirstomuosiuose tinkluose, vykdo atestuota UAB „Sūduvos vandenys“ geriamo vandens kontrolės laboratorija. Vykdoma „Geriamojo vandens veiklos stebėsenos programa“.

Vanduo vartotojams tiekiamas vandentiekio tinklais. Dalis šių tinklų yra pasenę, vyksta avariniai gedimai, dėl to jie atnaujinami.

Ne visose savivaldybės vandentiekio sistemose jų tinklai yra pritaikyti gaisrų gesinimui – yra per mažai vamzdžių skersmenys, juose nėra įrengtų gaisrinių hidrantų, nėra tinklų sužiedinančių vandentiekio linijų.

Neprisijungę prie centralizuoto vandentiekio gyventojai vandenį išgauna individualiai – iš artezinių gręžinių, kurių vanduo yra naudojamas kaip geriamasis ir iš šachtinių šulinių. Probleminė šiuo atžvilgiu padėtis yra mažuose kaimeliuose.

7.2. Nuotekų tvarkymas

7.2.1. Buitinių nuotekų tvarkymas

Marijampolės savivaldybės teritorijoje veikia išvystyta buitinių nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistema, kurią eksploatuoja (naudoja, remontuoja ir vykdo plėtros statybinius darbus) UAB „Sūduvos vandenys“.

Uždaroji akcinė bendrovė „Sūduvos vandenys“ yra paskirta centralizuoto nuotekų surinkimo ir jų tvarkymo įmone Marijampolės savivaldybės teritorijoje.

Buitinės nuotekos susidaro iš gyventojų, komercinių, visuomeninių ir gamybinių įmonių. Centralizuotai surenkamos nuotekos suteka į kolektorius. Savitakiniais nuotekų kolektoriais nuotekos surenkamos į nuotekų siurbines. Iš siurbinių nuotekos perpumpuojamos į nuotekų valyklas, kuriose jos išvalomos iki aplinkosaugos reikalavimais nustatyto laipsnio, po to išleidžiamos į atvirojus vandens telkinius. Nuotekas papildo gruntinio vandens infiltracija ir paviršiniai vandenys.

Beveik visos Marijampolės savivaldybės teritorijoje surinktos nuotekos valomos biologinio valymo įrenginiuose.

Nuotekų surinkimo ir išvalymo paslaugos teikiamos Marijampolės miestui, savivaldybės miesteliams ir daugeliui kaimų.

Veiklos rodikliai

7.2.1.1. lentelė. UAB „Sūduvos vandenys“ eksploatuojamos nuotekų valyklos

Pavadinimas	Adresas	Projektinis pajėgumas pagal m ³ /d	Projektinis pajėgumas BDS7 konc.	Projektinis pajėgumas pagal BDS7 kg/d
Marijampolės NVĮ	Gėlyno g. 38, Marijampolė	18000/22000	388,00	6984/8536
Sasnavos NVĮ	Bitikų k., Suvalkijos g. 47	100,00	420,00	42,0
Liudvinavo NVĮ	Liudvinavas, Kudirkos g. 5E	120,00	343,00	41,00
Igliaukos NVĮ	Igliauka., Palių g. 14	100,00	350,00	35,00
Šunskų NVĮ	Šunskai, Užbalių g. 16	100,00	467,00	46,70
Želsvos NVĮ	Želsvos k., Pievų tako g. 6	75,0	460,00	34,5
Valavičių NVĮ	Valavičiai, Sūduvos g. 77	40,0	348,00	14,0
Balsupių NVĮ	Balsupių k Sodžiaus g. 15,	45,0	460,00	20,7
Katiliškių NVĮ	Katiliškių k., P.Katiliaus g. 26 B	96,0	460,00	44,16
Smilgių NVĮ	Smilgių k.	30,0	460,0	13,80
Gudelių NVĮ	Gudelių k. Ivoniškio g 10	28,5	535,80	15,27
Buktos NVĮ	Bukta, Upės g. 42	24,0	733,13	17,60
Kūlokų NVĮ	Kūlokai, Kūlokų g. 24B	7,5	400,00	3,0
Gustabūdžio NVĮ	Gustabūdžio k.	Iki 5	-	-
Dielinės NVĮ	Dielinės k.	Iki 5	-	-
Igliškėlių NVĮ	M. Krupavičiaus g, Amalvos g.	Iki 5	-	-
Šventragis 1 NVĮ	Šventragio k., Šlavantos g.	Iki 5	-	-
Šventragis 2 NVĮ	Šventragio k., Beržų g. 24	Iki 5	-	-
Geležinių NVĮ	Geležinių k., Sodžiaus g.	Iki 5	-	-

Šaltinis: UAB „Sūduvos vandenys“, 2025 m.

7.2.1.2. lentelė. Centralizuotomis nuotekų tvarkymo paslaugomis aprūpinamos gyvenvietės bei surenkamas nuotekų kiekis

Pavadinimas	Bendras nuotekų kiekis, m ³ (išvalytų nuotekų kiekis 2024 m.) m ³	Nuotekų realizavimas visiems poreikiams, m ³	Netektys	Iš gyventojų surinktų nuotekų kiekis, m ³	Nuotekų tinklų ilgis, m	Vartotojų skaičius	Gyventojų skaičius
Marijampolės NVĮ	4202321				210144,69	16720	
Sasnavos NVĮ	37440				9205,19	179	
Liudvinavo NVĮ	44302				13044,96	274	
Igliaukos NVĮ	27743				8837,40	273	
Šunskų NVĮ	8967				6268,36	136	
Želsvos NVĮ	39896				4546,41	181	
Valavičių NVĮ	12005				2483,69	58	
Balsupių NVĮ	21310				1921,73	61	
Katiliškių NVĮ	20317				1794,59	28	
Smilgių NVĮ	8624				1298,20	52	
Gudelių NVĮ	15420				7912,5	104	
Buktos NVĮ	14262				2912,66	109	
Kūlokų NVĮ	2677				551,17	20	
Gustabūdžio NVĮ	623				634,08	9	
Dielinės NVĮ	310				151,75	8	
Igliškėlių NVĮ	994				311,54	17	
Šventragis 1 NVĮ	1411				Bendrai 1/2 3052,22	30	
Šventragis 2 NVĮ	602					12	
Geležinių NVĮ	541				752,91	19	
Skaisčiūnų k.*						134	
Mokolų k.*						295	
Pietarių k.*						61	
Puskelnių k.*						180	
Baraginės k.*						161	
Triobiškių k.*						76	
Trakiškių k.*						96	
Patašinės k.*						285	
Narto k.*						98	
Netičkampio *k.						73	
Kumelionių k.*						120	
Padovinio k.*						108	
Meškučių k.*						108	

Pastaba: *prijungta prie Marijampolės miesto nuotekų valyklos

7.2.1.3. lentelė. Vartotojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo sistemos skaičius, atskirai, išskiriant pagal vartotojų grupes (gyventojai, pramonės įmonės ir kt.)

Metai	Gyventojai	Pramonės įmonės	Kiti
2019 m.	18.410	11	632
2020 m.	18.920	12	594
2021 m.	19.054	12	664
2022 m.	19.278	12	658
2023 m.	19.739	12	644
2024 m.	20.086	12	598

Šaltinis: UAB „Sūduvos vandenys“

Bendrovė teikia kokybiškas nuotekų surinkimo, valymo, šalinimo ir šios sistemos priežiūros paslaugas vartotojams ekonomiškai pagrįstomis kainomis, darant minimalią žalą aplinkai.

UAB „Sūduvos vandenys“ 2023 m. eksploatavo Marijampolės miesto nuotekų valyklą bei 18 mažųjų nuotekų valyklų. Išvalyta 4462,4 tūkst. m³ nuotekų, tame skaičiuje 4184,6 tūkst. m³ Marijampolės miesto valykloje. Biologinio valymo įrenginiuose pasiekiamas nuotekų išvalymo laipsnis iki 90 – 98 %.

Nuotekų valymo procese susidarantis dumblas yra tankinamas, pūdomas, sausinamas ir džiovinamas. 2023 m., apdorojant nuotekų dumblą, išgauta 430.677 m³ biodujų.

Marijampolės savivaldybės nuotekų valyklose per 2023 metus išvalyta 277,773 tūkst. m³ nuotekų. Nuotekų išvalymo kokybė Marijampolės miesto ir visose kaimiškų vietovių nuotekų valyklose atitinka Nuotekų tvarkymo reglamento reikalavimus.

Į aplinką išleidžiamų išvalytų nuotekų kokybė yra tikrinama UAB „Sūduvos vandenys“ nuotekų laboratorijoje; ji vykdo bendrovės eksploatuojamos Marijampolės miesto nuotekų valyklos ir 18 miestelių bei kaimų mažųjų nuotekų valyklų išleidžiamų teršalų aplinkos monitoringą.

Namų ūkiai, neprijungti prie centralizuotos nuotekų sistemos, nuotekas valo vietiniuose valymo įrenginiuose, ar išleidžia į išsėmimo duobes (iš jų nuotekos yra išsiurbiamos ir išvežamos į nuotekų valyklas). Išsėmimo duobės dažnai yra nepakankamai sandarios, teršia gruntą ir gruntinius vandenis.

7.2.2. Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymas

Marijampolės savivaldybės teritorijoje paviršinių nuotekų tinklus prižiūri ir vysto UAB „Sūduvos vandenys“. Paviršinės bei drenažinės lietaus nuotekos surenkamos nuo gyvenamųjų teritorijų ir Marijampolės miesto gatvių.

2023 m. pabaigoje bendrovė eksploatavo 82,8 km Marijampolės miesto paviršinių (lietaus) nuotekų tinklų, 13 išleistuvų bei 6 lietaus nuotekų valyklas, įrengtas įvairiose Marijampolės miesto vietose (R. Juknevičiaus, Bažnyčios, Gėlyno, Šaltinio, Geležinkelio ir P. Armino gatvėse). Paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose 2023 m. išvalyta 1371,96 tūkst. m³ paviršinių nuotekų. Bendras paviršinių nuotekų valyklų našumas siekia – 520 l/s, arba 16.398,72 tūkst. m³/metus.

Praėjusiais metais paklota 199,35 m paviršinių nuotekų tinklų Lazdynų g. ir J. Tallat-Kelpšos g., Marijampolės mieste.

Paviršinės nuotekos valymo įrenginiuose išvalomos nuo smėlio/purvo ir naftos produktų. Surinktos paviršinės nuotekos pašalinamos į Šešupės upę.

Marijampolės savivaldybės teritorijos miesteliuose ir kitose didesnėse gyvenamosiose vietovėse tėra įrengta paviršinių (lietaus) nuotekų sistemų fragmentai, jos neišplėtos, esamų tinklų būklė nėra gera. Paviršinis vanduo nuo teritorijų šalinamas neefektyviai.

Paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimo ir valymo sistema yra mažiausiai išplėta inžinerinės infrastruktūros sritis Marijampolės savivaldybės teritorijoje. Reljefo nelygumai kelia didelius reikalavimus lietaus vandens surinkimui. Nuo kalvų staigiai subėgantis didelis vandens kiekis atneša nuostolius statiniams ir aplinkai.

Surenkamas lietaus vanduo prieš išleidžiant į atvirojus vandenį turi būti apvalomas nuo naftos produktų ir nešamo smėlio.

Ne visos Marijampolės savivaldybės teritorijoje surinktos paviršinės nuotekos yra apvalomos, didžioji dalis surinktų lietaus nuotekų neapvalytos išleidžiamos į atvirus vandens telkinius.

Didelė esamų vamzdynų dalis yra renovuotina. Marijampolės mieste sistema plėstina, miestelių centrinėse dalyse – įrengtina.

7.3. Elektros energijos tiekimas ir gavyba

Marijampolės savivaldybės elektros perdavimo ir skirstymo sistema yra Lietuvos energetinės sistemos dalis, susidedanti iš:

- 1. Pagrindinių elektros perdavimo linijų (žr. brėž. E-2):
- 330 kV aukštos įtampos perdavimo linijos;
- 110 kV elektros perdavimo linijų;
- 110 kV transformatorių pastotčių;
- 2. Elektros skirstymo įrenginių ir linijų:
- 35 kV transformatorių pastotės;
- 35 kV oro linijų;
- 10/0,4 kV transformatorių;
- 10 kV oro linijų;
- 10 kV kabelinių linijų;
- 0,4 kV oro linijų;
- 0,4 kV kabelinių linijų.

Marijampolės savivaldybės teritorijoje yra labai gerai išvystyta elektros tiekimo sistema, užtikrinanti patikimą ir kokybišką elektros energijos tiekimą vartotojams. Elektros energija reikiama galia ir įtampa yra tiekama visiems savivaldybės ribose esantiems vartotojams. Gyventojams ir daugeliui įmonių elektros energija tiekama per 10/0,4 kV transformatorines.

7.3.1. lentelė. Esamų elektros skirstomųjų tinklų parametrai Marijampolės savivaldybės teritorijoje

Pavadinimas	Vienetas	Kiekis (Marijampolės savivaldybėje)
35 kV transformatorių pastotės	vnt.	1
35 kV oro linijos	km	46,17
35 kV kabelinės linijos	km	6,87
10 kV transformatorinės	vnt.	696
10 kV oro linijos	km	499,91
10 kV kabelinės linijos	km	310,20
0,4 kV oro linijos	km	794,86
0,4 kV kabelinės linijos	km	400,95

Marijampolės savivaldybėje elektros energija ne tik vartojama, bet ir ekologiška technologija gaminama:

- 2–se hidroelektrinėse;
- saulės energijos elektrinėse;
- vėjo jėgainėse.

Elektros energijos gamyba Marijampolės savivaldybėje tėra išvystyta silpnai, neturi didelės įtakos savivaldybės energetikai.

Vystytinas vėjo jėgainių parkas ir saulės energijos elektrinių įrengimas.

Marijampolės miesto ir savivaldybės miestelių istorinėse dalyse esančios 0,4 kV elektros tiekimo oro linijos keistinos požeminėmis kabelinėmis.

7.4. Centralizuotas šilumos energijos tiekimas

Šilumos energija Marijampolės savivaldybės teritorijoje tiekama centralizuotai arba vartotojų pasigaminama individualiose šilumos gamybos katilinėse. Nagrinėjamu laikotarpiu 2020-2024 m. savivaldybėje veikė du šilumos tiekėjai – ir UAB „Didma“ ir UAB „Litesko“ filialas „Marijampolės šiluma“. Nepriklausomų šilumos gamintojų savivaldybėje nebuvo. Bendrovė tiekia gyventojams ir įmonėms kokybės parametrus atitinkančią šilumos energiją patalpų šildymui, yra karšto vandens tiekėja daugiabučių namų gyventojams.

UAB „Didma“ šilumą tiekia Želšvos gyvenvietės vartotojams. UAB „Litesko“ filialas „Marijampolės šiluma“ (toliau – Litesko) šilumos energiją šildymo reikmėms tiekia Marijampolės, Meškučių, Kumelionių, Patašinės, Triobiškių ir Igliaukos gyvenviečių vartotojams. UAB „Litesko“ filialas „Marijampolės šiluma“ veiklą vykdė iki 2025-06-31. Nuo 2025-07-01 savivaldybėje vykdyti centralizuotos šilumos tiekimo veiklą pradėjo UAB „Marijampolės šilumos tinklai“.

7.4.1. lentelė. UAB „Litesko“ filialo „Marijampolės šiluma“ eksploatuojamų centralizuoto šilumos tekimo sistemų charakteristikos rodikliai

Rodiklis	2020 m.	2024 m.
Instaliuota šilumos gamybos galia, MW	136,011	87,106
Metinis pagaminamos šilumos kiekis, MWh	14.0957	14.0827
Metinis parduotos šilumos kiekis, MWh	113.599	114.821
- gyventojams	88.515	89.092
- kitiems vartotojams	25.084	25.729
Technologiniai šilumos tiekimo nuostoliai, MWh	27.356	26.006
Metinis parduoto karšto vandens kiekis, tūkst. kub. m	212	203
Šilumos energija sunaudojama karšto vandens paruošimui, MWh	10.800	10.361
Metinis kuro suvartojimas, MWh:	148.390	146.248
Dujos, MWh	16.596	14.498
Mazutas, MWh	675	0
Žymėtas kuras [dyzelinas], MWh	0	1354
Skalūnų alyva, MWh	1.033	0
Akmens anglis, MWh	1.124	1.048
Biokuras, MWh	127.172	127.716
Durpės, MWh	1.029	0
SND, MWh	760	1632
Šilumos tiekimo tinklų ilgis, m (veikiančių tinklų)	64.730,93	63.175,00
Vidutinis šilumos tiekimo trasų amžius, metais	26,63	31
Vyraujantis paklojimo būdas	Kanalinis	Bekanalis
Naujai paklotų trasų ilgis, m (ir paklojimo metai)*	0,178	0,096
Šiluma aprūpinamų pastatų bendras naudingas plotas, kv.m.**	70.2055	70.8869
- 1-2 aukštų namų bendras naudingas plotas, kv.m.**	33.389	32.385
- 3-4 aukštų namų bendras naudingas plotas, kv.m.**	68.225	68.172
- 5 aukštų namų bendras naudingas plotas, kv.m.**	490.399	493.150
- daugiau kaip 5 aukštų namų bendras naudingas plotas, kv.m.**	11.5115	11.5161
Bendras šilumos punktų skaičius	598	589
Naujai įrengtų šilumos punktų skaičius	0	1
Renovuotų šilumos punktų skaičius	571	566
Dalis vartotojų, aprūpinamų šiluma centralizuotai, ¹	29.547 vnt.	28.626 vnt.

UAB „Litesko“ filialo „Marijampolės šiluma“ 2024 m. duomenys

* Bekanaliai tinklai.

** Šiluma aprūpinamų gyvenamosios paskirties pastatų bendras naudingas plotas, kitų vartotojų bendrojo naudingojo ploto duomenys nepateikiami.

¹ - Kadangi nežinoma nuo kokios dalies skaičiuojamas procentas, pateikiamas „grandyje“ tuo metu deklaruotas gyventojų skaičius vienetais 2020 m. - 29547 vnt., 2024 m. - 28626 vnt.

7.4.2. lentelė. Marijampolės savivaldybės katilinės

Katilinės Nr.	Pavadinimas	Adresas
1.	Marijampolės R	Gamyklų g. 8, 68108 Marijampolė, Marijampolės sav.
2.	Triobiškių katilinė	Panausupio g. 12A, 68117 Marijampolė, Marijampolės sav.
3.	Igliaukos katilinė	Plento g. 13, 69117 Igliauka, Igliaukos sen., Marijampolės sav.
4.	Patašinės katilinė	Nausupės g. 17, 69104 Patašinė, Marijampolės sen., Marijampolės sav.
5.	Kumelinių katilinė	Gando g. 14, 68130 Kumelionys, Marijampolės sen., Marijampolės sav.
6.	Meškučių katilinė	Žiedo g. 23, 68129 Meškučiai, Marijampolės sen., Marijampolės sav.
7.	Želsvos katilinė	V. Marazo g. 6, Želsvos k., Marijampolės sen., Marijampolės sav.

Vykdomas aplinkai nekenksmingas šilumos tiekimas. Šilumos šaltiniuose generuota šiluma termofikacinio vandens tinklais perduodama vartotojams.

Pastatų aprūpinimą šiluma Marijampolės savivaldybės teritorijoje reglamentuoja dokumentas „Marijampolės savivaldybės šilumos ūkio specialusis planas“. Jame atskiroms gyvenamųjų vietovių teritorijoms – zonoms – yra nurodytas pastatų aprūpinimo šiluma būdas, kuris yra privalomas. Šiuo specialiuoju planu vadovaujasi projektuojant naujus ar rekonstruojant esamus objektus.

Daugelio esamų gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų, inžinerinės įrangos šildymo sistemos rekonstruotinos, jas modernizuojant, gerintinos pastatų šiluminės charakteristikos, tuo didinant šilumos naudojimo efektyvumą.

7.5. Gamtinių dujų tiekimas

Marijampolės savivaldybės vartotojams dujos tiekiamos iš magistralinių gamtinių dujų tiekimo tinklų. Šiam tikslui yra nutiesta dviejų linijų magistralinio dujotiekio atšaka į Marijampolės dujų skirstymo stotį, nes gamtinės dujos tiekiamos ir paskirstomos per dujų skirstymo stotis (DSS). Marijampolės savivaldybėje yra 1 dujų skirstymo stotis, ties šiaurine Marijampolės miesto riba (žr. brėž. E-2). Marijampolės savivaldybės teritorijos vartotojams dujos yra tiekiamos skirstomojo dujotiekio linijomis per dujų reguliavimo punktus (DRP).

Gyventojai dujas naudoja maisto gaminimui ir patalpų šildymui. Didžiausi dujų naudotojai savivaldybėje yra centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) katilinės ir pramonė.

7.5.1. lentelė. Dujų suvartojimas Marijampolės savivaldybės teritorijoje

Marijampolės savivaldybės teritorijos dujų suvartojimas, m ³			
Metai	Buitiniai vartotojai	Komeraciniai vartotojai	Bendras dujų suvartojimas
2020	2554447	20243207	22797654
2021	3562455	22991144	26553599
2022	3147232	11287075	14434307
2023	2667589	19974088	22641677
2024	2617039	21840370	24457409

7.5.2. lentelė. Esamų dujotiekio tinklų parametrai Marijampolės savivaldybės teritorijoje

Pavadinimas	Vienetai	Kiekis
Dujų reguliavimo punktai	Vnt.	31
Dujotiekio tinklai (mažo slėgio)	km	39,41
Dujotiekio tinklai (vidutinio slėgio)	km	95,88
Dujotiekio tinklai (didelio slėgio)	km	65,31

Pagal poreikį vyksta skirstomojo dujotiekio plėtra. Skirstomojo dujotiekio vamzdynas plėtojamas vadovaujantis rinkos principais, vartotojams ir dujų tiekimo įmonei tarpusavyje sutarus.

Magistralinis dujotiekis yra valstybinės svarbos energetikos objektas, kurio svarba valstybei nustatyta

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymu.

LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu yra nustatyta magistralinio dujotiekio vietovės klasės teritorija – išilgai magistralinio dujotiekio vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 200 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies ir 200 metrų atstumu nuo kraštinių jo taškų.

Specialiosios žemės naudojimo sąlygos magistralinių dujotiekio vietovės klasių teritorijose:

1. Magistralinių dujotiekio vietovės klasių teritorijose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme, Žemės įstatyme ar energetikos ministro nustatyta tvarka negavus šių dujotiekio savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama:

- 1) formuoti ir pertvarkyti žemės sklypus;
- 2) keisti ir (ar) nustatyti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės sklypų naudojimo būdą (būdus), teritorijos naudojimo reglamentą;
- 3) statyti ir rekonstruoti statinius, įrengti įrenginius;
- 4) keisti statinių ir (ar) patalpų paskirtį;
- 5) organizuoti renginius, susijusius su žmonių susibūrimu;

6) pastatus ir (ar) patalpas formuoti kaip atskirus nekilnojamojo turto objektus.

2. Magistralinių dujotiekių savininkas ar valdytojas nepritaria atitinkamam žemės valdos arba kitam projektui ar numatomi veikalai, jeigu numatomi darbai pažeis magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijose taikomus užstatymo normatyvus, magistralinių dujotiekių techninės saugos reikalavimus ir (ar) kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.

Skirstomojo ne didesnio kaip 5 barų slėgio dujotiekio vamzdinių apsaugos zonos ribos yra vienas metras į abi puses nuo vamzdžio sienelės. Dujų slėgio reguliavimo įrenginių (DRP) apsaugos zonos ribos yra 2 metrai aplink pastatą;

Dabartiniu metu Marijampolės savivaldybės teritorijoje visų išvardintų reikalavimų yra laikomasi.

Dujų tinklai planuojami, projektuojami ir klojami įvertinus gamtinių dujų vartotojų skaičių ir jų perspektyvinius poreikius, statybos darbų sąmatą, eksploataavimo kaštus, techninius, ekonominius, ekologinius ir finansinius rodiklius bei atsiperkamumą.

7.6. Ryšiai ir telekomunikacijos

Ryšių infrastruktūrai priskiriama telekomunikacijų infrastruktūra ir paštas. Telekomunikacijų (fiksotojo ir judriojo telefoninio ryšio, interneto, signalizacijos) infrastruktūra Marijampolės savivaldybėje yra pakankamai išplėtoti ir apima visą planuojamą teritoriją.

Lietuvos pašto tinklas taip pat apima visą Marijampolės savivaldybės teritoriją ir teikia įvairias paslaugas, įskaitant finansines.

Fiksuoto telefoninio ryšio paslaugas teikia AB „Telia Lietuva“. Marijampolės savivaldybės teritorijoje kabelinių telefono linijų tinklas yra pakankamai išplėtotas ir pasiekia visus didžiausius ir svarbiausius urbanistinius savivaldybės centrus. Prisijungimas prie interneto galimas tiek fiksuoto ryšio, tiek judriojo ryšio tinklais, bevielio ryšio zonose.

Internetu Marijampolės savivaldybėje galima naudotis viešose interneto prieigose (švietimo įstaigose, bibliotekose, kultūros namuose, seniūnijose, bendruomenių centruose, pašto padaliniuose ir kt.).

Marijampolės savivaldybės teritorijoje yra pastatyti ir veikia judriojo (mobiliojo) ryšio infrastruktūros įrenginiai - šio ryšio bokštai.

Paštas. Dabartiniu metu AB „Lietuvos paštas“ universaliąsias pašto paslaugas Marijampolės savivaldybės teritorijoje teikia 11-je padalinių:

- Marijampolės centriname pašte, J. Basanavičiaus a. 9, Marijampolės m.,
- PAY POST skyriuje R. Juknevičiaus g. 15, Marijampolės m.,
- PAY POST skyriuje Bažnyčios g. 38, Marijampolės m.,
- PAY POST skyriuje V. Kudirkos g. 3, Marijampolės m.,
- Marijampolės 2 - jame pašte Sporto g. 3, Marijampolės m.,
- Liudvinavo pašte Vytauto g. 6, Liudvinavo mstl.,
- Patašinės pašte Nausupės skg. 4, Patašinės k.,
- Sasnavos pašte Sūduvos g. 27, Sasnavos mstl., Sasnavos sen.,
- Šunskų pašte Varpo g. 28, Šunskų mstl., Šunskų sen.,
- Želsvos pašte Vinco Marazo g., Želsvos k., Liudvinavo sen.,
- Igliaukos pašte Vytauto g. 19, Igliaukos k., Igliaukos sen.

Ryšių ir telekomunikacijų sistema Marijampolės savivaldybės teritorijoje modernizuotina ir plėstina.

7.7. Atliekų tvarkymas

Marijampolės savivaldybės teritorijoje atliekų tvarkymo sistemos koordinavimą, organizavimą ir administravimą vykdo UAB „Marijampolės regiono atliekų tvarkymo centras“ (MAATC).

Gyventojų buityje, įstaigose, viešuosiuose pastatuose susidariusios, išrūšiuotos atliekos yra surenkamos konteneriais tam skirtose aikštelėse.

Mišrių komunalinių atliekų surinkimą, transportavimą vykdo atliekų surinkimo operatorius UAB „Ecoservice“. Kadangi visi savivaldybės sąvartynai jau uždaryti, likusios po išrūšiavimo, netinkamos perdirbimui ar antriniam naudojimui atliekos yra išvežamos į MAATC nepavojingų atliekų sąvartyną.

Tinkamos perdirbimui atliekos yra nukreipiamos pramonei.

Didelių gabaritų atliekos (seni baldai, naudotos padangos ir pan.) bei buityje susidaranti pavojingos atliekos (akumuliatoriai ir galvaniniai elementai, gyvsidabrio lempos ir termometrai, dažų, lakų, tirpiklių atliekos ir jų tara, asbesto turinčios atliekos ir kt.) iš gyventojų yra nemokamai priimanamos tam skirtose aikštelėse.

Iš visos Marijampolės savivaldybės teritorijos esančių didelių gabaritų atliekų turėtojų jos yra surenkamos apvažiavimo būdu pagal grafiką.

Marijampolės savivaldybės teritorijoje vykdomas ir biodegraduojančių (žaliųjų) atliekų (nupjautos žolės, sugrębtų lapų, nugenėtų medžių ir krūmų šakų, augalų šaknų, piktžolių, vaisių, daržovių atliekų, medžio žievės, pjuvenų, drožlių, skiedrų,) surinkimas ir pervežimas į kompostavimo aikštelę (ŽAKA). Dabartiniu metu biodegraduojančių atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelių skaičius Marijampolės savivaldybės teritorijoje yra nepakankamas.

Europos Sąjungos teisės aktai nustato atliekų tvarkymo principus bei prioritetus ir reikalauja imtis reikiamų priemonių bei užtikrinti, kad atliekos būtų tvarkomos nesukeliant grėsmės žmonių sveikatai ir nenaudojant aplinkai galinčių pakenkti procesų ar metodų. Šiais principais vadovaujantis ir dirbama MAATC.

Išvados ir apibendrinimai

- Geriamojo vandens tiekimo ir buitinių nuotekų šalinimo centralizuotos sistemos daugiausia yra išvystytos ir išplėtos Marijampolės mieste ir savivaldybės teritorijos miesteliuose;
- Paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistemos nėra reikiamai išvystytos, jos plėstinos. Trūksta šių nuotekų valyklų;
- Centralizuoto šilumos tiekimo sistema yra išvystyta, atitinka poreikius. Naudojamas įvairus kuras, tačiau didžiausią dalį sudaro biokuras. Neatnaujintų, nerestauruotų būstų kokybė lemia nepakankamą šilumos tiekimo - vartojimo efektyvumą;
- Marijampolės savivaldybės teritorijoje aprūpinimo elektra sistema yra gerai išplėta ir galinti patikimai aprūpinti vartotojų elektros poreikius, prie transformatorių pastotėse nediegiant naujų pajėgumų, gali būti prijungta naujų vartotojų ir elektros energijos gamintojų. Sistema techniškai modernizuotina, žemos įtampos elektros oro linijos Marijampolės miesto ir miestelių istorinėse dalyse sukabliuotinos;
- Fiksuotojo ir judriojo telefoninio ryšio infrastruktūra Marijampolės savivaldybės teritorijoje yra pakankamai išvystyta. Yra įvairių būdų prisijungti prie interneto, veikia viešųjų interneto prieigų taškai. Išvystytas AB „Lietuvos pašto“ padalinių tinklas, teikiamos įvairios šiuolaikinės paslaugos;
- Marijampolės savivaldybės teritorijoje atliekų tvarkymo sistema yra sutvarkyta, uždaryti aplinkai pavojingi senieji sąvartynai, atliekų surinkimo ir jų rūšiavimo paslaugos teikiamos visiems savivaldybės gyventojams. Įrengtos ir veikia didelių gabaritų, pavojingų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės. Surinktos atliekos tinkamai tvarkomos, žaliosios, biologiškai skaidžios atliekos kompostuojamos, tačiau šių objektų yra nepakankamas skaičius, todėl sistema yra vystytina;
- Racionaliam žemės naudojimui įrengtini inžinerinių komunikacijų koridoriai.

8. NAUDINGOSIOS IŠKASENOS

Svarbiausios naudingosios iškasenos Marijampolės savivaldybėje – molis, durpės. Yra ir sapropelio – tai dumblingos nuosėdos, susidarančios gėlių, stovinčių vandens telkinių (ežerų) dugne.

Marijampolės savivaldybėje iš viso yra 11 naudingųjų iškasenų telkinių iš jų: 10 parengtiniai išžvalgyti telkiniai (2 molio, 8 durpių) ir 1 prognozinis išteklių plotas (1 sapropelio) (8.1.1. lentelė).

8.1.1. lentelė. Naudingųjų iškasenų telkiniai ir prognoziniai plotai Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	Telkinio Nr.	Pavadinimas	Naudingoji iškasena	Geologinio tyrimo etapas
1.	1569	Tabeikiai	Molis	Pž
2.	1581	Puskelniai II	Molis	Pž
3.	676	Amalva	Durpės	Pž
4.	286	Galubalis	Durpės	Pž
5.	681	Kalnynai	Durpės	Pž
6.	689	Pavasakė	Durpės	Pž
7.	287	Šilelis	Durpės	Pž
8.	460	Žuvintas	Durpės	Pž
9.	684	Žaltytis	Durpės	Pž
10.	678	Nuobočiai	Durpės	Pž
11.	2444	Amalvas	Sapropelis	P

Pž – parengtiniai išžvalgyti, P – prognoziniai ištekliai

Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba, 2025 m.

9. APLINKOSAUGINĖ SITUACIJA

Aplinkosauginę situaciją Marijampolės savivaldybės teritorijoje atspindi oro, vandens ir dirvožemio kokybė bei triukšmo lygis, kurių pokyčiai įtakoja natūralaus kraštovaizdžio, biotos struktūros bei populiacijų būklę.

9.1. Oro kokybė

Regiono oro kokybės vertinimui svarbūs yra stambiausi taršos šaltiniai, t. y. tie, kurių išmetamas teršalų kiekis yra didelis – elektrinės, stambios pramonės įmonės, pagrindinių kelių tinklas.

Didžiausi Marijampolės savivaldybės taršos šaltiniai – autotransporto srautai (mobilūs taršos šaltiniai) ir stacionarūs taršos šaltiniai – įmonės, kurioms išduoti taršos (TL) leidimai.

Didžiausi mobilūs taršos šaltiniai Marijampolės savivaldybėje – autotransporto priemonės ir geležinkelių eismas. Savivaldybėje tokia tarša, o taip pat akustinė tarša, labiausiai būdinga Marijampolės miestui, kur eismas pagrindinėmis miesto gatvėmis yra intensyviausias.

Svarbiausi dideliais kiekiais išmetami teršalai yra tie, kurie išsiskiria deginant organinį kurą, t. y. azoto oksidai (NO_x), anglies monoksidas (CO) ir, priklausomai nuo kuro rūšies – sieros dioksidas (SO_2) bei kietosios dalelės.

Azoto oksidai formuojasi aukštoje temperatūroje vykstančiuose degimo procesuose, azotui oksiduojantis ore arba kure. Pagrindinis azoto oksidų – azoto oksido (NO) ir azoto dioksido (NO_2), kitaip tariant – azoto oksidų (NO_x) šaltinis yra kelių transportas. Dėl šios priežasties didžiausios NO ir NO_2 koncentracijos susidaro miestuose, kur eismo intensyvumas didžiausias. Kiti svarbūs taršos šaltiniai yra elektrinės, šiluminės elektrinės ir pramonės procesai. NO_2 gali dirginti plaučius ir sumažinti atsparumą kvėpavimo takų infekcijoms. Taršą NO_x galima sumažinti apribojant transporto srautus, o pramonės įmonėse – pakeičiant įmonės gamybos sąlygas.

CO – toksinės dujos, išmetamos į atmosferą degimo procesų metu arba oksiduojantis angliavandeniliams bei kitiems organiniams junginiams. Didžiausias CO kiekis yra išmetamas iš kelių transporto priemonių, kita dalis – iš gyvenamųjų namų ir komercinių pastatų katilinių. Šis junginys atmosferoje išsilaiko apie mėnesį, po to oksiduojasi į anglies dioksidą (CO_2). Organizme CO stabdo deguonies pernešimą kraujyje, o tai ypač kenksminga žmonių, kenčiančių nuo širdies ligų, sveikatai. Pagrindinė taršos CO mažinimo priemonė yra taršos iš kelių transporto mažinimas.

SO_2 dujos, besijungdamos su vandens garais atmosferoje, suformuoja rūgščius lietus. Ir šlapi, ir sausi teršalo išmetimai yra kenksmingi – naikina augmeniją, blogina dirvos, statybinių medžiagų ir vandens telkinių kokybę. SO_2 aplinkos ore taip pat gali neigiamai veikti žmonių sveikatą. Ypač jam jautrūs asmenys, kenčiantys nuo astmos ir chroniškų plaučių ligų. Tarša SO_2 yra dar pavojingesnė, kai kietųjų dalelių ir kitų teršalų koncentracijos ore yra didelės. Pagrindinis SO_2 šaltinis yra sieros turinio organinio kuro, dažniausiai anglies ir naftos produktų, deginimas. Dažniausiai tai yra elektrinės ir kai kurios pramonės įmonės. Problemos su SO_2 iškyla ir miestuose, kur anglis vis dar plačiai naudojama gyvenamųjų būstų šildymui. SO_2 sumažinti galima keičiant kuro rūšis, mažinant sieros kiekį kure arba taikant išmetamų dujų nusierinimo procesą.

Į orą išmetamos kietosios dalelės labai skiriasi savo fizine ir chemine sudėtimi, skirtingi yra dalelių dydžiai ir jų išmetimo šaltiniai. KD_{10} dalelės (kurių dydis ore yra mažesnis nei $10\ \mu\text{m}$) jau yra pakankamai mažos, kad galėtų prasiskverbti giliai į plaučius, tuo tarpu $\text{KD}_{2,5}$ sukelia dar didesnę grėsmę sveikatai. Didesnės dalelės nėra tiesiogiai įkvėpiamos ir iš oro pakankamai efektyviai gali būti pašalinamos sedimentacijos būdu. KD_{10} ir $\text{KD}_{2,5}$ susidaro dviem būdais – tiesioginio išmetimo į orą iš daugybės šaltinių, tokių kaip kuro deginimas (transportas, energijos gavyba, pramonė), dirvos erozija, vėjo pustomos dulkės ir mechaninis smulkinimas (kasyba, statybos) arba atmosferoje tarpusavyje reaguojant kitiems teršalams (SO_2 , NO_x , amoniakui, lakiesiems organiniams junginiams (LOJ)). Smulkiosios dalelės gali būti pernešamos giliai į plaučius, sukelti uždegimą ir pabloginti žmonių, sergančių širdies ar plaučių ligomis, būklę. Be to, į plaučius jos gali pernešti kancerogeninius junginius. Taršos KD mažinimo būdai – taršos iš mobiliųjų šaltinių mažinimas, gamybos procesų keitimas pramonės įmonėse, papildomai taikomi „vamzdžio galo“ sprendimai arba keičiama kuro rūšis.

Pagrindinis LOJ šaltinis yra kelių transportas, jie išsiskiria degant ir garuojant naftos produktams, taip pat deginant medieną ir anglį bei pramoninių procesų metu. Vienas iš LOJ – benzenas yra genotoksiškas kancerogenas, galintis sukelti vėžį, centrinės nervų sistemos sutrikimus, kepenų bei inkstų pažeidimus ir kt. Taršos LOJ mažinimo priemonės – taršos iš mobiliųjų taršos šaltinių bei pramonės įmonių mažinimas.

Pramonės įmonėms galimus taršos mažinimo būdus galima suskirstyti į dvi pagrindines kategorijas – taršos mažinimą ir kuro rūšies pakeitimą. Pavyzdžiui, išmetamųjų dujų nusierinimas gali būti naudojamas SO_2 , filtrų sistemos – KD_{10} taršai mažinti, o perėjimas nuo anglies deginimo prie dujų gali labai stipriai sumažinti tiek

SO₂, tiek KD₁₀ kiekius. Siekiant užtikrinti taršos iš pramonės įmonių mažinimą, ūkio subjektų veiklos vykdytojais turi naudoti geriausius prieinamus gamybos būdus.

Meteorologinės sąlygos yra dar vienas svarbus faktorius, įtakojantis oro užterštumą antropogeninės kilmės teršalais. Nuo jų priklauso ar į atmosferą patekę teršalai kaupsis išmetimo vietose ar bus išsklaidyti didesnėje erdvėje. Nepalankios teršalų išsisklaidymui sąlygos susidaro, kai orus lemia pastovi ir mažai judri oro masė – anticiklonai, jų gūbriai, mažo gradiento atmosferos slėgio laukai. Tokiais atvejais dažniausiai stebimi orai be kritulių, su nestipriais vėjais, žiemą paprastai smarkiai atšąla, vasarą – vyrauja karštis. Didelė oro drėgmė, esant silpnam vėjui – rūkas, dulksna taip pat sąlygoja didesnį oro užterštumą. Mažesniuose pramonės centruose, kur oro kokybei didelę įtaką turi vieno stambaus teršėjo išmetimai, teršalų koncentracija gali padidėti ir pučiant tos krypties vėjui, kuris teršalus neša nuo stambaus taršos šaltinio link miesto. Žiemą, spaudžiant šalčiams, suintensyvėja šiluminės energijos gamyba, todėl taip pat padidėja teršalų išmetimai į orą.

Vertinant taršos iš stacionarių šaltinių emisijos rodiklius, bendras išmetamų teršalų kiekis Marijampolės savivaldybėje 2023 m. sudarė 49,9 % apskrities ir 1,4 % šalies bendro teršalų kiekio. Savivaldybėje nuo 2019 m. iki 2023 m. stebimas bendras išmetamų teršalų kiekio mažėjimas (nuo 899,02 t iki 720,44 t). Bendras visų teršalų kiekis savivaldybėje sumažėjo 19,9 %, dujinių ir skystųjų medžiagų sumažėjo 18,4 %, anglies monoksido 49,4 %, sieros dioksido 36,2 %. Tačiau išaugo lakiųjų organinių junginių kiekiai 335,6 %, fluoro ir kt. teršalų 95,9 % (9.1.1. lentelė).

9.1.1. lentelė. Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių Marijampolės savivaldybėje 2019-2023 metais

Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių kiekiai, t	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Visi teršalai	899,02	809,53**	876,33**	787,24**	720,44
Kietosios medžiagos	65,37	54,09**	51,93**	44,05**	39,72
Dujinės ir skystosios medžiagos	833,65	755,44**	824,40**	743,19**	680,72
Sieros dioksidas	14,41	12,17**	32,71**	23,66**	9,19
Azoto oksidai	116,72	111,75**	109,75**	155,61**	161,41
Anglies monoksidas	654,73	576,94**	514,24**	419,82**	331,60
Lakūs organiniai junginiai	35,37	33,15**	144,34**	119,51**	154,19
Fluoras ir kiti teršalai	12,42	21,43**	23,36**	24,59**	24,33

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt>

Specialiųjų simbolių paaiškinimas: ** - patikslinti ir perskaiciuoti duomenys

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Marijampolės savivaldybėje 2024 m. pradžioje buvo 1 640 veikiančių įmonių, kai kurios veiklą vystė turėdamos išduotus taršos leidimus. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, Marijampolės savivaldybėje tokių taršos leidimų 2019-2020-2021 m. laikotarpyje buvo išduota 42 įmonėms, iš jų 20 Marijampolės mieste (9.1.2. lentelė).

9.1.2. lentelė. Marijampolės savivaldybėje išduotų taršos leidimų 2019-2020-2021 m. sąrašas

Eil. Nr.	Leidimo Nr. (paraiška, leidimas, sprendimai)	Ūkinės veiklos objekto pavadinimas, adresas	Sprendimo dėl leidimo išdavimo, pakeitimo, peržiūros, tikslinimo ar naikinimo ir klaidų ištaisymo data, Nr.
1	TL-M.3-16/2015	UAB „CIE LT FORGE“ Stoties g. 12, Marijampolė	2020-05-28 Nr. (30.3)-A4E-4545 Sprendimas dėl sąlygų tikslinimo
2	8.6.-22/09/TL-M.3-21/2015	UAB „Baltic Petroleum“ Marijampolės naftos bazė, Dariaus ir Girėno g. 17, Marijampolė	2019-03-27 Nr. (30.3)-A4-2288 sprendimas pakeisti TIPK į TL
3	TL-M.3-22/2015	UAB „Gytaida“ ENTP apdorojimas J. Miežlaiškio g. 9, Netičkampio k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.	2019-03-20 Nr. (30.4)-A4-2154 Sprendimas dėl sąlygų tikslinimo
4	TL-M.3-26/2015	UAB „Autoloma“ ENTP apdorojimas Verslų g. 4, Mokulų k., Marijampolės sav.	2019-05-20 Nr. (30.4)-A4-3864 Sprendimas dėl sąlygų tikslinimo
5	TL-M.3-43/2016	UAB „Sūduvos vandenys“ Katiliškių gyvenvietės NVĮ Katiliškių k., Šunskų sen., Marijampolės sav.	2019-09-12, Nr.(30.5)-A4-5610
6	8.6-30/09/TL-M.3-45/2016	UAB „Ferometa“ Vasaros g. 24 F, Marijampolė	2019-05-28 Nr. (30.4)-A4-4075 Sprendimas dėl sąlygų tikslinimo
7	TL-M.3-47/2016	UAB „Petro metalai“ metalų supirkimo aikštelė, Stoties g. 49 A, Marijampolė	2022-06-01 Nr. (30.4)-A4E-6524 Sprendimas pakeisti TL
8	TL-M.3-61/2017	UAB „EMP Recycling“ Marijampolės veiklavietė, Sporto g. 46 Marijampolė	2019-08-30 Nr. (30.4)-A4-5489 Sprendimas pakeisti TL

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	Leidimo Nr. (paraiška, leidimas, sprendimai)	Ūkinės veiklos objekto pavadinimas, adresas	Sprendimo dėl leidimo išdavimo, pakeitimo, peržiūros, tikslinimo ar naikinimo ir klaidų ištaisymo data, Nr.
9	TL-M.3-64/2017	BUAB „Arvi fertis“ Trašų gamykla	2020-09-23 Nr.(30.5)-A4E-8260 Sprendimas pakeisti TL
		UAB „Antes“ trašų gamykla, Gamyklų g. 5, Marijampolė	Sprendimas pakeisti rekvizitus iš BUAB „Arvi fertis“ į UAB „Antes“ 2021-04-20 Nr. (30.3)-A4E-4842
10	8.6-45/09-TL-M.3-74/2018	UAB „Alkesta“ Marijampolės asfaltbetonio bazė, Vasaros g. 14, Marijampolė	2020-12-22 Nr. (30.3)-A4E-12052 Sprendimas dėl sąlygų peržiūros ir leidimo tikslinimo
11	8.6-65/09/TL-M.3-75/2018	UAB MAATC Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė Vokiečių g. 10, Marijampolė	2019-01-28 Nr. (30.4)-A4-661
12	8.6-40/10/TL-M.3-87/2018	Jono Mickaus prekybos įmonė ENTP apdorojimas Kantališkių k., Sasnavos sen.	2018-12-18 Nr. (30.4)-A4-9107
13	TL-M.3-95/2019	UAB „Ligerda“ ENTP apdorojimas P.Armino g. 89, Liepynų k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav.	2019-09-16 Nr.(30.4)-A4-5666 Sprendimas išduoti TL 2022-03-21 Nr (30.4)-A4E-3221 Sprendimas patikslinant reglamenta ir zonas
14	8.6-68/09/TL-M.3-96/2019	UAB „Autosma“ panaudotų katalizatorių tvarkymo ir ENTP tvarkymo įrenginys, Sporto g. 50, Marijampolė	2019-09-30 Nr. (30.4)-A4-5884 (Sprendimas inicijavimo TIPK i TL pakeitimas)
15	8.6-50/09/TL-M.3-99/2019	UAB „Petro metalai“ metalų supirkimo aikštelė, Vasaros g. 43, Marijampolė	2019-12-20 Nr. (30.4)-A4-7016 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL
16	TL-M.3-101/2020	UAB „Klaipėda logistic & warehousing“ Fabriko skg 3, Marijampolė ENTP ardymas	2020-03-24 Nr. (30.4)-A4E-2305 Sprendimas išduoti TL
17	TL-M.3-102/2020	UAB „Sūduvos vandenys“ Buktos k. NVĮ, Buktos k., Igliaukos sen., Marijampolės sav.	2020-03-27 Nr.(30.5)A4E-2450 Sprendimas išduoti TL
18	TL-M.3-104/2020	Rimgaudas Balaika ENTP apdorojimas Juodupės g. 2A, Puskelnų k., Marijampolės sav.	2020-09-11 Nr. (30.4)-A4-1535 Sprendimas išduoti TL
19	8.6.-33/09/TL-M.3-106/2020	UAB „Geležinis verslas“ Vasaros g. 50B, Marijampolė	2020-11-12 Nr. (30.4)-A4E-10297 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL
		UAB „Autobilas“ Vasaros g. 50B, Marijampolė	2021-06-10 Nr. (30.4)-A4E-7156 Sprendimas dėl Taršos leidimo rekvizitų patikslinimo
20	8.6.-23/10/TL-M.3-108/2020	UAB „Automindeta“ ENTP demontavimo veiklavietė, Rudiškių k. 3, Marijampolės r. sav.	2020-11-22 Nr. (30.4)-A4E-9472 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL
21	8.6-10/09/TL-M.3-113/2021	UAB „ICECO Assets“ paviršinių nuotekų tvarkymo sistema, Ledo g. 1, Liepynų k., Marijampolės sav.	2021-01-08 Nr.(30.5)-A4E-245 Sprendimas pakeiti leidimą ir patikslinti leidimo rekvizitus
22	8.6-74/09/TL-M.3-114/2021	UAB „Linarda“ ENTP demontavimo dirbtuvės Lauko g. 17, Trakiškių k., Marijampolės sav.	2021-02-10 Nr. (30.4)-A4E-1668 Sprendimas TIPK leidimą pakeisti i TL (Inicijavimas)
23	TL-M.3-115/2021	UAB „Detaja“ ENTP priemonių tvarkymas P.Katiliaus g. 24B, Katiliškių k., Šunskų sen., Marijampolės sav.	2021-02-26 Nr. (30.4)-A4E-2333 Sprendimas išduoti TL
24	TL-M.3-119/2021	Mantinga 1, UAB (duonos, užkandžių ir šaldytų gaminių gamyba) Draugystės g. 12, Marijampolė	Sprendimas išduoti TL 2021-05-12 Nr. (30.3)-A4E-5841
25	8.6-80/09/TL-M.3-122/2021	UAB „Autofoma“ ENTP demontavimas Vingio 2L, Marijampolė	2021-05-19 Nr. (30.4)-A4E-6157 Sprendimas TIPk leidimą pakeisti i TL (Inicijavimas)
26	TL-M.3-126/2021	Mantinga 2, UAB (užkandžių ir šaldytų gaminių gamyba) Stoties g. 8, Marijampolė	Sprendimas išduoti TL 2021-07-12 Nr. (30.3)-A4E-8284
27	8.6.-01-/09/TL-M.3-37/2015	AB „Vernitas“ pluošto paruošimas, verpalų gamyba, Stoties g. 16, Marijampolė	TL sąlygų tikslinimas 2021-08-05 Nr. (30.3)-A4E-9164
28	8.6-16/09/TL-M.3-131/2021	UAB „Autofoma“ ENTP demontavimas Kumelionių g. 32A, Kumelionių k., Marijampolės sav.	2021-09-17 Nr. (30.4)-A4E-10683 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL
29	8.6.-05/10/TL-M.3-133/2021	UAB „Sūduvos vandenys“ Meškučių k. NVĮ Parko g. 32, Meškučių k., Marijampolės sav.	2021-11-05, Nr. (30.5)-A4E-12614 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL
30	8.6.-05/10/TL-M.3-134/2021	UAB „Sūduvos vandenys“ Balsupių k. NVĮ, Sodžiaus g.15, Balsupių k., Marijampolės sav.	2021-11-09, Nr. (30.5)-A4E-12734 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL

Eil. Nr.	Leidimo Nr. (paraiška, leidimas, sprendimai)	Ūkinės veiklos objekto pavadinimas, adresas	Sprendimo dėl leidimo išdavimo, pakeitimo, peržiūros, tikslinimo ar naikinimo ir klaidų ištaisymo data, Nr.
31	TL-M.3-140/2021	UAB „West 30“ Vakarų g.30, Bliūdžiškių k., Šunskų sen., Marijampolės sav.	2021-12-22 Nr. (30.4)-A4E-- 15022 Sprendimas išduoti TL 2021-12-23 Nr. (30.4)-A4E-15113 raštas dėl techninės klaidos ištaisymo
32	8.6.-05/10/TL-M.3-138/2022	UAB „Sūduvos vandenys“ Smilgių k. NVĮ, Smilgių k., Marijampolės sav.	2022-01-18 Nr.(30.5)-A4E-540 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL
33	8.6-42/09/TL-M.3-141/2022	UAB „Makomas“ P. Armino g. 71 B, Marijampolė	2022-01-18 Nr. (30.4)-A4E-551 Sprendimas TIPKL keisti į TL
34	8.6-42/09/TL-M.3-142/2022	UAB „Makomas“ Statybininkų g. 1, Marijampolė	2022-01-18 Nr. (30.4)-A4E-550 Sprendimas TIPKL pakeisti į TL
35	8.8.-05/10/TL-M.3-143/2022	UAB „Sūduvos vandenys“, Valavičių NVĮ, Sūduvos g. 77, Valavičių k., Marijampolės sav.	2022-02-07, Nr.(30.5)A4E-1391 Sprendimas pakeisti TIPKL į TL
36	8.6-33/10/TL-M.3-63/2017	UAB „Lietuvos cukraus fabrikas“ P. Armino g. 65, Marijampolė	2022-02-25 Nr. (30.3)-A4E-2153 Sprendimas pakeisti TIPK į TL
37	8.6.-05/10/TL-M.3-145/2022	UAB „Sūduvos vandenys“ Igliaukos k., NVĮ Palių g. 4, Igliaukos k., Marijampolės sav.	2022-03-07 Nr. (30.5)A4E-2588 Sprendimas pakeisti TIPK į TL
38	8.6-45/09-TL-M.3-74/2018	UAB „Alkesta“ Marijampolės asfaltbetonio bazė, Vasaros g. 14, Marijampolė	2022-03-18 Nr. (30.3)-A4E-3067 Sprendimas pakeisti TL (išduota Kvapų dalis)
39	TL-M.3-149/2022	UAB „Sūduvos vandenys“, Gudelių NVĮ, Ivoniškio g. 10, Gudelių mstl., Marijampolės sav.	Sprendimas išduoti TL 2022-04- 08 Nr.(30.5)-A4E-4100
40	8.6.-05/10/TL-M.3-148/2022	UAB „Sūduvos vandenys“ Želsvos kaimo biologiniai NVĮ Pievų takas 6, Želsvos k., Marijampolės sav.	2022-04-12 Nr. (30.5)-A4E-4287 Sprendimas pakeisti TIPK į TL
41	8.6.-07/09/TL-M.3-147/2022	UAB „Sūduvos vandenys“ Marijampolės miesto NVĮ, Gėlyno 38, Marijampolės m., Marijampolės sav.	2022-04-29 sprendimas Nr. (30.5)-A4E-4969 pakeisti TIPK į TL
42	8.6.-05/10/TL-M.3-154/2022	UAB „Sūduvos vandenys“ Liudvinavo gyvenvietės NVĮ, V. Kudirkos g. 5, Liudvinavo k., Marijampolės sav.	2022-05-19 sprendimas Nr. (30.5)-A4E-5896 pakeisti TIPK į TL

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūros duomenys, <https://old.gamta.lt>

9.2. Vandens kokybė

Paviršinių vandenių kokybė priklauso nuo teršalų, patenkančių į vandens telkinius kiekių ir savybių bei pačių vandens telkinių ypatybių. Tarp pagrindinių vandens telkinių teršėjų yra komunalinis (namų ūkis), pramonė ir žemės ūkis. Gyventojų ir pramonės išleidžiami nutekantieji vandenys priskiriami taškinei taršai, o tarša iš žemės ūkio vadinama pasklidąja, tuo nurodant skirtingą sklaidos pobūdį.

Paviršinio vandens kokybė. Viena aktualiausių Marijampolės savivaldybės paviršinių vandenių kokybės problemų, kaip ir visoje šalyje, yra jų užterštumas biogeninėmis ir organinėmis medžiagomis. Pagrindiniai vandenių taršos biogeninėmis medžiagomis šaltiniai yra pasklidoji tarša iš žemės ūkio teritorijų. Vandens telkinių užterštumas organinėmis medžiagomis blogina cheminę bei mikrobiologinę vandens kokybę ir neigiamai veikia vandens biologinę įvairovę. Per paskutiniųjų kelių dešimtmečių laikotarpį savivaldybėje sumažėjo pasėlių plotai, gyvulininkystės ir paukštininkystės apimtys, keitėsi ūkininkavimo pobūdis. Buvo tikimasi, kad sumažėjus ariamos žemės plotams sumažės ir pasklidoji tarša. Tačiau pastebėta, kad palikus ariamas žemes dirvonuoti jų neprižiūrint bent kelerius metus, iš šių plotų išplaunama gerokai daugiau maisto medžiagų. Vandens telkinių „tręšimo“ reiškiniai ypač paliečia bemiškėse vietose esančius ir neturinčius apsauginių želdinių juostų telkinius. Tuo tarpu taškinė tarša, nepaisant to, kad labai pakito ne tik bendras nuotekų kiekis, pagerėjo jų išvalymo lygis (buvo modernizuojami ar statomi nuotekų valymo įrenginiai), išlieka viena iš labiausiai įtakojančių paviršinio vandens kokybę. Duomenys apie vandens sunaudojimą ir nuotekų išleidimą Marijampolės savivaldybėje 2019–2023 metais pateikiami 9.2.1. lentelėje.

9.2.1. lentelė. Vandens sunaudojimas ir nuotekų išleidimas į paviršinius vandenis Marijampolės savivaldybėje 2019-2023 m.

Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
<i>Vandens sunaudojimas, tūkst. m³ ¹</i>					
Paimta vandens iš viso	3 680,295	3 561,477	3 605,880	3 308,524	3 512,906
Paimta požeminio vandens	3 663,144	3 525,971	3 559,068	3 283,574	3 456,335
Sunaudota vandens iš viso	2 499,479	2 608,780	2 627,247	2 635,124	2 696,404
Sunaudota požeminio vandens	2 482,328	2 573,274	2 580,435	2 610,174	2 639,833
Sunaudota vandens ūkio ir buities reikmėms	1 934,119	1 941,567	1 888,047	1 898,686	1 903,800
Sunaudota vandens energetikos reikmėms	27,000	24,074	29,781	25,798	25,024
Sunaudota vandens kitoms reikmėms	–	–	–	–	–
Sunaudota vandens pramonės reikmėms	455,360	491,443	596,357	488,224	542,952
Sunaudota vandens žemės ūkio reikmėms	83,000	151,696	113,062	222,416	224,628
Sunaudota vandens žuvininkystės reikmėms	–	–	–	–	–
<i>Ūkio, buities ir gamybos nuotekos, išleistos į paviršinius vandenis, tūkst. m³ ¹</i>					
Nuotekų išleidimas, iš viso	4 091,6	4 147,6	4 607,2	4 967,6	4 471,4
Išleista iki normos išvalytų nuotekų	4 084,5	4 132,8	4 582,1	4 818,7	4 471,4
Išleista nepakankamai išvalytų nuotekų	7,1	14,8	25,1	148,9	–
Išleista nuotekų, kurių nereikia valyti	–	–	–	–	–
Išleista užterštų (be valymo) nuotekų	–	–	–	–	–

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt>

Specialiųjų simbolių paaiškinimas: – tokio reiškinio (rodiklio) atitinkamu laikotarpiu nebuvo

Išnašos: 1 – Aplinkos apsaugos agentūros duomenys.

Vandens sunaudojimas Marijampolės savivaldybėje (2019-2023 m. laikotarpyje) augo, pokytis sudaro 7,88 %, didžioji dalis vandens 2023 m. sunaudota ūkio ir buities reikmėms 70,61 %, pramonės reikmėms sunaudota 20,14 %, kitoms reikmėms (žemės ūkio, energetikos ir kitoms) sunaudota 9,25 %.

Ūkio, buities ir gamybos nuotekų, išleistų į paviršinius vandenis kiekis nagrinėjamu laikotarpiu taip pat augo, pokytis sudaro 9,28 %. 2023 m. Marijampolės savivaldybėje visos išleistos nuotekos į paviršinius vandenis buvo išvalytos iki normos ribų, kai 2022 m. buvo išleista 3 % nepakankamai išvalytų nuotekų.

UAB „Sūduvos vandenys“ organizuoja nuotekų valymą Marijampolės savivaldybėje. 2023 m. išvalyta 4462,4 tūkst. m³ nuotekų, tame skaičiuje 4184,6 tūkst. m³ Marijampolės miesto valykloje.

UAB „Sūduvos vandenys“ eksploatuoja 18 Marijampolės savivaldybės gyvenviečių nuotekų valymo įrenginių. Keturiuose nuotekų valyklose veikia mechaninio valymo įrenginiai, septyniose biologinio su mechaniniu valymu įrenginiai, septyniose denitrifikacijos su biologiniu ir mechaniniu valymu įrenginiai.

Mechaninio valymo įrenginiuose yra sulaikomi stambiausi ir sunkiausi nuotekų teršalai. Mechaninio valymo įrenginiai – grotos, smėliagaudės, sėdintuvai. Nuotekų mechaninio valymo metu išskiriama apie 20 – 50 % nuotekų teršalų. Biologiniam nuotekų valymui panaudojami mikroorganizmai, kurių yra ir gamtinėje aplinkoje. Tai aerobiniai (gyvenantys aplinkoje, kurioje yra deguonies) ir anaerobiniai (gyvenantys aplinkoje, kurioje nėra deguonies) mikroorganizmai. Biologinio valymo įrenginiuose pasiekiamas nuotekų išvalymas iki 90 – 98 %. Denitrifikacijos proceso metu vyksta azoto šalinimas – nitratai verčiami laisvu azotu.

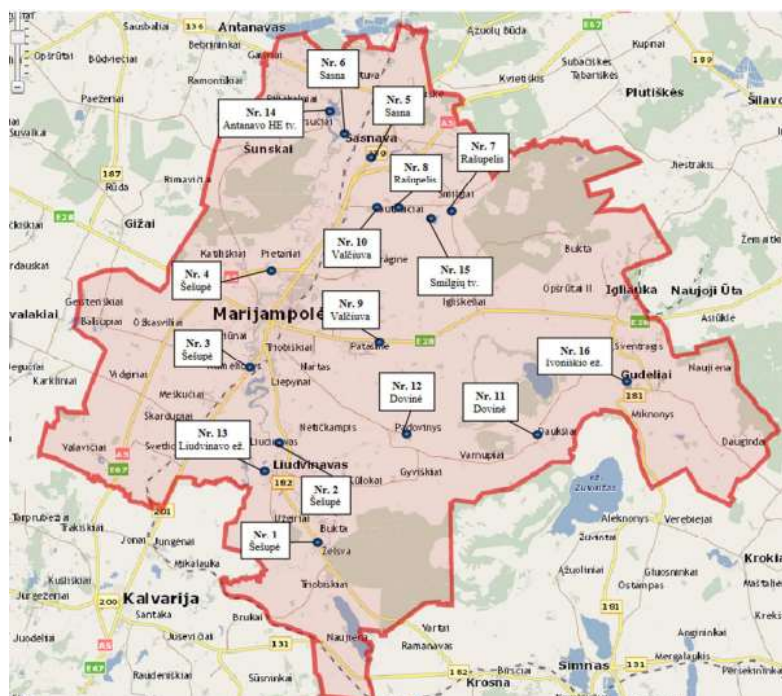
Gyvenvietės kuriose įrengtos nuotekų valyklos: Valavičiai, Liudvinavas, Sasnava, Balsupiai, Bukta, Smilgiai, Želsva, Šunskai, Katiliškiai, Igliauka, Kūlokai, Gustabūdis, Geležiniai, Šventragis, Gudeliai, Igliskėliai, Dielinė. 2023 m. įrengti nuotekų surinkimo tinklai nuo Meškučių ir Padovinio k. iki Marijampolės aglomeracijos centralizuotų nuotekų tinklų. Čia surinktos nuotekos bus valomos Marijampolės nuotekų valykloje.

Marijampolės savivaldybės nuotekų valyklose per 2023 metus išvalyta 277,773 tūkst. m³ nuotekų. Nuotekų išvalymo kokybė visose Marijampolės kaimiškų vietovių nuotekų valyklose atitinka nuotekų tvarkymo reglamente keliamiems reikalavimams.

UAB „Sūduvos vandenys“ prižiūri paviršinių nuotekų tinklus Marijampolės miesto savivaldybės teritorijoje. Paviršinės bei drenažinės lietaus nuotekos surenkamos nuo gyvenamųjų teritorijų ir Marijampolės miesto gatvių. 2023 m. pabaigoje bendrovė eksploatavo 82,8 km Marijampolės miesto paviršinių (lietaus) nuotekų tinklų, 13 išleistųjų bei 6 lietaus nuotekų valyklas, įrengtas įvairiose Marijampolės miesto vietose (R. Juknevičiaus, Bažnyčios, Gėlyno, Šaltinio, Geležinkelio ir P. Armino gatvėse). Paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose 2023 m. išvalyta 1371,96 tūkst. m³ paviršinių nuotekų. Valymo įrenginiuose paviršinės nuotekos išvalomos nuo smėlio/purvo ir naftos produktų. Surinktos paviršinės nuotekos pašalinamos į Šešupės upę.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 m. programą (Žin., 2011, Nr. 34-1603) ir joje numatytas priemones, atliekamas valstybinis paviršinių vandens telkinių (upių, ežerų ir tvenkinių, tarpinių ir priekrantės vandenų) monitoringas. Svarbiausias paviršinių vandens telkinių monitoringo tikslas – periodiškai vykdyti paviršinio vandens kokybės tyrimus, laiku išsiaiškinti galimus taršos šaltinius ir įspėti apie tai gyventojus.

2024 m. savivaldybėje paviršinių vandens telkinių monitoringas buvo vykdomas pagal „Marijampolės savivaldybės 2020-2025 m. paviršinių vandens telkinių monitoringo programą“, kurioje tyrimai atlikti 16 vietų: 2 ežeruose (Ivoniškio, Liudvinavo), 2 tvenkiniuose (Smilgų, Antanavo HE), Šešupės upės 4 atkarpose, Sasnos upės 2 atkarpose, Raišupio 2 atkarpose, Valčiuvos 2 atkarpose, Dovinės 2 atkarpose (9.2.1. pav.).

9.2.1. pav. Paviršinių vandens telkinių kokybės tyrimo vietos Marijampolės savivaldybėje

Šaltinis: <https://www.marijampole.lt/>

Monitoringo metu įvertinama upių ekologinė ir cheminė būklė. Tyrimai parodė skirtingą Marijampolės savivaldybės upių vandens kokybės būklę. Šešupės ir Dovinės upės pasižymi gera arba labai gera ekologine būkle. Tuo tarpu Raišupelio (ties Gėgnės g., Voveriškių k.) ir Valčiuvos (ties Valčiuvos g., Tautkaičių k.) upių ekologinė būklė - bloga arba labai bloga, dėl antropogeninių veiksnių (intensyvios žemės ūkio veiklos, gausaus trąšų naudojimo, nepakankamos nuotekų valymo sistemos).

Tirtų 2 ežerų ir 2 tvenkinių vidutinės metinės vandens kokybės parametrų vertės įvairios, labai priklauso nuo sezoninių svyravimų. Vandens kokybės ekologinė būklė vertinama pagal bendrojo azoto, bendrojo fosforo ir biocheminio deguonies suvartojimo rodiklius:

Liudvinavo ežeras (pagal bendrojo azoto - gera, pagal bendrojo fosforo - labai gera, pagal biocheminio deguonies - gera);

Ivoniškio ežeras (pagal bendrojo azoto - gera, pagal bendrojo fosforo – gera, pagal biocheminio deguonies – vidutinė);

Antanavo HE tvenkinys (pagal bendrojo azoto – gera, pagal bendrojo fosforo - labai bloga, pagal biocheminio deguonies – gera);

Smilgų tvenkinys (pagal bendrojo azoto – bloga, pagal bendrojo fosforo - labai gera, pagal biocheminio deguonies – labai gera).

Skirtingos sąlygos ir poveikiai veikia vandens telkinių ekologinę būklę, todėl svarbu nuosekliai vykdyti monitoringo tyrimus ir laiku identifikuoti rizikas bei taikyti veiksmingas priemones jų valdymui.

Vandenviečių vandens kokybė. Aktuali problema – geriamo vandens kokybė. Marijampolės savivaldybėje gyventojus požeminiu geriamuoju vandeniu aprūpina UAB „Sūduvos vandenys“ iš eksploatuojamų vandenviečių. Bendrovės vandens tiekimo sistemą sudaro 33 vandenvietės, kuriose veikia 62

gręžiniai, iš jų 15 – Marijampolės mieste, 30 vandens ruošimo įrenginių, 4 švaraus vandens rezervuarai, kurių bendra talpa – 10000 m³.

Marijampolės miesto gyventojams ir įmonėms geriamas vanduo tiekiamas iš 3 vandenviečių:

- Marijampolės I-osios (Vasaros g. 7, Marijampolė);
- Marijampolės II-osios (Marijampolės g. 50, Paikių k., Gižų sen., Vilkaviškio r. sav.);
- Marijampolės vandentiekio stoties Nr. 2 (V. Borisevičiaus g. 11, Marijampolė).

Marijampolės savivaldybės kaimiškų vietovių gyventojams geriamasis vanduo tiekiamas iš 29 vandenviečių: Liudvinavo, Želsvos, Sasnavos, Igliaukos, Meškučių, Padovinio, Šunskų, Gudelių, Balsupių, Tautkaičių, Užgirių, Igliskėlių, Daukšių, Buktos, Šventragio, Naujienos, Gyviškių, Gavaltuvos, Svetlicos, Smilgių, Tursučių, Kūlokų, Daugirdų, Riečių, Barštinės, Katiliškių, Patašinės, Vaitiškių, Gustabūdžio.

Išgaunamo bei vandentiekio vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybę pagal Lietuvos higienos normą HN 24:2023 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ kontroliuoja UAB „Sūduvos vandenys“ Geriamojo vandens kontrolės laboratorija. 2018 m. gegužės 16 d. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba bendrovės Geriamojo vandens kontrolės laboratorijai išdavė neterminuotą „Geriamojo vandens tiekėjo laboratorijos patvirtinimo leidimą“, kuriuo patvirtinama laboratorijos teisė atlikti geriamojo vandens saugos ir kokybės tyrimus (Nr. LPL-32).

Marijampolės vanduo yra vidutiniškai kietas – kietas. Vandeni kietina ištirpusios kalcio ir magnio druskos. Nei Lietuvos, nei ES teisės aktai nereglementuoja, kokio kietumo vanduo turi būti. Pagal Lietuvos higienos normą HN24:2023 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ nei kalcio, nei magnio koncentracija nėra normuojama. Pasak Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO), kietas vanduo žmogaus organizmui ne tik nedaro jokios neigiamos įtakos, bet yra kalcio ir magnio šaltinis bei gali sumažinti riziką susirgti širdies ir kraujagyslių ligomis.

9.3. Dirvožemio kokybė

Remiantis Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, Marijampolės savivaldybės teritorijoje yra 197 potencialūs taršos židiniai, iš kurių 89 – Marijampolės mieste. 148 potencialūs taršos židiniai teritorijose yra veikiantys, 26 – neveikiantys, 12 – sugriauti, 1 – rekultivuotas, 6 – rekonstruoti, 4 – pakeista paskirtis (9.3.1. lentelė). Tai 1 asfaltbetonio bazė, 10 automobilių demontavimo aikštelių, 4 autoservisai, 23 degalinės, 1 filtracijos laukas, 13 galvijų fermų, 5 gamybos cechai, 10 garažų, 1 juodligės židynys, 1 karinė teritorija, 4 katilinės, 21 naftos bazė, 5 paukštynai, 6 plovyklos, 5 rezervuarai, 24 sandėliai, 4 saugojimo aikštelės, 8 sąvartynai, 1 skerdykla, 35 technikos kiemai, 14 valymo įrenginių, 1 žirgynas. Iš šių teritorijų 19 yra ypatingai didelio pavojingumo, 66 – didelio pavojingumo, 1 – nepaskaičiuota, 111 – vidutinio pavojingumo (9.3.1. lentelė).

Pagal teritorijos plotą didžiausi yra: valymo įrenginiai Gėlyno g. 38 Marijampolėje (210 000 m², veikiantis, ypatingai didelio pavojaus); rezervuaras Buktos k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav. (200 000 m², veikiantis, didelio pavojaus); technikos kiemas Vytauto g. 72, Marijampolėje (150 000 m², veikiantis, vidutinio pavojaus); rezervuaras Netičkampio k., Liudvinavo sen., Marijampolės sav. (120 000 m², veikiantis, vidutinio pavojaus).

9.3.1. lentelė. Užterštos teritorijos Marijampolės savivaldybėje

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
1	4794	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 14	Asfaltbetonio bazė	Veikiantis	324	Vidutinis pavojus
2	12609	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Trakiškių k., Lauko g. 17	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	1600	Vidutinis pavojus
3	12608	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Rudiškių k. 3	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	2700	Didelis pavojus
4	11746	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 44	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	1200	Vidutinis pavojus
5	11333	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 10	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	1000	Didelis pavojus
6	12607	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Kumelionių k., Kumelionių g. 32	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	500	Didelis pavojus
7	12640	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Liepynų k., Petro Armino g. 89	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	10983	Didelis pavojus

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
8	12623	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 20 D	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	3700	Vidutinis pavojus
9	11743	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 71B	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	4200	Vidutinis pavojus
10	7645	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Mokolų k.	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	1200	Didelis pavojus
11	7641	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Mokolų k.	Automobilių demontavimo aikštelė	Veikiantis	200	Didelis pavojus
12	7727	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Kantališkių k.	Autoservisas	Veikiantis	5000	Vidutinis pavojus
13	11741	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 140	Autoservisas	Veikiantis	1400	Vidutinis pavojus
14	11742	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 139A	Autoservisas	Veikiantis	12800	Didelis pavojus
15	11740	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., V. Kudirkos g. 51	Autoservisas	Veikiantis	1000	Vidutinis pavojus
16	7595	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 3	Degalinė	Rekonstruotas	1500	Didelis pavojus
17	7586	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Statybininkų g. 4	Degalinė	Rekonstruotas	22000	Ypatingai didelis pavojus
18	2630	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Igliaukos k.	Degalinė	Veikiantis	150	Didelis pavojus
19	7648	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Sasnavos mstl.	Degalinė	Veikiantis	10220	Didelis pavojus
20	7448	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Gavaltuvos k.	Degalinė	Veikiantis	3200	Didelis pavojus
21	7966	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Kantališkių k.	Degalinė	Veikiantis	10000	Didelis pavojus
22	1051	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Puskelnių k.	Degalinė	Veikiantis	1350	Vidutinis pavojus
23	1053	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 164	Degalinė	Veikiantis	7800	Ypatingai didelis pavojus
24	7589	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 50	Degalinė	Veikiantis	45000	Vidutinis pavojus
25	3061	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 130	Degalinė	Veikiantis	2011	Ypatingai didelis pavojus
26	4469	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Aleksandravo k.	Degalinė	Veikiantis	0	Didelis pavojus
27	8572	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Netičkampio k.	Degalinė	Veikiantis	800	Vidutinis pavojus
28	1052	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 15	Degalinė	Veikiantis	3000	Ypatingai didelis pavojus
29	5132	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., V. Kudirkos g. 12	Degalinė	Veikiantis	2200	Didelis pavojus
30	11313	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 49	Degalinė	Veikiantis	1000	Vidutinis pavojus
31	7591	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 69	Degalinė	Veikiantis	0	Didelis pavojus
32	7585	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Geležinkelio g. 5	Degalinė	Veikiantis	3078	Didelis pavojus

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
33	3934	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 135	Degalinė	Veikiantis	4800	Ypatingai didelis pavojus
34	10708	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 6b	Degalinė	Veikiantis	2000	Didelis pavojus
35	7806	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vytauto g. 72	Degalinė	Veikiantis	450	Ypatingai didelis pavojus
36	12646	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vilkaviškio g. 61D	Degalinė	Veikiantis	1600	Didelis pavojus
37	7848	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., J. Ambrazevičiaus-Brazaičio g. 2	Degalinė	Veikiantis	1300	Didelis pavojus
38	12669	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Pasūduonės k.	Degalinė	Veikiantis	16200	Didelis pavojus
39	7728	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Šventragio k.	Filtracijos laukai	Veikiantis	120	Didelis pavojus
40	10968	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Vyšniaukio k.	Galvijų ferma	Neveikiantis	10000	Vidutinis pavojus
41	10978	Marijampolės apskr., Marijampolės r. sav., Liudvinavo sen., Kumelionių k. dal.	Galvijų ferma	Neveikiantis	18000	Vidutinis pavojus
42	12659	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Daukšių mstl., Sodybinė g.	Galvijų ferma	Rekonstruotas	0	Vidutinis pavojus
43	12655	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Ožkasvilių k., Paikio g. 44,48,55	Galvijų ferma	Rekonstruotas	73140	Nepaskaičiuotas
44	10967	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Putriškių k.	Galvijų ferma	Sugriautas	4500	Vidutinis pavojus
45	10983	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Baraginės k.	Galvijų ferma	Sugriautas	70000	Didelis pavojus
46	10966	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Gyviškių k.	Galvijų ferma	Veikiantis	53000	Vidutinis pavojus
47	8012	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Padovinio k.	Galvijų ferma	Veikiantis	75000	Vidutinis pavojus
48	10701	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Smilgių k.	Galvijų ferma	Veikiantis	100000	Vidutinis pavojus
49	10980	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Trakiškių k.	Galvijų ferma	Veikiantis	40000	Vidutinis pavojus
50	10964	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Kūlokų k.	Galvijų ferma	Veikiantis	38000	Vidutinis pavojus
51	10962	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Užgirių k.	Galvijų ferma	Veikiantis	40000	Vidutinis pavojus
52	12590	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Valavičių k.	Galvijų ferma	Veikiantis	55000	Vidutinis pavojus
53	10982	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Baraginės k.	Gamybos cechas	Neveikiantis	10000	Vidutinis pavojus
54	7795	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Paežerės k.	Gamybos cechas	Veikiantis	20000	Vidutinis pavojus
55	7720	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Bitikų k.	Gamybos cechas	Veikiantis	12000	Vidutinis pavojus
56	7844	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 9	Gamybos cechas	Veikiantis	15000	Vidutinis pavojus
57	11752	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 7	Gamybos cechas	Veikiantis	16000	Vidutinis pavojus
58	11344	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g.	Garažas	Neveikiantis	8000	Ypatingai didelis pavojus

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
59	7587	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 44	Garažas	Veikiantis	40000	Vidutinis pavojus
60	7590	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Draugystės g. 4	Garažas	Veikiantis	70000	Vidutinis pavojus
61	11337	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Saulės g. 6	Garažas	Veikiantis	8500	Didelis pavojus
62	11340	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 84B	Garažas	Veikiantis	2400	Vidutinis pavojus
63	11339	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Medžiotojų g. 20	Garažas	Veikiantis	19200	Didelis pavojus
64	11342	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., R. Juknevičiaus g. 26A	Garažas	Veikiantis	3500	Didelis pavojus
65	11338	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Draugystės g. 12D	Garažas	Veikiantis	1600	Vidutinis pavojus
66	11341	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Suvalkiečių g. 9; 11; 13; 15	Garažas	Veikiantis	25000	Didelis pavojus
67	11343	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vokiečių g.	Garažas	Veikiantis	83000	Didelis pavojus
68	12514	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Meškėnų k., Ežero g.	Juodligės židiny	Neveikiantis	25	Vidutinis pavojus
69	7846	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vytauto g. 48a	Karinė teritorija	Rekultivuotas	15000	Vidutinis pavojus
70	11316	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Draugystės g. 12	Katilinė	Pakeista paskirtis	600	Vidutinis pavojus
71	11311	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 6	Katilinė	Sugriautas	800	Vidutinis pavojus
72	7729	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Paežerės k.	Katilinė	Veikiantis	18000	Vidutinis pavojus
73	7968	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 8	Katilinė	Veikiantis	80000	Vidutinis pavojus
74	7809	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 160	Naftos bazė	Neveikiantis	13125	Vidutinis pavojus
75	8008	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos k.	Naftos bazė	Neveikiantis	3500	Didelis pavojus
76	8015	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Želsvos k.	Naftos bazė	Neveikiantis	2000	Vidutinis pavojus
77	11312	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 6	Naftos bazė	Neveikiantis	500	Didelis pavojus
78	7845	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 59	Naftos bazė	Neveikiantis	700	Didelis pavojus
79	11314	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 51	Naftos bazė	Pakeista paskirtis	400	Vidutinis pavojus
80	7796	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Paežerės k.	Naftos bazė	Veikiantis	20000	Vidutinis pavojus
81	8014	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Padovinio k.	Naftos bazė	Veikiantis	4000	Vidutinis pavojus
82	3579	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 11	Naftos bazė	Veikiantis	100	Didelis pavojus
83	12570	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 8	Naftos bazė	Veikiantis	14000	Didelis pavojus

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
84	7807	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 114	Naftos bazė	Veikiantis	4000	Didelis pavojus
85	3529	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 12	Naftos bazė	Veikiantis	8000	Vidutinis pavojus
86	7601	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 71a	Naftos bazė	Veikiantis	6400	Didelis pavojus
87	7594	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sasnavos g. 70	Naftos bazė	Veikiantis	1200	Vidutinis pavojus
88	7803	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 65	Naftos bazė	Veikiantis	2500	Vidutinis pavojus
89	7588	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Dariaus ir Girėno g. 17	Naftos bazė	Veikiantis	30000	Didelis pavojus
90	7603	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gėlyno g. 15	Naftos bazė	Veikiantis	110	Vidutinis pavojus
91	11751	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 7	Naftos bazė	Veikiantis	400	Didelis pavojus
92	7605	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gėlyno g. 11	Naftos bazė	Veikiantis	2500	Didelis pavojus
93	7599	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vilkaviškio g. 71	Naftos bazė	Veikiantis	6400	Vidutinis pavojus
94	7963	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Steiniškių k.	Naftos bazė	Veikiantis	600	Ypatingai didelis pavojus
95	7941	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Valavičių k.	Naftos bazė	Veikiantis	800	Ypatingai didelis pavojus
96	10961	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos k.	Paukštynas	Neveikiantis	100000	Didelis pavojus
97	10984	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Kukų k.	Paukštynas	Veikiantis	57000	Didelis pavojus
98	10985	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Kukų k.	Paukštynas	Veikiantis	52000	Didelis pavojus
99	10986	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Kukų k.	Paukštynas	Veikiantis	26000	Vidutinis pavojus
100	10960	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos k.	Paukštynas	Veikiantis	48000	Vidutinis pavojus
101	11336	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sasnavos g. 78	Plovykla	Veikiantis	500	Vidutinis pavojus
102	11319	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sporto g. 50	Plovykla	Veikiantis	640	Vidutinis pavojus
103	11335	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Geležinkelio g. 5	Plovykla	Veikiantis	350	Vidutinis pavojus
104	11745	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Žemaitės g. 44	Plovykla	Veikiantis	600	Vidutinis pavojus
105	11318	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sasnavos g. 68	Plovykla	Veikiantis	1200	Vidutinis pavojus
106	11747	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vytauto g. 50	Plovykla	Veikiantis	1200	Vidutinis pavojus
107	7804	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 65	Rezervuaras	Neveikiantis	2850	Vidutinis pavojus
108	7646	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Smilgių k.	Rezervuaras	Veikiantis	120000	Vidutinis pavojus

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
109	7800	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 5	Rezervuaras	Veikiantis	1500	Vidutinis pavojus
110	8573	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos k.	Rezervuaras	Veikiantis	200000	Didelis pavojus
111	8011	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Netičkampio k.	Rezervuaras	Veikiantis	120000	Vidutinis pavojus
112	805	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Šventragio k.	Sandėlis	Neveikiantis	160	Vidutinis pavojus
113	804	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Smilgių k.	Sandėlis	Neveikiantis	160	Vidutinis pavojus
114	7649	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Barštinės k.	Sandėlis	Neveikiantis	350	Didelis pavojus
115	825	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Dženčialaukos k.	Sandėlis	Neveikiantis	112	Vidutinis pavojus
116	822	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Naujienos k.	Sandėlis	Neveikiantis	200	Didelis pavojus
117	798	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Valavičių k.	Sandėlis	Neveikiantis	112	Vidutinis pavojus
118	800	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Meškučių k.	Sandėlis	Neveikiantis	72	Vidutinis pavojus
119	824	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Igliaukos k.	Sandėlis	Sugriautas	96	Didelis pavojus
120	823	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Gudelių sen., Gudelių k.	Sandėlis	Sugriautas	200	Didelis pavojus
121	810	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Nuoragėlių k.	Sandėlis	Sugriautas	60	Didelis pavojus
122	801	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Igliskėlių k.	Sandėlis	Sugriautas	72	Didelis pavojus
123	819	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Baraginės k.	Sandėlis	Sugriautas	112	Didelis pavojus
124	809	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Užgirių k.	Sandėlis	Sugriautas	225	Ypatingai didelis pavojus
125	803	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Mokolų k.	Sandėlis	Sugriautas	96	Ypatingai didelis pavojus
126	4439	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Šunskų mstl.	Sandėlis	Sugriautas	450	Didelis pavojus
127	817	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Balsupių k.	Sandėlis	Sugriautas	50	Didelis pavojus
128	811	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Padovinio k.	Sandėlis	Veikiantis	132	Didelis pavojus
129	7798	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 114	Sandėlis	Veikiantis	0	Didelis pavojus
130	7799	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 5	Sandėlis	Veikiantis	10000	Vidutinis pavojus
131	7598	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 12	Sandėlis	Veikiantis	1000	Vidutinis pavojus
132	10959	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Želsvos k.	Sandėlis	Veikiantis	1600	Vidutinis pavojus
133	812	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Netičkampio k.	Sandėlis	Veikiantis	72	Didelis pavojus
134	7647	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Mokolų k.	Sandėlis	Veikiantis	140	Didelis pavojus

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
135	7942	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Valavičių k.	Sandėlis	Veikiantis	120	Didelis pavojus
136	11735	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 16	Saugojimo aikštelė	Veikiantis	4200	Vidutinis pavojus
137	7592	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sasnavos g. 70	Saugojimo aikštelė	Veikiantis	4000	Vidutinis pavojus
138	7847	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 49	Saugojimo aikštelė	Veikiantis	5600	Vidutinis pavojus
139	11737	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vokiečių g. 10	Saugojimo aikštelė	Veikiantis	2500	Vidutinis pavojus
140	7843	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Panauspio k.	Sąvartynas	Neveikiantis	50000	Vidutinis pavojus
141	8006	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos k.	Sąvartynas	Neveikiantis	5000	Vidutinis pavojus
142	8005	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Liudvinavo k.	Sąvartynas	Neveikiantis	30000	Vidutinis pavojus
143	7650	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Barsukinės k.	Sąvartynas	Veikiantis	15600	Vidutinis pavojus
144	7842	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Panauspio k.	Sąvartynas	Veikiantis	50000	Vidutinis pavojus
145	8007	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Netičkampio k.	Sąvartynas	Veikiantis	2000	Vidutinis pavojus
146	7642	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Šunskų mstl.	Sąvartynas	Veikiantis	12000	Vidutinis pavojus
147	7944	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Valavičių k.	Sąvartynas	Veikiantis	10000	Vidutinis pavojus
148	11334	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Draugystės g. 14, 14A, 16	Skerdykla	Pakeista paskirtis	9000	Vidutinis pavojus
149	7964	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Patašinės k.	Technikos kiemas	Neveikiantis	90000	Didelis pavojus
150	7965	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Igliskėlių k.	Technikos kiemas	Neveikiantis	12000	Didelis pavojus
151	7961	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Uosupio k.	Technikos kiemas	Neveikiantis	10000	Didelis pavojus
152	11315	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Stoties g. 51	Technikos kiemas	Pakeista paskirtis	1600	Vidutinis pavojus
153	7841	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 160	Technikos kiemas	Rekonstruotas	5000	Vidutinis pavojus
154	7797	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Paežerės k.	Technikos kiemas	Veikiantis	1200	Vidutinis pavojus
155	7730	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Daukšių mstl.	Technikos kiemas	Veikiantis	30000	Vidutinis pavojus
156	8010	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Padovinio k.	Technikos kiemas	Veikiantis	30000	Vidutinis pavojus
157	7724	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Sasnavos mstl.	Technikos kiemas	Veikiantis	3000	Vidutinis pavojus
158	7716	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Smilgių k.	Technikos kiemas	Veikiantis	12000	Vidutinis pavojus
159	7726	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Sasnavos sen., Dženčialaukos k.	Technikos kiemas	Veikiantis	20000	Didelis pavojus
160	10981	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Baraginės k.	Technikos kiemas	Veikiantis	5000	Vidutinis pavojus

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

Esamos būklės įvertinimas

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
161	7597	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 12	Technikos kiemas	Veikiantis	41500	Vidutinis pavojus
162	11738	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 16	Technikos kiemas	Veikiantis	1500	Didelis pavojus
163	7808	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 114	Technikos kiemas	Veikiantis	8000	Vidutinis pavojus
164	7596	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 3	Technikos kiemas	Veikiantis	50000	Vidutinis pavojus
165	7967	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gamyklų g. 8	Technikos kiemas	Veikiantis	12000	Vidutinis pavojus
166	7602	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 71a	Technikos kiemas	Veikiantis	32000	Vidutinis pavojus
167	8004	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Užgirių k.	Technikos kiemas	Veikiantis	20000	Vidutinis pavojus
168	8571	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Netičkampio k.	Technikos kiemas	Veikiantis	14000	Vidutinis pavojus
169	8009	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos k.	Technikos kiemas	Veikiantis	14000	Vidutinis pavojus
170	8013	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Želsvos k.	Technikos kiemas	Veikiantis	60000	Vidutinis pavojus
171	7593	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Sasnavos g. 70	Technikos kiemas	Veikiantis	1200	Vidutinis pavojus
172	10979	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 7	Technikos kiemas	Veikiantis	16000	Didelis pavojus
173	7802	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., P. Armino g. 65	Technikos kiemas	Veikiantis	10000	Vidutinis pavojus
174	11317	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Kauno g. 135	Technikos kiemas	Veikiantis	6000	Vidutinis pavojus
175	7604	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gėlyno g. 15	Technikos kiemas	Veikiantis	25000	Vidutinis pavojus
176	7606	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gėlyno g. 11	Technikos kiemas	Veikiantis	10000	Vidutinis pavojus
177	7945	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Meškučių k.	Technikos kiemas	Veikiantis	30000	Vidutinis pavojus
178	7805	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vytauto g. 72	Technikos kiemas	Veikiantis	150000	Vidutinis pavojus
179	7960	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Kumelionių k.	Technikos kiemas	Veikiantis	44000	Vidutinis pavojus
180	7600	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vilkaviškio g. 71	Technikos kiemas	Veikiantis	12000	Vidutinis pavojus
181	7962	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Steiniškių k.	Technikos kiemas	Veikiantis	30000	Vidutinis pavojus
182	7943	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Valavičių k.	Technikos kiemas	Veikiantis	20000	Didelis pavojus
183	7990	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Paežerių k.	Valymo įrenginiai	Neveikiantis	10500	Ypatingai didelis pavojus
184	7992	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Želsvos k.	Valymo įrenginiai	Rekonstruotas	8000	Ypatingai didelis pavojus
185	8570	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Igliaukos sen., Igliaukos k., Palių g. 14	Valymo įrenginiai	Veikiantis	3200	Ypatingai didelis pavojus
186	7996	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Padovinio k.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	1000	Ypatingai didelis pavojus

Eil. Nr.	PTZ Nr.	Adresas	Potipis	Būklė	Plotas, m ²	Pavojingumas
187	4795	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Vasaros g. 14	Valymo įrenginiai	Veikiantis	25	Didelis pavojus
188	7801	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės sen., Skriaudučio k.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	49622	Vidutinis pavojus
189	7989	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Liudvinavo mstl.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	105	Didelis pavojus
190	7995	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Buktos k.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	20000	Ypatingai didelis pavojus
191	7991	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Užgirių k.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	600	Ypatingai didelis pavojus
192	7993	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Kūlokų k.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	800	Ypatingai didelis pavojus
193	7969	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Marijampolės miesto sen., Marijampolės m., Gėlyno g. 38	Valymo įrenginiai	Veikiantis	210000	Ypatingai didelis pavojus
194	7644	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Katiliškių k.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	5000	Vidutinis pavojus
195	7994	Marijampolės apskr., Marijampolės r. sav., Liudvinavo sen., Kumelionių k. dal.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	1200	Didelis pavojus
196	7643	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Šunskų sen., Šunskų mstl.	Valymo įrenginiai	Veikiantis	50	Didelis pavojus
197	10965	Marijampolės apskr., Marijampolės sav., Liudvinavo sen., Kūlokų k.	Žirgynas	Veikiantis	11000	Vidutinis pavojus

Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnybos 2025 m. duomenys

IŠVADOS

1. Marijampolės savivaldybė – pietvakarių Lietuvoje, Marijampolės apskrities rytinėje dalyje. Savivaldybė šiaurėje ribojasi su Kazlų Rūdos savivaldybe (Marijampolės apskritis), rytuose su Prienų rajono savivaldybe (Kauno apskritis), pietuose su Lazdijų rajono savivaldybe (Alytaus apskritis) ir Kalvarijos savivaldybe (Marijampolės apskritis), vakaruose su Vilkaviškio rajono savivaldybe (Marijampolės apskritis). Marijampolės savivaldybės teritorija sudaro 75486,19 ha plotą. Savivaldybės administracinis centras – Marijampolės miestas, kuris 62 km atstumu nutolęs nuo Kauno miesto, 161 km – nuo Vilniaus, 56 km – nuo Alytaus, 231 km - nuo Klaipėdos ir 38 km nuo Lenkijos sienos. Teritorijoje yra 7 miesteliai (Daukšiai, Gudeliai, Igliauka, Igliskėliai, Liudvinavas, Sasnava, Šunskai), 224 kaimai ir 1 geležinkelio stoties gyvenvietė (Vinčiai). Po 2024 m. Marijampolės teritorijos suskirstymo savivaldybėje liko 6 seniūnijos: Igliaukos, Liudvinavo, Marijampolės miesto, Mokulų, Patašinės, Sasnavos.
2. Marijampolės savivaldybėje vyrauja smulkus ir vidutinis verslas. Didžiausios pramonės įmonės veikia Marijampolės mieste. Labiausiai plėtojamos šios veiklos rūšys: didmeninė ir mažmeninė prekyba bei variklių transporto priemonių ir motociklų remontas, kasyba ir karjerų eksploatavimas bei apdirbamoji pramonė, transportas ir saugojimas. Marijampolės savivaldybėje dominuoja labai mažos įmonės, kurios sudarė 84,81 % (0 ÷ 9 darbuotojai), mažos įmonės 11,53 % (10 ÷ 49 darbuotojų), vidutinės įmonės – 3,11 % (50 ÷ 249 darbuotojų). Stambios ir labai stambios įmonės, turinčios nuo 250 iki 1 000 darbuotojų ir daugiau savivaldybėje sudaro 0,55 %. Marijampolės savivaldybėje verslo plėtrą skatina įsteigtas savivaldybės pagalbos smulkiam ir vidutiniam verslui fondas (SVV), kurio skirtos lėšos nuo 2016 iki 2020 m. išaugo beveik 5 kartus. Savivaldybėje užimtumo lygis 2019–2023 m. padidėjo 6,3 % (apskirtyje tik 0,9 %, šalyje 0,2 %). Nagrinėjamu laikotarpiu savivaldybės ekonominė būklė gerėjo, nes tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui išaugo 1,2 karto, o materialinės investicijos vienam gyventojui išaugo 1,14 karto.
3. 2015–2025 m. (ilguoju laikotarpiu) gyventojų skaičius Marijampolės savivaldybėje nuolat mažėjo (išskyrus 2023 m.) ir pokytis sudaro (-7,41 %). Mieste gyventojų mažėjo lėčiau (-6,99 %) nei kaimuose (-8,25 %). 2021-2025 m. (trumpuoju laikotarpiu) gyventojų skaičius savivaldybėje svyravo, tačiau pokytis sudaro (-1,3 %), kai apskrityje (-3,58 %), o šalyje 2,83 %. Ženklus gyventojų skaičiaus netekimas

turi didelę neigiamą įtaką Marijampolės savivaldybės ekonominei bei socialinei situacijai. Savivaldybės gyventojų tankumas 2024 m. sudarė 72,3 gyv./km², kai 2014 m. buvo 78,1 gyv./km². Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. pabaigoje bendras gyvenamasis fondas Marijampolės savivaldybėje sudarė 1 933,6 tūkst. m². Vienam savivaldybės gyventojui tenkantis naudingas plotas 2023 m. siekė 35,4 m² ir buvo mažesnis už apskrities (37,1 m²) ir šalies (38,4 m²) vertes. Marijampolės savivaldybės būsto fonde yra 671 butas, iš kurių 254 butai sudarė socialinį būstą. Savivaldybėje iš 593 potencialių renovacijai pastatų - atnaujinti 95, tai sudaro 16 % nuo renovuotinų namų (kai visoje šalyje 13,9 %).

4. Marijampolės savivaldybė kraštovaizdžio geografijos požiūriu ir remiantis Lietuvos nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planu dalinama į du kraštovaizdžio tvarkymo ruožus. Savivaldybės šiaurės-vakarų dalis yra vidurio Pabaltijo žemumų ruože – pietvakarinių Lietuvos žemumų srities, Nemuno žemupio mažai miškingame, agrarinės lygumos rajone (Nr. 22). To paties kraštovaizdžio ruožo ir srities šiaurės rytinė savivaldybės dalis (Varnabūdės miškas) patenka į Nemuno–Neries– ventosios santakų miškingą, agrarinį, mažai urbanizuotos lygumos rajoną (Nr. 23). Savivaldybės pietrytinė dalis yra Baltijos aukštumų ruože – Dzūkų aukštumos srities, vakarų Dzūkų pietiniame, slėniuotame, pelkėtame, mažai miškingame, agrarinės plynaukštės rajone (Amalvos, Žuvinto pelkių aplinka) (Nr. 31). Vertinant savivaldybės kraštovaizdžio vizualinės sąsкаidos savitumus, ypatingai aukšto estetinio potencialo teritorijos apima savivaldybės pietinę ir centrinę dalis (Šešupės upės atkarpos aplinka nuo Lakinskių k. iki Kuktiškių k.) bei rytinę dalį (dalis Varnabūdės miško, Vasakų ir Katiliuko ežerų, Menčtrakio, Eglinio, Mergašilio upelių aplinka).
5. Gamtinį karkasą savivaldybėje sudaro regioninės svarbos geoekologinės takoskyros, regioninės ir rajoninės bei vietinės reikšmės vidinio ekologinio stabilizavimo arealai, migraciniai koridoriai. Iš migracinių koridorių išskirtini Šešupės, Dovinės, Sūduonios, Amalvės, Sasnos Šlavantos migracinių koridorių ruožai. Gamtinio karkaso teritorijos Marijampolės savivaldybėje yra įvairaus geoekologinio potencialo (patikimo, riboto, silpno). Todėl nuskurdintose teritorijose reikia palaikyti esamo kraštovaizdžio natūralumą ir didinti natūralumą atkuriančius elementus. Tačiau savivaldybėje yra pažeistų (užstatytų) ir stipriai pažeistų (degraduotų) gamtinio karkaso teritorijų (tai urbanizuoti arba technogenizuoti sklypai), kuriuose kraštovaizdžio tvarkymo kryptys nėra nustatomos.
6. Svarbiausius Marijampolės savivaldybės kraštovaizdžio išteklius sudaro saugomos teritorijos: 4 draustiniai, 1 rezervatas, 5 gamtos botaniniai objektai (2 parkai ir 3 medžiai), 3 „Natura 2000“ teritorijos, iš kurių 1 yra svarbi buveinių apsaugai, 2 – svarbios paukščių apsaugai.
7. Laikotarpyje nuo ankstesniojo Bendrojo plano patvirtinimo, Marijampolės savivaldybėje visumoje buvo realizuojama nurodyta pagrindinė Bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo dalies sprendinių nuostata – išsaugoti kultūros paveldą kaip neatskiriamą ir integruotą kraštovaizdžio elementą ir perduoti jį ateities kartoms. Piliakalniai savivaldybėje pritaikomi lankymui, edukacijai. Tvarkomi želdiniai kultūros paveldo objektų teritorijose. Nuolat vykdoma kultūros paveldo būklės stebėseną. Tačiau daliai Marijampolės savivaldybės kultūros paveldo objektų yra suteikta tik pradinė apsauga – jie registruoti LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre, bet nepaskelbti saugomais valstybės ar savivaldybės.
8. Marijampolės savivaldybės susisiekimo sistema išvystyta pakankamai gerai, nes jos teritorija yra ypatingai svarbioje strateginėje padėtyje susisiekimo sistemų atžvilgiu. Teritorijoje yra patogus automobilių kelių tinklas, praeina geležinkelio linija (numatyta „Rail Baltica 2“ projekto alternatyva). Savivaldybė kerta 3 tarptautinio tinklo magistraliniai keliai (A5, A7, A16), valstybinės reikšmės 5 krašto keliai (131, 136, 182, 201, 230), virš 20 rajoninių bei vietinės reikšmės kelių (gatvių). Savivaldybėje aukštas automobilizacijos lygis (2023 m. 1000-čiui gyventojų tenka 574 automobiliai), tai įtakoja gerai išvystyta automobilių prekybos veikla, esanti geroje tarptautinių transporto koridorių atžvilgiu esanti susisiekimo sistema. Savivaldybės teritorijoje yra civilinis Sasnavos aerodromas. Tačiau įvertinant augančius transporto srautus, didėjančių užstatomų teritorijų poreikį, susisiekimo infrastruktūros sistema gali būti tobulinama. Marijampolės miesto aplinkoje didesnis dėmesys turėtų būti teikiamas numatomam

- aplinkkeliui rytų pusėje, transporto srautų suregulavimui, naujų apvažiavimų formavimui, kitose vietovėse – kelių atnaujinimui.
9. Marijampolės savivaldybės teritorijoje funkcionuoja gerai išvystytos inžinerinės infrastruktūros sistemos, išskyrus paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistemos, kurios nėra reikiamai išvystytos ir turėtų būti plėstinos, trūksta nuotekų valyklų. Inžinerinės infrastruktūros sistemos yra poreikis techniškai tobulinti ir plėsti.
 10. Marijampolės savivaldybėje iš viso yra 11 naudingųjų iškasenų telkinių iš jų: 10 parengtiniai išžvalgyti telkiniai (2 molio, 8 durpių) ir 1 prognozinis išteklių plotas (1 sapropelio).
 11. Aplinkosauginę situaciją Marijampolės savivaldybės teritorijoje atspindi oro, vandens ir dirvožemio kokybė. Pastaraisiais metais savivaldybės teritorijoje stebimas taršos iš stacionarių taršos šaltinių nežymus mažėjimas. 2023 m. vandens sunaudojimas Marijampolės savivaldybėje augo, tuo pačiu augo ir išleistų nuotekų į paviršinius vandenis kiekis, tačiau visos išleistos nuotekos buvo išvalytos iki normos ribų. Geriamu vandeniu savivaldybės gyventojai aprūpinami iš 33 eksploatuojamų vandenviečių. Geriamo vandens kokybę kontroliuoja UAB „Sūduvos vandenys“ laboratorija. Marijampolės vanduo yra vidutiniškai kietas – kietas. Vandenį kietina ištirpusios kalcio ir magnio druskos, kurios pagal higienos normas nėra normuojamos. Projektuojamoje teritorijoje yra 197 potencialūs taršos židiniai, iš kurių 89 – Marijampolės mieste. 148 potencialūs taršos židiniai teritorijose yra veikiantys, 26 – neveikiantys, 12 – sugriauti, 1 – rekultivuotas, 6 – rekonstruoti, 4 – pakeista paskirtis.
 12. Pastaraisiais dešimtmečiais Marijampolės savivaldybės teritorijos panaudojimas statyboms augo. Per paskutinį dešimtmetį užstatytų teritorijų pokytis bendrame savivaldybės teritorijos balanse padidėjo 1,91 %. Įvertinant gyventojų skaičiaus mažėjimą ir užstatomų teritorijų plotų didėjimą, vienam gyventojui tenkantis užstatytų teritorijų plotas per 10 metų laikotarpį padidėjo 1,2 karto: 2014 m. vienam gyventojui teko 0,019 ha, o 2024 m. – jau 0,023 ha. Marijampolės savivaldybėje didžiąją naujų užstatytų teritorijų dalį sudaro nauja individualių namų statyba naujai kuriamuose kvartaluose, pavienės sodybos. Siekiant racionalių savivaldybės teritorinio vystymosi, būtina įvertinti kompaktišką gyvenviečių užstatymo plėtojimą, žemės ūkio teritorijų išlaikymą, rekreacinės aplinkos išsaugojimą.

GRAFINĖ DALIS

1. E-1 Teritorijų panaudojimo planas M 1:50 000
2. E-2 Inžinerinės infrastruktūros planas M 1:50 000
3. E-3 Parengti teritorijų planavimo dokumentai M 1:50 000